Полтавська державна аграрна академія

Матеріали

51-ї науково-методичної конференції

викладачів і аспірантів

«Вища освіта: проблеми і шляхи забезпечення якості у контексті сучасних трансформацій»

26-27 лютого 2020 року

м. Полтава

УДК 378.147
М 34

Редакційна колегія:
Шульга Л. В., начальник навчального відділу, професор кафедри маркетингу, к.е.н., доцент
Колесніченко І. А., методист ІІ категорії навчального відділу
Ткаченко Д. Р., секретар навчального відділу

Ком'ютерний набір – автори тез
Комп'ютерна верстка – **Ткаченко Д. Р.**

Відповідальність за правильність наведених статистичних даних, фактів та посилань на інформаційні джерела несуть автори тез

Матеріали 51-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів «Вища освіта: проблеми і шляхи забезпечення якості у контексті сучасних трансформацій». Полтава : ПДАА, 2020. 186 с.

ЗМІСТ

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ……..……..…...…..8

Адаптивний потенціал селекційно-цінних зразків кабачка зарубіжної селекції

Кондратенко С. І., д.с.-г.н., старший науковий співробітник; **Сергієнко О. В.,** к.с.-г.н., старший науковий співробітник; **Ланкастер Ю. М.,** аспірант 4-го року навчання Інституту овочівництва і баштанництва НААН……...……8

Вплив самостійної роботи на отримання наукового досвіду у ЗВО спеціальності 201 Агрономія

Гангур В. В., к.с.-г.н., старший науковий співробітник; **Антонець М. О.,** к.псих.н., доцент; **Антонець О. А.,** к.с.-г.н., доцент…….……...……..9

Значення хімічної освіти в аграрному закладі вищої освіти

Крикунова В. Ю., к.х.н., доцент …….……...….11

Наукова складова в структурі професійної підготовки здобувачів вищої освіти

Короткова І. В., к.х.н., доцент …….…….…...13

Особливості викладання меліорації для здобувачів вищої освіти агрономічної спеціальності

Біленко О. П., к.с.-г.н.; **Татаренко Г. Б.,** асистент ……....……..15

Оцінка якості професійної освіти

Ромашко Т. П., к.х.н., доцент ……..……16

Перспективи професії агронома

Баган А. В., к.с.-г.н., доцент; **Барат Ю. М.,** к.с.-г.н., доцент ……...……18

Тестування, як ефективний метод контролю знань здобувачів вищої освіти спеціальності «Агрономія»

Маренич М. М., к.с.-г.н., доцент; **Юрченко С. О.,** к.с.-г.н., доцент ……...20

Формування екологічної політики академії в ході навчально-виховного процесу підготовки екологів

Писаренко П. В., д.с.-г.н., професор; **Самойлік М. С.,** д.е.н., професор; **Плаксієнко І. Л.,** к.х.н., доцент ……...…….……...23

Шляхи підвищення практичної підготовки спеціалістів агрономічної служби

Опара М. М., к.с.-г.н., доцент; **Міщенко О. В.,** к.с.-г.н., доцент ……...……...……...25

Якість вищої освіти в Україні: проблеми і шляхи забезпечення

Бараболя О. В., к.с.-г.н., доцент; **Ляшенко В. В.,** к.с.-г.н., доцент; **Колєснікова Л. А.,** к.с.-г.н., доцент …….……...27

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ……..…….……..…...……...29

Актуальні проблеми підготовки докторів філософії (PhD) в контексті європейського вибору України

Євстаф'єва В. О., д.вет.н., професор; **Мельничук В. В., к.вет.н.; Бородай Є. О.,** к.вет.н.……...29

Актуальність підготовки здобувачів вищої освіти на факультеті ветеринарної медицини за дуальною формою здобуття освіти

Панасова Т. Г., к.вет.н., доцент ……...30

Важливість розуміння динамічності процесів при вивченні інфекційних хвороб в умовах кафедри інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки в контексті сучасних трансформацій

Передера О. О., к.вет.н., доцент……...……32

Деонтологічні підходи до забезпечення якості вищої освіти у сучасних умовах

Киричко О. Б., к.вет.н., доцент; **Дмитренко Н. І.,** к.вет.н., доцент; **Шерстюк Л. М.,** старший викладач……34

Основні проблеми формування світоглядних орієнтирів лікаря ветеринарної медицини у контексті розвитку професійної компетентності здобувачів вищої освіти

Локес-Крупка Т. П., к.вет.н., доцент; **Каришева Л. П.,** старший

викладач……...36
Перспективи розвитку вищої освіти України в сучасних умовах
Кравченко С. О., к.вет.н., доцент; **Бурда Т. Л.,** завідувач навчально-наукової лабораторії терапії ……..……...38
Самовдосконалення як мотивація майбутніх лікарів ветеринарної медицини до їх розвитку та становлення фахівцями
Канівець Н. С., к.вет.н., доцент; **Шатохін П. П.,** к.вет.н., доцент; **Каришева Л. П.,** старший викладач…….…….....……..39
Стан та можливості підготовки якісних фахівців ветеринарної медицини
Бердник В. П., д.вет.н., професор; **Бердник І. Ю.,** к.б.н., доцент; **Коломак І. О.,** асистент ……...41
Створення якісної університетської освіти за умов соціальних трансформацій в Україні
Звенігородська Т. В., к.вет.н.……...45
Шляхи забезпечення якості дисципліни «Екологічна паразитологія»
Кручиненко О. В., к.вет.н., доцент …….……...….47
Шляхи забезпечення якості освіти на кафедрі хірургії та акушерства Полтавської державної аграрної академії
Передера Р. В., к.вет.н., доцент ……...49
Шляхи забезпечення якості підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 212 «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза»
Щербакова Н. С., к.вет.н., доцент; **Передера С. Б.,** к.вет.н., доцент; **Передера Ж. О.,** к.вет.н., доцент ……...……..51
Шляхи підвищення якості освіти
Авраменко Н. О., к.вет.н., доцент; **Омельченко Г. О.,** к.вет.н, доцент ……...….54
***НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ* ……...……...….…….……..57**
Використання інтерактивних методів навчання у процесі практичної підготовки майбутніх економістів
Волкова Н. В., к.е.н.; **Миколенко І. Г.,** к.е.н., доцент …….……...57
Вимоги до якості освіти в сучасних реаліях ринку праці
Махмудов Х. З., д.е.н., професор; **Михайлова О. С.,** к.е.н, доцент; **Писаренко С. В.,** к.с.-г.н, доцент ……59
Дуальна освіта в Україні та світі
Федірець О. В., к.е.н., доцент ……...……...61
Концептуальні засади інноваційного розвитку вищої освіти
Олійник А. С., к.е.н.; **Олійник Є. О.,** к.е.н.……...……..…….63
Місце інноваційного навчання у критеріальному комплексі якості освітнього процесу
Щетініна Т. О., к.і.н., доцент ……..…….65
Окремі соціальні та політичні питання сучасного розуміння сутності традиційної вищої освіти
Кальян О. С., к.ю.н., доцент; **Осташова В. О., к.ю.н.,** доцент; **Козаченко Ю. А.,** к.ю.н.……67
Особливості формування професійної компетентності у майбутніх економістів
Загребельна І. Л., к.е.н.; **Могилат М. Г.,** к.е.н.……..……69
Оцінювання якості вищої освіти та етапи її трансформації в Україні
Бурлака О. П., методист навчального відділу; **Кальна О. В.,** методист навчального відділу …….…….70
Про досвід роботи із здобувачами наукового ступеня доктора філософії
Пантелеймоненко А. О., д.е.н., професор …….……72
Пробеми якісної підготовки майбутніх менеджерів та шляхи їх вирішення
Сазонова Т. О., к.е.н., доцент; **Шульженко І. В.,** к.е.н., доцент; **Вараксіна О. В.,** к.е.н., доцент ……..…74

Силабус як засіб комунікації між викладачем та студентом
Вакуленко Ю. В., к.с-.г.н., доцент; **Петренко М. О.,** к.с.-г.н.; **Бондаренко М. О.,** методист ІІ категорії директорату навчально-наукового інституту економіки, управління права та інформаційних технологій……..…...76
Співпраця зі стейкхолдерами в контексті підвищення якості підготовки фахівців за спеціальністю 281 Публічне управління та адміністрування
Лозинська Т. М., д.н.держ.упр., професор; **Сердюк О. І.,** к.е.н., доцент….....79
Студентоцентрований підхід в освітньому процесі
Браславець Т. М., керівник виробничої практики; **Колесніченко І. А.,** методист ІІ категорії навчального відділу……81
Сучасні аспекти реагування викладачів на перенесення дедлайнів здобувачами вищої освіти
Зось-Кіор М. В., д.е.н., доцент; **Дячков Д. В.,** к.е.н., доцент; **Потапюк І. П.,** к.е.н., доцент ……..……84
Сучасні тенденції інноваційних процесів у вищій освіті
Таран-Лала О. М., д.е.н., доцент; **Вороніна В. Л.,** к.е.н., доцент; **Іщейкін Т. Є.,** к.е.н.; **Лопушинська О. В.,** аспірант …….....…….85
Форми і методи професійно-орієнтованого навчання при впровадженні інформаційних систем на основі співпраці університетів та ІТ-компаній
Копішинська О. П., к.ф.-м.н., доцент; **Уткін Ю. В.,** к.т.н., доцент……..……...87
Формування правосвідомості майбутніх підприємців у проектній діяльності
Шведенко П. Ю., к.ю.н.; **Мороз С. Е.,** к.пед.н.; **Калашник О. В.** к.т.н., доцент……...92
Sectoral higher education as a key element of regional development
Antonina Kalinichenko, professor of the Department of Information System and Technology, doctor of agricultural science, professor; **Olha Minkova,** associate professor of the Department of Information System and Technology, PhD; **Victor Sakalo,** associate professor of the Department of Technology and Equipment for Processing and Food Production, PhD, associate professor……..……94
ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ..……..……....97
Особливості захисту прав інтелектуальної власності в Україні
Прасолов Є. Я., к.т.н., доцент ……..97
Роль, зміст і завдання фізико-математичних дисциплін в процесі підготовки майбутніх агроінженерів
Антонець А. В., к.пед.н., доцент; **Флегантов Л. О.,** к.ф.-м.н., доцент; **Овсієнко Ю. І.,** к.пед.н., доцент; **Рижкова Т. Ю.,** старший викладач……...……100
Силабус: виклик як можливість
Костенко О. М., д.т.н., професор ……..……102
***ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ*……....105**
Академічна доброчесність як складова забезпечення якості освіти
Дорошенко А. П., к.е.н., доцент; **Єгорова О. В.,** к.е.н., доцент; **Кончаковський Є. О.,** к.е.н., доцент ……....105
Використання прикладних методів дослідження при вивченні політологічних дисциплін
Приходько С. М., к.політ.н., доцент ……106
Вплив філософсько-релігійних ідей на формування особистості фахівців
Дорогань-Писаренко Л. О., к.е.н., доцент; **Литвин О. Ю.,** к.е.н., доцент; **Чіп Л. О.,** к.е.н., доцент ……108
Діджиталізація в популяризації обліково-аналітичної інформації
Єрмолаєва М. В., к.е.н., доцент; **Левченко З. М.,** к.е.н., доцент ……...110
Забезпечення якості вищої освіти як основна стратегія підготовки кадрів для розвитку АПВ
Томілін О. О., д.е.н., доцент; **Радочіна Ю. І.,** старший викладач ……..…112

Забезпечення якості вищої освіти в інформаційну епоху
Помаз Ю. В., к.і.н., доцент; **Помаз О. М.,** к.е.н., доцент ……...…….114
Інтерактивні методи навчання як чинник підвищення якості освітніх послуг
Тютюнник Ю. М., к.е.н., доцент; **Рудич А. І.,** к.е.н., доцент; **Песцова-Світалка О. С.,** к.е.н., доцент ……..……...……..116
Методичні прийоми викладання англійської мови
Красота О. Г., к.е.н., доцент …….……118
Методологічні основи забезпечення якості викладання філософських дисциплін в умовах сучасних інформаційних технологій
Шейко С. В., к.філ.н., доцент; **Колодій О. С.,** к.пед.н.……...…..120
Мотивація до навчання як основний чинник підвищення якості вищої освіти
Ільченко А. М., к.пед.н., доцент ……...…..……122
Напрями розвитку державної кадрової політики в галузі освіти
Глущенко Ю. А., к.е.н., доцент ……...……..124
Окремі проблеми забезпечення якості вищої освіти
Тютюнник С. В., к.е.н., доцент; **Романченко Ю. О.,** к.е.н., доцент; **Красота О. Г.,** к.е.н., доцент……...……126
Організаційні та методичні заходи підвищення якості курсових робіт
Пономаренко О. Г., к.е.н., доцент ……128
Організація безперервного підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти
Нездойминога О. Є., к.е.н.; **Красота О. Г.,** к.е.н., доцент ……..……130
Особлвості використання сучасних систем автоматизації бізнесу при підготовці фахівців з обліку і оподаткування
Черненко К. В., к.е.н.; **Романченко Ю. О.,** к.е.н., доцент …….……132
Особливості мотивації здобувачів вищої освіти покоління Z
Лихопій В. І., завідувач аспірантури і докторантури ……..……134
Особливості формування переліку та змісту вибіркових дисциплін з метою підвищення якості підготовки здобувачів вищої освіти
Гринь В.І., методист ІІ категорії навчального відділу; **Москаленко Л.В.,** методист навчального відділу; **Пастрома Л.І.,** завідувач навчально-консультаційного центру (пункту)……..136
Проблеми забезпечення якості викладання іноземної мови у ЗВО в контексті сучасних трансформацій
Сахарова Л. М., старший викладач ……..……138
Проблеми забезпечення якості вищої освіти та професійної мобільності випускників спеціальності облік і оподаткування
Мац Т. П., к.е.н., доцент; **Дугар Т. Є.,** к.е.н., доцент; **Ходаківська Л. О.,** к.е.н., доцент…….140
Проблеми організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти
Мокієнко Т. В., к.е.н., доцент; **Прийдак Т. Б.,** к.е.н.……..……...…...142
Самостійна робота здобувачів вищої освіти як спосіб адаптації до професійної діяльності
Лега О. В., к.е.н., доцент; **Яловега Л. В.,** к.е.н.……..……..144
Складові забезпечення якості освіти в реаліях сучасності
Дроботя Я. А., к.е.н., доцент; **Собчишин В. М.,** к.е.н.……..……..146
Сучасна вища освіта: проблеми та перспективи
Грибовська Ю. М., к.е.н., доцент; **Кононенко Ж. А.,** к.е.н., доцент ……...……..148
Сучасні аспекти забезпечення якості вищої освіти: ключові фактори та міжнародний досвід
Ліпський Р. В., к.е.н.…….……..150
Сучасні тенденції якості освіти вищої школи
Пилипенко К. А., д.е.н., доцент; **Карпенко Н. Г.,** к.е.н., доцент ….....……..152

Сучасні технології навчання іноземних мов
Воловик Л. Б., к.філол.н., доцент ……..……..155
Тестування якісних ознак доповіді магістра при підготовці до захисту кваліфікаційної роботи
Плаксієнко В. Я., д.е.н., професор; **Канцедал Н. А.,** к.е.н., доцент ……..……..156
Формування життєвих компетентностей здобувачів вищої освіти як аспекту забезпечення якості освіти
Подлєсна Г. В., к.псих.н., доцент ……..159
Формування стилістичної компетентності філологів-перекладачів
Сизоненко Н. М., к.філол.н., доцент ……..……..163
Формування фахових цінностей у здобувачів вищої освіти у процесі навчання іноземної мови за професійним спрямуванням
Сільчук О. В., к.пед.н.; **Воскобойник В. І.,** к.філол.н., доцент ……..……..165
***ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА*……..168**
Біоетика в наукових контекстах сучасності
Чижанська Н. В., к.біол.н., доцент ……..168
Вирішення назріваючих проблем по забезпеченню тварин кормовими засобами при вивченні дисципліни заготівля та контроль якості кормів
Рак Т. М., к.с.-г.н.; **Ульянко С. О.,** к.с.-г.н., доцент ……...169
Дуальна освіта як нова форма надання освітніх послуг
Будник Н. В., к.т.н., доцент; **Кайнаш А. П.,** к.т.н., доцент ……..……171
Збалансування викликів та можливостей модернізації навчання за спеціальностями аграрного напряму
Усачова В. Є. к.с.-г.н.; **Березницький В. І.,** старший викладач; **Чухліб Є. В.,** к.с.-г.н.……...……174
Організація інтерактивних методів навчання під час викладання дисципліни «Моделювання селекційних і технологічних процесів у тваринництві»
Желізняк І. М., старший викладач**; Карунна Т. І.,** к.с-г.н.; **Шаферівський Б. С.,** к.с-г.н.……176
Освіта в умовах цифрової трансформації
Усенко С. О., к.біол.н., старший науковий співробітник; **Шостя А. М.,** д.с.-г.н., старший науковий співробітник ……..……...178
Проблеми і шляхи забезпечення якості викладання дисципліни «Технологія виробництва молока і яловичини» у контексті сучасних трансформацій
Мороз О. Г., к.с.-г.н., доцент; **Чухліб Є. В.,** к.с.-г.н.; **Березницький В. І.,** старший викладач……180
Робочий зошит здобувача вищої освіти як мотивуючий компонент навчально-методичного процесу вивчення дисципліни
Васильєва О. О., к.с.-г.н., доцент ……...……...182
Сучасні вимоги до випускників освітньо-професійної програми «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»
Кузьменко Л. М., к.с-г.н.……..……..184

ФАКУЛЬТЕТ АГРОТЕХНОЛОГІЙ ТА ЕКОЛОГІЇ

АДАПТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СЕЛЕКЦІЙНО-ЦІННИХ ЗРАЗКІВ КАБАЧКА ЗАРУБІЖНОЇ СЕЛЕКЦІЇ

Кондратенко С. І., д.с.-г.н., старший науковий співробітник;
Сергієнко О. В., к.с.-г.н., старший науковий співробітник;
Ланкастер Ю. М., аспірант 4-го року навчання Інституту овочівництва і баштанництва НААН

Екологічна селекція ґрунтується на пізнанні реакцій рослин, як адаптивних функціональних систем, на сукупність екологічних факторів зовнішнього середовища. Значний внесок у розвиток екологічної селекції зроблено Кільчевським і Хотильовою [1]. На підставі експериментальних даних цими вченими був розроблений метод генетичного аналізу, заснований на випробуванні генотипів у різних середовищах, що дозволяє виявити їх загальну і специфічну адаптивну здатність, стабільність, селекційну цінність, а також вести відбір за адаптивною здатністю залежно від поставленого селекційного завдання [2, 3]. Для оцінки параметрів адаптивної здатності та екологічної стабільності генотипів у селекційній практиці використовуються наступні статистичні показники: X_{med} – середній рівень прояву кількісної ознаки генотипу; $ЗАЗ_i$ і $САЗ_i$ – загальна і специфічна адаптивна здатність генотипу, яка характеризує середнє значення кількісної ознаки в різних умовах середовища; Sg_i – відносна стабільність, яка характеризує здатність генотипу в результаті регуляторних механізмів підтримувати певний фенотип в різних умовах середовища; b_i – пластичність або чутлива реакція генотипу на варіювання умов середовища, яка відображається у фенотиповій мінливості (коефіцієнт регресії реакції генотипу на дію середовища); $СЦГ_i$ – селекційна цінність генотипу – параметр, що характеризує поєднання високої продуктивності і стабільності в одному генотипі.

Селекційні дослідження на кабачку проводили у польових умовах протягом 2017–2019 років на експериментальній базі Інституту овочівництва і баштанництва НААН, розташованому в агрокліматичній зоні Східного Лісостепу України. В роботі вивчалася колекція кабачка, яка налічувала 20 ліній і 19 гібридів F_1 зарубіжної селекції, походженням з Великобританії, Іспанії, Італії і США.

За узагальненими результатами польових досліджень 2017–2019 років встановлено, що найкращим рівнем прояву ознаки “Загальна урожайність” відзначилася лінія TZ 6390 (К-1986) – 65,16 т/га, яка статистично достовірно перевищила сорт-стандарт Чаклун (К-1768) (52,18 т/га) за даним показником на 24,88 %. Ця ж лінія мала найбільший показник $СЦГ_i$, 44,04 проти 36,63 у сорту-стандарту Чаклун (К-1768). Ще 3 зразки, TZ 6391 (К-1994), TZ 6392 (К-2005) і Striado di Napoli (К-2038), слід визнати перспективними для подальшої селекційної роботи як в аспекті високого рівня прояву даної ознаки (53,36–61,73 т/га), так і стабільності її прояву за комплексом статистичних показників ($ЗАЗ_i$ = 7,90…17,44; $САЗ_i$ = 581,41…888,31; b_i = 1,38…1,60; $СЦГ_i$ = 23,66…30,79).

Встановлено, що у гібриду-стандарту Ambassador F_1 (К-2114) показник загальної урожайності становив 55,80 т/га. Статистично достовірно цей показник перевищили 3 гібридні зразки – Mikinos F_1 (К-2129), Paychek F_1 (К-2132) і Alexander

F_1 (К-2128) на 22,80–41,67 %. Вищевказані гібридні зразки кабачка переважали стандарт і за комплексом статистичних показників, які визначають їх адаптивні характеритсики за проявом даної ознаки: b_i (1,36…1,43); $ЗАЗ_i$ (18,87…24,75); Sg_i (12,12–39,67 %) $СЦГ_i$ (39,60…68,12).

За період 2017–2019 рр. за комплексною стійкістю до збудників хвороб (вірусів, бактеріозу і фузаріозу) та шкідника попелиці виділено 4 лінійні зразки – Rimini PP (К-1963), Patriot PP (К-1972), Trieste white half-long (К-2043) і Trombocino (К-2113), у яких спостерігався рівень стійкості на рівні балів 7 і 9 за шкалою РЕВ. Відповідні показники для сорту-стандарту Чаклун (К-1768) – стійкість до збудника хвороби "борошниста роса" – 5 балів, вірусів – 7 балів, бактеріозу – 7 балів, стійкість до шкідника попелиці – 9 балів. Серед гібридних зразків кращим за комплексною стійкістю до усіх збудників хвороб і шкідника попелиці виділено 1 гібридний зразок – Celeste F_1 (К-2127), у якого спостерігався рівень стійкості на рівні 7 і 9 балів та 4 гібридні зразки – Rimini F_1 (К-2118), Tuscany F_1 (К-2123), Afrodite F_1 (К-2126) і Parador F_1 (К-2124), які мали рівні стійкості на рівні 5, 7 і 9 балів за шкалою РЕВ.

Список використаних джерел

1. Кильчевский А. В., Хотылева Л. В. Метод оценки адаптивной способности и стабильности генотипов, дифференцирующей способности среды. *Генетика*. 1985. № 9. Т. 21. С 1481–1490.

2. Кильчевский А. В., Хотылева Л. В. Генотип и среда в селекции растений. Минск: Наука и техника, 1989. 191 с.

3. Кильчевский А. В., Хотылева Л. В. Экологическая селекция растений. Минск, 1997. 972 с.

ВПЛИВ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА ОТРИМАННЯ НАУКОВОГО ДОСВІДУ У ЗВО СПЕЦІАЛЬНОСТІ 201 АГРОНОМІЯ

Гангур В. В., к.с.-г.н., старший науковий співробітник;
Антонець М. О., к.псих.н., доцент;
Антонець О. А., к.с.-г.н., доцент

Сучасні вимоги до якості навчання здобувачів вищої освіти та постійного підвищення педагогічної кваліфікації підтверджують необхідність удосконалення педагогічної майстерності викладача закладу вищої освіти. Вона формується на базі психолого – педагогічних знань, а добудовується вже у процесі викладання спеціальних дисциплін.

У змінах і доповненнях до Закону України «Про вищу освіту» вказано про «підвищення якості вищої освіти, розширення можливостей закладів вищої освіти, активізацію мобільності студентів та викладачів» [4]. Щодо активізації мобільності обопільних учасників освітнього процесу – ЗВО, аспірантів і викладачів, йде інтенсивне впровадження інноваційних педагогічних технологій. Вони можуть використовуватися і в самостійній роботі слухачів курсів.

М.Ярмаченко визначає самостійну роботу учнів як «різноманітні види індивідуальної та колективної навчальної діяльності учнів, яку вони здійснюють

на заняттях чи вдома відповідно до завдань, але без участі викладача. Серед найпоширеніших видів самостійної роботи є робота з першоджерелами, навчальними посібниками, розв'язування задач, спостереження, дослідна робота, моделювання. За дидактичними цілями самостійна робота поділяється на такі види: 1) підготовка; 2) засвоєння нових знань; 3) тренувальна; 4) контрольна» [3, с. 410]. Нові знання у процесі виконання завдань самостійної роботи здобувачі вищої освіти можуть отримати, якщо будуть вивчати наукові статті з певної дисципліни і робити змістовний конспект цих статей.

Освітньо-професійна програма Агрономія передбачає вивчення таких дисциплін як кормовиробництво і луківництво, насіннєзнавство, лікарські рослини. Аспіранти вивчають стабільне рослинництво. На самостійну роботу для бакалаврів відведено відповідно 80 годин, 60 годин, 60 годин і для аспірантів 140 годин. Для самостійної роботи в опануванні дисципліни «Лікарські рослини» ЗВО пропонується вивчення наукових статей, що були надруковані у збірнику матеріалів ІІ Міжнародної наукової конференції, присвяченої 100-річчю Дослідної станції лікарських рослин у Березоточі Лубенського району Полтавської області [2].

Це є доцільним для отримання наукового досвіду через уважне читання статей, аналіз і написання конспекту за планом: «1.Тема статті; 2.Актуальність досліджень; 3.Об'єкт і предмет дослідження; 4.Методика і база досліджень; 5.Основні результати досліджень» [1, с.2]. У процесі виконання самостійної роботи студент має продемонструвати володіння способами відбору, групування й узагальнення інформації та навчитися знаходити невирішені проблеми і дискусійні питання у досліджуваному полі. Наукове дослідження починається з вивчення стану проблеми у лікарському рослинництві. З'ясовується теоретичне і методологічне підґрунтя, аналізуються факти та емпіричні дані, що опубліковані у статті. Завдання спрямовані на розуміння зв'язків і певних закономірностей конкретної проблеми, що розглядається.

Схематично це можна зобразити у такий спосіб:

Проблема —► Завдання —► Гіпотеза —► Експеримент —► Висновки

У вивченні дисциплін кормовиробництво і луківництво та насіннєзнавство також пропонується підбір наукових статей за останні п'ять років, у яких досліджуються сучасні проблеми аграрної сфери. Здобувачі вищої освіти у процесі виконання самостійної роботи отримають науковий досвід, конспектуючи ці статті. Вони докладно описують методи дослідження і методичний інструментарій для з'ясування проблеми. Викладач на практичних заняттях перевіряє конспекти і допомагає правильно визначити предмет і об'єкт та основні напрямки дослідження, що представлені у статтях.

Аспіранти, виконуючи завдання самостійної роботі із стабільного рослинництва, аналізують наукові статті і водночас можуть працювати над теоретичним оглядом літератури за темою своєї дисертації. Доцільно задавати аспірантам шукати іноземні джерела з даної проблеми, тим самим даючи можливість ще додатково вивчати іноземну мову. Вони радяться з викладачем щодо схеми досліду, обраних методик, особливостей сучасної технології вирощування культурних рослин.

Список використаних джерел

1. Антонець М.О. Методичні завдання для самостійної роботи з навчальної дисципліни «Лікарські рослини» / М.О.Антонець.– Полтава: Вид. ПДАА, 2019. - 166 с.
2. Лікарські рослини: традиції та перспективи досліджень // Матеріали ІІ Міжнародної наукової конференції, присвяченої 100-річчю Дослідної станції лікарських рослин (Брезоточа, 14-15 липня 2016 року) / ДСЛР ІАП НААН.–Київ: ТОВ «ДІА», 2016- 321 с.
3. Педагогічний словник / За ред. М.Д. Ярмаченка. – Київ: Педагогічна думка, 2001.–516 с.
4. Зміни і доповнення до «Закону України «Про вищу освіту» / Режим доступу: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2840641-rada-uhvalila-zmini-do-zakonu-pro-visu-osvitu.html

ЗНАЧЕННЯ ХІМІЧНОЇ ОСВІТИ В АГРАРНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Крикунова В. Ю., к.х.н., доцент

Викладання природничих дисциплін виконує дуже важливі функції загальноосвітньої, загальнотехнічної, світоглядної а також профільно-спеціалізованої підготовки здобувачів вищої освіти. Для задовільного засвоєння всього матеріалу навчальних дисциплін кафедри першокурсникам необхідна досить серйозна біологічна та хімічна підготовка. Однак результати перевірки, проведеної на кафедрі на першому занятті, вихідного рівня знань з хімічних дисциплін показують, що близько 40% першокурсників не знають основних визначень хімічних законів, величин і одиниць, їх вимірювання, формул; низький рівень уміння і навичок навчальної праці. Характерними для їх усних і письмових відповідей є зубріння і відтворення напам'ять перших речень і абзаців без розуміння сутності навчальних теоретичних знань, хімічних, фізико-хімічних, біохімічних явищ та ін. Між тим, підручники та інша навчально-методична література з хімічних дисциплін, що отримується централізовано, відрізняється не тільки високою теоретичністю і абстрактністю, але і великим обсягом навчального матеріалу. Так, наприклад, вони містять більшу кількість нових занять, фактів і законів, які студенти не в змозі осмислити і зрозуміти за час, що відведений навчальним планом на їх вивчення. Більшість з них не мають великого значення для розуміння біохімічних явищ і процесів у організмі для професійної діяльності у аграрному профілі, наприклад, для лікаря ветеринарної медицини чи технолога або еколога. Таким чином, створюється великий розрив між реальним рівнем знань та вмінь першокурсників з названих дисциплін і тими знаннями і вміннями, що їм необхідні для засвоєння навчальних програм першого курсу у аграрному закладі вищої освіти.

Так, вивчення біохімії як однієї з фундаментальних природничих дисциплін є обов'язковим етапом загальної підготовки лікаря ветеринарної медицини, у завдання якого входить формування клінічного мислення майбутнього лікаря на основі розуміння суті і взаємозв'язку біохімічних процесів

у організмі тварин. Слід зазначити, що біохімічні методи дослідження виступають значним джерелом у діагностичній інформації, і невміння практичних лікарів інтерпретувати результати біохімічних аналізів може стати результатом серйозних діагностичних помилок. Труднощі викладання біохімії в закладі вищої освіти пов'язані з тим, що на I-II курсах у здобувачів вищої освіти ще немає знань з клінічних дисциплін, кількість аудиторних годин, від наведених на вивчення предмету, у 2-3 рази менше у порівнянні з зарубіжними університетами, а кількість інформації, яку повинен засвоїти майбутній ветлікар, різко збільшилась у зв'язку з розвитком молекулярної біології і впровадженням її методів у лікарську практику.

Контроль засвоєння знань студентами здійснюється на кожному практичному чи лабораторному занятті і включає крім теоретичних питань обов'язкове тестування. Особливістю цього типу тестування є наявність умови, що містить теоретичне питання або завдання і 5 запропонованих відповідей, з яких тільки одна повністю правильна а всі інші містять неточності. Такого роду тестування проводиться не тільки під час заняття, але й при здачі кожної теми, а у кінці курсу використовується для оцінки підсумкових знань студентів. Подібний підхід вимагає повторення пройденого матеріалу і сприяє закріпленню знань студентів.

Для підвищення якості навчання з приведених дисциплін у інструкціях і методичних розробках вироблено значне спрощення навчального матеріалу з метою зменшення ступеня теоретичності, абстрактності і використання математичного апарату, зменшено кількість нових понять, законів, формул за рахунок виключення з навчального матеріалу найменш значущих для розуміння хімічних і спеціально професійних знань. Разом з тим у них посилена роль якісного пояснення сутності біохімічних явищ і процесів у організмі і образно-наочного мислення, характерного для студентів медико-біологічного спрямування. З метою надання допомоги студентам у формуванні вмінь у виділенні головних думок навчального тексту кожний опис навчальної теми забезпечено контрольними питаннями, спрямованими на виявлення найбільш істотних елементів досліджуваного тексту. У ході лекційних занять це завдання вирішується шляхом надання аудиторії перед її початком плану викладу теми лекції.

Корінне усунення ситуації недоліків вимагає не тільки збільшення числа годин, що відводяться на викладання цих дисциплін у школі і у стінах закладів вищої освіти, як базових дисциплін для освоєння не лише біофізичних, але і біохімічних, фізіологічних явищ, для оволодіння основами методів фізіології, фізіотерапії, генетики, молекулярної біології і т. д. У біохімії накопичилася велика група явищ (фізика мембран, фізика серцево-судинної системи, нервової системи, фізика слуху, зору і т. д.) добре обстежені на теоретично-експериментальному рівні.

Список використаних джерел

1.Закон України. Про освіту. Відомості Верховної Ради (ВВР).- 2017.-№ 38-39.-Ст.380.

2. Мурашкевич А. Організація навчальної діяльності студентів в сучасних

умовах розвитку українського суспільства //Вісник Київського національного університету ім. Т.Г. Шевченка.- 2011.-№2.-С. 71-74.

НАУКОВА СКЛАДОВА В СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Короткова І. В., к.х.н., доцент

Важливе значення для інноваційного розвитку українського суспільства має підвищення якості вищої освіти, що має не лише педагогічний чи суто науковий, а й соціальний, політичний та управлінський контекст. Тому проблема забезпечення якості вищої освіти України набуває особливої актуальності [1]. Відповідно пріоритетним напрямом розвитку сучасної освіти має стати створення у ЗВО сприятливих умов для формування творчої особистості, здатної до саморозвитку, самовдосконалення як під час навчання у вищій школі, так і в подальшій професійній діяльності. З огляду цього, науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти стає необхідною умовою підготовки майбутнього фахівця, оскільки сприяє розвитку креативних здібностей, умінь і навичок дослідницького характеру, поглибленню знань з професійно орієнтованих предметів. Вирішення даного питання не можливе без участі викладачів, тому якості їх професійної підготовки приділяється підвищена увага. Актуальність даної проблеми засвідчено у значній кількості наукових праць, в яких наголошено на тому, що професійна діяльність сучасного викладача вищої школи характеризується своєю багатофункціональністю, творчим характером, поєднанням навчальної, методичної та наукової спрямованості [2]. Серед всіх напрямків діяльності викладача, безумовно, наукова складова слугує цілям появи у здобувачів вищої освіти наукового інтересу і розвитку творчого мислення, розширення, поглиблення знань. Це не тільки характеризує викладача як сучасного науковця, а й спонукає здобувачів вищої освіти до здійснення власних досліджень, до наукового пошуку. У зв'язку зі зростанням популярності наукових досліджень змінюється підхід до освітнього процесу, здобувач вищої освіти отримує новий статус – активного дослідника, що самостійно застосовує під час навчальної та науко-дослідницької роботи навички пошукової, конструкторської та винахідницької діяльності. Значну роль відіграє знайомство з науковими здобутками викладача, що може відбуватися під час лекцій або практичних занять. Сукупність наукових публікацій, а також підручники, що написані власне викладачами, можуть замінити традиційний підручник. Так, наприклад, при вивченні курсу «Фізичної і колоїдної хімії» здобувачам вищої освіти факультету агротехнологій та екології Полтавської державної аграрної академії запропоновано Навчальний посібник «Фізична і колоїдна хімія» (автори Короткова І.В., професор кафедри біотехнології та хімії, та декан факультету Маренич М.М.), який є адаптованим до спеціальності 201 «Агрономія» [3].

Спираючись на наукові здобутки викладача та його ініціативну тематику досліджень можна побудувати змістовне семінарське заняття навколо вивчення й аналізу певної теми. Під час вивчення курсу фізичної хімії такими темами

можуть бути «Квантово-хімічне дослідження спектральних властивостей гетероароматичних молекул». Серед багатьох існуючих програм для квантово-хімічних розрахунків на початкових етапах проведення розрахунків, слід використовувати програму HyperChem, в рамках якої електронну структуру молекул можна розраховувати або використовуючи напівемпіричні методи розрахунку, або неемпіричний метод Хартрі-Фока. Як відомо, напівемпіричні методи вирішують рівняння Шредінгера для атомів і молекул з використанням певних наближень і спрощень. Всі методи цієї групи характеризуються тим, що: розрахунок ведеться тільки для валентних електронів; нехтуються інтеграли певних взаємодій; використовуються стандартні не оптимізовані базисні функції електронних орбіталей і використовуються деякі параметри, отримані в експерименті. Експериментальні параметри усувають необхідність розрахунків ряду величин і коректують помилкові результати наближень.

Більшість доступних в програмі HyperChem напівемпіричних методів включають схему для усунення обчислень, які відбуваються зі значними витратами процесорного часу, в основному, розрахунку ряду інтегралів перекривання. HyperChem також дозволяє розраховувати електронну структуру тільки частини системи, використовуючи змішані методи обчислення. Наприклад, можна вивчати електронну структуру активного центру білка з використанням напівемпіричних методів розрахунку, враховуючи решту білка і молекул розчинника в рамках методу молекулярної механіки. Одним з найбільш точних методів програми HyperChem тривалий час вважався метод AM1, який найчастіше використовувався для розрахунку органічних молекул, що містять елементи головних підгруп 1 і 2 груп періодичної системи. Розрахунок електронних спектрів таких молекулярних систем, а також моделювання впливу зовнішніх факторів, дозволяє не вдаючись до експерименту, встановити взаємозв'язок структура - властивості, що дасть можливість при правильному підборі методу, прогнозувати спектральні властивості багатоатомних молекул.

Таким чином, важливо поширювати і пропагандувати наукові здобутки і напрями наукових досліджень викладачів кафедри, які ще потребують вирішення з метою зацікавлення студентів, формування творчих рис майбутніх фахівців і залученням їх до науково-дослідної роботи.

Список використаних джерел

1. Клімова Г.П. Забезпечення якості вищої освіти як пріоритетна детермінанта становлення інноваційного суспільства в Україні/Г.П. Клімова//Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». – 2017. - № 2 (33). - С.65-73.

2. Солдатенко М.М. Сучасні підходи до формування корпоративної культури викладача вищої школи у процесі його професійного становлення /М.М.Солдатенко// Вісник Черкаського університету. – 2013, № 32 (285). - С.133-136.

3. Короткова І.В., Маренич М.М. Фізична і колоїдна хімія. - Полтава «Полтавський літератор», 2018 р., 12,8 ум.др.арк.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ МЕЛІОРАЦІЇ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ АГРОНОМІЧНОЇ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

Біленко О. П., к.с.-г.н.;
Татаренко Г. Б., асистент

Поняття меліорації походить від латинського «*melioratio*», що означає поліпшення. Це поліпшення водного, повітряного, теплового, мікробіологічного та поживного режимів ґрунту, мікроклімату меліорованої ділянки з метою підвищення родючості земель [1,2]. Враховуючи те, що меліорація земель – це комплекс гідротехнічних, хімічних, агротехнічних, агролісотехнічних, інших меліоративних заходів, тобто високозатратних заходів, що планово мають окупність в 5-10 і більше років, потрібно розуміти що сучасний спеціаліст з агрономії повинен добре орієнтувався в нагальних питаннях меліорації.

Виділяють три основні задачі меліорації: по-перше покращення ґрунту, який потребує врегулювання водного режиму і виражається або в надмірній вологості, або в її дефіциті, в порівнянні з кількістю, що вважається необхідною для ефективної економічної експлуатації території; по-друге удосконалення ґрунтів з несприятливими фізико-хімічними властивостями (важкі глинисті і мулові ґрунти, ґрунти з надмірною кислотністю тощо); по- третє удосконалення ділянок, що зазнають шкідливих механічних впливів, таких як водна та вітряна ерозія, що проявляється у формуванні ярів, каньйонів, зсувів тощо [1,2].

Ринкова економіка зумовила необхідність у розробці енерго- і ресурсоощадних технологій меліорації ґрунтів, яка в минулому проводилася за державні кошти і була надто витратною та малоефективною. Але в складних, як погодно-кліматичних, так і економіко-господарських умовах ведення сучасного сільськогосподарського виробництва потрібно щоб керівник, а саме керівниками будуть спеціалісти з агрономії, вмів правильно оцінити меліоративний стан земель на яких працює і організував комплекс меліоративних заходів для раціонального їх використання, забезпечуючи високу економічну ефективність вкладених в меліорацію коштів.

Застосування на практиці новітніх розробок в галузі меліорації повністю покладається на спеціалістів з агрономії. Це і гармонійне поєднанні технології хімічної меліорації із сівозміною, в структурі якої переважають сільськогосподарські культури з високим рівнем адаптації до кислого чи лужного середовищ ґрунту, і дотримання розроблених нормативів співвідношення між органічними і мінеральними добривами, і локальне застосуванні хімічних меліорантів для покращення кальцієвого режиму кислих і солонцевих ґрунтів, і застосування високобуферного, з відповідною реакцією, органо-мінерального добрива комплексної дії, збагаченого на кальцій, а також широке використання місцевих кальцієвмісних сировинних ресурсів (вапняків, фосфоритів, сапропелів, торфу, перегною тощо) [3].

Окремо потрібно зупинитися на застосуванні мікрокраплинного зрошення та фертигації. Перевагою краплинного зрошення є значно менші затрати на системи зрошення порівнюючи з дощуванням. Досягнення високої врожайності відбувається без перезволоження ґрунту, що дозволяє корінню

рослин безперешкодно «дихати» і розвивати кореневу систему. Коріння рослин, зрошуваних крапельним методом, активно захоплюють конусоподібну зону зволоження, розвиваючи кореневі волоски і інтенсивно поглинає поживні речовини разом з водою. Полив виключно прикореневої зони, що складе не більше 60% від загальної площі ділянки, мінімалізує випаровування води [2]. При фертигації добрива розчиняються у воді для поливу і надходять саме до коріння, збільшуючи тим самим ефективність підгодівлі. Порівняно з дощуванням, при краплинному зрошенні листя культурних рослин не піддаються зволоженню, тим самим знижуються ризики захворювань, не відбувається змиву з листя фунгіцидів та інсектицидів. Сухі ділянки між рядами рослин дозволяють безперешкодно збирати врожай, проводити обприскування та обробіток ґрунту. Крапельний полив рослин, висаджених на схилах і топографічно складних ділянках, не викликає ерозії ґрунту. Правильно спроектована система крапельного зрошення діє самостійно: все що потрібно для неї - наявність постійного джерела води. Вибір системи зрошення визначається головним чином економічною доцільністю та технологією вирощування тієї чи іншої культури. А це повністю в компетенції агронома.

Все вищеназване потребує отримання здобувачами вищої освіти знань з основних видів меліорацій, розвинення у них самостійного мислення і вироблення своєї думки по окремих теоретичних питаннях, реальних здібностей реалізувати здобуті знання на практиці, постійне формування суспільно-корисного світогляду в цьому напрямку. Для цього недостатньо тільки ознайомлення з термінологією та побіжного огляду сучасних напрямків меліоративної діяльності в сільськогосподарському виробництві. Потрібно систематичне вивчення предмету та обов'язкове лабораторно-практичне застосування теоретичних знань для закріплення навичок правильної експлуатації меліорованих земель, основних заходів по захисту земель від ерозії та засобів поліпшення земель. Тенденція останніх років на скорочення спеціальних предметів може привести тільки до некомпетентності навчених спеціалістів та зниженню ефективності їх роботи в умовах сучасного сільськогосподарського виробництва. З огляду на захист суспільних інтересів це неприпустимо.

Список використаних джерел

1. М.Н.Багров, І.П.Кружилин Сільськогосподарська меліорація Агропромиздат, 1985. – 272с.

2. І.І.Назаренко, І.С.Смага, С.М.Польчина, В.Р.Черлінка Землеробство та меліорація – Чернівці: Книги XXI, 2006- 543с.

3. І.С. Педак Державна політика у сфері меліорації земель Серія: Державне управління, 2013 р., № 2 (42)-с.84-89

ОЦІНКА ЯКОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Ромашко Т. П., к.х.н., доцент

Професійна діяльність фахівця в сучасному суспільстві передбачає професійну мобільність, творчу самореалізацію, володіння професійним спілкуванням, вміння застосовувати технології, брати на себе відповідальність за вирішення завдань, здійснювати неперервну професійну освіту [1]. Це все

вимагає нового підходу до професійної підготовки студентів, відмову від зведення цього процесу тільки до засвоєння знань, умінь і навичок, що обумовлює необхідність формування у студентів професійних якостей, які забезпечують успішне виконання конкретних функцій, пов'язаних з майбутньою професією [2].

Одне з важливих завдань, вирішення якого спрямоване на забезпечення поліпшення якості підготовки фахівців у ЗВО, – це оцінка якості одержаної освіти, що узгоджена з системою наукових знань і професійних завдань в обраній спеціалізації, а також оцінка можливості зміни системи освіти, що забезпечує поліпшення її якості. Тому виникає питання про те, які умови необхідно створювати для підвищення якості професійної підготовки майбутніх фахівців, якими критеріями буде характеризуватися якість професійної підготовки студентів.

Якість освіти деякі вчені розуміють як контроль навчання, успішності. Проте, якість освітнього процесу – це набагато ширше поняття, яке включає в себе якість освіти (якість мети, якість результату), якість змісту освіти, якість освітнього процесу (якість педагога, якість того, хто навчається), якість управління. Система оцінки якості підготовки конкурентоспроможних фахівців в ЗВО має здійснюватися за напрямками моніторингу працевлаштування та затребуваності випускників на ринку праці. Також, є актуальними оцінки якості середовища життя і діяльності студентів; інфраструктури забезпечення якості освіти; нормативно-правової бази забезпечення освітнього процесу; якості інформаційного та методичного забезпечення процесу навчання; компетентності професорсько-викладацького складу; технології та засобів забезпечення якості освіти; контролю результативності [3].

Покажемо систему управління якістю освіти в ЗВО, яка виконує функцію систематизації. Це – створення центру управління якістю освіти, організація навчання різних категорій персоналу з урахуванням їх майбутньої ролі в системі забезпечення якості, розробка і прийняття багаторівневої системи управління якістю освіти, розробка механізмів моніторингу та критеріїв результативності процесів системи, створення робочих груп та проведення внутрішнього аудиту, самооцінка за моделями якості.

Необхідно перерахувати чинники, що визначають якість професійної освіти. 1-ша група: якість освітніх цілей, якість освітніх програм, якість системи моніторингу результативності, якість інфокомунікаційного забезпечення процесу професійної підготовки, якість організації самостійної роботи студентів, якість матеріально-технічного та фінансового забезпечення процесів. 2-га група: якість підготовки абітурієнтів, якість підготовки випускників, якість організації практик, якість використання інноваційних освітніх технологій, якість кадрового потенціалу професорсько-викладацького складу, якість середовища життєдіяльності споживача послуг. Звідси випливають критерії вимірювання системи якості освіти: а) якість і результативність освіти (структуру випуску, рівень підготовки і ступінь завантаження викладачів, якість працевлаштування випускників, досягнення випускників); б) якість та результативність наукової діяльності (активність публікації; цитування, рівень кваліфікації дослідників,

участь в значущих наукових проектах). Найважливішою складовою частиною оцінки якості освіти є оцінка якості «кінцевого продукту».

В цьому плані є важливим організований моніторинг і оцінка якості освіти, що має проводитися протягом кожного семестру. Аналіз даних самомоніторінга кафедр ЗВО, подається на ознайомлення керівникам структурних підрозділів. В процесі моніторингу мають використовуватись використані наступні напрямки вимірників якості: планування якості освітньої діяльності, забезпечення якості освітньої діяльності, поліпшення якості самостійної роботи студентів, робота щодо поліпшення якості контролю, інформаційно-методичне забезпечення та застосування інформаційних технологій в навчальному процесі. Актуальним є моніторинг студентів з використанням анкет за напрямками: «Адаптація першокурсників до навчання», «Студентське самоврядування» тощо. Також мають значення моніторинги по вхідному контролю з окремих дисциплін 1 курсу, поточного контролю успішності та проміжної атестації студентів, контролю залишкових знань і сформованих навичок студентів, підсумкового контролю випускників.

Для проведення моніторингу якості підготовки студентів з дисциплін циклів розробляються власні фонди тестових завдань, що супроводжуються розробкою комплектів атестаційних педагогічних вимірювальних матеріалів. Надалі варто планувати щорічне проведення моніторингу якості діяльності академії та задоволеності зацікавлених сторін за напрямками дослідження задоволеності студентів якістю освітньої діяльністю інституту, дослідження задоволеності адміністрації та викладачів якістю освітньої діяльністю інституту та дослідження задоволеності роботодавців і затребуваності випускників на регіональному ринку праці.

Список використаних джерел

1. Інформаційний пакет ECTS 2013-2014. / Розділ І. Структура вищої освіти.
2. Артюхова О. Моніторинг якості вищої професійної освіти в університетах. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2016. № 7(61). С.133-143
3. Рогова Т.В. Проблема управління якістю освіти в науковій літературі та освітній практиці. Педагогіка та психологія: зб. наук. праць. 2015. – Вип.51. – С. 211-218.

ПЕРСПЕКТИВИ ПРОФЕСІЇ АГРОНОМА

Баган А. В., к.с.-г.н., доцент;
Барат Ю. М., к.с.-г.н., доцент

На сьогоднішній день молодь все більше вибирає професії, пов’язані із аграрною сферою. На відміну від галузі промисловості чи обслуговування, майбутні фахівці вбачають перспективи кар’єрного росту саме у агробізнесі.

Україна завжди була аграрною державою, хоча політика аграрного сектору постійно перебуває у стадії реформування, яка є безкінечною. Нині

агропромисловий комплекс слабо забезпечений кадрами, тому зростає попит на висококваліфікованих спеціалістів [3].

Через певні обставини освіта має формальний характер, тобто її здобувають не заради знань, а для отримання переваг на ринку праці, престижної посади чи високооплачуваної роботи, оскільки без диплома державного зразка людину, зазвичай, не визнають професіоналом.

Постає запитання, чи мають майбутні «фахівці» таких закладів вищої освіти попит на ринку праці, адже інформаційне суспільство невпинно продукує нові вимоги до кількості й якості робочої сили, що не корелюється з реальним станом освіти [1, 2].

Статистика показує, що в аграрних закладах вищої України навчається близько 250 тисяч здобувачів вищої освіти. На думку багатьох експертів, рівень підготовки майбутніх фахівців не відповідає сучасним тенденціям та вимогам аграрного сектору. Однією із таких причин є недостатнє забезпечення закладів вищої освіти матеріально-технічною базою для проведення навчального процесу здобувачів.

У зв'язку із реформою ринку землі серед професій аграрної сфери актуальною є професія агронома. Саме від величини і якості врожаю отриманої продукції рослинництва залежать процеси технологічної переробки даної продукції, виготовлення кормів для галузі тваринництва, яка останнім часом є малорозвиненою і не рентабельною, і в кінцевому результаті – визначення прибутку та економічної ефективності виробництва продукції рослинництва. Тому велику відповідальність за цей нелегкий технологічний процес покладено на агронома.

Але для отримання таких спеціалістів недостатньо для здобувачів проведення аудиторного навчання. Необхідно забезпечити проведення навчальних і виробничих (науково-дослідних) практик на належному професійному рівні.

Взаємодія роботодавців і освітнього сектору здебільшого передбачає фінансову підтримку майбутніх фахівців, надання можливості проходження практики на підприємствах, співпрацю у сфері підготовки кадрів. Завдяки допомозі фермерських господарств та сільськогосподарських товариств здобувачі мають змогу набути практичних навичок та професійного досвіду, а в подальшому, – і отримати майбутню роботу [4].

Тому сьогодні аграрні підприємства зацікавлені у висококваліфікованих спеціалістах під час вибору майбутніх кадрів, забезпечуючи їх не лише робочим місцем, а й достойною заробітною платою. Отже, можна відзначити взаємовигідну зацікавленість: з одного боку, роботодавця із високою оплатою, з іншого, - перспективного фахівця із практичним досвідом.

Великі за своїми масштабами діяльності аграрні компанії потребують співпраці із молодими спеціалістами для реалізації різних наукових проектів. Надаючи майбутнім фахівцям практичного досвіду, проведення тренінгів та стажувань, керівники даних організацій у подальшому забезпечують себе відповідними кадровими працівниками належного рівня.

Тому основною задачею викладачів аграрних закладів вищої освіти є професійна підготовка здобувачів вищої освіти, в тому числі і агрономів, які б відповідали сучасним вимогам та були висококонкурентоспроможними на ринку праці аграрного сектору.

Враховуючи відносно нижчі ціни на навчання у закладах вищої освіти України, порівняно із закордонними аграрними університетами, серед абітурієнтів попит мають вітчизняні заклади. Хоча і повільними темпами, але аграрна сфера нашої країни відкриває нові можливості для майбутніх спеціалістів, які не може отримати емігрант в іншій державі.

Саме у розвитку агропромислового комплексу та забезпеченні його трудовими ресурсами повинна, в першу чергу, бути зацікавлена держава. Оскільки останнім часом відбувається значний потік молоді закордон, то наша країна може понести значні втрати на вітчизняному ринку праці, що спричинить у подальшому погіршення економічного становища держави в цілому. Тому для українських аграрних ЗВО потрібна підтримка не лише з боку аграрних підприємств, а й з боку держави.

Підсумовуючи вище сказане, можна зробити наступні висновки:

- для здобувачів вищої освіти спеціальності Агрономія необхідно не лише засвоїти практичні навики своєї професії та отримати диплом, а й мати попит на ринку праці як висококваліфікований спеціаліст;
- викладачам аграрних закладів вищої освіти підготувати майбутніх фахівців, які б відповідали сучасним вимогам аграрного сектору;
- роботодавцям надати змогу випускникам проявити себе у своїй трудовій діяльності та підтримати їх на «професійній ниві», що у подальшому дасть змогу забезпечити своє підприємство висококваліфікованими працівниками.

Список використаних джерел

1. Баган А.В., Барат Ю.М. Конкурентоспроможність майбутнього фахівця на ринку праці : матеріали науково-методичної конференції *Гармо-нізація взаємодії закладів вищої освіти з ринком праці.* ПДАА 21.02-22.02.2018 р. Полтава, 2018. С. 12-14.

2. Балакірєва О.М., Валькована О.В. Проблеми працевлаштування та міграційні орієнтації молоді. *Економіка і прогнозування*. 2006. № 4. С. 76-91.

3. Где лучше получать аграрное образование : електронний ресурс. http:// nv.ua

4. Проект з покращення освіти в Україні [Електронний ресурс]. — http://www.csr-ukraine.org/

ТЕСТУВАННЯ, ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «АГРОНОМІЯ»

Маренич М. М., к.с.-г.н., доцент;
Юрченко С. О., к.с.-г.н., доцент

Застосовування найбільш розповсюджених на сьогодні форм контролю для діагностики знань потребує значних витрат часу викладача. Діагностика рівня знань, умінь та навичок в цьому випадку пов'язана із великим психологічним

навантаженням на здобувача вищої освіти і викладача, спонукає до суб'єктивного впливу. Переваги тестів як інструменту оцінювання ефективності навчально-пізнавальної діяльності у порівнянні з іншими формами контролю полягає в тому, що, по-перше, тести - значно якісніший і об'єктивніший спосіб оцінювання і, по-друге, показники тестів орієнтовані на вимірювання ступеня, визначення рівня засвоєння ключових понять, тем і розділів навчальної програми, умінь і навичок, а не на констатацію наявності у студента певної сукупності формально засвоєних знань [1].

Поява тестового контролю знань здобувачів зумовлена пошуком об'єктивних методів оцінки і підвищення конкурентоспроможності випускника. Застосування тестів підприємствами для підтвердження професійної придатності особи також вмотивоване — кожна із господарських структур, незалежно від форми власності, зацікавлена у високому кваліфікаційному рівні кандидатів.

Аналіз останніх публікацій показує, що основна тематика, яка обговорюється в них стосується таких питань як застосування тестового контролю, методики його проведення (безмашинного чи комп'ютерного), застосування у конкретній дисципліні тощо. Більшість публікацій зводиться до позитивної оцінки методики тестування знань студентів і автори значно обережніше висловлюються про недоліки тестової системи. Відбувається це зовсім не тому, що тестовий контроль таких недоліків не має, а тому що існує «мода» на тести, а поміж тим ці недоліки досить істотні і їх необхідно усувати іншими формами контролю. Недостатньо досліджено такі важливі характеристики тестів як валідність, надійність, стандартизація [3].

Здебільшого про тестування говорять як про один з найдосконаліших способів діагностики знань здобувачів вищої освіти, який сприймається краще ніж усне опитування чи контрольна робота [2]. Хоча таке сприйняття можна віднести як до переваг так і до недоліків тестування.

До речі, слід згадати і про тестування в контексті Болонської декларації: жоден її документ не містить вимог щодо запровадження тестування [4]. В Україні, за даними джерела у закладах вищої освіти гуманітарного і медичного напрямків підготовки тестування навіть зменшується. До речі, це можна сказати і за власним досвідом автора.

Тестування ефективне в дистанційній освіті. Воно може використовуватися для виявлення помилок у контрольних завданнях здобувачів вищої освіти, усунення помилок, самоконтролю, спроможності самостійно виявляти помилки і т. і. [1].

Звичайно, це можна використовувати і в традиційній освіті, але для цього тестові завдання повинні відповідати вимогам:

однакова складність; охоплення великого обсягу матеріалу; неупередженість викладача під час контролю; дозволити оцінити роботу не тільки здобувачів, а і викладача; прозорість оцінювання.

Проте, не слід забувати, що тести обмежують можливості студента показати глибину знань і призводять до акцентування уваги на формальних моментах. Викладач оцінює тільки правильність відповіді, а не хід думок студента [5], що само по собі важливо, адже зазубрені знання нерівноцінні

отриманим у ході осмислення.

Впровадження тестового контролю пов'язане з іменами людей, роботи яких ввійшли в золотий фонд біометрії, наприклад Ф.Гальтона, та багатьох інших, які розглядали розумові здатності людини як об'єкти досліджень, але необхідно розуміти, що на практиці, і особливо у сфері освіти, тестування проводиться, в загальному, в двох ситуаціях:

1. тестування знань роботодавцями під час відбору кандидатів на конкурсній основі, відповідно до цього університети розробили власну систему тестів, щоб задовольнити потреби підприємств у кваліфікованих спеціалістах; такий підхід використовується здебільшого на заході;

2. для стимулювання навчання здобувачів вищої освіти і збільшення об'єктивності оцінки — використовується переважно в системах освіти, які реформуються, в т. ч. і українській.

Недолік тестування полягає також і в тому, що в ньому існує велика доля випадковості, тому навряд чи доцільно використовувати для підсумкової атестації тільки тести. З власного досвіду автора, студенти самі говорять про недосконаліть тестування саме в цьому аспекті, коли слабкі студенти можуть незаслужено отримати вищі оцінки. Але роль тестування при оцінці навичок надзвичайно важлива, що стосується мовної підготовки та цілого ряду технічних дисциплін.

Тестовий контроль знань і навичок здобувачів вищої освіти спеціальності «Агрономія» є одним з дієвих шляхів покращення об'єктивності оцінки, але він є не єдиним методом, який повинен застосовуватися. Ця переоцінка не може істотно поліпшити ситуації у сфері вищої освіти. Тести необхідно поєднувати з іншими формами контролю, наприклад усним опитуванням, контрольними роботами, де можуть бути розкриті не тільки мінімальні знання студентів, а й хід його думок.

Список використаних джерел

1. Берещук М.Я., Бархаєв Ю.П., Стадник Г.В. Тестовий контроль і Збірник науково-методичних праць Таврійського державного агротехнологічного університету 52 рейтинг в освіті: Навчальний посібник. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 106 с.

2. Масліков М. Використання тестового контролю знань на енергетичному факультеті // www.promin.nuft.edu.ua

3. Сілкова О.В. Контроль знань та вмінь у студентів вищих медичних навчальних закладах в умовах використання комп'ютерних систем (Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук, 2003)

4. Яцків Т. Болонський процес і студентське самоврядування: досвід Польщі і України // www.osvita/info/ua

5. Шимкова І.В. Використання автоматизованого тестового контролю знань для організації самостійної навчально-пізнавальної діяльності студентів / Збірник наукових праць. Педагогічні науки. Вип. 46. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2007. – С. 407-410.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ АКАДЕМІЇ В ХОДІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ ЕКОЛОГІВ

Писаренко П. В., д.с.-г.н., професор;
Самойлік М. С., д.е.н., професор;
Плаксієнко І. Л., к.х.н., доцент

Глобальний характер екологічних проблем людства в першу чергу обумовлений тим, що при плануванні і реалізації досягнень науково-технічного прогресу суспільством не були враховані екологічні основи життя людини та збереження об'єктів навколишнього середовища. На сьогодні екологічна політика, як система політичних, економічних, юридичних та освітніх заходів, які приймаються для управління екологічною ситуацією і раціонального використання природних ресурсів на території країни, є важливою складовою господарської діяльності регіонів, населених пунктів, промислових підприємств, господарських об'єктів, окремих організацій, а також закладів вищої освіти [1].

Екологічна політика закладів вищої освіти, яка націлена на створення екологічної інфраструктури та інтегрованої системи екологічного управління науково-освітнім процесом в цілому, дозволяє сформувати високий рівень екологічної культури учасників навчально-виховного процесу, відкриває широкі перспективи в напрямку еколого-економічного розвитку та підвищення міжнародної репутації вишу [2].

Відповідно до концепції діяльності кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля ПДАА (див. рис.) основним завданням колективу є підготовка фахівців в галузі екології з обов'язковим залученням здобувачів до виконання науково-дослідної роботи в галузі екології, до формування в академії простору соціальної відповідальності та активної громадянської позиції щодо збереження навколишнього середовища.

На виконання викладених в концепції діяльності кафедри завдань при вивченні базових екологічних дисциплін відповідно навчально-професійній програмі «Екологія» бакалаврського та магістерського рівнів майбутні екологи долучаються до науково-дослідної роботи з моніторингу повітряного середовища м.Полтава, дослідження фізіологічних властивостей питної води Полтавщини, аналізу технологічних рішень у сфері поводження з твердими відходами, розробки методів очистки стічних вод та діагностики фітотоксичності грунтів техногенно забруднених територій Полтавщини.

Результати досліджень обговорено за круглими столами «Екологія. Довкілля. Молодь», «Екологія людини», «До Всесвітнього дня охорони місць проживання», на науково-практичному семінарі «Захисник природи» та науково-практичних конференціях.

Кафедра за участю членів студентських наукових гуртків «Зелена варта» та «Еколог-дослідник» активно співпрацює з Інспекцією з контролю за благоустроєм, екологічним та санітарним станом м.Полтава, КО «Інститутом розвитку міста», ГО «Нова Полтава», ГО «Еколтава» та ін. щодо вирішення екологічних проблем громади на регіональному рівні. Кафедра екології є ініціатором розробки програм: «Зелений офіс»; «Нові форми утилізації та переробки відходів»; «Енергоощадні вироби та відновлювані джерела енергії».

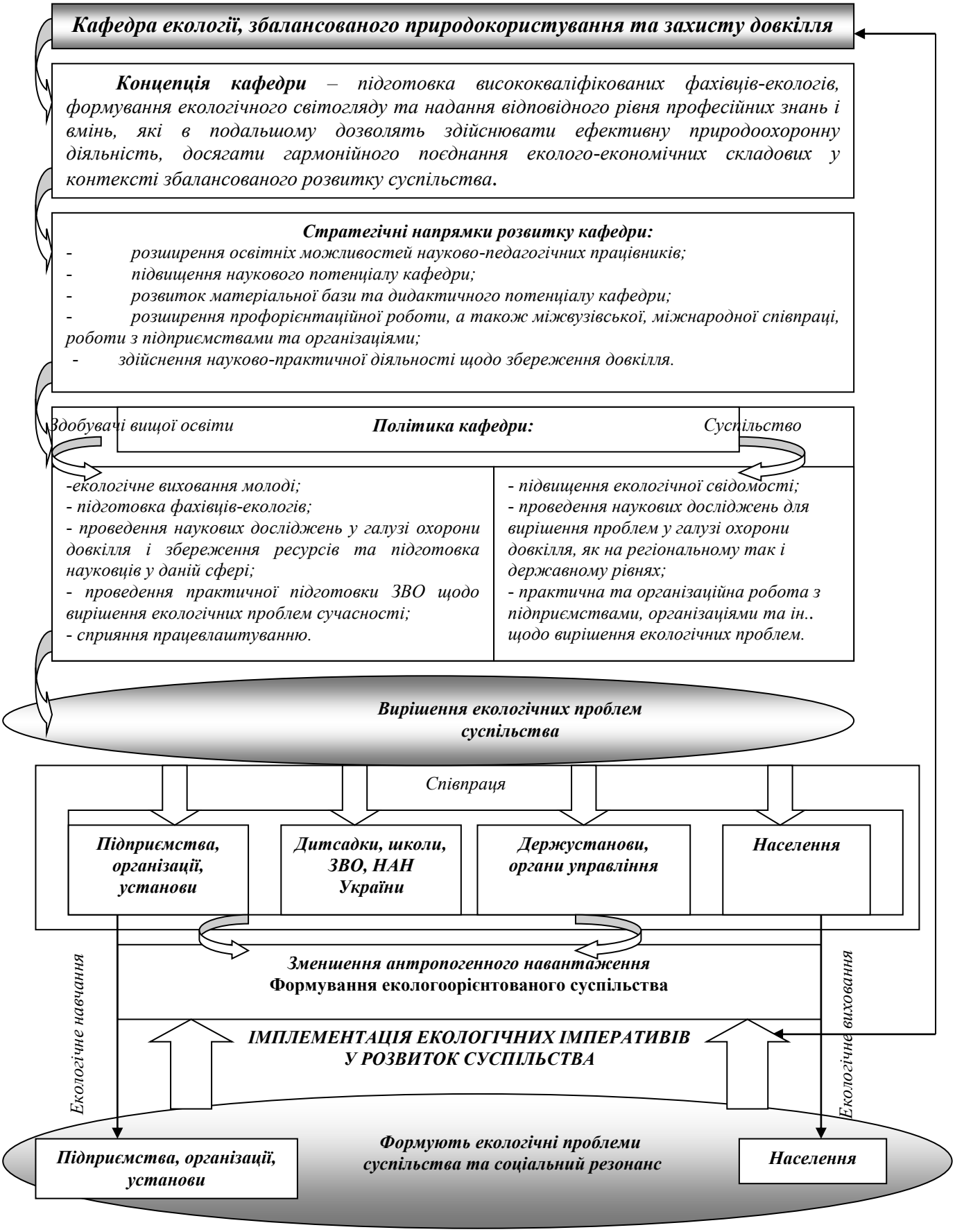

Рис. Концепція діяльності кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля

Активна екологічна політика кафедри має сприяти не тільки забезпеченню якісної екологічної освіти , а й підвищенню екологічної свідомості всіх учасників навчально-виховного процесу, забезпеченню оптимальних умов природокористування, гармонійній життєдіяльності колективу академії, а також дає можливість академії стати ефективним майданчиком для екоінновацій у вирішенні проблем з охорони довкілля.

Список використаних джерел

1. Хилько М.І. Екологічна політика: монографія. К.: Абрис, 1999. 302 с.

2. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. Екологічне управління. К.: Либідь, 2004. 432 с.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ АГРОНОМІЧНОЇСЛУЖБИ

Опара М. М., к.с.-г.н., доцент;
Міщенко О. В., к.с.-г.н., доцент

Трансформації у системі вищої освіти вимагають нових підходів до професійної підготовки майбутніх фахівців.

Сьогодні одним з реальних факторів економічного розвитку держави є професійна підготовка спеціалістів, здатних забезпечити сучасний ринок праці висококваліфікованими та конкурентоспроможними спеціалістами.

Але, нажаль, як підкреслила міністерка освіти і науки Ганна Новосад підчас презентації концепції реформи ректорам вишів 24 грудня минулого року: «Сьогодні якість вищої освіти не відповідаєочікуванням роботодавців, студентів та суспільства загалом» [1]. Вона підкреслила, що понад 70% українців вважають якість вищої освіти в Україні середньою, низькою або дуже низькою.

В 2019 році серед офіційно зареєстрованих безробітних майже 50% складали люди з вищою освітою. Для порівняння – частка безробітних із професійною освітою нараховувала 30%.

За словами Новосад, оцінка студентів теж є промовистою – опитування показують, що майже 40% студентів вважають, що зміст освітніх програм не відповідає потребам ринку праці.

Назване міністеркою повною мірою відноситься до підготовки фахівців в ПДАА і, зокрема, на факультеті агротехнології та екології, адже його випускники повинні працювати з основним нашим багатством, що забезпечує продовольчу безпеку країни – землею.

Спілкування з керівниками сільгосппідприємств, фермерами свідчить про те, що рівень підготовки спеціалістів агрономічної служби недостатній.

Виробничники вимагають агронома теоретично підготовленого, здатного втілювати одержані в академії знання в практичній діяльності.

Закон України «Про освіту» визначає нагальні вимоги до сучасних освітніх закладів. Конкретизація цих вимог приведена в Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, а саме: «Модернізація і

розвиток освіти повинні набути випереджального безперебійного характеру, гнучко реагувати на всі процеси, що відбуваються в Україні та світі» [2, 3].

Інноваційні процеси в освіті повинні трансформуватися у напрямі індивідуалізації освітнього навчання, формувати у здобувачів вищої освіти (ЗВО) творчого мислення, збільшення їх самостійної роботи, організація і проведення конференцій, семінарів, круглих столів, тренінгів з інноваційних технологій в сільськогосподарській галузі.

Важливим моментом в освітній технології є позиція ЗВО в навчально-виховному процесі, ставлення до них викладачів.Тут до пріоритетів відноситься особистісно-орієнтоване, яке у центр системи освіти ставить студента, забезпечує йому комфортні умови розвитку, реалізацію природних можливостей майбутніх фахівців [4].

Особливого значення в підготовці фахівця набуває його практична підготовка. А досягти цього можна лише шляхом змін в навчальному процесі в напрямку збільшення терміну виробничої практики, яка б охоплювала період від посівної компанії і до збирання врожаю. Бажано, щоб ЗВО, проходячи виробничу практику, ще працював і на певній посаді.

Заслуговує на увагу і підготовка та захист дипломних робіт. Дипломна робота повинна виконуватися по місцю проходження виробничої практики і попередній захист відбуватися безпосередньо в господарстві з обов’язковою присутністю наукового керівника.

З метою наближення теоретичної підготовки ЗВО до її практичного втілення, бажано, щоб викладачі факультету, особливо спеціальних дисциплін, проходили підвищення кваліфікації в сучасних передових сільгосппідприємствах і філіалах академії.

Нинішня ж підготовка спеціалістів агрономічного профілю значною мірою не відповідає сучасним вимогам.Навчання за індивідуальним графіком, дистанційне навчання, поїздки під час навчання за кордон негативно відбиваються на підготовці спеціалістів.

В умовах переорієнтації економіки сільськогосподарської галузі на новий рівень технологічного розвитку необхідно орієнтувати ЗВО на те, що на виробництві їм прийдеться працювати, використовуючи високі технології, як-то: нанотехнології, генну інженерію, космічний моніторинг та зондування земної поверхні, рослинного покриву і інше.

Тому важливого значення набуває глибоке вивчення таких дисциплін як ГІС-технології, точне землеробство, органічне землеробство, а також вивчення природніх і агроландшафтів, їх збереження, налагодження тісних зв'язків освіти з науковими дослідженнями, залучення ЗВО до виконання науково-методичних проблем, пов’язаних з навчальним процесом.

Словом, становлення нової системи освіти, орієнтованої на входження у світовий освітній простір, потребує суттєвих змін інноваційного спрямування у підготовці майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Що змінити у вищій освіті у 2020 році – МОН. https://life.pravda.com.ua/society/2019/12/24/239428/

2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 №2145-VIII. –[Електронний ресурс] https://zakon3.rada.gov.ua

3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. - [Електронний ресурс] https://osvita.ua

4. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія / за ред. П. Ю. Сауха. – Житомир ; Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011, - 444 с.

ЯКІСТЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Бараболя О. В., к.с.-г.н., доцент;
Ляшенко В. В., к.с.-г.н., доцент;
Колєснікова Л. А., к.с.-г.н., доцент

Загально відомо, що якість освіти обумовлює рівень інтелектуального потенціалу держави, стає однією з найважливіших передумов її економічної та політичної самостійності, запорукою конкурентоспроможності на світовій арені. Швидкий її розвиток підвищує увагу до якості та стандартів і паралельно з цим збільшує вартість освітніх послуг. Уряди більшості держав на сьогодні усвідомлюють всю важливість забезпечення своїх громадян якісною освітою. Не винятком є й Україна. Низка внутрішніх і зовнішніх чинників зумовлює актуальність проблеми підвищення якості освіти. Якість освіти поступово перетворилась у принцип і головний критерій ефективності системи освіти. У широкому розумінні якість вищої освіти – це збалансована відповідність процесу, результату і самої освітньої системи цілям, потребам і соціальним нормам (стандартам) освіти.

Якість освіти можна інтерпретувати як сукупність властивостей і характеристик освітнього процесу або його результатів, що повинні задовольняти освітні потреби всіх суб'єктів навчально-виховного процесу – здобувачів вищої освіти, їхніх батьків, професорсько-викладацький склад, роботодавців [1].

Вимоги щодо якості вищої освіти зростають. Українська освіта прийняла ідеї європейської освітньої концепції щодо формування системи вищої освіти на спільних принципах функціонування, але націлена на збереження національної самоідентичності [3].

Визначено напрями державної політики у сфері вищої освіти в Україні, але через низку проблем зазначені шляхи підвищення якості вітчизняної вищої освіти поки що не реалізовані повною мірою.

Сучасна потреба роботодавців у висококваліфікованих спеціалістах вплинула на вимоги щодо якості освіти.

На сьогодні однією з головних проблем є збереження вітчизняних наукових шкіл, зменшення «відтоку інтелекту» за кордон, повернення науковців, які від’їхали за кордон через соціальну та фінансову незахищеність, підняття престижу викладацької та наукової роботи, тобто, забезпечити умови для омолодження науково-педагогічного складу закладів вищої освіти, здатного

здійснити ефективне реформування вищої освіти. Потребує вдосконалення система державних замовлень на підготовку фахівців.

На даному етапі забезпечення якості вищої освіти спостерігається позитивна тенденція співпраці закладів вищої освіти з роботодавцями, що вимагає створення системи гарантій співробітництва.

Актуальним для ЗВО залишається поліпшення матеріально-технічного та методичного забезпечення, зокрема для впровадження новітніх інформаційних технологій у навчальний процес, створення системи дистанційного навчання; підключення навчальних закладів до мережі Інтернет, створення широкого та якісного наповнення Інтернет-ресурсів.

Становлення інформаційного суспільства потребує відкритої освіти – це гнучкої системи здобування освіти, доступної будь-кому, хто бажає.

Новими вимогами до системи освіти в інформаційну епоху є, зокрема, доступність всіх до загального інформаційного поля. Враховуючи вимоги часу, вищі навчальні заклади створюють і оновлюють сучасні дистанційні електронні навчальні курси, розроблюють навчальнометодичні матеріали, намагаються забезпечити якісний і своєчасний супровід роботи здобувачів вищої освіти у дистанційному середовищі.

Таким чином, без системного реформування національної системи освіти є неможливими динамічні зміни в українському суспільстві. Сьогодні можна констатувати обмежену результативність освітніх реформ. Головною причиною цього можна назвати часті зміни уряду і керівників освіти, що не давало змоги завершити реформу, дійти до стадії аналізу, підведення підсумків і створення уточненого плану продовження реформи. [2; 4].

Отже, для України, яка чітко визначила орієнтир на входження в освітній простір Європи, здійснює модернізацію освітньої діяльності в контексті європейських вимог, проблема якості освіти є однією з основних. Проте позитивні тенденції, які намітилися у системі вищої освіти, все ж стримуються нерозробленістю конкретних механізмів підвищення її якості, існуючою системою централізованого жорсткого контролю та відсутністю культури забезпечення якості освіти всіма учасниками освітнього процесу.

Список використаних джерел

1. Вікторов В. Г. Регулювання якості освіти як філософсько-освітянська проблема : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філософ. наук : спец. 09.00.10 / В. Г. Вікторов ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2006. – 30 с.

2. Дзвінчук Д. Освіта в історико-філософському вимірі: тенденції розвитку та управління [монографія] / Д. Дзвінчук. – К. : Нічлава, 2006. – 378 с.

3. Про затвердження Плану дій щодо забезпечення якості вищої освіти України та її інтеграції в європейське і світове освітнє співтовариство на період до 2010 року : наказ Міністерства освіти та науки України від 13 липня 2007 р. № 612. – К. : Мін-во освіти та науки України, 2007. – 10 с.

4. Сбруєва А. А. Тенденції реформування середньої освіти розвинених англомовних країн в контексті глобалізації (90-ті рр. XX – початок XXI ст.) : [монографія] / А. А. Сбруєва. – Суми : Сумська обласна друкарня; Козацький вал, 2004. – 500 с.

ФАКУЛЬТЕТ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ (PhD) В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Євстаф'єва В. О., д.вет.н., професор;
Мельничук В. В., к.вет.н., **Бородай Є. О.,** к.вет.н.

В сучасних умовах важливим чинником, що визначає розвиток нашої держави в ринкових умовах загострення конкуренції, є кадрове забезпечення науки й освітнього процесу. Тому реалізація національної політики у сфері освіти і науки повинна включати розробку стратегічних напрямів розвитку системи підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, що на сьогодні є одним з основних пріоритетів розвитку нашої країни. Інтеграція України в європейський освітній і науковий простір зумовлює нові завдання щодо підготовки фахівців вищої кваліфікації, модернізації структури освітніх рівнів, запровадження оновлених вимог до підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів в аспірантурі та докторантурі шляхом здобуття ступеня доктора філософії (Philosophy Doctor, PhD) та доктора наук [1, 5].

Відповідно до Постанов КМУ «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» [3] та «Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» [4] регламентовано основні питання щодо механізму підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти, а також присудження ступеня вищої освіти доктора філософії. Водночас, такі впровадження мають численні суперечності у сьогоднішній системі підготовки і захисту дисертацій [2].

До таких суперечностей можна віднести наступні:

1) Проблеми публікації результатів дисертаційного дослідження. Так основні наукові результати дисертації повинні бути висвітлені не менше ніж у трьох наукових публікаціях, які розкривають основний зміст дисертації. До таких наукових публікацій зараховуються не менше однієї статті у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу, з наукового напряму, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Таку статтю можна замінити науковою публікацією у виданні, віднесеному до першого–третього квартилів (Q 1 – Q 3) відповідно до класифікації SCImago Journal and Country Rank або Journal Citation Reports. Однак існують суттєві відмінності між українськими та міжнародними правилами і традиціями написання наукових статей, через які науковцю складніше адаптуватися до підготовки публікацій за міжнародними стандартами, інколи – майже неможливо.

2) Впровадження в Україні нового переліку наукових спеціальностей призвело до невизначеності питання про те, за якими спеціальностями відкриватимуться спецради із захисту дисертацій.

3) Проблеми захисту дисертацій у спеціалізованих вчених радах. Згідно із новим законодавством, захист дисертацій може відбуватися у разових радах, але законом закладено такі норми їх діяльності, відповідно до яких

організувати захист дисертації буде непросто, в окремих випадках неможливо. Це пов'язане з тим, що вчений, який пропонується до складу ради, повинен мати не менше трьох наукових публікацій, опублікованих за останні п'ять років, за науковим напрямом, за яким підготовлено дисертацію здобувача. Причому з яких не менше однієї публікації у виданнях, проіндексованих у базах даних Scopus та/або Web of Science Core Collection. Такий підбір членів спецради може унеможливити проведення захисту здобувача, навіть, якщо всі інші положення Постанов КМУ будуть виконані.

Згідно законодавчих документів, передбачено можливість захисту дисертації доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді (СВР). Разові СВР мали б стати наближенням українського формату захисту дисертацій до європейський стандартів. Водночас, є окремі положення, що утруднюють, а не полегшують можливості підготовки науково-педагогічних і наукових кадрів. Так разова СВР повинна бути акредитована НАЗЯВО, тобто за дозволом на кожен окремий захист у такому форматі потрібно звертатися до високої інстанції, що вносить затримки у процедуру захисту, звужує академічну автономію закладу вищої освіти та наукових установ.

Тобто, удосконалюючи в контексті європейського вибору України процес захисту дисертацій та здобуття ступеня доктора філософії, закон обмежує його нормами, що не дозволяють надати цим процедурам того вигляду, в якому він працює у більшості держав світу.

Список використаних джерел

1. Актуальні питання реформування освіти в Україні: монографія / за ред. С. Л. Лондара. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2018. 246 с.

2. Ніколаєв Є. Як Україні створити сучасну систему підготовки докторів філософії (Ph.D.)? Київ: Європейський інформаційно-дослідницький центр, 2016. 48 с.

3. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанова Кабінету Міністрів України. від 23.03.2016 р. № 261 (дата звернення: 14.01.2020 р.).

4. Про проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 167. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2019-%D0%BF (дата звернення: 14.01.2020 р.).

5. Спірін О. М., Носенко Ю. Г., Яцишин А. В. Сучасні вимоги і зміст підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації з інформаційно-комунікаційних технологій в освіті. Інформаційні технології і засоби навчання. 2016. № 6 (56). С. 219–239.

АКТУАЛЬНІСТЬ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ФАКУЛЬТЕТІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ЗА ДУАЛЬНОЮ ФОРМОЮ ЗДОБУТТЯ ОСВІТИ

Панасова Т. Г., к.вет.н., доцент

Серед головних напрямів реалізації загальноєвропейських вимог в Україні є взаємодія освіти та науки з реальним економічним простором задля

вирішення нових ринкових завдань – підготовки висококваліфікованих фахівців відповідно до потреб ринку праці. Проте, часто потреби роботодавців не співпадають із можливостями закладів вищої освіти, в наслідок відсутності належної матеріально-технічної бази для проведення практичного навчання студентів та наукових досліджень як викладачів, так і здобувачів вищої освіти.

Так, роботодавці вказують на основну проблему всіх випускників – відірваність їх від практики, не зважаючи на їх рівень теоретичної та практичної підготовки, непідготовленість до роботи на виробництві, нерозуміння того, як виробництво працює. Тому підприємства часто власними силами «перенавчають» молодих спеціалістів безпосередньо на виробництві до потреб того чи іншого виробництва [1]. Тому існує необхідність перегляду традиційних підходів у системі освіти.

На відміну від медичних закладі вищої освіти, де студенти здобувають спеціалізацію, ще навчаючись у виші, випускник ветеринарного факультету отримує диплом лікаря ветеринарної медицини загального профілю, що може створити йому деякі проблеми при влаштуванні на роботу за фахом, адже часто роботодавці вимагають наявність певного досвіду роботи з тим чи іншим видом тварин, якого випускник не має.

Зважаючи на реалії сьогодення та специфіку освіти здобувачів на факультету ветеринарної медицини забезпечити підготовку якісного фахівця допоможе дуальна освіта, яка передбачає поєднання навчання здобувачів у навчальних закладах з навчанням на робочих місцях з виконанням посадових обов’язків відповідно до трудового договору [2]. У такій системі освіти графік освітнього процесу розподіляють за циклами теоретичного та практичного навчання.

Запровадження дуальної форми освіти на факультеті ветеринарної медицини забезпечить розширення та удосконалення практичної підготовки здобувачів із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки; підвищення якості підготовки фахівців відповідно до реальних вимог ринку праці а, отже, їх конкурентоспроможності; скорочення періоду адаптації випускників до професійної діяльності. Таким чином, для випускників збільшуються шанси на отримання постійної посади одразу після закінчення факультету. Крім того, під час навчання студенти мають матеріальну винагороду від роботодавця, що є суттєвим під час навчання, а по закінченні – певний досвід, навички та стаж роботи.

З іншого боку не лише здобувачі вищої освіти можуть бути зацікавлені у такій формі освіти. Так, запровадження дуальної освіти дає можливість закладам освіти підвищити їх конкурентоспроможність на ринку освітніх послуг; забезпечить їм доступність до актуальної інформації про поточний стан розвитку спеціальності; розширити можливість для проведення наукових досліджень, підвищення кваліфікації викладачів.

Роботодавці отримують кваліфікованих фахівців, яких не треба адаптувати до специфіки роботи підприємства та готових працювати на належному рівні. Також вони можуть впливати на процес підготовки фахівців,

відбирати під час навчання найталановитіших студентів та запрошувати їх на роботу по закінченню навчання.

Таким чином, запровадження дуальної освіти на факультеті ветеринарної медицини може сприяти: підвищенню мотивації здобувачів вищої освіти до навчання, підготовці висококваліфікованих фахівців, яких не треба адаптувати до специфіки роботи того чи іншого підприємства, збільшенню конкурентоспроможності закладу вищої освіти на ринку освітніх послуг.

Список використаних джерел

1. Денисенко М.П., Бреус С.В. Вища освіта в Україні: проблеми та перспективи. Вчені записки університету «КРОК». 2013. Вип. 33. С. 17-24.

2. Про схвалення Концепції підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти. Розпорядження Кабінету міністрів України від 19 вересня 2018 р. № 660-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/660-2018-%D1%80

ВАЖЛИВІСТЬ РОЗУМІННЯ ДИНАМІЧНОСТІ ПРОЦЕСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ В УМОВАХ КАФЕДРИ ІНФЕКЦІЙНОЇ ПАТОЛОГІЇ, ГІГІЄНИ, САНІТАРІЇ ТА БІОБЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Передера О. О., к.вет.н., доцент

Завдяки стрімкому розвитку технологічних процесів, інформаційних технологій, ринок праці вимагає іншого підходу до підготовки лікарів ветеринарної медицини. Це стосується і дисциплін, що викладаються на кафедрі інфекційної патології, гігієни, санітарії та біобезпеки. Від лікарів ветеринарної медицини роботодавець вимагає не лише вузькопрофільної роботи та виконання окремих маніпуляцій. Молодий фахівець у різних ситуаціях має уміти правильно збирати інформацію, здійснювати її аналіз та пропонувати ефективне вирішення проблематики. Звичайно, це найчастіше стосується ліквідації спалаху інфекційного захворювання, розробки комплексу профілактичних заходів, прогнозування виникнення та розвитку епізоотій, виявлення збудників інфекційних захворювань в процесі переробки сировини чи готовій продукції.

Для підготовки майбутніх лікарів ветеринарної медицини ефективним є застосування активних технологій навчання. Однією з інтерактивних форм навчання на лабораторних заняттях є технологія аналізу окремих ситуацій [1]. Технології аналізу ситуацій позитивно впливають на розвиток аналітичних здібностей і критичного мислення; здійснюють сполучення теоретичних знань з результатами практичних досліджень; формують фундамент для оцінки альтернативних шляхів за невизначених умов. Також, вони провокують бажання більш детально висловити власну позицію й аргументувати її; формують навички щодо вирішення комплексних завдань. Ці фактори є надзвичайно важливими для практичної діяльності майбутніх лікарів ветеринарної медицини.

Аналіз окремої ситуації при вивченні інфекційної патології – це один із найбільш ефективних методів навчання студентів внаслідок пізнавальної

активності. Саме цей метод дає потужний поштовх для розвитку індивідуального критичного мислення, забезпечує розвиток здатність проводити аналіз та прогнозувати розвиток подій. Це забезпечує в подальшому виконання важливих і професійних завдань. Осмислюючи конкретну змодельовану ситуацію, студент має встановити, у чому полягає проблема та запропонувати шляхи її вирішення проблеми [1].

Одним із основних завдань викладача – зацікавити студентів у вирішенні певної задачі, показати, наскільки мінливий світ мікроорганізмів, що потребує різних шляхів боротьби і профілактики інфекційних захворювань у різноманітних епізоотичних ситуаціях.

Усі складові сучасного світу піддаються змінам надзвичайно динамічно. У першу чергу, це стосується мікроорганізмів: бактерій, вірусів, грибів. Їх вплив на життєдіяльність людини і тварини стає дедалі вагомішим. Усе частіше людство відчуває себе беззахисним перед дією мікроорганізмів, а жорстка система антибактерійного захисту і профілактики стає неефективною. Мінливість мікроорганізмів пов'язана з багатьма факторами. Особливо швидких змін можуть зазнавати віруси. У першу чергу, це стосується місцевості, де значна популяція певного виду тварин чи птиці знаходиться в безпосередній близькості з тваринами інших видів, або тривалий час тісно контактує з людьми. Прикладом цього можуть слугувати спалахи, зумовлені високопатогенними штамами вірусу грипу птиці, що можуть охоплювати поголів'я свиней та поширюватися серед людей. Такі риси мають патогени сільськогосподарських тварин і птиці.

Але людина в сучасному світі дуже щільно контактує із широким спектром тварин й інших видів. Якщо раніше домашніми улюбленцями були собаки і коти, то зараз модними видами, що утримуються в квартирах є екзотичні види риб, черепах, змій, ящірок, павуків і навіть тарганів. Змінюючи географію окремих диких тварин, людина одночасно впливає на життєдіяльність їхньої мікрофлори. За певних обставин: стресів, імунодефіцитів, порушенні обміну речовин, мікроорганізми можуть легко долати видові бар'єри і розширювати видовий ареал ураження. Підозрюють, що коронавірус, що викликає важку пневмонію людей в Китаї, має подібні характеристики.

Іноді, під дією невідомих причин, низько патогенні мікроорганізми можуть вести себе агресивно. Так, у травні 2011 році в країнах Європи відбувся спалах інфекційної хвороби серед людей, що викликав ентерогеморагічний штам E. coli. Епідемія поширилася серед населення спочатку Німеччини, а згодом охопила інші країни Європи, США, та Канаду. Внаслідок епідемії у 16 країнах було зафіксовано 4321 випадки захворювання людей, у 800 хворих виявляли злоякісну форму з важким уремічним та геморагічним синдромами (ГУС) та численними ускладненнями [2, 3]. Хвороба супроводжувалася геморагічним колітом, гемолітичним та уремічним синдромом (ГУС). Застосування антибактерійної терапії було неефективним. В Інституті імені Роберта Коха встановили діагноз, і у якості збудника визначили кишкову паличку, що володіла новим дивним серотипом: O104:H4 [2].

Активне вирішення поставлених завдань та змодельованих ситуацій не може опиратися лише на теоретичні знання. Питання інфекційної патології мають розглядатися комплексно. Їх вирішення обов'язково повинно включати практичний досвід від проведення збору та аналізу даних, вивчення клінічних ознак та результатів патолого-анатомічного розтину; здійснення бактеріологічних, мікологічних досліджень. Обов'язковою умовою активного навчання є прогнозування та детальний аналіз власних досліджень, що у поєднанні з теоретичними знаннями і формує здатність до критичного мислення та успішного вирішення поставлених завдань.

Список використаних джерел

1. Калашнікова С. Механізми забезпечення інноваційного організаційного розвитку сучасного університету. Вища школа, 2009. № 11. С. 17–22.

2. http://www.eurosurveillance.org/ViewArticle.aspx?ArticleId=19878. [Germany, May 2011. / Euro Surveillance. 2011;16(21):pii=19878].

3. http://ecdc.europa.eu/en/activities/sciadvice/Lists/ECDC%20Reviews/ECDC [European Centre for Disease Prevention and Control (ECDC). Outbreak of Shiga toxinWproducing E. coli in Germany (14 June 2011).

ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Киричко О. Б., к.вет.н., доцент;
Дмитренко Н. І., к.вет.н., доцент;
Шерстюк Л. М., старший викладач

В умовах сучасних соціально-економічних трансформацій в Україні освіта стає предметом нових, швидко зростаючих, запитів з боку окремої особи, суспільства та держави. Ці вимоги стають рушійною силою і визначать розвиток вищої освіти [3, 4]. Забезпечення та підвищення якості вищої освіти посідає одне з головних місць освітніх реформ, виступаючи одночасно як метою їх проведення, так і критерієм успіху [2]. Сьогодні триває впровадження реформ вищої освіти України. При цьому акцентується увага на потребі притримана норм міжнародного освітнього права у національне законодавство [3, 4]. При обговоренні реформ, використовують такі синонімічні терміни, як «гармонізація», «трансформація», «транспозиція», «інтеграція», «інкорпорація», «рецепція» тощо [3].

Закон України «Про вищу освіту» визначає якість вищої освіти як «рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти», а «якість освітньої діяльності – рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань» [1, 4].

Серед науковців поняття «якість освіти» має неоднозначне тлумачення, а відповідно і різні підходи. Враховується його багатоаспектність, що охоплює як сукупність закладених ресурсів та результати освітньої діяльності, так і процес його досягнення [1].

Розрізнять внутрішні та зовнішні чинники якості освіти.

До внутрішніх відносять якість освітнього середовища (ефективність науково-методичної роботи, управління освітнім процесом, кадровий потенціал, ресурсне забезпечення навчального процесу), якість реалізації освітнього процесу (доступність і науковість змісту освіти, педагогічна майстерність, ефективність засобів навчання), якість результатів освітнього процесу (рівень навчальних досягнень, розвиток мислення, соціальна адаптація, культура здобувачів вищої освіти) [1, 2].

Зовнішні показники якості освіти відображають ефективність функціонування системи освіти, задоволення потреб особистості та держави загалом. До них відносять задоволення освітніх запитів, доступність освіти, відповідність освітнім стандартам, відкриття подальших перспектив професійного зростання тощо [1].

Реформу прирівнюють, передусім, до зміни законодавства [3]. Сучасні трансформації в сфері освіти повинні включати компетентнісний підхід і комплекс складових внутрішнього та зовнішнього забезпечення її якості [1, 2]. Причому вони полягають не тільки у законодавчих актах. Переважна частина лежить в етичній площині, у деонтологічному підході [3].

Під деонтологічним підходом мається на увазі прагнення кожного працівника закладу вищої освіти якнайкраще виконувати свою роботу та втілення цих прагнень у життя.

Педагогічна деонтологія містить науково-теоретичну складову (сутність професійного обв'язку, самовдосконалення), аксіологічну функцію (ціннісні орієнтації), конструктивно-технічну (розробку механізму реалізації виконання професійного обов'язку, створення сприятливого морально-психологічного клімату при взаємодії з усіма учасниками навчального процесу, методів і форм роботи зі сприяння гармонійному розвитку здобувача вищої освіти) та прогностичну функції (деонтологічна готовність до формування активної особистісної позиції здобувача вищої освіти) [5].

Такий підхід є обов'язково складовою в забезпеченні якості освіти у контексті сучасних трансформацій.

Список використаних джерел

1. Альохіна Г.М. Якість освіти у контексті сучасних трансформацій вищої освіти. Вища освіта України. 2014. №3 (дод.1): Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу: тематичний вип. С. 124-127.

2. Колодій І. Впровадження системи внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти. Молодь і ринок. 2018. № 3. С. 69-74. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2018_3_15 (дата звернення 15.03.2018).

3. Парпан У. М. Правова природа вищої освіти в Україні: теоретико-правовий вимір: дис. … д-ра юр. наук: 12.00.01 / Нац. ун-т «Львівська політехніка», Львів, 2018. 454 с.

4. Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення освітньої діяльності у сфері вищої освіти: Закон України від 18 грудня 2019 року № 392-IX. Голос України. 2020. № 7. 15 січня. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/392-20

5. Шевченко Ю. М. Педагогічна деонтологія: навч.-метод. посіб. Мелітополь: Люкс, 2018. 130 с.

ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДНИХ ОРІЄНТИРІВ ЛІКАРЯ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ У КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Локес-Крупка Т. П., к.вет.н., доцент;
Каришева Л. П., старший викладач

Заклади вищої освіти України, що готують фахівців з ветеринарної медицини безпосередньо пов'язана з реаліями сучасних швидкоплинних цивілізаційних змін у суспільстві і потребує адекватної модернізації. Її головною метою стає практична реалізація отриманих знань і умінь та спрямування випускника на досягнення компетентності та конкурентоздатності шляхом самоосвіти, саморозвитоку і самоудосконалення. Реалізації цих завдань, сприяє зміна знаннєвої освітньої парадигми на компетентнісну і широке упровадження компетентісної моделі, яка визнається у розвинених країнах. Зближення системи вищої освіти України, диктує необхідність і освітньої ветеринарної медицини долучитись до вивчення, аналізу і адаптації прийнятних для української освіти положень компетентнісного підходу. В основу підготовки майбутнього лікаря ветеринарної медицини, за таких вимог часу, необхідно покласти формування його світоглядних пріорітетів на вимогу сьогодення - розвиток професійної компетентності і забезпечення власної конкурентоздатності у сфері надання ветеринарної медичної допомоги на вітчизняному і міжнародному просторах.

Базовим поняттям сучасної фахової підготовки визначено професійну компетентність [1, 3, 5, 8]. Саме цим иитанням у різних галузях приділено значну увагу, натомість у медицині, як у гуманній так і ветеринарній, - виявлені лише поодинокі наукові дослідження окремих аспектів даної проблеми [2, 4, 6, 7].

За даними деяких дослідників основними проблемами під час формування професійної компетентності за період навчання у вищому навчальному закладі можна визначити наступні [7]. По-перше це неоднозначність поняття «професійна компетентність» для здобувачів вищої освіти, а саме необхідність оволодіння компетентностями, що рекомендовані єврофахівцями як загальні [8] і виокремлення спеціальних компетентостей, характерних для галузі ветеринарної медицини. Наступною проблемою із якою стикаються здобувачі вищої освіти став аналіз мотивацій до вибору спеціалізації професії і навчання та їх корекція як відправного пункту процесу формування професійної компетентності, оскільки саме внутрішній поштовх визначає цілепокладання і напрям професійного руху майбутніх лікарів ветеринарної медицини та має потужний вплив на формування їх світоглядної позиції. Розвиток міжнародних аспектів професійної підготовки компетентного лікаря ветеринарної медицини теж є списку актуальних питань здобувачів вищої освіти. Зокрема упровадження принципів академічної мобільності для

студентів і професійної мобільності для викладачів; дослідження рівня володіння іноземною мовою як ключа до широкого доступу до інформаційних, наукових джерел і комунікації з іноземними колегами; виховання інтеркультурності і толерантності. Не менш важливим залишилось питання розробки структурно-компонентної моделі формування професійної компетентності майбутнього лікаря ветеринарної медицини у реаліях сьогодення як на фермі так і в клініці для дрібних тварин.

Таким чином, для формування прогресивних світоглядних орієнтирів сучасного випускника – лікаря ветеринарної медицини необхідно розв'язати низку проблем, пов'язаних з розумінням і сприйняттям цінностей і цілепокладання сучасної вищої освіти – становлення професійної компетентності для надання ефективної ветеринарної допомоги і забезпечення власної конкурентоздатності у вітчизняному і міжнародному середовищі.

Список використаних джерел

1. Загринчук М. С., Марцинюк В.П., Мисула І.Р.. Підготовка фахівців у вищих навчальних закладах України в сучасних умовах на основі компетентнісного підходу. Медична освіта. 2013. №»1. С.-11

2. Кліщ Г.І Професійна компетентність як мета підготовки лікарів у медичному університеті Відня. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://virtkafedra.ucoz.ua/el gumal/pages/vvp8/Klish.pdf

3. Луговий В. І. Освіта, навчання, інформація, компетентність: канонізація понять. Історико-педагогічні студії: Науковий часопис (Гол .ред. Н. Н. Демяненко). Вид.НПУ імені М. П. Драгоманова. Київ., 2011. №.5. С.11-16.

4. Мруга М.Р. Структурно-функціональна модель професійної компетентності майбутнього лікаря як основа діагностування його фахових якостей : дис. ... канд. пед. наук. Київ, 2006. 251 с.

5. Тищенко О. І. Загальнонаукові засади дослідження поняття професійної компетентності. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://virtkafedra.ucoz.ua/el gurnal/pages/vvp10/tishenko.pdf

6. Шиленко Д. Р. Концепція реорганізації методології навчання лікарів-стоматологів у вищих медичних навчальних закладах України. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.rusnauka.com/ 35_PWMN_2008/Medecine/ 38614.doc.htm

7. Проблеми формування світоглядних орієнтирів у контексті розвитку професійної компетентості майбутніх стоматологів / Я. А. Кульбашна, Д. С. Аветіков, Я. П. Нагірний [та ін.] // Досягнення і перспективи впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих медичних (фармацевтичному) навчальних закладах України : матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю присвяченої 160-річчю з дня народження І. Я. Горбачевського. – Тернопіль: ТДМУ, 2014. – Ч. 2. – С. 635–636.

8. Chambers DW. Competencies (a new view ofbecoming a dentist). /D.W.Chambers//Journal ofDental Education. 1994. Vol. 58. P. 342-345.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Кравченко С. О., к.вет.н., доцент;
Бурда Т. Л., завідувач навчально-наукової лабораторії терапії

У епоху постіндустріальної цивілізації еволюції інтелекту людини проявляється у прагненні інтегрувати надвеликий об'єм інформації у гармонійну форму сприйняття світу, адекватну духовно-культурній сутності людини і соціуму. Ситуація, що нині склалася в Україні, зумовила необхідність змін у вищій школі, засвоєння нових моделей освіти, удосконалення освітньої системи. Тому доцільним видається орієнтування сучасної наукової думки на урівноваження існуючих у освітньому просторі тенденцій розвитку освітніх систем, взаємопов'язування численних концепцій модернізації вищої школи. На цьому шляху пріоритетним напрямом розвитку освіти в Україні є її інтеграція у загальноєвропейський освітній простір, окреслений Болонською угодою.

Сучасна вища школа повинна сприяти розвитку демократичної культури, формуванню професійної компетентності спеціалістів, політико-правових та соціально-економічних знань, необхідних для продуктивної діяльності у європейському суспільстві в умовах ринкових відносин.

У зв'язку з вищевказаним, перед вітчизняною освітою повстали задачі модернізації освітніх систем, вирішення яких має на меті зростання конкурентоспроможності вищої освіти, забезпечення високої якості підготовки спеціалістів, активізацію інтелектуального і культурного потенціалу майбутніх спеціалістів.

Вирішення посталих проблем вимагає реалізації положень Болонської угоди у становленні вищої освіти на основі євроінтеграції. У цьому напрямку передбачено і реалізується створення архітектоніки європейського освітнього простору на основі діалектичного принципу єдності та трансформації, що робить можливим досягнення привабливості європейської культури і освіти для інших країн. Згідно цього принципу, стратегія освітньої політики спрямована на інформаційне забезпечення суспільства, задоволення соціальних, культурних, інтелектуальних та духовних потреб молоді.

Особливої уваги заслуговує розвиток інноваційної концепції вищої освіти, яка реалізується на засадах єдності вищої освіти, науки, виробництва та бізнесу. Практичне втілення цього принципу здійснюється на основі інтеграції вказаних вище галузей для відновлення, розвитку і підтримки інтелектуального потенціалу країни. Вирішення цих завдань дає можливість вищій школі України спрямувати її модернізацію на усунення освітнього і науково-технічного відставання від передових країн і стати на шлях переходу вітчизняної освіти від академічної до конкурентоздатної на ринку праці. Тому перед вищою освітою повстала актуальна проблема розвитку її інтелектуального потенціалу у рамках моделі, передбаченої Болонською угодою.

На підтвердження актуальності досліджуваної проблеми слід зупинитись на протиріччях, що існують у системі вищої освіти: знизилась якість

професійної підготовки молоді, суттєво відрізняється вища школа України від передової науки, формується нова ментальність у освіті, суть якої полягає у проникненні ринкових відносин у свідомість майбутніх спеціалістів.

З метою практичної реалізації освітньої стратегії України на євроінтеграцію, всебічне включення України у європейське політичне, економічне і правове середовище і створення передумов для набуття Україною членства у Європейському Союзі Указом Президента України затверджено Стратегію інтеграції України до Європейського Союзу. З проміж іншого, визначено впровадження європейських норм і стандартів у освіті, науці та техніці, поширення власних культурних і науково-технічних надбань серед європейської освітньої та наукової спільноти.

Слід відмітити, що розвиток транскордонного співробітництва і розширення міждержавних відносин сприяє впровадженню стандартизації у галузі вищої освіти і науки, розповсюдженню освітніх досягнень на теренах європейського суспільства, а також зростанню в Україні європейської культурної ідентичності, і, як наслідок – інтеграції до загальноєвропейського інтелектуально-освітнього та науково-технічного середовища.

Незважаючи на тимчасові труднощі, пов’язані з цілою низкою політичних, соціальних та економічних чинників, трансформаційний процес переходу кількісних показників вітчизняних освітніх послуг у якісні відбувається.

Отже, для досягнення очікуваних результатів розвитку української освіти у контексті євроінтеграції необхідно вирішити низку проблем, найважливішою з яких є узгодження з європейськими стандартами нормативно-правової, культурної і економічної бази освіти, а також розробка методологічних засад втілення у життя Болонської декларації разом із збереженням кращих досягнень національної системи вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Концепция о признании квалификаций высшего образования в европейском регионе /Совет Европы и ЮНЕСКО. - Лиссабон, 1997.

2. Томас Р.М. Подходы к установлению и отбора стандартов достижений //Мониторинг стандартов образования /Под ред. А.Тайджимана, Т. Послтвейта. - Львов: Летопись, 2003. - С. 132-154.

3. Кремень В.Г. Образование и наука в Украине - инновационные аспекты. Стратегия. Реализация. Результаты. - К.: Грамота, 2005. - 448 с.

4. Модернизация высшего образования Украины и Болонский процесс /Сост. М.Ф.Степко. - М.: Изд-во НМЦ ПО Украины, 2004. - 58 с.

САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ЯК МОТИВАЦІЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ ДО ЇХ РОЗВИТКУ ТА СТАНОВЛЕННЯ ФАХІВЦЯМИ

Канівець Н. С., к.вет.н., доцент; **Шатохін П. П.,** к.вет.н., доцент;
Каришева Л. П., старший викладач

В сучасних умовах розвитку України, процес самовдосконалення майбутніх лікарів ветеринарної медицини є надзвичайно важливим. Оскільки для забезпечення держави кваліфікованими фахівцями самої лише освіти

недостатньо. Сучасному соціуму необхідні ветеринари, які б могли, якісно, швидко та конкурентноспроможно виконувати професійні завдання. Водночас, здатні до динамізму, мобільності, перенавчання тощо. Тому нині, одним із основних завдань вищої освіти, в тому числі і ветеринарної, є підготовка студентів до життя у суспільстві, яке постійно змінюється. Зважаючи на це, важливим завданням викладачів закладів вищої освіти є мотивація майбутніх фахівців-ветеринарів до професійного самовдосконалення. Адже мотивація провокує професійний розвиток особистості відповідно до вимог діяльності ветеринарного лікаря з урахуванням умов соціальної та наукової невизначеності.

Проблемами наукового осмислення самовдосконалення особистості займались різні прогресивні дослідники минулого та сьогодення (В.І. Андреєва, С.Б. Єлканова, Н.В. Кузьміної, Т.В. Вайніленко та ін.) [1,2]. Проте проблема мотивації до професійного самовдосконалення особистості лікаря-ветеринара залишається надзвичайно актуальною.

Зважаючи на вищезазначене слід наголосити, що самовдосконалення – це одна з провідних передумов успішної самореалізації у професії [1].

Конкурентоспроможність сучасних фахівців ветеринарної медицини залежить від уміння мислити в критичних ситуаціях, виявлення ініціативи, здатності опрацювання значних обсягів нової інформації, продукування власних ідей, швидкого розв’язання проблемної ситуації, здатності до ефективної роботи у колективі.

Поряд із тим на ринку праці розвиваються нові види діяльності, відбувається забезпечення новітніми технологіями, що передбачає перекваліфікацію ветеринарного лікаря із широко профілю у специфічний вузько направлений (ветеринар-кардіолог, ветеринар-офтальмолог, ветеринар-анестезіолог, ветеринар-хірург, ветеринар-терапевт тощо).

Здобувачі вищої освіти впродовж навчання моделюють власне професійне Я-ідеальне, та на виробничій практиці порівнюють його із своїм рівнем професійної готовності (Я-реальне).

Для успішного керування самовдосконаленням, за даними К. А. Абульханова, необхідно вирішувати такі завдання:

1) створювати умови, які б відповідали повсякденній професійній діяльності;

2) формувати у фахівця відповідні потреби та мотиви [2].

Поряд із тим інші автори виділяють три етапи процесу професійної підготовки фахівців, у тому числі і ветеринара:

– позитивна мотивація до оволодіння майбутньої професії;
– організація навчально-пізнавальної діяльності;
– сприяння активної навчально-професійної діяльності.

Тому мотивація має значний, та навіть головний, вплив на оволодіння майбутньою професією. Адже мотивація є психологічною основою особистості, яка зумовлює її діяльність. За нозологією мотивація – це система мотивів або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки та визначає професійну активність, а мотиви – те, що спонукає людину до

діяльності [1]. Саме мотиви є рушійною силою професійного становлення, розвитку і самовдосконалення лікаря ветеринарної медицини.

У період навчання здобувачів вищої освіти проявом мотиваційної готовності є активність у разі оволодіння вміннями, знаннями, навичками, важливими для майбутньої професії ветеринара. Поряд із тим необхідно розвивати та самоудосконалювати професійно значущі особистісні якості.

Зважаючи на це розрізняють такі види мотивацій, що впливають на становлення майбутнього фахівця, а саме лікаря ветеринарної медицини:

1. Негативна мотивація (уникнення неприємностей, що можливі за відсутності знань);

2. Мотивація, що пов'язана з мотивами, які перебувають поза межами навчальної діяльності (моральні, громадянські мотиви, життєві перспективи);

3. Мотивація, що закладена в самому процесі навчальної діяльності (безпосередньо процес набуття знань, прагнення до пізнання нового, допитливість тощо) [3].

Таким чином, важливим у процесі професійного самовдосконалення є усвідомлення здобувачем вищої освіти потреби у цьому. Оскільки саме активна позиція стосовно своєї кваліфікації як майбутнього фахівця ветеринарної медицини є важливим мобілізуючим фактором для саморозвитку.

Список використаних джерел

1. Дмитренко В.В. Мотивація студентів вищих навчальних закладів до професійного самовдосконалення як умова їх становлення та розвитку як сучасних конкурентоспроможних фахівців. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16 : Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики. 2012. Вип. 18. С. 77–80.

2. Курбатова Ю. В. Компоненти сформованості професійного становлення майбутніх фахівців-агрономів. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі. 2012. Вип. 22. С. 191–198.

3. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: [Підручник] Київ : Каравела, 2008.

СТАН ТА МОЖЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ЯКІСНИХ ФАХІВЦІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Бердник В. П., д.вет.н., професор;
Бердник І. Ю., к.б.н., доцент;
Коломак І. О., асистент

Якісний фахівець – випускник закладу вищої освіти (ЗВО), який отримав спеціальні знання, їх запам'ятав і усвідомив та добре уміє застосувати на практиці, що забезпечує йому можливості подальшого кар'єрного росту. Такий рівень підготовки є лише в ЗВО із високою якістю освіти. При визначенні рейтингу університетів світового рівня, яких, до речі, в Україні немає; частіше всього застосовують систему Шанхайського університету, за якою на якість освіти припадає лише 10,0%. Це є рівень якості випускників, їх місця в галузі чи суспільстві. Його не треба змішувати із академічною успішністю.

Про стан освіти в нашій державі та деяких факторах, які негативно впливають на її якість в ЗВО, в тому числі і ветеринарної медицини ми уже повідомляли [1,2]. В їх числі необдумане збільшення за період незалежності майже в два рази кількості ЗВО і в три – студентів, зменшення населення в державі із 51838,5 тис. (01.01.1990 року) до 41922,7тисяч (01.12.2019 року) [3], чи, навіть, до 37289 тис**. (**похибка 2,86%) [4] та виїзд за кордон на роботу біля 10 млн. [5]. Наслідками цього є зменшення кількості абітурієнтів і зникнення конкурсу для них переважно в ЗВО, які готують фахівців менш престижних професій. Добавимо, що відбір сильніших для відтворення є одним із законів біології.

Україна має досить складні економічні проблеми, а освіта і наука в першу чергу - фінансові. Її ЗВО різняться за якістю підготовки фахівців, яких готують в 2020 році за 281 стандартом вищої освіти [6]. За результатами вступної компанії 2019 року кожен із них одержав певне місце в рейтингу. Це буде враховано при виділенні рівня державного фінансування в 2020 році і в наступних роках. В цьому рейтингу ПДАА за балами на контракт має 157 місце із 200 ЗВО (НУБіП – 82 місце) і на державне замовлення – 151 місце із 224 закладів (НУБіП – 109 місце) [7].

В проекті « Програми уряду: стратегічні цілі в освіті і науці », визначено 5 ключових цілей, які реалізовуватиме Міністерство освіти і науки (МОН) України у найближчі 5 років. Перші три цілі направлені на підвищення якості дошкільної підготовки дітей і школярів, четверта – вищої освіти і п’ята ціль - науки. В програмі уряду відмічається, що понад 70% опитаних українців оцінюють якість вищої освіти в Україні в межах від середньої до дуже низької. В числі причин цього є і системи управління і фінансування, які не забезпечують заслуженою винагородою кращих викладачів та найбільш ефективних ЗВО. Нерідко студентами стають молоді люди, які не мають необхідних для здобуття вищої освіти знань, навичок і мотивацій.

Для підвищення якості освіти уряд і МОН в першу чергу із 2020 року почнуть змінювати систему фінансування ЗВО, за якою державну підтримку матимуть ті, що мають кращу якість освітньої і наукової діяльності. За 5 років лише 30 % із них отримають статус бюджетних установ і фінансову автономію. Висока якість вищої освіти буде ґрунтуватись на принципах академічної доброчесності та довірі бізнесу до системи вищої освіти в Україні [8]. Для розподілу коштів ЗВО визначаються такі критерії як масштаб університету, контингент студентів, регіональний коефіцієнт,

позиція у міжнародних рейтингах, обсяг виділених позабюджетних коштів на наукові дослідження та працевлаштування випускників [9].

Освіта в нашій державі регулюється Конституцією та Законом України « Про освіту» (1991) з його доповненнями і змінами за 1996 - 2019 роки. Із 2005 по 2015 роки її ще й приєднували, правда, безуспішно до освітнього простору Болонської угоди. На черзі - дуальна система освіти, яку вже випробовують понад 100 ЗВО України [10]. Її, до речі, критично оцінює С.М. Миколаєнко - колишній міністр МОН (2005 -2007).

Законодавці і уряд, ЗВО України і їх працівники, політики, тощо внесли свій «вклад» у реформування системи освіти, яка існувала в СРСР. Вона успішно зруйнована, а нова - все будується і цьому немає ні кінця, ні краю. Залишається надія на названу «Програму» нинішніх уряду і МОН. Їх працівників сформували за принципом «заміни попередніх кадрів на нових» і значить, згідно принципу Пітера, недостатньо компетентних щодо виконання покладених на них обов'язків [11]. Тому результати їх роботи можуть бути таким ж, як і в попередників. Надіємось помилитись.

Що ж робити освітянам в такій ситуації?

1.Скористатись порадою Т. Рузвельта (1858 - 1919) – 26-го президента США :

Роби, що можеш; з тим, що маєш; там, де ти є.

2.Організувати навчальний процес з урахуванням принципу, який запропонував біля 500 років до нашої ери китайський мудрець Конфуцій: «Скажи мені – і я забуду, покажи мені – і я запам'ятаю, дай мені зробити – і я зрозумію» [12]. В Китаї його запровадили через 300 років після смерті автора, в США – зараз враховують. Пора і нам це зробити. Хоч і не просто.

Наприклад, знання предмету «анатомія свійських тварин» забезпечує вивчення ряду спеціальних дисциплін ветеринарної медицини – клінічної діагностики, терапії, хірургії, ветсанекспертизи, тощо. До остаточного переходу на Болонську систему навчання (до 2008 року) на анатомію відводилось кожен рік 432 години, із яких 70 припадало на лекції і 215 годин –лабораторні, решта – індивідуальні і самостійні заняття. Із 2009 року ці показники годин щорічно суттєво мінялись: загальна кількість годин в межах 252 -516, лекції -58 -90, лабораторні - 68-172, самостійні – 80 – 374 години. Запровадили підготовку бакалаврів, а підручники із анатомії є лише для спеціалістів і мають у три рази більше матеріалу, ніж нормально можна подати студентам. Такий турборежим є несумісним уже із другим етапом поради діда Конфуція- «покажи - запам'ятаю».

«Дай зробити –зрозумію» - практика, переважно виробнича. З нею якраз є не все гаразд. В Полтаві є понад десяток ветеринарних клінік, в тому числі дві – на нашому факультеті. Більшість студентів факультету в них і залишається практикуватись. На чому ? Котах і собаках, яких вряди-годи доставляють господарі і стежать, щоб лікував їх лікар, а не практикант. Йому лише показують, як робити. В господарства із продуктивними тваринами, де можна пройти повноцінну практику, їдуть лише одиниці. Вірогідно, що вони ж поїдуть і робити в подібні господарства. Із 2020 року МОН планує відстежувати кількість і місця роботи випускників ЗВО. Природньо, що коштів на лікарів собак і котів виділять не будуть. Висновок – прищеплювати студентам бажання працювати із свійськими тваринами і птахами.

3.До 2009 року «Робочу програму навчальної дисципліни» писали від руки; до 2012 року – уже набирали на комп'ютері, 1з 2015 року її перехрестили в «навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни» і з 2018 року – ще раз перехрестили в «Комплекс навчально - методичного

забезпечення навчальної дисципліни». Об'єм останнього «документу» на кожну дисципліну сягає понад 100 сторінок машинописного тексту. В ньому ж інформації, яка потрібна викладачу для навчальної роботи, як і до всяких реформ - біля 10 сторінок. Цікаво, така паперова творчість корисно чи шкідливо впливає на якість освіти і як будуть називатись робочі програми через наступні один-два роки?

4. На жаль, є ще ряд не вирішених проблем. Відведений для тез об'єм сторінок змушує залишити їх на наступну конференцію.

Таким чином, стан підготовки фахівців ветеринарної медицини на факультеті ветеринарної медицини є задовільним, але потребує значного удосконалення щодо практичної підготовки та ефективного застосування випускниками в практичній роботі отриманих знань.

Список використаних джерел

1. Бердник В.П. Додаткові фактори для успішного вивчення студентами анатомії свійських тварин/ В.П. Бердник і співавт.// Матеріали 47-ї наук. – метод. конф. викл. і асп. « Науково – методичні засади системи забезпечення якості освітньої діяльності». 15 – 16 березня 2016 року. Полтава. – С. 57 – 59.

2. Бердник В.П. Сучасний стан підготовки та рівень кваліфікації спеціалістів ветеринарної медицини/ / В.П. Бердник і співавт.// Мат. 48-ї наук. – метод. конф. викл. і асп. « Науково – методичні основи компетентнісного підходу до підготовки здобувачів вищої освіти». 15 – 16 лютого 2017 року. Полтава.- С.34 – 38.

3. https://index.minfin.com.ua/ua/reference/people/2019/

4. http://tvoemisto.tv/news/skilky_lyudey_zhyve_v_ukraini_kabmin_predstavy v_ otsinku_chyselnosti_naselennya_106003.html.

5. https://tsn.ua/ukrayina/nas-uzhe-42-milyoni-skilki-ukrayinciv-ta-kudi-viyizh dzhayut-za-kordon-u-poshukah-kraschogo-zhittya-1204779.html.

6. https://mon.gov.ua/ua/osvita/visha-osvita/naukovo-metodichna-rada-minister stva-osviti-i-nauki-ukrayini/zatverdzheni-standarti-vishoyi-osviti.

7. https://osvita.ua/vnz/rating/vstup-osvita/59045/.

8. http://osvita.ua/news/65683/.

9. https://tsn.ua/ru/ukrayina/bolshe-deneg-silneyshim-mon-raspredelilo-finansi rovanie-mezhdu-universitetami-1480323.html.

10. http://mon.gov.ua/usi-novivni/povidomlennya/2017/04/11/uprovadzhennya -dualnoyi-osviti-u-vnz-potrebue-bilshoyi-pidtrimki-robotodavcziv/.

11. https://pqm-online.com/assets/files/lib/books/piter.pdf. Лоуренс Дж. Питер, Реймонд Халл «Принцип Питера, или Почему дела всегда идут вкривь и вкось»: Попурри; 2003 ISBN 985-438-755-0, 1-56849-161-1 Оригинал: Lawrence Peter, "The Peter Principle: Why Things Always Go Wrong".

12.https://www.google.com/search?q=%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D1%83%D1%86%D1%96%D0%B9+%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F&oq=%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D1%83%D1%86%D1%96%D0%B9&aqs=chrome.0.69i59j69i57j0l6.12292j0j8&sourceid=chrome&ie=UTF-8.

СТВОРЕННЯ ЯКІСНОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ ЗА УМОВ СОЦІАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ В УКРАЇНІ

Звенігородська Т. В., к.вет.н.

Україна в даний час тримає курс на євроінтеграцію і тому забезпечення якісної освіти, в контексті реалізації закону про право на освіту, є зараз дуже актуальним. Доступ до освіти є необхідною умовою демократії, яка повинна характеризувати сучасні суспільні відносини в країні. На разі сучасне навчання передбачає не лише отримання певного багажу знань або набуття певних навиків практичної діяльності, але і підготовку до життя у глобалізованому інформаційному просторі [2]. Одним із шляхів покращення якості освіти може стати впровадження автономії і самоуправління в закладах вищої освіти. Такий досвід широко використовується в закладах вищої освіти країн Європейського Союзу. Таким чином можна надати необхідного динамізму вищій школі, щоб вона встигала за змінами у суспільстві. Міністерство освіти і науки України витрачає роки на розробку і впровадження в практику нових стандартів і методик. Після отримання всіх дозволів, ці матеріали, за умов постійних змін і реформ в нашому суспільстві, вже стають не актуальними, застарілими [1].

Ще один із шляхів покращення якості освіти в Україні це доступ до освіти всіх прошарків населення, незважаючи на релігійні погляди, расову приналежність, особливі потреби, національність, майновий стан та інше. В нашій країні є певні бар'єри в сфері доступу громадян до освіти, зупинимося на деяких з них більш детально. Одним із найбільших бар'єрів є бар'єр соціокультурний, російський дослідник проблем нерівності в освіті Давид Константиновський виділяє такі його базові фактори, як освіта, сфера зайнятості та посада батьків [4]. В сфері освіти діти із малозабезпечених сімей мають гірші висхідні позиції ніж діти із середнім і високим рівнем достатку у сім'ях. Ще одним бар'єром є етно-національні конфлікти, що є наслідком багатьох причин та негативно впливають на розвиток різноманітних сфер життєдіяльності державних громад, в тому числі й у сфері рівного доступу громадян до якісної освіти. Вирішення етнонаціональної проблематики може здійснюватися лише на основі постійної, систематичної роботи на державному і громадському рівнях. В структурі суспільної свідомості повинні вкорінятися ідей терпимості та міжетнічної толерантності й безконфліктності [3]. Варто відмітити бар'єр в отриманні освіти дітьми з інвалідністю. Дуже малий відсоток шкіл та ЗВО в Україні має спеціальне обладнання, що сприяло б вільному пересуванню дітей з обмеженими фізичними можливостями. Так само як не забезпечено ї їхнє переміщення до закладів освіти. Ями на дорогах, відсутність пандусів, бордюри не сприяють вільному переміщенню таких осіб. Звичайно, в школах є можливість домашнього навчання, але при цьому дитина не соціалізується, спілкуючись з однолітками, в неї може розвиватися почуття неповноцінності. Освіта для дітей з особливостями розвитку є важливою формою їх соціального захисту, реальним шансом подальшого самостійного і не залежного від навколишніх людей та обставин життя.

Звичайно ж держава повинна створювати умови, що будуть усувати бар'єри на шляху до отримання вищої освіти. Хоча варто відмітити і певні

«плюси» таких перешкод – вони можуть мати стимулюючі властивості, відбувається пошук найздібніших і найталановитіших студентів. Окрім того вони дозволяють людям уникнути помилок у виборі життєвого шляху, на основі знання про свої індивідуальні можливості та потреби. Таким чином, можна відшуковувати і позитивні моменти нерівності в освіті та навчально-виховному процесі, але беззаперечним залишається твердження про необхідність усунення тих бар'єрів, які є значними перепонами для встановлення приблизно рівних первинних можливостей отримання дітьми і молоддю якісної освіти. Така необхідність надзвичайно актуалізує сьогодні пошук реальних механізмів встановлення дійсної рівності у доступі до якісної освіти. Враховуючи це, зупинимося детально на формулюванні та аналізі основних підходів та способів подолання нерівності в освіті на сучасному етапі.

Перш за все на державному рівні повинні розроблятися програми, що будуть працювати над подоланням нерівностей у отриманні освіти громадянами України. На сьогодні питання вирівнювання доступності якісної освіти як на концептуально-теоретичному рівні, так і в сфері практичної реалізації тієї нормотворчої баз, повинно вирішуватися в першу чергу[3].

Висновки. Питання нерівності в отриманні освіти виникають у всіх країнах світу в більшій чи меншій мірі. Україна як демократична країна має забезпечити якісну освіту та доступ до неї без дискримінації за національно-етнічною приналежністю, кольором шкіри, релігійним сповідуванням. Особливу увагу необхідно приділяти освіті дітей з інвалідністю та обмеженими можливостями, а також таким незахищеним верствам населення як діти-сироти та діти з малозабезпечених сімей. Держава повинна створювати програми розвитку освіти та постійно проводити моніторинг доступності освіти та подолання бар'єрів на шляху до її отримання.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. П. Світанок Європи: Проблема формування нового вчителя для об'єднаної Європи XXI століття / Віктор Андрущенко. – К.: Знання України, 2011. – 1099 с.

2. Андрущенко В. П. Філософія освіти XXI століття: у пошуках перспективи / Віктор Андрущенко // Філософія освіти. – 2006. – № 1 (3). – С. 6–12.

3. Гриценко М. В. Рівний доступ до якісної університетської освіти в контексті соціальних трансформацій в Україні / М.В. Гриценко // Вища освіта України: теоретичний та науково-методичний часопис. – № 1. – Додаток 1: Наука і вища освіта. – К., 2014. – С. 18–21. ISSN 2078-1016

4. Константиновский Д. Л. Неравенство и образование. Опыт социологических исследований жизненного старта российской молодежи (1960-е годы – начало 2000-х) / Давид Константиновский. – М.: ЦСП, 2008. – 552 с.

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА ПАРАЗИТОЛОГІЯ»

Кручиненко О. В., к.вет.н., доцент

За двадцять вісім років незалежності система освіти в Україні зазнала значних змін. Зросла кількість закладів вищої освіти, з'явилися нові спеціальності, додалися нові форми навчання тощо. У той же час, наша країна щороку здає свої позиції на світовому ринку, де нещодавно Україна посідала вагомі позиції в світі, зокрема, насамперед на ринку високотехнологічної продукції, якісна освіта для якої є вирішальною. Незважаючи на те, що країна є з чи не найбільшої часткою населення, що має вищу освіту, сьогодні Україна посідає останні місця в Європі за часткою наукомісткої продукції у ВНП, що є наслідком зниження якості освіти. Таким чином, є очевидним наявність однієї з кризових складових економічного розвитку – криза якості та ефективності освіти [6].

Сьогодні питання якості вищої освіти залишається критично актуальним, особливо в Україні [1].

Одним з кроків, спрямованих на підвищення якості і конкурентоспроможності освіти за для вирішення стратегічних завдань, що стоять перед національною системою освіти в умовах її інтеграцію в європейський і світовий освітній простір, було розроблення Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схваленої Указом Президента України від 25.06.2013 р. No 344/2013, де зазначено, що одним із ключових напрямом державної освітньої політики має стати підвищення якості освіти. Документ також констатує, що «задекларовані у попередні десятиріччя стратегічні завдання щодо забезпечення рівного доступу дітей і молоді до якісної освіти, її стабільного та сучасного розвитку, демократизації управління не набули повної реалізації» [4].

Наступним кроком щодо реалізації стратегії для модернізації вищої освіти було прийняття 01.07.2014 р. нового Закону України «Про вищу освіту», в якому вперше з'являється окремий розділ, що присвячується проблемі забезпечення якості вищої освіти [2].

Тому, метою роботи було визначити шляхи забезпечення якості дисципліни «Екологічна паразитологія».

Спробуємо визначити поняття «якість освіти». Аналіз наукових джерел свідчить про те, що категорії «якість освіти» є досить широкими, багатозначними та складним для інтерпретації.

Згідно короткого термінологічного словника інноваційних педагогічних технологій пропонується таке визначення якості освіти: «якість освіти – рівень знань і вмінь, розумового, морального і фізичного розвитку тих, хто навчається, на певному етапі відповідно до поставлених цілей; рівень забезпечення навчальної діяльності і надання освітніх послуг учасникам освітнього процесу навчально-виховним закладом» [3].

Якість навчального процесу у закладі вищої освіти залежить від багатьох чинників, зокрема: програмно-методичного забезпечення та його змістового наповнення, форм, методів, засобів навчання, використання особистісно

орієнтованих інноваційних технологій, педагогічної майстерності професорсько-викладацького складу, паритетної взаємодії викладачів і студентів, введення інновацій управління. Всім зрозуміло, що на якість освіти значною мірою впливає низький рівень наукових досліджень та інноваційної діяльності у закладах вищої освіти України, адже поряд з освітньою та виховною роботою, університети мають здійснювати активну наукову діяльність і готувати на цій основі кадри вищої кваліфікації [5].

Дуже важливим є факт використання сучасних англомовних підручників. З метою покращення та забезпечення якості лабораторних робіт із дисципліни «Екологічна паразитологія» було придбано сучасне обладнання в США та Італії, що дає можливість проводити дослідження на сучасному рівні: зокрема виявлення ооцист найпростіших, яєць гельмінтів. Зокрема, пристрій Flukefinder® (Richard Dixon, ID, US) дає змогу виявляти яйця трематоди (фасціол, парамфістом та дикроцелій) та проводити дослідження щодо паразитування гіардій (лямблій). МакМастер камера Paracount-EPG™ Kit – 2 Green Grid Slides (CHALEX, LLC vetslides.com) дозволяє визначити кількість яєць в 1 г фекалій. Mini-FLOTAC + Fill-FLOTAC також дозволяє визначати кількість ооцист та яєць гельмінтів в 1 г фекалій.

Таким чином, здобувачі наукового ступеня доктора філософії мають можливість наочно побачити та спробувати дослідження фекалій сучасними методами діагностики, які застосовують у розвинених країнах.

З метою подальшого покращення фахового рівня здобувачів необхідно створити на факультеті ветеринарної медицини наукову лабораторію з можливістю дослідження дослідного матеріалу методом ПРЛ або ІФА.

Список використаних джерел

1. Альохіна Г. М. Якість освіти у контексті сучасних трансформацій вищої освіти. *Вища освіта України*. 2014. № 3 (додаток 1). С. 124–127.

2. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. No 1556-VII URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18

3. Короткий термінологічний словник інноваційних педагогічних технологій. URL: http://oblosvita.com/navigaciya/skrynka/zahody/6264-korotkij-terminologichnij-slovnik-innovacijnix-pedagogichnix-texnologij.html

4. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року від 25.06.2013 р. No344/2013. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013

5. Сподін Л. А. Проблеми і шляхи забезпечення якості вищої освіти в Україні. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Гуманітарні студії. 2014. Вип. 203(1). С. 143-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnubgc_2014_203%281%29__21

6. Освітологія: витоки наукового напряму: монографія / В. О. Огнев'юк та ін.; Київ: ВП «Едельвейс», 2012. 336 с.

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ НА КАФЕДРІ ХІРУРГІЇ ТА АКУШЕРСТВА ПОЛТАВСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АГРАРНОЇ АКАДЕМІЇ

Передера Р. В., к.вет.н., доцент

Основна проблема в освітній галузі полягає у тому, що зміни вимог сучасного світу надзвичайно динамічні. Впродовж десятиліть молоді спеціалісти після отримання дипломів ВИШів могли застосовувати на виробництві набуті знання, не поглиблюючи та не вдосконалюючи їх. В умовах сьогодення за високої інтенсивності технологічного прогресу та інформаційних технологій, це стало неможливим. Тому змінилися вимоги до основ надання освітніх послуг: від студентів необхідно вимагати певної мобільності, постійного аналізу та вибору. А це, в свою чергу, стимулює студентів до пошуку, необхідності інформаційного оновлення внаслідок самостійної роботи [1].

Самостійність пізнання – це вміння самостійно мислити, здійснювати аналіз певної ситуації, знаходити відповідь на встановлені питання. А також, брати на себе відповідальність, зважуючи усі ризики, навіть якщо це рішення відрізняється від більшості [2].

Сутність поняття «пізнавальна самостійність» характеризує системність аналізу, є основою багатогранної освіти і розвитку особистості; включає самодіяльність, самопізнання, самоорганізація, самовдосконалення [3].

До цього можуть бути не повністю готові усі учасники освітнього процесу. Адже часто уявлення педагогічних працівників про потреби ринку праці часто є сталими протягом тривалого часу, а , отже є хибними.

Однією з вимог сучасності – це навчання студентів не лише у певній галузі, а й розкриття широкого потенціалу молодого фахівця. Саме виконання таких вимог може забезпечити конкурентоспроможність випускника на ринку праці та виховання висококваліфікованого працівника. Вивчення предмету може бути високоефективним, лише за наявності дійсної мотивації у молодої людини, а мотивація неможлива без знання вимог сучасного виробництва. Лише у такому випадку викладач може сформувати конкретну мету та спонукати виконувати завдання.

Тому освіта у ЗВО має бути надзвичайно чутливою та швидко реагувати на зміни розвитком власних інноваційних впроваджень. При цьому, застосування європейських норм і правил, стандартів має бути адекватним і поступовим, і мати на меті покращити освітні процеси, а не зруйнувати.

Надзвичайно важливим на сьогодні є навчити студентів критично мислити. А це не можливо без виконання практичних завдань та порівняння результатів власної роботи з теоретичними розділами підручників. Так, якщо здобувач вищої освіти не проводить оперативних втручань, то читання

літератури не забезпечить практичних навиків. Тобто, для вивчення хірургії має працювати наступна модель: 1 етап – вивчення анатомії, топографічної анатомії та розуміння функціонування усіх органів і систем. Це завдання здійснюється на перших курсах навчання, а знання з анатомії та фізіології є базовими і беззаперечними; 2 етап – проведення простих хірургічних маніпуляцій, участь в операціях. Цей етап відбувається на кафедрі хірургії та акушерства і має декілька особливостей. Спочатку студенти разом із викладачем мають теоретично вивчити хід операції. Усі дії повинні бути чіткі та відтворювати цілісну хронологію хірургічного втручання. При цьому необхідні знання послідовності здійснення тих чи інших дій стосовно органів і тканин пацієнта. Значна увага має зосереджуватися на виконанні морально-етичних принципів та дотримання власної безпеки життєдіяльності. На цьому етапі, після здійснення операції, обов'язкове є вивчення студентами літературних джерел різних авторів щодо даних втручань.

Такі завдання, як опрацювання літератури можна задавати на самостійне опрацювання, а після вивчення окремої теми провести заняття у вигляді дискусії. При цьому, дискусія – це вид проблемного навчання. У різних сферах вона застосовується для вирішення проблемних або актуальних ситуацій, що потребують швидкого ефективного вирішення. До дискусії залучається уся група студентів. Якщо на лекціях викладач може обирати метод проблемного викладання (тобто, самому вирішувати поставлену проблему), то на лабораторних заняттях після оперативного втручання і опрацювання студентом літературних джерел, доцільно застосовувати самостійну дослідницьку діяльність студентів, що здійснюється під контролем викладача. Якщо тема складна, можна обрати два варіанта: надати студентам більше часу для пошуку, або застосувати часткову пошукову діяльність.

В процесі дискусії студенти разом з викладачем обговорюють літературні дані стосовно різних маніпуляцій, шляхи оперативного доступу за різних патологій чи інші питання. На таких заняттях студенти мають змогу обмінятися цікавою інформацією, поставити проблемні питання перед викладачем та почути цікаві факти від інших студентів.

Таким чином, вивчення дисципліни стає неможливим без здійснення оперативних втручань (оскільки, в такому випадку втрачається професійна складова) та самостійної роботи студентів, які перебувають у постійному пошуку нових теоретичних знань. Саме така модель і відповідає успішному викладанню хірургічних дисциплін.

Відсутність вимог та мотивацій щодо прояву активності та самостійного пошуку призводить до відсутності критичного мислення. Тому лише комплекс набуття практичних навичок та застосування інтерактивних методів у

поєднанні з постійним аналізом, розвивають раціональне мислення. При викладанні хірургічних дисциплін ці навички будуть в подальшому визначати інтелектуальні якості лікаря ветеринарної медицини, що здатний до постійного вдосконалення, поглиблення своїх знань та готовності до якісного навчання.

Список використаних джерел

1. Лісовий В.М., Марковський В.Д. та ін. Використання новітніх технологій для особистісної підготовки студентів ХНМУ: матеріали Всеукр. навч. наук. конф. Тернопіль, 2012. С. 45–47.

2. Запорожан В.М, Кресюн В.Й., Чернецька О.В. Узагальнення досвіду використання нових технологій для якісної підготовки майбутніх фахівців: матеріали Всеукр. навч. наук. конф. Тернопіль, 2012. С. 26–30.

3. Свірепчук І.А. Розвиток пізнавальної самостійності у студентів. Джерело доступу: http://www.kamts1.kpi.ua/sites/default/files/files/svirepchuk-rozvitok.pdf (дата звернення 03.02.2020)

ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 212 «ВЕТЕРИНАРНА ГІГІЄНА, САНІТАРІЯ І ЕКСПЕРТИЗА»

Щербакова Н. С., к.вет.н., доцент;
Передера С. Б., к.вет.н., доцент;
Передера Ж. О., к.вет.н., доцент

Структура освітньої програми підготовки магістрів за спеціальністю 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» галузі знань 21 – «Ветеринарна медицина» передбачає динамічне та інтерактивне навчання. Програма спеціальності пропонує комплексний підхід до вирішення сучасних ветеринарних, санітарно - гігієнічних проблем на локальному, регіональному та національному рівнях. Дисципліни та розділи програми засновані на теоретичних знаннях, які тісно пов’язані з практичними навичками. Програма дозволяє студентам набути необхідних навичок в галузі ветеринарної гігієни, санітарії та ветеринарно-санітарного інспектування харчових продуктів і кормів.

При підготовці здобувачів вищої освіти за спеціальністю Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза основну увагу приділяють здобуттю навичок та знань з організації загальної ветеринарної профілактики на підприємствах з виробництва продукції тваринництва, забезпечення належного санітарного стану тваринницьких об’єктів з метою одержання якісної і безпечної продукції, здійснення ветеринарно-санітарної експертизи та контролю за якістю харчових продуктів та кормів, організацією ветеринарно-санітарного контролю за видаленням, обробкою та утилізацією відходів з об’єктів ветеринарно-санітарного нагляду, що передбачає визначену зайнятість та можливість подальшої освіти та кар’єрного зростання.

По закінченню закладу вищої освіти магістри отримують наступні фахові

компетенції: 1.Здатність аналізувати загальні принципи, які застосовують до харчових продуктів і кормів загалом та безпечності харчових продуктів і кормів зокрема, на національному рівні та на рівні Європейського співтовариства. 2. Здатність застосовувати методики роботи з національними і міжнародними нормативно-правовими актами, науковими працями, методичними розробками, рекомендаціями, інструкціями тощо у професійній діяльності. 3. Здатність здійснювати державний (внутрішній) контроль дотримання вимог передзабійного огляду, забою тварин, а також здатність проводити післязабійний огляд продуктів забою та надавати рекомендації щодо їх подальшого використання. 4. Здатність використовувати знання про хвороби тварин різної етіології для здійснення державного (внутрішнього) контролю на підконтрольних потужностях. 5. Здатність досліджувати харчові продукти і корми органолептичними та інструментальними методами для визначення їх безпечності та якості. 6. Здатність застосовувати методики і процедури щодо виробництва та обігу харчових продуктів відповідно до концепції «Єдиного здоров'я». 7. Здатність планувати і здійснювати контроль механізмів імпорту та сертифікаційних процедур, пов'язаних із захистом здоров'я тварин, людей і екосистем у країні- імпортері. 8. Здатність планувати та проводити стандартний і розширений державний контроль підконтрольних вантажів на державному кордоні України та транспорті, аналізувати зв'язок між контролем безпечності харчових продуктів і здоров'ям людей за міжнародної торгівлі продуктами тваринного походження. 9. Здатність проводити державний аудит на підконтрольних потужностях з виробництва, переробки, обігу харчових продуктів, кормів, кормових добавок, преміксів, ветеринарних препаратів, побічних продуктів згідно із системою менеджменту безпечності харчових продуктів та контролювати систему моніторингу для кожної критичної точки управління (КТУ) під час виробництва продукції. 10. Здатність планувати санітарні заходи, розробляти процедури та контролювати дотримання гігієнічних вимог на потужностях для випуску безпечних харчових продуктів, кормів і кормових добавок тощо. 11. Здатність організовувати та проводити державний контроль гігієнічних вимог і санітарних заходів на агропродовольчих ринках і потужностях. 12. Здатність здійснювати державний (внутрішній) ветеринарно-санітарний контроль на потужностях з виробництва та обігу санітарних заходів, застосовувати придатні методи відбору проб, поводження з ними та результатами їх випробувань (досліджень). 13. Здатність здійснювати ветеринарно-санітарний контроль виробництва та обігу кормів, кормових добавок, преміксів тощо на підконтрольних потужностях, грамотно використовувати методики їх дослідження та проводити їхнє санітарне оцінювання. 14. Здатність ідентифікувати та оцінювати відповідність харчових продуктів вимогам нормативно-правових актів, відомостям, наведеним в інформації для споживача або декларації виробника. 15. Здатність здійснювати контроль на потужностях з виробництва та обігу продуктів тваринного походження, на кордоні і транспорті з урахуванням потенційного впливу транскордонних хвороб, зокрема зоонозів. 16. Здатність здійснювати контроль гігієнічних вимог діяльності потужностей з виробництва і переробки продуктів

тваринництва, об’єктів ветеринарної медицини тощо. 17. Здатність здійснювати судово-ветеринарну експертизу згідно з чинним законодавством. 18. Здатність контролювати ефективність проведення санації потужностей згідно з вимогами національних та міжнародних нормативно-правових актів. 19. Здатність вирішувати питання загальної ветеринарної превенції відповідно до концепції «системи раннього виявлення» для своєчасного виявлення та ідентифікації спалахів або появи хвороб. 20. Здатність дотримуватися морально-етичних норм, правил і принципів біобезпеки та біоетики під час використання у професійній діяльності різних біологічних агентів.[3]

Для забезпечення всебічного опанування фахових компетенцій необхідно налагоджувати тісну співпрацю вищого навчального закладу та підприємства для можливості на їх базі проводити лабораторні заняття та проходження навчальної практики здобувачами вищої освіти. Але на жаль в умовах сьогодення не завжди є можливості зацікавити підприємців. Тому на наш погляд треба складати угоду про співробітництво вищого навчального закладу з підприємствами в сфері практичної підготовки здобувачів вищої освіти, які повинні містити певні гарантії як для навчального закладу, так і для роботодавця. З одного боку, заклад вищої освіти повинен бути впевнений, що його випускник, котрий пройшов повний курс практичної підготовки в умовах визначеного підприємства, цілком і повністю влаштовує роботодавця і обов’язково буде прийнятий на роботу за отриманою кваліфікацією. А підприємство, в свою чергу, має можливість заздалегідь спланувати свою кадрову роботу і цілковито може розраховувати на підтримку з боку навчального закладу в плані підготовки та підвищення кваліфікації своїх співробітників. [1, 2]

Висновки: Однією з найважливіших складових якісної підготовки фахівців за спеціальністю 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза», які відповідають запитам сьогодення, є практична підготовка, оскільки вона сприяє глибшому оволодінню обраної здобувачем вищої освіти спеціальності і швидшій адаптації випускників до роботи в ринкових умовах на виробництві.

Список використаних джерел

1. Серіков В.В. Освіта та особистість. Теорія і практика проектування педагогічних систем. – М., 1999

2. Бажан С. П. Проблеми процесу практичної підготовки студентів технічних спеціальностей в умовах навчально-науково-виробничого комплексу. Психология и педагогика: на рубеже веков. URL: https://www.sworld.com.ua/simpoz4/18.pdf

3. Освітньо професійна програма підготовки магістрів за спеціальністю 212 – «Ветеринарна гігієна, санітарія і експертиза» галузі знань 21 – «Ветеринарна медицина». URL: https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5002/ dlyasaytuopp2112019rik.pdf

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Авраменко Н. О., к.вет.н., доцент;
Омельченко Г. О., к.вет.н, доцент

У сучасних умовах глобалізації, яка потягнула за собою в тому числі посилення конкуренції між різними системами вищої освіти на перше місце ставиться якість наданої освіти. І це стимулює освітні організації вищої освіти до пошуку внутрішніх резервів і нових можливостей підвищення якості освіти без істотних фінансових вкладень. Одним з таких механізмів є активізація діяльності студентів в процесі оцінки якості освіти. Якісна освіта можлива лише в разі задоволення запитів студентів, як головної дійової особи. Відповідно, назріла необхідність зміни ідеології управління якістю освіти у закладах вищої освіти і включення в цю діяльність студентів [2]. В українських закладах вищої освіти до теперішнього часу все ще не склалася практика активного залучення самих учнів до оціночних процедур. У той час як є досить великий досвід зарубіжних країн, в яких студенти активно залучаються до процедури гарантії якості [1]. Студенти ПДАА через студентські ради повинні мати можливість впливати на процеси планування, організації та проведення освітнього процесу за кількома основними напрямками:

1. Студент - основний споживач освітніх послуг, що надаються академією.

Неоціненну допомогу в забезпеченні гарантії якості освіти, безсумнівно, надає думка самих здобувачів вищої освіти про якість організації та проведення освітнього процесу. Тому велике охоплення у ПДАА щорічним анкетуванням студентів, можна забезпечити, в тому числі, завдяки тому, що члени студентських рад будуть проводити роз'яснювальну роботу серед студентів про практичну користь даних заходів.

2. Здобувач вищої освіти - головна дійова особа освітнього процесу.

Здобувачі вищої освіти повинні залучатися для участі в процесі складання графіків навчального процесу, розкладу навчальних занять, до їхньої думки навчальні підрозділи повинні прислухатися при складанні розкладу іспитів. У той же час, намітився ухил в бік самостійної роботи, у здобувачів стало більше відповідальності за якість одержуваної ними освіти. У цих умовах істотно зросла роль навчальних секторів і взаємодопомоги здобувачів. Цю функцію в інших закладах вищої освіти успішно виконують створені в навчальних підрозділах студентські комісії якості освіти, на які викликаються студенти, які мають проблеми з навчанням, при цьому з'ясовуються причини академічної неуспішності, пропонуються шляхи її ліквідації.

3. Здобувач - експерт якості наданого освіти.

Експертна оцінка, як зовнішня, так і внутрішня, залишається одним із головних інструментів гарантії якості освіти. В інших закладах вищої освіти впроваджена сертифікована система менеджменту якості, що володіє всіма властивими їй компонентами, включаючи місію, політику, бачення, цілі в області якості. Розроблена обов'язкова документація СМЯ (система менеджменту якості), інформаційні карти основних і допоміжних процесів. Крім того, проводиться внутрішній аудит якості організації та проведення освітнього процесу. Зокрема, внутрішні аудити «Відкриті заняття», «Освітні технології», «Методичне забезпечення освітнього процесу», «Оцінка якості освіти». І у всіх цих перевірках активну участь взяли члени студентських комісій якості освіти. Активні члени студентських комісій включені до складу ряду робочих груп навчальних підрозділів, університету, вчених і адміністративних рад, стипендіальних комісій. Здобувачі вищої освіти залучаються до експертної оцінки основної документації, внутрішніх локальних нормативних актів, що стосуються організації і контролю освітньої діяльності.

4. Здобувач вищої освіти - повноправний партнер в освітньому процесі.

Процес навчання може бути ефективно організований тільки при максимальному врахуванні думки всіх зацікавлених учасників даного процесу. У ПДАА великий розвиток отримала система студентського самоврядування, дуже активно працює первинна профспілкова організація студентів, членами якої є переважна більшість студентів. З урахуванням того, що ПДАА є студентоцентрованим закладом вищої освіти, до думки студентів прислухаються, їх думка враховується при прийнятті важливих управлінських рішень, спрямованих на вдосконалення освітнього процесу, поліпшення умов навчання, проживання в студентських гуртожитках, організації дозвілля. Всі звернення студентів з будь-яких питань їх навчання і студентського життя детально розглядаються на рівні управлінських підрозділів і, як правило, рішення приймаються на користь студентів.

5. Здобувач вищої освіти - майбутній лідер виробництва.

Участь здобувачів у роботі студентської комісії якості освіти є важливою ланкою в процесі формування майбутніх фахівців. Ті компетенції, які вони отримують, беручи участь в роботі комісії, безсумнівно, стануть в нагоді їм в їх майбутній професійній діяльності. До важливих якостей, які у них формуються в процесі проведених в рамках роботи студентської комісії якості освіти, відносяться: навички роботи в команді, освоєння методів і прийомів командної роботи (дискусія, мозковий штурм, генерація нових ідей), вміння аналізувати і робити висновки. Все це сприяє формуванню хороших комунікативних якостей. Всі перераховані якості, безсумнівно, є важливими при роботі на виробництві та можуть посприяти в просуванні фахівця по службових сходах.

Список використаних джерел

1. Ігнатьєв В.П., Варламова Л.Ф., Степанов П.А. Залучення студентів до оцінки якості освіти. Сучасні наукомісткі технології. 2016. № 12-1. С. 141-145;

2. Капуш А. В. Автономне навчання як складова студентоцентризму. Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті: зб. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конф. за міжнар. участю,, м. Київ, 2–3 берез. 2016 р. Київ: КНЕУ, 2016. С. 95.

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ, УПРАВЛІННЯ, ПРАВА ТА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Волкова Н. В., к.е.н.;
Миколенко І. Г., к.е.н., доцент

Реалізація компетентнісного підходу в системі вищої економічної освіти як ключова концептуальна ідея підготовки майбутніх фахівців передбачає посилення уваги до процесу формування професійних компетентностей, підвищення його ефективності й технологічності. Значна увага до формування компетентностей професійної діяльності вимагає істотних змін у дидактичному супроводі освітнього процесу вищого навчального закладу, а саме: його збагачення методами навчання, які здатні забезпечити необхідну сьогодні комплексність результату професійної підготовки майбутніх економістів за допомогою інтерактивних методів навчання.

Інтерактивний метод (з англ. «inter» – взаємний, «act» – діяти) трактується як взаємодія, перебування в режимі бесіди, діалогу з ким-небудь [1].

Отже, інтерактивні методи орієнтовані на широку взаємодію здобувачів не тільки з викладачем, але й один з одним, і на домінування активності у процесі навчання. Місце викладача на інтерактивних заняттях зводиться до спрямування діяльності здобувачів на досягнення цілей заняття як координатора. Викладач також розробляє план заняття, інтерактивні вправи й завдання, у ході виконання яких здобувач вивчає матеріал.

Сучасною дидактикою розроблено чимало інтерактивних методів навчання, які мають достатній потенціал для формування у майбутніх економістів професійної компетентності.

Інтерактивним методом, який є найбільш інноваційним у процесі вивчення економіки, це так званий, баскет-метод (розбір кореспонденції, ділових паперів) – метод навчання, який припускає виконання здобувачами ролі співробітників, яким потрібно розібрати запити, що нагромадилися, листи, службові записки, звіти, факси й т.п. і за кожним прийняти рішення. Він заснований на роботі з документами й паперами, що належать до повсякденної діяльності умовної установи (фірми, офісу й т. д.). Найбільш доцільне використання цієї методики для формування в здобувачів уміння працювати із первинними документами та складання звітності.

Сьогодні комп’ютерно-орієнтовані методи інтерактивного навчання у закладах вищої освіти набувають активного розвитку. Найбільш поширеними є економічні бізнес-симулятори, що належать до ділових ігор третього покоління. Вони створені на основі інтелектуальних імітаційних середовищ з відкритою архітектурою, яка здатна функціонувати в колективному та індивідуальному режимах. Комп’ютерні ділові ігри поділяють на навчальні (використовуються в освітньому процесі під час підготовки фахівців, а також у системі економічної освіти), виробничі (застосовуються для вирішення реальних питань поточної

діяльності або розвитку конкретного підприємства), дослідницькі (проводяться в процесі експериментування в управлінні й економіці) [2].

Також, надзвичайно ефективним є навчання засноване на використанні технологій, що включають в себе: відеозаписи, фільми, телепередачі, імітаційні ігри, електронні підручники тощо. Всебічному вивченню різних економічних проблем сприяють тематичні дослідження, які використовуються в галузі економічної освіти. Кейси у формі відео різного характеру: добірки з художніх і документальних фільмів, телевізійні сюжети (або їх фрагменти), спеціально створені (тематичні) сюжети більш ефективні, адже для здобувачів вони виступають не лише, як завдання викладача (більшість кейсів, які використовуються викладачами – це навчальні кейси), а як реальна ситуація у професійній діяльності. Серед головних переваг відео-кейсів науковці виокремлюють: фіксованість ситуації, коли є можливість багаторазового перегляду; синхронність в аналізі пропонованої ситуації; можливість використання відео-кейсів у самостійній та навчально-дослідній роботі здобувачів [3].

Відео-кейси сприяють мобільності, ефективності вирішення здобувачем навчальних ситуацій, спонукають до прийняття власного вирішення поставленої проблеми. На сьогодні матеріали для таких кейсів лише розробляються, але в мережі Інтернет вже існують добірки, які можна використовувати при вивченні дисципліни «Економіка підприємства». Відбір відеоматеріалів для кейсів, дискусій, дебатів і т. д., як і процес розробки завдань до них є досить трудомістким і займає багато часу. Однак, зібравши матеріал один раз, ним можна користуватися неодноразово, а ефективність заняття підвищується багатократно [4].

Отже, інтерактивні методи навчання можна визнати однією з найефективніших концепцій навчання, за їх допомогою здобувачі краще опановують не лише визначений обсяг знань, а й набувають можливість здійснити ту чи іншу майбутню професійну функцію, на практиці набути навичок професійної діяльності, що сприяє ефективнішому формуванню професійних компетентностей.

Список використаних джерел

1. Інтерактивні технології навчання : Теорія, досвід : метод, посіб. / авт.-уклад.: О. Пометун. Київ: А.П.Н., 2002. 136 с.

2. Козленко Н. Н. Деловые игры в принятии управленческих решений. Москва: Изд-во ВЗПИ, 2002. 173 с.

3. Гай О. М., Захарова Є. Ю. Інтерактивні методи викладання економічних дисциплін у вищих навчальних закладах в контексті забезпечення якості підготовки вітчизняних фахівців. Наукові праці Кіровоградського національного університету. Економічні науки. 2015. Вип. 27. С.36-42.

4. Теслюк В. М., Якимовська А.В. Напрямки вдосконалення викладання економічних дисциплін. Научные труды SWorld. Вып. 2 (43). Т. 4. Иваново: Научный мир. 2016. С. 15-20.

ВИМОГИ ДО ЯКОСТІ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ РИНКУ ПРАЦІ

Махмудов Х. З., д.е.н., професор;
Михайлова О. С., к.е.н, доцент;
Писаренко С. В., к.с.-г.н, доцент

У Національній доктрині розвитку освіти України на період до 2021 року зазначено, що освіта є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету й конкурентоспроможності країни на міжнародній арені, а якість освіти визначена національним пріоритетом і передумовою національної безпеки держави [5].

До ключових ланок системи забезпечення якості вищої освіти можна віднести, зокрема, такі як: якість освітніх програм, інформаційно-методичне забезпечення навчального процесу та рівень його оснащеності необхідними засобами й обладнанням, кваліфікація професорсько-викладацького складу та рівень підготовки абітурієнтів, тощо. З точки зору основного критерію оцінювання якості вищої освіти можна, на наш погляд, розглядати рівень відповідність результатів навчання потребам ринку праці та вимогам роботодавців. Тобто отримана освіта має забезпечувати випускнику вишу, після його працевлаштування в найближчому майбутньому за фахом отриманої спеціальності, практичну здатність виконувати певні трудові функції та можливість подальшого його професійного зростання[4].

Надання навчальним структурам можливості адаптувати освітні 110 програми до потреб спеціальних категорій учнів і місцевих компаній може, на наш погляд, підвищити рівень їх ефективності. Такий підхід може сприяти тому, що результати навчання, які містяться в професійних кваліфікаціях і передбачені освітніми програмами, будуть ґрунтуватися на конкретних компетенціях, пов'язаних трудовою діяльністю на реальних об’єктах ринку праці. Залучення до цієї роботи як викладачів, що мають певний досвід практичної роботи у відповідної галузі, так і практиків, які отримали позитивні результати діяльності в цій галузі, безумовно, може сприяти як підвищенню якості формування освітніх програм та процедур оцінювання результатів їх опанування студентами, так і рівня довіри до них з боку учасників освітнього процесу [4].

Якість освіти є багатогранною категорією, яка за своєю сутністю відображує різні аспекти освітнього процесу. Якість освіти трактують як суспільний ідеал освіченості людини, результат її навчальної діяльності, процес організації навчання та виховання, критерій функціонування освітньої системи. У широкому сенсі якість освіти розуміють як збалансовану відповідність процесу, результату і самої освітньої системи цілям, потребам і соціальним нормам (стандартам) освіти. Якщо за основу дефініції взяти вимоги міжнародного стандарту якості, що регламентує поняття якості продукції і послуг, то якість освіти можна інтерпретувати як сукупність властивостей і характеристик освітнього процесу або його результату, які мають здатність задовольняти освітні потреби всіх суб'єктів навчально-виховного процесу –

учнів, студентів, їхніх батьків, викладачів, роботодавців, управлінців тощо, тобто державу і суспільство загалом [2].

Якість вищої освіти виступає сьогодні визначальною умовою науково-технічного, технологічного і соціального розвитку країни, забезпечення її належної конкурентоспроможності та економічної безпеки. Таким чином, підвищення якості відповідає логиці суспільного розвитку і виступає одним з важливих його чинників. Проте поняття якості підготовки фахівця має передбачати не тільки оволодіння ним певною сумою знань, умінь і навичок, а й максимальне задоволення освітянських потреб, інтересів і прагнень самої особистості студента, розвиток його креативних здібностей та інноваційної спрямованості мислення [1]. Імплементація Закону України «Про освіту» актуалізує посилення уваги до забезпечення якості освіти, під якою нині розуміють «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг» [6]. Якість освіти відповідно вимагає підвищення рівня організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу для здобуття особами якісної освіти, яка відповідає вимогам, соціально-економічного розвитку країни та встановленим законодавством нормам. Його основні положення цілком суголосні з Паризьким Комюніке (версія 8.0), прийнятим на п’ятому політичному форумі 24-25 травня 2018 року. Міністрами освіти країн – учасниць Болонського процесу, в тому числі й України, були взяті високі й амбітні зобов’язання щодо подальшого розвитку Європейського простору вищої освіти (ЄПВО), в якому «цілі і політика узгоджуються на європейському рівні, а потім впроваджуються в національні системи освіти і вищі навчальні заклади» [3, с. 25].

Список використаних джерел

1. Верхоланцева В.О. Мілаєва І.І. Проблема підвищення якості вищої освіти // Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти. Випуск 22 / Збірник науково-методичних праць/ Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного– Мелітополь, 2019. – 228 с. Режим доступу: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/7476/1/%E2%84%96%202.pdf

2. Вікторов В. Г. Регулювання якості освіти як філософсько-освітянська проблема : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра філософ. наук : спец. 09.00.10 / В. Г. Вікторов ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2006. – 30 с.

3. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства на 2018-2020 роки: Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. База даних «Законодавство України» / КМ України. URL: https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-shvalennya-koncepciyi-rozvitku-cifrovoyiekonomiki-ta-suspilstva-ukrayini-na-20182020-roki-ta-zatverdzhennya-planuzahodiv-shodo-yiyi-realizaciyi.

4. Мороз Олег Проблемні аспекти співвідношення якості освіти і вимог сучасного ринку праці України // Гуманітарний вісник Запорізької

державної інженерної академії, 2019 - http://vestnikzgia.com.ua/article /view/189174

5. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року : Указ Президента України від 25 червня 2013 року №344/2013. URL (дата звернення 20.01.2020): https://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/344/2013

6. Про освіту: Закон України (редакція) від 19.01.2019 № 2145-VIII. База даних «Законодавство України» / ВР України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19.

ДУАЛЬНА ОСВІТА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Федірець О. В., к.е.н., доцент

Ріст економічних показників держави тісно пов’язаний з майбутнім процесом комплексного впровадження та розвитку всіх ланок суб’єктів господарської діяльності з використанням сучасних технологій, розширення сфери послуг, для балансування економічної та політичної стабільності, культурного розвитку, підвищення рівня життя, соціального забезпечення населення та отримання професійного рівня навчання. Тому виникає необхідність запровадження нових підходів в організації підготовки фахівців на основі соціального партнерства підприємств і навчальних закладів, одним з яких є впровадження дуальної системи освіти.

Термін «дуальна система» був введений у педагогічну термінологію в середині 60-х років минулого століття у ФРН – як нова, більш гнучка форма організації професійного навчання. Тобто це подвійний вид освіти, при якій навчання осіб у закладах освіти проходить на підприємствах.

Дуальність як методологічна характеристика професійної освіти передбачає узгоджену взаємодію освітньої та виробничої сфер з підготовки кваліфікованих кадрів певного профілю в межах організаційно-відмінних форм навчання [1].

Основне завдання впровадження елементів дуальної форми навчання – усунути основні недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих робітників, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом і підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів, ураховуючи вимоги роботодавців у межах нових організаційно-відмінних форм навчання [2].

Хоча засновником дуальної освіти вважають Німеччину, однак від неї цю систему перейняли Канада, Австрія, Швейцарія та інші країни. Розглянувши детальніше історії формування такої системи у Німеччині, можна виділити три основні етапи її реалізації [3]: 1 етап до 1969 р.; 2 етап до 1999 р.; 3 етап з 2000 р., що ознаменувався підписанням Болонської декларації.

На першому етапі в науці виникає термін «дуальна система», що означає поєднання практичної та теоретичної орієнтації академічного навчання, на перший план виходить зв’язок практики з теорією.

Другий етап – прийняття законів ЗВО і їх створення на окремих територіях Німеччини [2]: федеральний уряд та Землі можуть співпрацювати в

межах угод у галузі планування освіти та просування об'єктів і проектів наукових досліджень; федеральний уряд отримав частину компенсації за загальними принципами вищої освіти на конкуруючу законодавчу компенсацію для регулювання виплат і стипендій студентам. Сьогодні у Німеччині діють програми навчання у різних галузях, найбільше в інженерії – 39%, економіці – 32% [3].

Підставами для впровадження елементів дуальної системи навчання в Україні є: Закон України «Про освіту»; Середньостроковий план пріоритетних дій уряду на період 2017-2020 рр., розділ ІІІ «Розвиток людського капіталу», підрозділ 8: «Модернізація професійно-технічної освіти»; наказ Міністерства освіти і науки України від 16.03.2015 р. №298 «Про впровадження елементів дуальної системи навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників»; затверджена КМУ

Концепція дуальної освіти, що має на меті об'єднати навчання та роботу для набуття певної кваліфікації. Ця концепція дозволяє включитися роботодавцю в процес підготовки здобувачів освіти, а не перенавчати їх на виробництві, а також ефективно використовувати частковий і фінансовий ресурс учнів, закладів, роботодавців.

Навчання за такою формою відбувається на основі договору між роботодавцем, ЗВО і студентом, це дасть можливість здобувати освіту, отримати певні навики, ознайомитися з виробництвом, навчитися роботі на сучасному обладнанні з використанням новітніх технологій [4].

Основними ознаками дуального підходу в навчанні є:

50% занять для аудиторного навчання (лекцій), 50% – для практичних занять у компаніях;

результати роботи студентів оцінює як власник компанії (чи менеджери), так і викладачі в університетах;

від 25% до 50% навчальних кредитів отримують безпосередньо на робочому місці;

освітні програми адаптуються під потреби бізнесу. Це означає, що бізнес долучається до коригування дисциплін, які давно не відповідають ринку;

навчальні програми мають відповідати академічним стандартам.

Список використаних джерел

1. Дуальна освіта. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. 2018. URL: https://mon.gov.ua/ua/osvita/profesijno-tehnichnaosvita/dualna-osvita

2. Бойчевська І. Дуальна система Німеччини. Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Сумській області: сайт. 04.2017. URL: http://nmcpto.sumy.ua/wpcontent/uploads/2017/04/Дуальна-системаНімеччини.pdf

3. Вчитися на роботі: як працюватиме дуальна освіта в Україні. Український інтерес: сайт. 19.09.2018. URL: https://uain.press/science/education/vchytysya-na-robotiyak-zapratsyuye-dualna-osvita-v-ukrayini-943921

4. Концепція підготовки фахівців у вищій освіті за дуальною системою: прийнята 19.09.2018 р. Кабінет Міністрів України: офіційний сайт. URL:

https://www.kmu.gov.ua/ua/news/koncepciya-pidgotovkifahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttya-osviti

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Олійник А. С., к.е.н.;**Олійник Є. О.,** к.е.н.

Актуальність проблеми підвищення якості освіти зумовлена низкою внутрішніх і зовнішніх чинників. Кардинальні зміни у соціальному та економічному житті країни, невідповідність освіти викликам часу, ринку праці, інтересам та потребам особи можна віднести до внутрішніх чинників. Зовнішні чинники знаходяться, передусім, у площині глобальних інтеграційних процесів, які суттєво впливають на формування нових ціннісних орієнтирів життєдіяльності суспільства загалом та освіти зокрема [1].

Оптимальний варіант інноваційного розвитку України передбачає розвиток національної інноваційної системи шляхом здійснення комплексу заходів щодо збалансованого розвитку усіх підсистем національної інноваційної системи, підтримки інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання на всіх стадіях інноваційного процесу, стимулювання попиту на результати наукових досліджень і розробок, кваліфікований персонал, створення сприятливих умов для виробництва інноваційної продукції з високим рівнем доданої вартості [3, 4].

Сьогодні інновації у вищій школі розуміються не стільки як реалізація в освіті антропологічних і філософських концепцій людини і культури, що було характерно для другої половини минулого століття, скільки як відповідь на виклики часу, враховуючи вимоги ринкової економіки й процеси входження України в європейську світову спільноту. Причиною цього є також й переважно індустріальна модель вітчизняної економіки, застаріла або недостатньо реорганізована система освіти, відсутність стратегії формування особистості інформаційної доби [2].

Бажані зрушення вимагають забезпечення ефективної спроможності вищої освіти випереджаючи ті соціальні та економічні зміни, що відбуваються, формувати демократичне суспільство, готувати молодь до праці та життя у суспільстві. Подібне завдання буде виконаним, якщо освіта органічно буде пов'язана з усіма галузями матеріального виробництва та духовної культури, що забезпечує відтворення соціального досвіду.

Стратегічними пріоритетами розвитку вищої освіти у концепції інноваційного розвитку України є [5]:

1) забезпечення інноваційної спрямованості системи освіти шляхом:

- підвищення рівня комп'ютеризації закладів вищої освіти;
- активізації науковотехнічної та інноваційної діяльності закладів вищої освіти та збільшення обсягу її бюджетного фінансування;
- утворення інноваційних структур у системі освіти;

- реформування системи вищої освіти з урахуванням вимог європейських стандартів і збереженням культурних та інтелектуальних національних традицій;

2) підвищення результативності вітчизняного сектору наукових досліджень і розробок з метою посилення його ролі у забезпеченні інноваційного розвитку національної економіки шляхом:

- інтеграції університетського сектору наукових досліджень і розробок до світової інноваційної системи, сприяння розвитку міжнародного партнерства у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності;

- збільшення частки наукових та науково-технічних досліджень у закладах вищої освіти, спрямованих на створення нових видів інноваційної продукції;

- врахування кон'юнктури світового ринку під час визначення пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності;

3) забезпечення розширеного відтворення знань на основі інтеграції діяльності закладів вищої освіти, академічних та галузевих наукових установ шляхом:

- підвищення рівня фондоозброєності державного сектору наукових досліджень і розробок;

- концентрації ресурсів на пріоритетних напрямах розвитку науки і техніки та інноваційної діяльності, створенні умов для організації високотехнологічного виробництва в Україні;

- посилення взаємодії освіти та науки, створення університетів дослідницького типу на базі провідних закладів вищої освіти;

- стимулювання процесу підвищення кваліфікації, розвиток системи дистанційного навчання.

Отже, для досягнення вітчизняною системою вищої освіти високих рівнів конкурентоспроможності у сучасному глобалізованому світі доцільна розбудова суспільно-економічних механізмів управління нею, необхідних для подальшого розвитку. При цьому слід враховувати, що остаточне вирішення завдання неможливе без розв'язання базових проблем суспільно-економічного розвитку держави і, насамперед, точного визначення інноваційної спрямованості. Але вже сьогодні суспільнодержавний механізм управління розвитком вищої освіти дозволяє зберегти наявний освітній потенціал, незважаючи на несприятливі тенденції у соціально-економічному житті країни, з тим, щоб після їх подолання, забезпечити піднесення національної системи освіти та її високу конкурентоспроможність на глобальному рівні.

Список використаних джерел

1. Ващенко К. М. Ціннісні засади сучасної системи освіти. URL: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_73/Vashchenko.pdf

2. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи : монографія / за ред. П. Ю. Сауха. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.

3. Куклін О. В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів. Ефективна економіка. 2012. № 6. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1186

4. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 № 680-р «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи». URL: http://ovu.com.ua/articles/1625-pro-shvalennya-kontseptsiyi-rozvitku-atsionalnoyi.

5. Shaughter S. Academic Capitalism and the New Economy. U.S.A.: The John Hopkins University Press, 2009. 384 p.

МІСЦЕ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ У КРИТЕРІАЛЬНОМУ КОМПЛЕКСІ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Щетініна Т. О., к.і.н., доцент

Швидкі темпи розвитку суспільства в умовах глобалізації та високого рівня конкуренції на ринку праці, необхідності широкого використання інформаційних ресурсів і сучасних технологій значно актуалізують питання інноваційних підходів підготовки кваліфікованого фахівця як одного з показників якості вищої освіти.

На думку науковців, які досліджували питання щодо критеріїв якості вищої освіти, критеріальний комплекс містить у собі три групи, конкретизовані в найважливіших показниках, а саме [1, с. 8]:

1) критерії якості умов здійснення освітнього процесу;

2) критерії якості реалізації освітнього процесу у закладі вищої освіти;

3) критерії якості результатів освітнього процесу у закладі вищої освіти.

Із трьох запропонованих груп критеріїв якості вищої освіти до першої групи − умови здійснення освітнього процесу − дослідниками віднесено поряд з кадровим потенціалом закладу вищої освіти, навчально-методичним та дидактичним забезпеченням освітніх програм, інформаційним і бібліотечним ресурсами, якістю викладання, той науковий та інноваційний потенціал, який має певний заклад вищої освіти. Тобто інноваційну складову віднесено до групи критерії якості, що характеризують базовий процес освіти, власне його здійснення.

Такий підхід цілком виправданий, адже використання інноваційних форм, методів та технологій навчання і забезпечують майбутній високий рівень конкурентоспроможності підготовленого фахівця, забезпечують його вміння до сприйняття новітніх тенденцій у професійній діяльності. Майбутній фахівець, підготовлений з використанням інноваційних практик навчання, є найбільш пристосованим для потреб сучасного суспільства, адже має усвідомлювати необхідність неперервної освіти протягом свого трудового життя. Під час навчання у закладі вищої освіти фактично формується вміння сприймати новації, адаптувати їх для потреб професійної діяльності або перебування у соціумі.

Враховуючи сучасні вимоги суспільства до професіоналізму та рівня підготовки майбутніх фахівців, можна стверджувати, що «основними в оцінці ефективності освітньої діяльності закладів вищої освіти стають не планування і реалізація навчального процесу... а результати освіти: отримані студентами знання, компетенції і навички, у тому числі за рахунок їх самостійного навчання й самоосвіти» [2, с. 207]. Розуміння необхідності постійного

самонавчання, самовдосконалення у професійній сфері закладаються у майбутніх фахівців як елемент їх конкурентоспроможності саме під час навчання у виші. А забезпечується це шляхом формування у студента вмінь і навичок опановувати нові знання інноваційними методами або з використанням інноваційних технологій.

Саме заклад вищої освіти покликаний «навчити вчитися» студентів, а в сучасних умовах розвитку освіти та суспільства в цілому, цей процес буде виправданим та ефективним, якщо навчання відбуватиметься з використанням інноваційних форм та методів, з використанням інноваційних технологій.

«Центр уваги все відчутніше зміщується із самого процесу навчання (навчальні програми, академічна успішність студентів) на компетентнісний підхід із орієнтацією на професійну й особистісну підготовленість і в першу чергу до працевлаштування випускників, що й повинно бути критерієм результату освіти. У цих умовах механізми забезпечення якості стають центральною складовою подібного управління системою освіти за результатами» [2, с. 207].

Досягнення цієї головної мети вимагає вирішення наступних пріоритетних завдань у сфері вищої освіти, що містять інноваційну проблематику [3, с.325-326]:

– підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації кадрів як суб'єктів інноваційних процесів за встановленими законодавством пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки та відповідними пріоритетними напрямами інноваційної діяльності, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження наукоємних, інформаційно-комунікаційних та знаннєво-орієнтованих технологій, що забезпечується запровадженням навчальних програм, які включають питання інноваційного розвитку;

– генерація та впровадження інноваційних технологій в навчальний процес як передумов ефективного розвитку сфери вищої освіти, що пов'язано з впровадженням нових технологій навчання, освітніх продуктів та послуг, удосконалення методичного забезпечення.

Необхідно зазначити, що безпосередньо інноваційна складова не визначена як критерій якості вищої освіти. Але її наявність опосередковано визначена у цілому ряді складових оцінки якості освітнього процесу, що реалізується закладом вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Анєнкова І. П. Критерії і показники якості освіти у ВНЗ. *Наука і освіта*. 2011. № 8. С.4 − 8. URL: https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2011/8_2011/1.pdf

2. Клімова Г. П. Якість вищої освіти: європейський вимір. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2016. № 1 (28). С. 203 − 210.

3. Концептуальні засади становлення інноваційного суспільства в Україні : монографія / кол. авт.: Г. П. Клімова, С. М. Іванов, Л. С. Шевченко та ін. ; за ред. Ю. Є. Атаманової, Г. П. Клімової. Харків: Право, 2015. 452 с.

ОКРЕМІ СОЦІАЛЬНІ ТА ПОЛІТИЧНІ ПИТАННЯ СУЧАСНОГО РОЗУМІННЯ СУТНОСТІ ТРАДИЦІЙНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Кальян О. С., к.ю.н., доцент;
Осташова В. О., к.ю.н., доцент;
Козаченко Ю. А., к.ю.н.

З огляду на визначений Україною орієнтир щодо інтеграції її в європейські простори вищої освіти і постійне вдосконалення системи законодавчих і нормативно-правових актів, що регламентують питання вищої освіти, особливої актуальності набуває питання теоретичного визначення та розуміння поняття і змісту традиційної вищої освіти. Ці питання стосуються не тільки політичної волі держави в регулюванні відповідних суспільних відносин, а й безпосереднього ставлення нової влади до подолання можливих соціальних ризиків у відповідній сфері.

Важливим є розуміння українськими політиками провідної ролі вищої освіти в розвитку економіки і культури, забезпеченні конкурентоспроможності країни, підготовці кадрів. Принциповим питанням сьогодення є таке: що вважати головним – використання залишкового принципу у фінансуванні вищої освіти, посилання на брак бюджетних коштів, пошук різних можливостей скорочення витрат, у т. ч. шляхом втрати інтелектуального потенціалу? Чи слід надавати пріоритети підтримці закладів вищої освіти, підвищенню їх внеску в розвиток країни і відповідальності перед суспільством, поєднанню бюджетних та приватних джерел фінансування, промисловості й бізнесу тощо. Європейський досвід також може бути корисним у цьому відношенні.

Дослідження діяльності закладів вищої освіти Європи необхідне і в контексті вивчення та застосування кращого іноземного досвіду, що, як вважається, є ефективним способом удосконалення вітчизняної освіти. Не будемо забувати, що українські університети взаємодіють у відкритому освітньому просторі й не тільки співпрацюють, а й мусять конкурувати з іноземними закладами, до того ж, як бачимо, на власній території. Тому їх треба краще знати, щоб створювати адекватні, справедливі умови для підвищення конкурентоспроможності українських вишів [1, с. 5]. Саме продумана й активна політика може забезпечити взаємодію державних та громадських організацій, що займаються питаннями вищої освіти, прозорістю діяльності й соціальною відповідальністю закладів вищої освіти, їх модернізацію та конкурентоспроможність.

Зрозуміло, що Україні важко синхронізувати свої дії з Європейським Союзом, де основні реформи системи вищої освіти почалися значно раніше і відбуваються іншими темпами. Зрозуміло, що в результаті академічної мобільності й численних контактів у кожного виробляється своє ставлення до іноземних університетів. Однак у такому контексті краще бачаться як певні позитивні зрушення, так і непослідовність змін у діяльності закладів вищої освіти України, їх відставання та невідповідність реформам європейської вищої освіти. Адже саме так можна перейти до осмисленого розвитку, стратегічного поступу в європейському та світовому контексті [1, с. 6].

Сучасне суспільство все більше базується на знаннях, а вища освіта і

наукові дослідження виступають базовими компонентами та передумовами сталого розвитку світу й окремих країн. Значення вищої освіти як соціального інституту сьогодні, перш за все, «визначається людино- і культуротворчою спрямованістю, стратегічною важливістю для сталого розвитку суспільства, забезпечення прогресу його соціальної, економічної, безпекової та інших складових» [2, с. 37]. Освіта часто сприймається як частина сфери послуг («освітні послуги»). Однак сьогодні все більшою стає когорта викладачів, яка розглядає свою місію дещо інакше, ніж звичайне надання послуг. Треба розуміти, що внутрішнє самовідчуття викладацької когорти теж має неабияке значення. Освіта – консервативний інститут, і при його реформуванні далеко не завжди вдається отримати ті результати, на які розраховують реформатори. Держава свідомо чи несвідомо піддається прагненню зробити з освіти сферу послуг, повністю перевести її у прагматичну площину. Такі тенденції є достатньо сильними, але чи переможуть вони в підсумку – велике питання.

Традиційна точка зору з цього питання почала змінюватися з середини XX століття. Традиційна освіта відрізняється деякими рисами. По-перше, вона досить відособлена від реальних умов і вимог соціального життя. Якщо ми візьмемо традиційне розуміння того, хто такий здобувач вищої освіти, то це досить доросла самостійна людина, за працевлаштування якого заклад вищої освіти фактичної відповідальності не несе. Відповідно, традиційна освіта базується на фундаментальному знанні. Звідси її системність і повнота.

У традиційній освіті мало уваги приділяється тому, щоб зацікавити здобувача вищої освіти, знання у нього вкладають немов як у якусь порожню форму. Мовляв, він повинен знати, і все. Мотивація студента в традиційній моделі не враховується. Не враховується і те, що взаємини педагога і студента – взаємини двох суб'єктів, а не суб'єкта та об'єкта. Це традиційна суперечка в педагогіці: хто такий учень – ємність, яку потрібно наповнити, або факел, який потрібно запалити. Існуюча система не декларативно, а фактично більшою мірою схиляється до моделі ємності. Засвоєння студентом знань не передбачає в традиційній системі відповіді на питання, як ці знання будуть співвідноситися з власним досвідом і життєвою практикою особи, що навчається.

Ще одна характеристика традиційної системи освіти – це монологічність і відсутність індивідуального підходу. Адже своїм головним завданням вона вважає відкрити студенту вже наявну істину. Але слід також враховувати, що сьогодні багато чого змінилося і в самій науці – з'явилися тенденції орієнтовані на формування прикладних знань і технологій, посилилася роль аксіологічних чинників, що вимагає постійної адаптації освітнього процесу до вимог суспільних змін.

Список використаних джерел

1. Хоружий Г. Ф. Європейська політика вищої освіти. Монографія. Полтава: Дивосвіт. 2016. 384 с.

2. Педагогіка вищої школи. Київ: Педагогічна думка. 2009. С. 37.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Загребельна І. Л., к.е.н.;
Могилат М. Г., к.е.н.

На етапі економічних перетворень, які наразі відбуваються у вітчизняній економіці, встановленні повноцінних ринкових відносин, українські підприємства відчувають нагальну потребу у висококваліфікованих фахівцях, спроможних працювати як у вітчизняній, так і в міжнародній економіці. У зв'язку з процесами інтеграції світової спільноти виникає потреба у змінах до вимог, які висуваються до кваліфікаційної характеристики сучасного економіста. Зважаючи на це, особливого значення набувають такі якості випускника закладу вищої освіти як високий професіоналізм, ініціативність у вирішенні нетрадиційних задач, креативність, здатність до самоосвіти, до налагодження ділових контактів з іноземними партнерами та кваліфікованої професійної діяльності. Приєднавшись до Болонського процесу, перед вітчизняними закладами вищої освіти постало питання дослідження нових шляхів процесу реформування освіти, головними критеріями якого виступають підвищення рівня підготовки фахівців, їх відповідність європейському ринку праці та посилення конкурентоздатності української системи освіти.

Під впливом цих факторів актуалізувалася необхідність пошуку напрямів вдосконалення формування професійної компетентності майбутніх фахівців-економістів, що розглядається як комплекс таких компонентів (компетенцій):

1) у сфері економічної діяльності: здатність економічно мислити; наявність знань про структуру і тенденції розвитку української та світової економіки, принципи прийняття і реалізації економічних рішень на мікро- та макрорівнях; практичні навички щодо використання економічної інформації у професійній, виробничій діяльності і повсякденному житті, а також здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку фінансово-господарської діяльності підприємств; уміння проводити контроль, тощо);

2) в інших сферах професійної діяльності включають систему знань з фінансів, маркетингу, аудиту, міжнародної економіки, права, менеджменту, нормативно-правової бази;

3) інформаційно-комп'ютерна стосується роботи з комп'ютерною технікою і визначається таким переліком знань та вмінь: теоретичних основ функціонування комп'ютерної техніки; впевненої роботи в мережі Internet; користування електронною поштою; робота із спеціалізованим програмним забезпеченням; ефективне застосування інформаційних технологій і відповідних програм у професійній діяльності;

4) до комунікативної відносять знання: ділового етикету та основ конфліктології, толерантність до існування інших поглядів, ефективної групової взаємодії, позитивної установки щодо себе й оточуючих тощо;

5) у сфері самовизначення і саморегуляції особистісних якостей включає: адекватну самооцінку, впевненість у собі, самоконтроль, самоефективність,

високий рівень мотивації до досягнень, визнання необхідності неперервної освіти та самоосвіти впродовж трудової діяльності тощо;

6) виробничо-діяльнісна передбачає знання посадових інструкцій згідно з кваліфікацією фахівця [1].

Звідси, основними критеріями набуття таких компетенцій майбутніми економістами під час навчання у ЗВО є успішність у навчальній діяльності та особистісний розвиток кожного здобувача для застосування в подальшій професійній економічній діяльності.

У професіограмах фахівців з економічних напрямків переважно зустрічаються особистісні якості, які впливають на ефективність здійснення професійних функцій, адже невірно обрана професія, яка не підходить до темпераменту, здібностей людини часто викликає внутрішню незадоволеність та не сприяє професійному розвитку.

При формуванні професійної компетентності здобувачів-економістів, необхідно враховувати сучасні вимоги роботодавців до кваліфікації та особистих якостей майбутніх фахівців. Адже саме ринок праці формує попит на освітній продукт закладів вищої освіти [2].

Компетентності формуються на основі поєднання педагогічних і методологічних підходів і закладаються в освітній процес за рахунок методів (проектного, творчо-проблемного, зворотного зв'язку через інтенсивну соціальну взаємодію, дослідження рольових моделей), технологій, змісту, типу взаємодії між викладачем і здобувачем [3].

Звідси, професійна компетентність майбутніх фахівців з економіки – це пріоритетна характеристика перспективної діяльності спеціаліста, його інтегративна якість, котра є синтезом професійних компетенцій та особистісних професійно важливих якостей.

Список використаних джерел

1. Самарук Н. М. Формування професійної компетентності майбутніх економістів. Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України. 2011. Вип. 2. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadps_2011_2_12

2. Бабюк М. П. Компетентнісний підхід в системі вищої освіти. Вища освіта України в контексті інтеграції до Європейського освітнього простору : Теоретичний та науково-методичний часопис. Київ: 2009. С. 285 – 290.

3. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті. Київ: КНЕУ. 2005. 298 с.

ОЦІНЮВАННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ЕТАПИ ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ

Бурлака О. П., методист навчального відділу;
Кальна О. В., методист навчального відділу

Заклади вищої освіти в Україні є основними центрами підготовки фахівців для практичної підготовки в різних сферах економіки. Тому від якості ідготовки працівників буде залежити ефективне функціонування організацй різних галузей народного господарства та формування соціальної держави. Для

того, щоб готувати висококваліфікований персонал, потрібно здійснювати дану підготовку у відповідності до прийнятий стандартів та правил,оскільки останні встановлюються у відповідності до соціально-економічної ситуації в країні.

Сьогодні у вищій освіті спостерігається три глобальні трансформації: це «війна» за таланти; збільшення доступності вищої освіти; попит на навчальні послуги для населення старших за 45 років. Ці трансформації показують основні перспективи розвитку вищої освіти та основні зміни, які вже відбуваються в освітньому просторі.

Проявом першої трансформації є велика кількість пропозиції закордонних навчальних закладів на території України та зацікавлені у прийнятті на навчання талановитої молоді, пропонуючи їм умови аналогічні умовам навчання у вітчизняних закладах вищої освіти (далі ЗВО), а часто і значно кращі. Як наслідом, зменшується чисельність абітурієнтів до вітчизняних ЗВО, погіршується рівень їх конкурентоздатності. В подальшому ця молодь не поспішає повертатись в Україну, отримуючи кращі пропозиції щодо працевлаштування.

Друга трансформація пов’язана із загальноєвропейською програмою «Освіта для всіх» та підкріплюється основними положеннями Болонського процесу. В ній закладені можливості мобільності для здобувачів вищої освіти щодо вибору різних програм навчання різних освітніх закладів. Дані зміни ставлять перед вищою освітою задачі, серед яких є забезпечення її високої якості. Збільшення дипломованих спеціалістів в показує реальний або потенційний резерв для розвитку різних галузей народного господарства.

Третя трансформація пов’язана з багатьма факторами, в тому числі економічною кризою, незбалансованою системою рейтингів спеціальностей, коли випускникам шкіл важко визначитися з вибором майбутньої професії, важкою доступністю в минулому отримання якісних знань в певних галузях, потребою підвищення кваліфікації, появою нових професій, а також особистісними факторами (нестача часу (або можливостей) в минулому на отримання освіти) тощо. Така категорія абітурієнтів, зважаючи на старіння населення країни, виступає сьогодні потужним резервом на ринку освітніх послуг, для такої попитом користуються як класичні форми навчання (денна та заочна) так і різні форми дистанційного навчання (он-лайн продукти, курси на електронних носіях та інше).

Друга та третя трансформація набула нових можливостей, яких раніше практично не було в освітньому просторі – якісних он-лайн освітніх програм за різними напрямками (EdX, Coursera, Udacity та інші), які пропонують відомі закордонні університети, перетворюючи освіту на доступний продукт, завдяки інтернету.

Серед основних компонентів в оцінюванні якості вищої освіти в Україні можна визначити наступні: наявність необхідних ресурсів (кадрових, матеріальних, фінансових, інформаційних, наукових, методичних); оргназіацію навчального процесу; контроль освітньої діяльності ЗВО та якості підготовки фахівців на всіх етапах навчання.

Для оцінювання якості підготовки фахівців можна враховувати наступні показники (на прикладі підготовки менеджера): рівень фундаментальної теоретичної підготовки; рівень професійної компетентності; особистісні якості фахівця. Також важливими кроком є створення освітнім закладом власної системи, яка б оцінювала якість підготовки випускників, наприклад: рівень професійних знань; рівень творчих нависок; загальний рівень гуманітарних та соціально-економічних знань; рівень загальної активності і підприємництва.

Для більш об'єктивної оцінки якості підготовки фахівців у ЗВО необхідно враховувати самооцінні судження випускників, які нададуть додаткову інформацію про їх готовність здійснювати професійну діяльність, про рівень сформованості тих чи інших якостей та властивостей, в чому вони вбачають користь здобутої освіти; який, на їх думку, соціальний статус можливо здобути, маючи певну загальну чи професійну підготовку.та ін. Говорячи про ефективність освіти, слід звернути увагу також на ціннісні орієнтації студентів як учасників навчального процесу: в Повноцінна освіта – це необхідна умова досягнення молоддю бажаного соціального статусу. Тому перед дослідниками актуальним залишається питання встановлення залежності між соціальною (визначення людиною свого місця в системі суспільних відносин, вибір бажаного соціального стану та шляхів його досягнення) та професійною (свідомий вибір людиною серед професій, які пропонує суспільство, найпрестижнішої, найкращої) орієнтаціями.

Список використанних джерел

1. Офіційний сайт Європейського фонду з управління якістю [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.efqm.org/

2. Системи управління якістю. Основні положення та словник термінів: ДСТУ ISO 9000:2007 - [Електронний ресурс] / Режим доступу: http://document.ua/sistemi-upravlinnjajakistyu.-osnovni-polozhennja-ta-slovnik-nor14237.html

ПРО ДОСВІД РОБОТИ ІЗ ЗДОБУВАЧАМИ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ

Пантелеймоненко А. О., д.е.н., професор

В Україні триває процес підготовки докторів філософії (PhD) у рамках Болонського процесу, що передбачає трирівневу систему вищої освіти (бакалавр-магістр-доктор). За цей час проявились певні організаційні проблеми, що є цілком закономірним явищем. Пошук шляхів вирішення найбільш типових із них консолідує науковців, які водночас задіяні як викладачі навчальних дисциплін, що в рамках теоретичної підготовки вивчаються докторантами. Однією ефективних форм є науково-практичної конференції, що традиційно відіграють роль ефективної дискусійної платформи для обговорення актуальних проблем та вироблення механізмів щодо їх вирішення.

Так, 5-6 жовтня 2017 року науково-практичну конференцію було проведено Запорізьким національним університетом під назвою «Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти» [1]. Можна

цілком погодитись з О.І. Панич, експертом з питань освіти, учасницею конференції, яка цілком слушно зазначила: «Здобувачі повинні мати можливість активно обговорювати результати своїх досліджень не лише з науковим керівником, але з колегами, які працюють над… науковими проблемами» [2, с. 17]. Саме з огляду на цю обставину, аудиторна робота з майбутніми докторами філософії (PhD), що включає лекції та практичні (семінарські) заняття має виключно важливе значення.

Досвід роботи з цією категорією здобувачів наукового ступеня показує, що названі заняття мають бути підпорядковані таким концептуальним підходам:

- лекційний матеріал має подаватись викладачем з урахуванням, того, що слухачі, як правило, вже вивчали дану навчальну дисципліну здобуваючи вищу освіту;
- семінарські заняття мають проводитись виключно у формі науково-практичної дискусії;
- завдання практичних занять повинні максимально враховувати специфіку написання дисертацій.

Окремо слід підкреслити, що особливістю роботи зі здобувачам наукового ступеня доктора філософії (PhD) має стати такий підхід, коли викладач відмовляється від ставлення до них як до звичайних студентів. Тим більше, що переважна більшість слухачів-докторантів мають не тільки високий рівень теоретичної підготовки, часто підтверджений «червоним» дипломом магістра з певної спеціальності, але й певний практичний досвід.

Наявний досвід у розрізі роботи з докторантами розглянемо на прикладі викладання дисципліни «Мікро- та макроекономіка в дисертаційному дослідженні». Так, навіть сама назва дисципліни передбачає, що інформація має не обмежуватись в закладі вищої освіти обсягом курсу «Мікро- та макроекономіка». Для досягнення максимального ефекту матеріал необхідно подавати в контексті специфіки дисертаційного дослідження. Тобто в результаті опанування даної навчальної дисципліни, здобувач має «впізнати» теоретичні основи для написання своєї дисертації, щоб максимально ефективно використати їх у своїй науково-дослідній роботі.

А між тим, спілкування з колегами-викладачами, досвід експертної оцінки багатьох дисертацій та особисте спілкування з їхніми авторами показує, що в більшості випадків викладачі вбачали своє завдання в примітивному повторенні питань, зафіксованих лише у навчальній програмі. Тому в результаті такого підходу викладача, молоді вчені-здобувачі при загальному розумінні суті окремих тем курсу, мають досить поверхове уявлення про можливості застосування здобутих теоретичних знань при написанні своєї дисертації. Характерним є відсутність усвідомлення що мікро- і макроекономічні аспекти передбачені в змісті їх робіт. А вміле використання навичок щодо з’ясування сутності таких аспектів може суттєво підсилити науково-практичне значення дисертації.

Тому, враховуючи такий стан справ, від першого до останнього заняття, спрямовуємо пошукову діяльність здобувачів наукового ступеня доктора

філософії (PhD) на виявлення мікро- і макроекономічних аспектів та чітке уявлення про їх потенціал при розкритті теми дисертації. На практиці це виглядає в такий спосіб. Як підсумок вивчення дисципліни «Мікро- та макроекономіка в дисертаційному дослідженні» слухачі з числа здобувачів зазначеного наукового ступеня мають обов'язково заповнити нескладну підсумкову таблицю, в якій є три колонки: «Підрозділ дисертації», «Мікроекономічні аспекти» «Макроекономічні аспекти» та «ідеї щодо їх висвітлення».

Підводячи підсумок зазначеному вище зауважимо, що наша пропозиція щодо додаткової форми контролю знань із дисципліни «Мікро- та макроекономіка в дисертаційному дослідженні» носить дискусійний характер, а тому може бути обговорена в ході роботи науково-методичної конференції.

Список використаних джерел

1. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (Запоріжжя, 5-6 жовтня 2017 р.). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017. 216 с.

2. Панич О.І. Підготовка докторів філософії: практики і проблеми. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти» (Запоріжжя, 5-6 жовтня 2017 р.). Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2017. 216 с.

ПРОБЕМИ ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕНЕДЖЕРІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

Сазонова Т. О., к.е.н., доцент;
Шульженко І. В., к.е.н., доцент;
Вараксіна О. В., к.е.н., доцент

Якість є ключовим параметром, що визначає суспільну значимість сфери освіти. Поняття якості освіти включає в себе економічні, соціальні, пізнавальні та культурні аспекти освіти. Дане поняття є комплексною характеристикою результатів освітньої діяльності; воно охоплює всі основні функції і напрямки діяльності: якість персоналу, освітніх програм, підготовку здобувачів вищої освіти, в межах визначених освітніми програмами компетенцій та результатів навчання; інфраструктуру і навчальне середовища навчальних закладів. На наш погляд, якісна освіта має:

1) надавати із врахуванням процесного підходу – позитивний результат на «виході»;

2) забезпечувати із врахуванням системного підходу – потреби та очікування здобувачів вищої освіти та роботодавців; ефективність капіталовкладень в освіту з боку платників (за освітні послуги);

3) із врахуванням концепції управління за цілями – відповідати вимогам споживачів освітніх послуг, при цьому перебувати у постійному стані змін, у напрямку удосконалення, надання можливостей отримання нових знань для

здобувачів вищої освіти, продиктованих вимогами сучасного зовнішнього середовища.

Користуючись даними Полтавського міського центру зайнятості, нами були сформовані топ 10 головних вимог роботодавців до молодих спеціалістів в сфері менеджменту:

1) наявність якісної теоретичної підготовки з менеджменту;

2) креативне мислення;

3) комунікативні навички;

4) розвинені соціальні навички, вміння працювати в команді;

5) володіння сучасними інформаційними та комп'ютерними технологіями;

6) критичне мислення та далекоглядність;

7) навички презентації;

8) прагнення до розвитку та постійного навчання;

9) навички самоменеджменту;

10) позитивне ставлення до життя та оточуючих.

Зазначимо, що формування наведених компетенцій у здобувачів вищої освіти різних освітніх рівнів спеціальності 073 «Менеджмент» в Полтавській державній аграрній академії передбачені відповідними освітніми програмами. Але рівень їх засвоєння здобувачами вищої освіти залежить не лише від їх розробленості в нормативних документах. Він залежить й від:

- наполегливої праці здобувачів вищої освіти та сумлінного ставленні до навчання;

- максимального наближення до практики тих знань, що надаються здобувачам, що дає змогу максимально швидко включитися випускнику у виробничий процес;

- потужного викладацького складу, який володіє сучасними технологіями навчання;

- створення умов для розвитку загальної культури, широкої ерудиції та високих моральних якостей особистості.

Управління якістю освітнього процесу – комплексний, цілеспрямований, скоординований процес. При цьому має забезпечуватися мотивація щодо забезпечення якісної освіти як з боку керівництва навчального закладу, з боку викладачів, так і з боку здобувачів вищої освіти.

Пропонуємо більш детально зупинитися на мотивації саме здобувачів вищої освіти. Варто зазначати, що переважна їх більшість, вступаючи на спеціальність 073 «Менеджмент», ще не має чітких орієнтирів майбутньої професійної діяльності, мають суперечливе поняття про особливості професії – все це наносить відповідний негативний відбиток на навчання, ставлення до нього. Важливо з перших днів перебування першокурсників в якості здобувачів вищої освіти встановити їм вектор «життя в навчанні». Для цього необхідно об'єднати зусилля керівництва, викладачів, органів студентського самоврядування, керівників обслуговуючих підрозділів (комендантів гуртожитків, навчальних корпусів).

На наш погляд, для вирішення поставлених завдань, необхідно в першу чергу залучати до науково-дослідної діяльності абсолютно всіх здобувачів, починаючи з першого курсу на обов'язковій основі. А саме до таких її видів:

1) систематичної участі в наукових конференціях, з презентацією власних доповідей (внутрівузівських, починаючи з 1-го курсу, зовнішніх –з 3-го курсу);

2) публікації фахових статей (починаючи з 4-го курсу);

3) написання студентських наукових робіт (починаючи з 3-го курсу);

4) участі в наукових гуртках (вибір за інтересами, але залученість 100 %-ва, починаючи з 1-го курсу);

5) залучення до виконання науково-дослідних програм кафедри (в якості помічників).

Самостійна робота здобувачів, на нашу думку, має бути спрямована не лише на написання рефератів та закріплення поверхневих теоретичних знань, але й на формування навичок пошуку інформації, вирішення комплексних завдань, презентації та дискусії.

Крім того, виховуючи соціально відповідальну особистість, з належним рівнем етичності поведінки, розумінням понять корпоративної доброчесності, викладачам (а не лише кураторам груп) проводити просвітницьку діяльність в цьому напрямку (але в межах власних дисциплін), бути взірцем та долучати здобувачів до реалізації різних програм соціального характеру (волонтерських, програм з охорони природи, просвітницьких тощо).

Підводячи підсумок, зазначимо, що вирішити проблеми якості освітнього процесу в Україні можливо лише шляхом інтеграції зусиль всіх зацікавлених сторін: держави, керівництва та науково-педагогічного складу навчального закладу, студентства, роботодавців, партнерів навчальних закладів та якісного виконання кожною з цих сторін власних функцій та обов'язків.

СИЛАБУС ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ МІЖ ВИКЛАДАЧЕМ ТА СТУДЕНТОМ

Вакуленко Ю. В., к.с-.г.н., доцент;
Петренко М. О., к.с.-г.н.;
Бондаренко М. О., методист ІІ категорії
директорату навчально-наукового інституту
економіки, управління права та інформаційних технологій

Реалії реформування сучасної вищої школи України ставлять за мету суттєву демократизацію освітнього процесу, відмову від патерналізму, розвиток студентоцентрованого навчання. Ці чинники повинні активізувати пошук нових форм співпраці та комунікації викладача і студента, впровадження новітніх освітніх технологій та методів навчання, що в свою чергу, сприяє підвищенню якості вищої освіти [3].

Сучасні умови підготовки здобувачів вищої освіти вимагають від викладача створювати високопрофесійного майбутнього фахівця. До того ж, випускник повинен бути спроможним постійно вчитись, саморозвиватись та

здобувати нові компетентності [1]. Динамічний зміст освіти створює ризики і сприяє здоровій конкуренції на ринку праці.

Незмінним пріоритетом набуття програмних результатів навчання за тією чи іншою освітньою програмою в умовах стрімкого розвитку ІТ та діджиталізації суспільства є впровадження інформаційно-комунікаційних засобів і вдосконалення документів, які регламентують освітній процес, зокрема розробка силабусів.

Силабус – це, по суті, документ, який призначений для здобувача вищої освіти як засіб передачі інформації від викладача: які компетентності формує освітній компонент, які результати навчання будуть досягнуті в результаті вивчення освітнього компоненту, як будуть оцінюватись досягнуті результати, за якими вимогами [5]. Така розробка має підвищити ефективність взаємодії та комунікації між двома об'єктами навчання. Студент на початку вивчення освітнього компоненту одержує повну, розгорнуту, однозначну інформацію щодо принципів та правил навчання.

За своєю суттю, силабус – це оновлена форма навчальної програми дисципліни, яка орієнтована на потреби студента. Цей документ має бути своєрідним путівником здобувача вищої освіти по освітньому компоненту. Викладач на основі освітньої програми розробляє силабус, у якому викладає інформацію про навчальну дисципліну таким чином, щоб студенту було зрозуміло, що він буде вивчати протягом курсу, як його будуть оцінювати, в які строки і т.д. Це комунікація між тим, хто навчає і тим, хто навчається. Але ця комунікація має бути орієнтовною на психолого-вікові особливості студента, його потреби, прагнення, можливості пізнання та одержання інформації.

Тобто, силабус створюється для студента і призначається для пояснення суті та форми освітнього компоненту. Цей принцип має стати основним, керуючим принципом при формуванні силабусу. Він повинен максимально точно та зрозуміло відповідати на питання здобувача вищої освіти про навчальну дисципліну, бути коротким і відображати найнеобхідніші компоненти і взаємоз'язки між ними.

Складання такого документу є досить відповідальною частиною роботи викладача, оскільки потребує студентоцентрованого підходу до формування та викладання навчального компоненту. Слід враховувати та взаємопов'язувати усі необхідні студенту складові [2]:

- нормативну базу;
- теоретичну складову;
- професійну та практичну складову;
- набуття компетентностей, а також програмних результатів відповідно до освітньої програми;
- взаємодію стейкхолдерів;
- науково-технічну діяльність;
- набуття переваг в умовах конкуренції;
- підходи до оцінювання результатів навчання;
- академічну доброчесність.

Якщо говорити про зміст силабусу (його структуру), то він повинен бути насичений корисною інформацією, зокрема [2, 4, 5]:

- зміст курсу (місце освітнього компоненту, мета, перелік тем тощо);
- філософія викладача;
- перелік компетентностей, які будуть набуті в результаті вивчення освітнього компоненту;
- перелік результатів навчання, які здобуде студент;
- календар виконання завдань;
- критерії оцінювання з встановленням відповідності кожному результату навчання;
- оцінювання завдань, виконаних із запізненням, пропущених завдань тощо;
- політика академічної доброчесності.

Доцільним є розміщення силабусів освітніх компонентів на веб-ресурсі закладу вищої освіти. Для отримання ефективного feedback від студентів щодо інформативності силабусу варто проводити кількахвилинні ознайомчі вправи чи ігрові тести щодо з'ясування змісту документу. Крім того, слід в кінці курсу одержати відповідь на питання, чи була надана вся необхідна інформація про навчальну дисципліну, чи була вона зрозумілою і доступною.

Отже, очевидним є те, що формування силабусу буде сприяти покращанню комунікації між студентом та викладачем; надасть ширші можливості щодо доступності та зрозумілості змісту навчальних курсів.

Список використаних джерел

1. Вакуленко Ю. В., Бондаренко М. О., Сазонова Н. А. Застосування сучасних освітніх технологій навчання як чинник підвищення якості освіти. Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в контексті підвищення якості освіти : матеріали 50-ї наук.-метод. конф. викладачів і аспірантів, 26–27 лют. 2019 р. Полтава : ПДАА, 2019. С. 58–60.

2. Положення про розробку силабусів навчальних дисциплін. Вінницький національний аграрний університет : веб-сайт. URL: http://vsau.vin.ua/images/pol/7.pdf (дата звернення: 23.01.2020).

3. Практиці силлабусу в Європейському університеті вже 15 років. Європейський університет : веб-сайт. URL: https://e-u.in.ua/ua/articles/prakticisillabusu-v-evropeyskomu-universiteti-vzhe-15-rokiv-244/ (дата звернення: 22.01.2020).

4. Силабус проти РТП. Національне агентство забезпечення якості вищої освіти : веб-сайт. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/08/Силабус-проти-РТП.pdf (дата звернення: 23.01.2020).

5. Силабус чи робоча програма: чи є обов'язковим наявність силабусу з дисципліни під час акредитації ЗВО? Чорноморський національний університет імені Петра Могили : веб-сайт. URL: https://chmnu.edu.ua/silabus-chi-robocha-programa-chi-ye-obov-yazkovim-nayavnist-silabusu-z-distsiplini-pid-chas-akreditatsiyi-zvo/ (дата звернення: 22.01.2020).

СПІВПРАЦЯ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ В КОНТЕКСТІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Лозинська Т. М., д.н.держ.упр., професор;
Сердюк О. І., к.е.н., доцент

Система вищої освіти постійно перебуває в русі, трансформуючись відповідно до вимог соціально-економічного життя країни. Сучасний етап розвитку системи вищої освіти, детермінований інформатизацією суспільства, використанням можливостей штучного інтелекту, подальшим заміщенням живої праці уречевленою, вимагає більшої гнучкості у наданні освітніх послуг, тіснішого зв'язку з практикою і невпинної уваги до підвищення якості освіти, зокрема шляхом використання в навчальному процесі наукових розробок.

Стандартом вищої освіти першого рівня вищої освіти ступеня вищої освіти «бакалавр» спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування», так само, як і стандартами за іншими спеціальностями, сформовано вимоги щодо наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, серед яких передбачено здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм [1]. Якість освітніх програм надалі все більше буде визначатися їх здатністю сформувати професійні компетентності, необхідні для здійснення професійної діяльності на момент закінчення здобувачем вищої освіти навчання і отримання диплому. Це означає, що у процесі набуття професійних знань і навичок здобувач вищої освіти постійно отримує нову інформацію та має зв'язок із передбачуваною сферою діяльності, що обумовлює необхідність налагодження постійної співпраці з роботодавцями та іншими зацікавленими сторонами, наприклад, громадськими активістами, батьками тощо (стейкхолдерами).

Слід зазначити, що в критеріях оцінювання якості освітніх програм, викладених у Положенні про акредитацію освітніх програм, приділяється посилена увага залученню роботодавців «…до організації та реалізації освітнього процесу» [2]. Методичні рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітніх програм, розроблені Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти, пояснюють, що ЗВО має продемонструвати яким чином здійснюється залучення роботодавців «…для проведення теоретичних і практичних занять на відповідних освітніх програмах…», «…до розробки програм наукових досліджень…», виконання науково-дослідних робіт, організації стажування педагогічних та науково-педагогічних кадрів на виробництві [3].

Науково-педагогічні працівники кафедри публічного управління та адміністрування із самого початку введення в дію освітньо- професійних програм спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» «Місцеве самоврядування» (СВО «бакалавр») і «Зв'язки з громадськістю» (СВО «магістр») були налаштовані на тісну співпрацю з усіма наявними стейкхолдерами і особливо з посадовцями публічної сфери. До керівництва випусковими кваліфікаційними та курсовими роботами на основі постійної роботи поза штатом залучалися: голова районної ради, директор Регіонального

центру з надання безоплатної правової допомоги, очільник Асоціації місцевого розвитку району, експерт програми «U-LEAD з Європою»; для проведення тренінгів, круглих столів і конференцій запрошувалися фахівці з місцевого самоврядування – голови і заступники голів ОТГ, випускники, що працюють в комунальній установі «Інститут розвитку міста», експерти міжнародних програм підтримки децентралізації в Україні, працівники адміністрацій тощо. Кафедра постійно працює у напрямі розширення співробітництва з органами державної влади та місцевого самоврядування, а також закладами вищої освіти України, що здійснюють підготовку зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування, ініціюючи підписання Угод та Меморандумів про співпрацю. Зокрема, маємо Меморандуми, підписані між Академією та Асоціацією «Полтавська обласна асоціація органів місцевого самоврядування», Регіональним центром з надання безоплатної вторинної правової допомоги у Полтавській області, Угоди, підписані з Полтавською районною адміністрацією, Полтавською обласною адміністрацією, виконавчим комітетом Пирятинської міської ради, Полтавським обласним центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій тощо. Поширеною є практика проведення виїзних занять за окремими темами, наприклад, розроблення проектів місцевого розвитку, бюджету участі, надання адміністративних послуг, безоплатної правової допомоги тощо. Започатковано проведення семінарів із залученням стейкхолдерів для обговорення пропозицій щодо удосконалення змісту освітніх програм. Так, у грудні 2019 р. разом із представниками Асоціації місцевого розвитку Полтавського району, головою Пирятинської міської ради, головою Білоцерківської ОТГ та інш. обговорені пропозиції щодо тематики курсових і дипломних робіт та включення окремих тем до навчальних дисциплін програми

Найближчим часом заплановано створення дискусійного клубу для студентів і викладачів «Публічний простір», в рамках якого презентуватимуться погляди студентів щодо вирішення проблем підготовки фахівців з публічного управління та адміністрування, що є важливим з огляду на визнання споживача освітніх послуг ключовою фігурою освітнього процесу.

Між викладачами кафедри та стейкхолдерами існує і зворотній зв'язок. Так, професори і доценти кафедри на базі Полтавського обласного центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій беруть участь у проведенні тренінгів та семінарів; разом з партнерами – благодійною громадською організацією «Фонд розвитку громад «Ініціатива» проводяться наукові дослідження та надаються консультації з питань публічного управління. Студенти разом із викладачами кафедри беруть участь у благодійних акціях: допомагають лікарням і дитячим будинкам, притулкам для тварин, одиноким людям похилого віку; беруть участь у громадських заходах, фестивалях.

Важливо, що співпраця зі стейкхолдерами організована на постійній основі, з подальшою перспективою організації стажування викладачів та

створення за участю студентської ради постійно діючого майданчика «Школа самоврядування», в межах якої набуватимуться навички софт скілз, важливі для успішної роботи в публічній сфері.

Список використаних джерел

1. Всеукраїнський семінар-нарада з питань підготовки фахівців у сфері публічного управління та адміністрування; уклад. Чукут С. А., Войтович Р. В. К.: ІПК ДСЗУ, 2018. 72 с.

2. Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/z0880-19.

3. Методичні рекомендації для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітніх програм: Затверджено рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти протокол від 29.08.2019 № 9. URL: https://naqa.gov.ua/wp-content/uploads/2019/09/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96-%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%96%CC%88_%D0%B4%D0%BB%D1%8F-%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%82%D1%96%D0%B2.pdf.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Браславець Т. М., керівник виробничої практики;
Колесніченко І. А., методист ІІ категорії навчального відділу

«Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» [2] ґрунтуються на чотирьох принципах забезпечення якості, серед яких, зокрема, відповідальність закладів вищої освіти за якість своїх освітніх послуг та забезпечення цієї якості з урахуванням потреб та очікувань студентів, усіх інших залучених сторін та суспільства. Реалізація даних принципів передбачає розробку та реалізацію стандартів і рекомендацій щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Одним із них є студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання.

Студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання передбачає забезпечення закладом вищої освіти такого викладання програм, що заохочує студентів до активної участі у формуванні навчального процесу, і таке оцінювання студентів, що відображає цей підхід.

Студентоцентризм є складним, багатоплановим явищем і процесом, що полягає в передачі ініціативи навчання самому студенту. Цей підхід оснований на гуманістичних переконаннях з урахуванням концепції цілісності особистості та особистій ініціативі студента, а також на індивідуально-орієнтованих навчальних програмах та само організованому навчанні з використанням численних альтернативних джерел інформації та завдань творчого характеру.

Сосницька Н. та Глікман С. визначають студентоцентризм як концентрацію зусиль на врахуванні індивідуальних якостей, здатностей, на

формуванні індивідуальних освітніх траєкторій та, відповідно, індивідуального профілю компетенцій [1, с. 378].

Компетентність з позиції студентоцентризму – це особлива форма особистісного буття людини в діяльності, продукт цілісної, а не «знаннєвої» освіти. Особливістю компетентнісно зорієнтованої освіти відносно традиційної є й те, що вона обов'язково суб'єктозорієнтована, діяльнісна, надпредметна. Студент у такому процесі спрямований не тільки на оволодіння окремими предметами, а й на власний розвиток, становлення себе як професіонала, на свідоме моделювання та реалізацію власного майбутнього.

Втілення в діяльність закладу вищої освіти орієнтованого на студента навчання і викладання передбачає:

- гнучкі навчальні траєкторії, що враховують різні потреби студентів;
- застосування різних способів подачі матеріалу;
- гнучке використання різноманітних педагогічних методів;
- регулярне оцінювання і коригування способів подачі матеріалу та педагогічних методів;
- заохочення в студента почуття незалежності водночас із забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку викладача;
- розвиток взаємоповаги у стосунках студента і викладача;
- наявність належних процедур реагування на студентські скарги [2].

Переміщення особистості студента в центр процесу вимагає змін багатьох факторів у тому числі й типу взаємин «викладач-студент». Викладач не має бути лектором, він фасилітатор у навчальному процесі. При цьому роль викладача не зменшується, а змінюється, він має стати для студента референтною особистістю.

Удовіченко Г. зазначає, що сучасний викладач перетворюється на систематизатора та коректора знань, керівника та куратора студентів у процесі засвоєння нової інформації. Поряд зі збереженням свого рольового статусу, він має забезпечити більш високий рівень «набуття тих чи інших компетенцій», консультування та мотивації тих, хто навчається, з питань критичного відбору інформації, її джерел, організації адекватних навчальних ситуацій тощо [4].

Вважливим завданням при провадженні концепції студенотоцентрованого навчання є організація освітнього процесу на засадах, які дозволять майбутньому фахівцеві виявити себе активним суб'єктом навчальної та майбутньої професійної діяльності, спроможним до визначення особистісних цілей й засобів їх досягнення. Цьому сприяють інновації у навчальній діяльності, пов'язані з залученням роботодавців та студентів до формування освітніх програм, запровадження практики вибору студентами дисциплін тощо.

Студентоцентроване навчання включає в себе методи навчання, які переносять фокус освіти з викладача на студента. Приділяється увага дослідженням, дискусіям та проектним роботам, поширюється практика «проблемного навчання», використання активних та інтерактивних методів навчання у вищій школі; застосування в практиці викладання сучасного мультимедійного забезпечення; удосконалення способів організації та розширення обсягів самостійної підготовки студентів; залучення досвідчених

зарубіжних спеціалістів до викладання та організація міжнародного обміну студентами під час їхнього навчання [3].

Реалізація принципів студентоцентрованого навчання знаходить відображення у наступному:

1) можливість вибору навчальних дисциплін та викладачів через сайт закладу вищої освіти, використання в освітньому процесі інноваційних навчальних технологій;

2) система заходів щодо підготовки випускників до майбутньої професійної діяльності та їхнього позиціювання на ринку праці, зокрема робота відділу працевлаштування, проведення ярмарки вакансій, співпраця з центром зайнятості, проведення «круглих столів» з роботодавцями тощо;

3) формування індивідуального плану студентів з вибірковою складовою, урахування побажань студента при визначенні дисциплін вибіркової складової через онлайн голосування;

4) доступ до навчальних інформаційних ресурсів через сайт персональних навчальних систем, запроваджені програми подвійних дипломів з провідними університетами Європи, впровадження механізмів щодо реалізації академічної мобільності студентів;

5) впровадження ефективної системи наставництва (через інститути керівників освітніх програм, керівників академічних груп тощо);

6) можливість самооцінювання та самоконтролю результатів навчання, наявні оприлюднені об’єктивні і прозорі критерії оцінювання результатів навчання студента.

Таким чином можна стверджувати, що при студентоцентрованому навчанні акцентується увага на критичному і аналітичному навчанні та розумінні, підвищеній відповідальності та підзвітності студента, розширенні його автономії. Орієнтація вищої освіти на особистість студента дасть можливість підвищити якість системи вищої освіти, підготувати конкурентоспроможного фахівця

Список використаних джерел

1. Сосницька Н., Глікман С. Студентоцентрований підхід до професійної освіти в умовах сталого розвитку суспільства URL: http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/4127/1/2-378-382.pdf

2. Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG). К.: ТОВ “ЦС”, 2015. 32 с URL: http://www.britishcouncil.org.ua/sites/default/files/standards-and-guidelines_for_qa_in_the_ehea_2015.pdf

3. Студентоцентризм у системі забезпечення якості освіти в економічному університеті: зб. матеріалів Всеукр. наук.-метод. конф. за міжнар. участю (Київ, 2-3 берез. 2016 р.). К. : КНЕУ, 2016. 434 с.

4. Удовіченко Г.М. Компетентнісний підхід як складова студентоцентрованої освіти» URL: http://www.rusnauka.com/1_NIO_2012/Pedagogica/2_97735.doc.htm

СУЧАСНІ АСПЕКТИ РЕАГУВАННЯ ВИКЛАДАЧІВ НА ПЕРЕНЕСЕННЯ ДЕДЛАЙНІВ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Зось-Кіор М. В., д.е.н., доцент;
Дячков Д. В., к.е.н., доцент;
Потапюк І. П., к.е.н., доцент

Дедлайни – один з головних джерел стресу на роботі і в навчанні. Однак, в реальності терміни часто бувають не такими жорсткими. Наприклад, викладач просить здобувача підготувати презентацію до п'ятниці, хоча сам планує подивитися її не раніше вівторка. Чи можна уникнути паніки і перевантажень, просто попросивши трохи більше часу (коли це необхідно)? Прийнято вважати, що перенесення термінів погано позначається на роботі і може здатися ознакою непрофесіоналізму, проте ми знаємо відносно мало досліджень, присвячених тому, як прохання про відстрочку насправді впливає на те, що відбувається.

Звернімо увагу на дослідженнях вчених Гарвардської школи бізнесу та Інституту сталого розвитку при Університеті штату Огайо (США). Так, ряд вчених (Jaewon Yoon, Ashley Whillans та Grant Donnelly) провели 10 експериментів і опитали близько 10 тисяч респондентів з США [1]. Виявилося, що незалежно від спеціальності прохання про відстрочку для виконання завдання в середньому сприймалася позитивно, до того ж це знижувало рівень стресу здобувачів і позитивно позначалося на результатах роботи. В ході одного з опитувань за участю 191 здобувача було виявлено, що прохання про відстрочку задовольнялися в 95% випадків. Однак, самі здобувачі рідко просять дати їм трохи більше часу, навіть коли дедлайн цілком можна перенести (наприклад, коли викладач відкрито говорить: «Якщо вам буде потрібно більше часу, просто скажіть про це»). За результатами опитування щодо ймовірності того, що здобувач попросить про відстрочку в ситуації, якщо терміни підтискають, але їх цілком реально пересунути, тільки 1 з 10 здобувачів відповіли, що розглядали таку можливість.

Учасники дослідження, особливо здобувачки, переживали про те, що, якщо вони попросять продовжити термін виконання завдання, викладач вирішить, що вони некомпетентні або недостатньо мотивовані. Однак викладачі, навпаки, сприймали прохання про відстрочку – незалежно від того, виходила вона від здобувача або від здобувачки – як ознака, що ці люди мотивовані більше інших. Здобувач вважався менш компетентним, тільки якщо просив про відстрочку виконання по–справжньому термінового завдання. Але в результаті опитування 600 здобувачів було виявлено, що в порівнянні зі здобувачками здобувачі майже в два рази частіше готові просити про перенесення терміну виконання. Проблема в тому, що таке небажання просити про перенесення терміну пов'язано з великим стресом і перевтомою серед здобувачок.

Небажання просити про відстрочку також негативно позначається на продуктивності праці здобувачок. В ході одного експерименту було апропоновано 103 студентам бізнес–школи написати есе і призначили гнучкий термін здачі роботи: якщо студенту потрібно більше часу, він міг написати інструкторові на електронну пошту і попросити про відстрочку без всяких

наслідків. І знову здобувачі в два рази частіше, ніж здобувачки, просили про продовження терміну здачі. Викладач оцінював роботи, не знаючи, хто їх написав. Роботи студентів, які витратили більше часу, виявилися кращими написані і отримали вищі оцінки в порівнянні з іншими.

Прохання про збільшення терміну виконання завдання з гнучким дедлайном позитивно позначаються на продуктивності праці і рівень задоволеності здобувачів і можуть виявитися особливо корисні для здобувачок, які часто завантажені навіть більше, ніж здобувачі (в основному більше домашніх обов'язків).

Є кілька стратегій, за допомогою яких викладачі можуть вселити здобувачам думку про те, що просити про відстрочку в разі потреби – це нормально. Необхідно говорити здобувачам, яким потрібно більше часу, що вони не самотні у своїх запитах. Прохання про відстрочку часто виражаються в приватному порядку, наприклад, по електронній пошті або під час особистої бесіди. В результаті здобувачі недооцінюють, наскільки часто викладачі стикаються з подібними ситуаціями. Відкрита демонстрація частоти таких запитів стане простим і потужним способом знизити занепокоєння здобувачів про те, що саме їм оточуючі будуть приписувати недолік компетентності і мотивації. Викладач має демонструвати, що і сам іноді просить про перенесення дедлайну. Ще один ефективний спосіб зробити такі прохання нормою – будучи викладачем, публічно просити про відстрочку дедлайну, щоб обміркувати і завершити роботу, наприклад, над перевіркою рефератів. Так викладачі допоможуть здобувачам впевненіше просити про відстрочку в ситуації, коли їм потрібно більше часу для виконання завдань.

Заздалегідь уточнюйте, чи є дедлайн гнучким. Часто буває неясно, чи дійсно призначений дедлайн – це крайній термін, і здобувачі не знають, чи можна його переносити. Зіткнувшись з такою неоднозначною ситуацією, люди, які відчувають себе не дуже впевнено, можуть зробити невірний висновок з міркувань обережності і не стануть просити про відстрочку. Розподіляючи завдання, викладачі повинні чітко вказувати бажаний термін виконання та можливість його перенесення. Якщо викладач пише здобувачу вночі, рано вранці або на вихідних, обов'язково поясніть, чому ви виходите на зв'язок в позаурочний час і чи потрібна негайна відповідь. Ці прості дії допоможуть здобувачам ефективніше розпоряджатися своїм часом і легше просити про перенесення дедлайну в тих ситуаціях, коли це необхідно.

Список використаних джерел

1. Jaewon Y., Ashley W., Grant D. It Doesn`t Hurt to Ask (for More Time): Employees Overestimate the Interpersonal Costs of Extension Requests. ULR: https://www.semanticscholar.org/paper/It-Doesn't-Hurt-to-Ask-(for-More-Time)%3A-Employees-Yoon-Donnelly/f5512141b5 (дата звернення 25.01.2020).

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Таран-Лала О. М., д.е.н., доцент; **Вороніна В. Л.,** к.е.н., доцент;
Іщейкін Т. Є., к.е.н.; **Лопушинська О. В.,** аспірант

Визначальна ознака сучасного суспільства полягає у переорієнтації економіки держав на новий рівень технологічного розвитку на основі розробки

і використання високих технологій. Однією із необхідних умов формування сучасних знань, стимулювання ринку інновацій та наукомісткої продукції є модернізація системи освіти з метою підготовки кадрів для інноваційної діяльності.

У науковій літературі значення інновацій у вищій освіті для розвитку країни досліджуються у різних аспектах. Вищу освіту як сферу інтелектуальної діяльності аналізували Т. Алексєєнко, В. Аніщенко, Г. Балл, О. Дубасенюк, та ін. [4, 5]. Освітні інновації вивчали В. Кремень, А. Підласий, Т. Леевовицький та ін. [2, 6]. Проте аналіз численних наукових джерел дозволяє констатувати, що на сьогодні ситуація з інноваціями щодо підготовки кадрів все ще розглядається як проблемна, зокрема в процесі підготовки майбутніх фахівців з управління.

Сучасна соціально-економічна ситуація, що склалася в нашій країні, потребує сутнісних змін у всіх сферах суспільного життя, в тому числі й в освіті. Нагальні вимоги до сучасних освітніх установ були сформульовані в Законі України «Про освіту» [1] та конкретизовані в національній доктрині освіти, де виділено одне з головних завдань – стимулювання та розвиток інноваційних процесів [3].

Отже, метою даного дослідження є аналіз інноваційних процесів у сучасній вищій освіті, розкриття сутності та особливостей інноваційних освітніх технологій та їх впливу на якість підготовки майбутніх фахівців з управління.

Інновації в освітньому процесі повинні бути направлені на підготовку конкурентоздатних фахівців, які зорієнтовані на динамічні зміни у науці та промисловості, здатні до самовдосконалення протягом всього життя, професійної мобільності і творчої реалізації в обраному полі професійної діяльності. Виходячи з цього вчені зосереджуються на тому, що інноваційна освітня технологія – це синтез досягнень освітньої науки та практики, поєднання традиційних елементів існуючого досвіду та того, що породжено суспільним і технічним прогресом та гуманізацією, демократизацією суспільства і технологічною революцією.

Розвиток системи вищої освіти вимагає від науки й практики вивчення і впровадження сучасних технологій та нових методів навчання протягом життя. Інновації в освіті пов’язані із загальними процесами у суспільстві, глобалізаційними та інтеграційними процесами. Інноваційна діяльність в Україні передбачена Законом України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні», Державною програмою прогнозування науково-технологічного та інноваційного розвитку. Інновації в освіті є закономірним явищем, динамічним за характером і розвивальним за результатами, їх запровадження дозволяє вирішити суперечності між традиційною системою і потребами в якісно новій освіті. Сутнісною ознакою інновації є її здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності викладача, розширювати інноваційне поле освітнього середовища у навчальному закладі, регіоні. Як системне утворення інновація характеризується інтегральними якостями: інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал,

інноваційне середовище. Джерелом інновації є цілеспрямований пошук ідеї з метою розв'язання суперечностей, її освоєння відбувається шляхом апробації в формі викладацького експерименту або пілотного впровадження. Розвиток інновації залежить від того, наскільки соціально-психологічне середовище потребує нової ідеї. Подальше існування інновації пов'язане з переходом у стадію стабільною функціонування.

Таким чином, інновації у вищій освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів вищої освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану.

Отже, слід відзначити, що найважливішою умовою якісної реалізації освітнього процесу виступає впровадження в навчальний процес інноваційних технологій, головною метою впровадження яких є підготовка фахівців нової формації, адаптованих до життя в постійно мінливому світі та створення для них умов самостійного пошуку і придбання нових професійних знань. Представлене дослідження не вичерпує всіх аспектів проблеми застосування інноваційних освітніх технологій в умовах функціонування вищої школи та передбачає подальшу розробку технології моніторингу розвитку творчих здібностей учасників освітнього процесу в умовах кредитно-трансферної накопичувальної системи навчання, впровадження інформаційних технологій тощо.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: http://zakon3.rada.gov.ua (дата звернення: 21.01.2020).
2. Підласий А.І. Педагогічні інновації. Рідна школа. 1998. № 12. С. 3.
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року. URL: http://osvita.ua (дата звернення: 20.01.2020).
4. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: Монографія / за ред. П.Ю. Сауха. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. Івана Франка, 2011. 444 с.
5. Біла книга національної освіти України / за заг. ред. В.Г. Кременя. НАПН України. Київ: Інформаційні системи, 2010. 342 с.
6. Кремень В.Г. Філософсько-освітня діяльність: інноваційні аспекти. Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи: збірник наукових праць. Житомир, Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. С.10–26.

ФОРМИ І МЕТОДИ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ВПРОВАДЖЕННІ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ НА ОСНОВІ СПІВПРАЦІ УНІВЕРСИТЕТІВ ТА ІТ-КОМПАНІЙ

Копішинська О. П., к.ф.-м.н., доцент;
Уткін Ю. В., к.т.н., доцент

Одним із головних напрямків модернізації сучасної вищої освіти в Україні, як і у всьому світі, є впровадження в освітню парадигму

компетентнісного підходу, націленого на те, щоб забезпечити здобувача вищої освіти не тільки теоретичними знаннями, а й надати йому первинний досвід вирішення реальних практичних завдань. Нові державні стандарти вищої професійної освіти спрямовані на формування і розвиток професійних і загальнокультурних компетенцій, що дозволяють майбутньому фахівцю бути не тільки кваліфікованим виконавцем професійних функцій, але й ефективно діяти в різних життєвих ситуаціях.

Поняття «компетентність» спеціалістів, студентів було введено експертами Міжнародної організації праці наприкінці 80-х років минулого століття згідно з вимогами ринку праці [1]. Відмінними характеристиками компетентнісного підходу є:

- орієнтація на формування особистості фахівця, професіонала;
- міждисциплінарна модель навчання;
- професійно-орієнтована спрямованість;
- опис результату навчання компетенціями.

Згідно переліку загальних та професійних компетентностей для більшості спеціальностей у сучасних освітніх стандартах присутні так звані інформаційно-комунікаційні компетентності, що є відображенням тенденцій розвитку інформаційного суспільства та інформаційних технологій. Інформаційно-комунікаційна компетентність передбачає здатність людини орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати даними на основі використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) відповідно до потреб ринку праці і для ефективного виконання професійних обов’язків.

Чимало публікацій присвячені вивченню шляхів досягнення більшої збалансованості освіти та потреб на ринку праці, в яких управління знаннями визначається як один із успішних факторів розвитку проектно-орієнтованих компаній, а також перешкоди, які впливають на їх успіх [2-3]. Серед методів професійно-орієнтованих технологій автори виділяють проблемне, рефлективне, рейтингове, ситуаційне навчання (кейс-методи), інформаційно-комунікаційні технології та інші. Однак висвітлення проблем поєднання професійно-орієнтованого навчання для фахівців аграрних галузей із урахуванням потреб володіння інформаційними технологіями, що застосовуються при переведенні господарств на точне землеробство, або цифрове землеробство, є недостатніми. Це є однією з причин відставання України від європейських країн при плануванні та впровадженні широкого спектру технологій, пов’язаних із застосуванням систем GPS-моніторингу, систем хмарних обчислень, електронного документообігу та інших.

Такі трансформації в аграрному виробництві та бізнесі, певна річ, зумовлюють необхідність пошуку ефективних форм, методів навчання та широке впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освітній процес і як предмету вивчення, і як засобів та методів навчання.

Метою даної роботи є представлення оригінальних професійно-орієнтованих підходів, сформованих у Полтавській державній аграрній академії, щодо підготовки спеціалістів з агрономії, аграрного менеджменту та

маркетингу завдяки впровадженню інформаційних систем, призначених для автоматизації обліку виробничих, управлінських процесів та комерційної діяльності в аграрних підприємствах. Програми навчальних дисциплін для відповідних спеціальностей створено викладачами кафедри інформаційних систем та технологій у співпраці з бізнес-компаніями, що є розробниками вітчизняних інформаційних систем, а також апробовані окремі тренінгові курси для навчання інформаційним технологіям практикуючих фахівців аграрної сфери у контексті навчання дорослих.

При впровадженні в освітній процес будь-якої інформаційної системи необхідно забезпечити широкий і вільний доступ до ліцензованого професійного програмного забезпечення для студентів під час процесу навчання. Тому з 2013 року було розпочато поступовий перехід до використання у навчальному процесі найсучасніших CRM, ERP систем, заснованих на хмарних та Веб-технологіях.

Цей тренд, у першу чергу, викликаний тим, що при переході в «хмарну» інфраструктуру відпадає необхідність у великих фінансових витратах на підтримку і розвиток власної IT-інфраструктури компанії з додатковим збільшенням спеціального штату фахівців з обслуговування. Вже сьогодні на використання ІС на платформах, що надають послуги «хмарних технологій» працюють мільйони компаній, у т.ч. й в Україні: представники малого та середнього бізнесу, підприємства, фінансові установи [4].

Оскільки заклади вищої освіти не так швидко оновлюють матеріально-технічну базу, то доступ до окремих модулів інформаційних систем різного призначення через мережу Інтернет та можливість створювати віртуальні компанії в «хмарі» і розв’язувати при цьому реальні ситуаційні задачі, стало в кадемії справжньою новацією. Першою ІС, що була використана в навчальному процесі, стала сучасна CRM система управління персоналом та відносинами з клієнтами Bitrix24, яка заснована на хмарних технологіях і з’явилась на ринку України у жовтні 2013 року [13]. Оригінальність проекту базується на поєднанні технологій «хмарових обчислень» та інтерфейсу соціального Intranet і забезпечує колективну роботу в компанії з високою ефективністю різного виду комунікацій. Під час проведення моніторингу ринку ІС даний проект привернув увагу не лише комплексним набором інструментальних засобів, але й можливістю розпочати роботу безкоштовно для компанії з чисельністю бізнес-користувачів до 12 осіб (пакет «Free») без обмеження терміну його використання, із займаним простором у «хмарі» до 5 Гбайт. Дані умови є достатніми для організації ефективного управління персоналом та електронним документообігом невеликої компанії, так само як і доступним інструментом навчання майбутніх фахівців із менеджменту та маркетингу на прикладі реальної інформаційної системи.

Підходи професійно-орієнтованого навчання та технологія налагодження вдалої співпраці між розробниками вітчизняного програмного забезпечення і університетами проявила більше позитивних сторін при впровадженні в навчальний процес для підготовки майбутніх агрономів інформаційної системи Soft.Farm [14]. Дана система є однією з найкращих для демонстрації перспектив

упровадження на реальних підприємствах та можливостей ведення обліку всіх видів робіт як у рослинництві, так і в тваринництві. Новому користувачеві достатньо зареєструватися в ролі керівника, зареєструвати співробітників компанії та розпочати роботу із уведення реальних даних про власне підприємство (для студентів – модель віртуального підприємства) з метою подальшого використання і автоматичної обробки результатів, прийняття рішень.

Перший курс із впровадження інформаційної системи в агрономії, навчальні завдання для якого розроблено у тісній співпраці з представниками компанії-розробника, виявив велику цікавість з боку студентів практично-орієнтованим навчанням, а також перспективи багатосторонньої тривалої взаємодії університетів із представниками аграрних підприємств. З одного боку вони чекають на сучасного молодого спеціаліста, обізнаного на сучасних методах ведення господарства, а з іншого боку потребують впровадження сучасних інформаційних систем управління і обліку виробничих процесів. При цьому серед працівників старшого покоління агропідприємств є недостатнім усвідомлення необхідності та невідворотності змін, що викликає потребу в спеціальних тренінгах і перепідготовці для початку роботи з інформаційними системами. Місцем такої перепідготовки найімовірніше може стати заклад вищої освіти. Таку багатосторонню модель взаємодії було реалізовано в Полтавській державній аграрній академії після підписання договору про співпрацю із компанією ТОВ «Кварт-Софт» у квітні 2016 року.

З метою закріплення основних засад та напрямків спільної діяльності університету та ТОВ «Кварт-Софт» було створено «Центр підготовки користувачів IS Soft.Farm» на громадських засадах. За згодою партнерів для студентів, що пройшли успішно курс навчання по роботі з IS Soft.Farm у рамках вивчення дисципліни, а також для слухачів спеціальних науково-практичних семінарів, які проводяться в «Центрі», було запроваджено систему сертифікації після успішного складання тестів, а список всіх сертифікованих користувачів знаходиться на спеціальному розділі офіційного сайту www.soft.farm. Надання таких сертифікатів є атрибутом визнання професійних здібностей фахівця з агрономії в області інформаційних технологій та, одночасно, елементом маркетингу системи для компанії-розробника. При цьому готовність молодих спеціалістів впроваджувати дану систему зростає багатократно.

Про стійкість такої системи співпраці, яка детально описана в роботі [5], свідчить той факт, що до неї почали приєднуватись не тільки нові навчальні заклади, але й кількість зацікавлених підприємств також збільшується. Так у грудні 2017 року до співпраці з ПДАА долучилась компанія Agroxy Ukraine, яка є розробником системи електронних торгів агропродукцією від перевірених виробників і працює на абсолютно новій платформі. Проект AGROXY має низку переваг у порівнянні з іншими чисельними торгівельними майданчиками, які призначені для підтримки виробників та покупців на шляху реалізації/купівлі агропродукції. Основними нововведеннями системи електронних торгів є використання методу редукціону й технологій blockchain

(розподілених баз даних) для забезпечення достовірності й надійності інформації, що зберігається, та швидкості укладених угод. Система AGROXY спрямована на оптимізацію процесів управління ланцюгами постачання й обробки документів, заощадження часу і зниження ризиків для учасників торгівлі, щоб збільшити їх прибуток, знизити витрати і розширити географію попиту і пропозиції. Такі характеристики стали вирішальними при впровадженні в процес професійного навчання майбутніх сучасних маркетологів та економістів для агропромислового комплексу. Компанія ТОВ «АГРОКСІ УКРАЇНА» надала окремі промокоди та інструкції щодо використання комерційної інформаційної системи AGROXY в навчальному процесі на факультеті економіки та менеджменту ПДАА і забезпечила таким чином популяризацію проекту серед молодих фахівців, що складають майбутній фонд працівників сфери сільського господарства та бізнесу. Завершенням річної співпраці компанії ТОВ «АГРОКСІ УКРАЇНА» і ПДАА стала спільна перемога у Всеукраїнському конкурсі в номінації «Бізнес, що розвиває університети», який проводив Центр «Розвиток Корпоративної Соціальної Відповідальності» та Career Hub у рамках VI форуму «Бізнес і університети: підприємництво майбутнього». Було представлено кейс про співпрацю [18] та отримано диплом першого ступеню.

Результати, що представлені авторами даної роботи, є актуальними в розрізі розвитку професійно-орієнтованих підходів при організації навчального процесу підготовки фахівців різних спеціальностей, у тому числі й аграрної галузі.

Результати апробації модулів названих ІС у навчальному процесі при підготовці фахівців з агрономії, маркетингу, економіки було описано шляхом видання навчальних посібників, виданих у співавторстві провідних викладачів ПДАА і ментора проекту від компаній ТОВ «Кварт-Софт», директора ТОВ «АГРОКСІ УКРАЇНА» та презентованих на декількох Всеукраїнських і регіональних аграрних виставках протягом 2017-2019 років.

Досвід упровадження інформаційних систем і технологій у навчальний процес має потужний потенціал як для розвитку професійних компетентностей майбутніх спеціалістів у різних галузях економіки, так і сприяє утворенню довготривалих взаємовигідних в’язків між університетами, бізнес-компаніями, розробниками програмного забезпечення та, безумовно, аграрними підприємствами.

Перспективним напрямком автори вважають не лише залучення до співпраці нових компаній, але й створення сучасної цифрової платформи у вигляді порталу (цифрового хабу) бізнес-освіти, де б могли мати обмін послугами набагато більше учасників з кожної сторони: університетів і коледжів, ІТ-компаній, комерційних та виробничих підприємств. Все це підніме рівень освіти та мотивацію до її отримання серед студентської моллоді та рейтинг дипломів українських закладів вищої освіти.

Список використаних джерел

1. Skills, knowledge and employability. URL: https://www.ilo.org/global/topics/skills-knowledge-and-employability/lang--en/index.htm.

2. Ajmal, M., Helo, P., Kekale, T.: Critical factors for knowledge management in project business. Journal of Knowledge Management, 14(1), pp. 156-168., (2014)

3. Heisig, P., Dayan, R.: Knowledge management as a factor for the formulation and implementation of organization strategy. Journal of Knowledge Management, 21(2), pp. 308-329, (2017)

4. Kopishynska, O., Utkin,Y., Kalinichenko, A., a Jelonek, D.: Efficacy Of The Cloud Computing Technology In The Management Of Communication And Business Processes Of The Companies, Polish Journal of Management Studies, 14(2), pp. 104-114, (2016); DOI: 10.17512/pjms.2016.14.2.10

5. Kopishynska, O., Utkin, Y., Voloshko, S., Sliusar, I. and Kartashova, O., Algorithm of Creating of an Efficient Cooperation Between Universities, Business Companies and Agriculture Enterprises During Studying and Implementation of Information Systems// Conference Proceedings of 2018 IEEE 9th International Conference on Dependable Systems, Services and Technologies, DESSERT'2018, Ukraine, Kyiv, May 24-27.– P. 733-737, (2018), DOI: 10.1109/DESSERT.2018.8409219.

ФОРМУВАННЯ ПРАВОСВІДОМОСТІ МАЙБУТНІХ ПІДПРИЄМЦІВ У ПРОЕКТНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Шведенко П. Ю., к.ю.н.;
Мороз С. Е., к.пед.н.;
Калашник О. В. к.т.н., доцент

В умовах розбудови незалежної правової держави, активізації торговельної співпраці України з країнами Європейського союзу, розвитку ринкових відносин проблема формування правосвідомості у майбутніх фахівців сфери підприємництва, торгівлі та біржової діяльності набуває особливої актуальності. Саме ця цільова група потенційно більшою мірою, ніж інші, покликана після закінчення навчання реалізовувати потужний ресурсний потенціал країни, забезпечуючи її поступальне економічне зростання.

Майбутні підприємці, які забезпечуватимуть економічний розвиток країни, безумовно, повинні володіти високим рівнем правової свідомості. Погоджуємося з думкою науковців, що створення сприятливого середовища для ведення бізнесу, розвитку малого і середнього підприємництва, залучення інвестицій, спрощення міжнародної торгівлі та підвищення ефективності ринку праці безпосередньо залежить від засвоєння здобувачами вищої освіти правових основ ведення підприємницької діяльності [1], відповідальності особистості [2], її правової ідентичності та свідомості [3].

Незважаючи на очевидну соціальну потребу у цільовому формуванні правової свідомості майбутніх підприємців, дана проблематика не знайшла належного висвітлення у науковій літературі. Найбільш оптимальним шляхом розв'язання проблеми ми вважаємо створення педагогічних умов, які дозволять студентам відтворювати набутий особистий досвід під час вирішення прикладних завдань в умовах максимально наближених до реальної професійної діяльності. Розвідки науковців [1-3] доводять, що досягти високих

результатів навчання у формуванні правової свідомості здобувачів вищої освіти допомагає впровадження у навчальний процес методу проектів.

Проектну діяльність у освітній галузі відносять до нового виду педагогічних технологій, спрямованих на формування спеціальних професійних компетенцій. У зарубіжній і вітчизняній педагогічній науці представлені різні інтерпретації даного методу залежно від ракурсу досліджень: як методу проектного навчання, як проектування у навчанні, як моделювання в освіті. Ми розглядаємо метод проектів у системі навчання майбутніх підприємців як педагогічні умови, в яких здобувачі вищої освіти під час планування і виконання практичних завдань-проектів набувають професійних компетенцій, моделюючи підприємницьку діяльність.

Діяльнісний компонент правосвідомості можна охарактеризувати за допомогою моделювання соціально-правової поведінки майбутніх підприємців: під час оволодіння практичними навичками прийняття своєчасних рішень в юридично значимих ситуаціях; демонстрації готовності до свідомих і відповідальних дій у професійній сфері та сфері суспільних відносин; прояви готовності до дій, пов'язаних із захистом прав та інтересів суб'єктів господарювання та окремих особистостей (найманих працівників, споживачів тощо), до відстоювання своєї громадянської позиції у всіх випадках професійної діяльності, які регулюються законодавством.

Ми погоджуємося із О. Парутою, яка, досліджуючи правову ідентичність особи, зазначає, що набуті юридичні знання, а також оцінне ставлення до нормативно-правових положень, до правових явищ і подій у процесі інтеріоризації (з англ. «interiorisation» – присвоїти певні цінності, вростити їх в особистість, у результаті чого формуються внутрішні структури психіки людини – як супровідний механізм правової ідентифікації, що призводить до якісного засвоєння людиною всього правового, що її оточує) переходять у правові установки [3].

Зауважимо, що визначаючи для себе правові установки, здобувач вищої освіти проявляє готовність співвідносити свої дії з усталеними правовими нормами у суспільстві. Такий принцип правової установки виступає сполучною ланкою між досягнутим рівнем правосвідомості і прогнозованою поведінкою особистості. Усвідомлені права і обов'язки опосередковуються через об'єктивну реальність і суб'єктивний досвід особистості.

Правосвідомість виступає основою правової захищеності здобувачів вищої освіти у майбутній професійній діяльності та суспільному житті. Комплексно реалізуючи на міждисциплінарній основі проектну діяльність, поступово ускладнюючи завдання, викладачі закладають у майбутніх підприємців підвалини правових знань, оціночного ставлення до права, вміння конструювати поведінку у професійних ситуаціях, регульованих правом. Окрім того, інтеграція знань, умінь і навичок з різних галузей наук, розвиває здатність майбутнього фахівця до самоорганізації, творчості, самостійності, саморозвитку та самовдосконалення.

Вивчаючи правові норми, юридичні поняття і категорії, вступаючи у правові відносини з різними суб'єктами, майбутні підприємці пізнають і

оцінюють юридичні норми, перетворюючи їх у свої власні установки, що регулюють правову поведінку. Можемо стверджувати, що сформована правова свідомість майбутніх підприємців є вагомим фактором не лише у реалізації індивідуальних інтересів молодого спеціаліста, але й виступає важливим чинником демократичного і правового розвитку держави.

Узагальнюючи викладений матеріал, зауважимо, що одним із найдієвіших чинників, від яких залежить розвиток України як правової, демократичної та соціальної держави, є правова культура і правосвідомість її молоді. Застосування науково обґрунтованих педагогічних технологій у формуванні правосвідомості майбутніх фахівців сприятиме їх особистісному та професійному розвитку і самореалізації.

Список використаних джерел

1. Стеблюк С. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності: морально-етична складова. Неперервна професійна освіта: теорія і практика (серія: педагогічні науки) випуск № 2 (59), 2019. С. 46-51.

2. Жидецький Ю. Ц. Розвиток відповідальності особистості у ступеневій освіті. Вісник Львівського університету. Серія педагогічна. 2004. Вип. 18. С. 30–36.

3. Парута О. В. Правова ідентичність особи : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01 / Національний університет «Львівська політехніка». Львів, 2016. 246 с.

SECTORAL HIGHER EDUCATION AS A KEY ELEMENT OF REGIONAL DEVELOPMENT

Antonina Kalinichenko, professor of the Department of Information System and Technology, doctor of agricultural science, professor;
Olha Minkova, associate professor of the Department of Information System and Technology, PhD;
Victor Sakalo, associate professor of the Department of Technology and Equipment for Processing and Food Production, PhD, associate professor

At the present stage of development in the agri-food sector of Ukraine's economy it is important to concentrate the scientific and technical activities on the forecasting of parameters of its long-term development on the basis of rational resource use. It is appropriate to select on this basis the innovative projects, which are of priority for the region and the country, with the concentration of budget financial resources within them. The support provision of appropriate scientific and applied researches (including the ones in the system of sectoral higher education institutions) in this direction is also necessary.

Today the as key directions of scientific researches in the agricultural sector in the world are recognized biotechnologies and nanotechnologies, genetics, microbiology, resource conservation, ecologization and informational support of agro-food production, its adaptation to the probable changes in natural conditions (in particular, to the forecasted climate changes), improvement of economic mechanisms

for the functioning of production and market, creation and implementation of new forms and methods of agro-industrial complex management (including the ones on the basis of the concept of agriculture multi-functionality) [1].

To implement the promising directions of development of Ukrainian agricultural sector it is necessary to use the set of mechanisms of state regulation, which should include the measures of economic, environmental, organizational and social nature. Among them the most important are [2]:

1) increasing the amounts of state support of scientific researches on the use of alternative energy sources and resource energy-saving technologies, the development of their results in agri-food production;

2) the formation of national agricultural innovative system and its efficient infrastructure (in particular in the form of special agro-economic zones, agro-technical parks, information centers, etc.);

3) the creation of national system on information and consulting services for agricultural producers concerning the availability of agricultural innovations and possibilities of their use;

4) formation of the training system for the specialists of the sector, which are able to respectively accept and implement the latest developments in the sector.

The important direction of improvement of functioning conditions of the domestic agricultural business is the provision of transparency and opportuneness of regulatory policy of the state. In particular, this concerns the simplification of organizational and legal measures: reduction in the number of licensing procedures, number and types of licensed activities, technical regulation, formation of the market of corporate rights in the agricultural sector of economy, prohibition of administrative interferences in business activity that are unforeseen by the laws, development of its self-regulation mechanisms, simplification of procedures of state control, legislative regulation of activities of family farms, etc.

The separate direction of deregulation of agricultural sector should be the development of self-management and self-regulation on the basis of enhancement of the role of public professional organizations (associations of sectoral goods producers) with the transfer of some functions of existing system of public administration to them [3, 4].

Thus, the current stage of development of agriculture of Ukraine is accompanied by the aggravation of the number of socio-economic and environmental problems. However, even under the difficult conditions the agricultural sector continues to show the acceptable rates of development as a result of conducted land and agrarian reforms. Along with this, new conditions and challenges that are associated with globalization require the timely response of the state, the agricultural science and practice. Therefore, the future and long-term prospects of agricultural sector of Ukraine to take its rightful place among the leading agricultural producers in the world depend on its efficiency and effectiveness of adaptation to the new economic conditions and global trends.

References

1. Шубравська О. В. Інноваційний розвиток аграрного сектора економіки України: теоретико-методологічний аспект. Available at: http://www.irbis-

nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/EkUk_2012_1_4.pdf.

2. Лупенко Ю. О., Саблук П. Т., Месель-Веселяк В. Я., Федоров М. М. Результати і проблеми реформування сільського господарства України // Економіка АПК. 2014. № 7. P. 26–38.

3. Саблук П. Т. Про подальший розвиток аграрної сфери України. Available at: http://a7d.com.ua/agropoltika/zakon/nakazi_minap/3552-pro-podalshij-rozvitok-agrarnoyi-sferi-ukrayini.html.

4. Grzybek M., Kawa M., Ocena wpływu wybranych instytucji na rozwój gospodarstw rolnych // Nierówność Społeczna a Wzrost Gospodarczy. 2012. № 29/202. P. 155–163. Available at: http://yadda.icm.edu.pl/yadda/element/bwmeta1.element.ekon-element-000171240991.

ОСОБЛИВОСТІ ЗАХИСТУ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ

Прасолов Є. Я., к.т.н., доцент

Нові ринки стають причиною росту попиту на товари, який законні виробники не здатні задовольнити. Збільшення попиту на товари та відсутність право застосовчих механізмів для легітимної підтримки попиту та виробництва залишають прогалини в системі. У зв'язку високими прибутками та невеликим ризиком злочинці беруть участь у контрафактній і піратській діяльності. Громадськість і судова система та правоохоронні органи помилково вважають, що така діяльність є незначним правопорушенням. Місцеві новатори, винахідники та малі і середні підприємства не впевнені, що товари не копіюва¬тимуться та продаватимуться незаконно. Умовою для ефективного створення і використання об'єктів права (ІВ) є наявність в країні державної системи правової охорони. Формування такої системи переслідує подвійну мету. З одного боку, законним шляхом закріпити матеріальні і моральні права творців і власників прав на об'єкти права(ІВ), а з іншого боку - стимулювати в рамках державної політики творчу активність громадян, сприяти поширенню і застосуванню результатів .В Цивільному кодексу України, що містить Книгу четверту «Право інтелектуальної власності», норми якої регулюють цивільно-правові питання, пов'язані з набуттям, здійсненням та захистом прав Досвід розвинутих країн та історія розвитку вітчизняного законодавства з питань (ІВ) доводять певну перевагу регулювання правовідносин спеціальними законами. В Україні нині розглядається можливість кодифікації законодавства в сфері ІВ, де розрізняють юрисдикційну і неюрисдикційну форми захисту прав ІВ. Юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності полягає в тому, що особа звертається за захистом порушених прав до суду, інших компетентних державних органів, уповноважених вжити необхід¬них заходів для припинення правопорушення. У рамках юрисдикційної форми захисту прав виокремлюють загальний і спеціальний порядки захисту порушених прав ІВ. За загальним порядком захист прав ІВ та охоронюваних законом інтересів здійснюється місцевими судами. Якщо обидва учасники спірних правовідносин є юридичними особами, то спор підвідомчий господарському суду. За згодою учасників правовідносин в сфері ІВ спор може бути переданий на розгляд третейського суду. [1,2,3].

Спеціальною формою захисту прав інтелектуальної власності є адміністративний порядок ,згідно за яким потерпілий може звернутися до уповноваженого державного органу, зокрема, до Антимонопольного комітету України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної митної служби України. Юрисдикційна форма захисту прав інтелектуальної власності передбачає цивільно-правовий, кримінально-правовий та адміністративно-правовий захист порушених прав. Неюрисдикційна форма захисту прав ІВ передбачає дії юридичних і фізичних осіб щодо захисту прав ІВ, які здійснюються самостійно. Обрані засоби самозахисту прав не повинні

суперечити закону та моральним засадам суспільства. Юрисдикційна форма захисту прав ІВ передбачає цивільно-правовий, кримінально-правовий та адміністративно-правовий захист порушених прав. Юрисдикційний захист прав ІВ є достатньо надійним ,але це досить дорогий та довготривалий процес .Ефективним процесом є неюрисдикційний за допомогою переговорів. Але, на сучасному етапі розвитку бізнесу в Україні він неефективно використовується. Так, проведене опитування представників бізнесу ,які надали до суду пошукові заяви про порушення прав ІВ 90% взагалі не вірять в успіх переговорів між конкурентами. Нині бажано запровадити практику медіації ,як позасудовий процес пошуку компромісу з допомогою нейтральної, незацікавленої та професійної сторони, яка допомагає розробити певне узгодження, при повному контролі сторін конфлікту. Наприклад, в Сполучених Штатах така практика існує з початку 70-х років, в Європі закони про медітацію були прийняті в Англії, Німеччині, Фінляндії, Польщі. У літературі є обмежена інформація про розробку закону, але варіанту в завершеній формі не існує. Розробка та впровадження закону про медіацію у практику вирішення спорів з ІВ в Україні, враховуючи європейський досвід, нині був доцільним.

Питання важливості інновацій для економіки країни піднімається з кінця 90-х років минулого століття, однак всі нормативно-правові акти, які приймалися для стимулювання вітчизняної інноваційної діяльності, мали одну спільну рису-безсистемність. Одним з останніх актів, прийнятих Кабінетом Міністрів України в цій сфері, який визначає стратегічну мету формування в Україні високо розвинутої соціально орієнтованої економіки, що базується на знаннях та інноваціях, стала Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року. (розпорядження КМУ від 10 липня 2019 р. № 526-р).Продовжуючи послідовні кроки з використання нової Стратегії, як інструменту стимулювання, Міністерством освіти і науки, на виконання пункту 2 розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року» розроблено проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження плану заходів щодо реалізації стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на 2019-2021 роки», що сприятиме застосуванню досудових механізмів вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності, а також забезпечення здійснення заходів щодо формування академічної доброчесності .Підвищенню рівня впровадження результатів наукових досліджень сприятиме розроблений Міністерством проект Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій». Законопроектом передбачено створення механізмів, здійснення закордонного патентування за кошти державного бюджету, а також запровадження субсидіювання проектів із створених вітчизняними промисловими підприємствами за участі наукових установ або закладів вищої освіти. Крім того, розроблено проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження мінімальних ставок винагороди авторам технологій, які здійснюють їх трансфер», який надає нові можливості стимулювання діяльності у сфері трансферу технологій шляхом створення умов для підвищення

мотивації авторів до впровадження розроблених ними технологій, збільшення обсягів комерціалізації технологій, створених за бюджетні кошти, забезпечення технологічного оновлення і підвищення конкурентоспроможності вітчизняного виробництва.

16 грудня 2019 року в Верховній Раді України відбулися парламентські слухання «Побудова ефективної системи охорони інтелектуальної власності в Україні». та прийняття Національної стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні на період 2020-2025 роки.[4,5,6] Парламентські слухання з питань інтелектуальної власності не проводились в Україні з 2007 року. За цей період накопичилось чимало питань, що вимагають прийняття прогресивних заходів, як у процедурних так і нормативних питань. Окремим завданням галузі є гармонізація із законодавством Європейського союзу та приведення національних норм до вимог Угоди про Асоціацію. Тож, Парламентські слухання стали центральною подією в сфері інтелектуальної власності та об'єднали понад 500 фахівців України. Відкрив слухання Перший заступник Голови Верховної Ради України Руслан Стефанчук і наголосив , що в Україні не закінчено формування умов для ефективної охорони, захисту та комерціалізації ІВ, і що її розвиток є пріоритетним завданням Державних Інституцій. Далі виступила Заступник Голови Комітету Верховної Ради України Роксолана Підласа і наголосила на необхідності реалізації Національної стратегії розвитку сфери ІВ в Україні на період 2020-2025 роки, розробленої спільно із фахівцями Всесвітньої організації ІВ. За програмою виступили Народні депутати України, представники Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства .Серед спільних тез висловлених фахівцями можна виділити :

Завершення формування спеціалізованого суду з інтелектуальної власності, Створення Національного органу з ІВ що забезпечить дворівневу систему управління в сфері; Забезпечення високої якості та скорочення термінів проведення експертизи в сфері промислової власності; Закінчення реформи в сфері колективного управління авторськими правами та атестація відповідних Організацій. Виконання вимог Угоди про асоціацію з ЄС та гармонізація національного законодавства. Запровадження інституту «post grant opposition», тобто оскарження видачі охоронних документів в адміністративному порядку. Підвищення кримінальної відповідальності за порушення інтелектуальної власності. Приведення процедури реєстрації знаків для товарів і послуг у відповідність до тої, що діє в Європейському союзу. Зниження розмірів зборів за дії пов'язані із набуттям та охороною об'єктів інтелектуальної власності. Засоби державної підтримки та залучення інвестицій в сектор університетських інновацій. Проведені Парламентські слухання свідчать про те, що розвиток сфери інтелектуальної власності є одним із пріоритетів нормотворчої та управлінської діяльності Держави. Намічені масштабні зміни в нормативних та процедурних положеннях галузі, направлені на прогресивний розвиток у відповідності до світових тенденцій.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України. Закон України від 16 січня 2003 р. № 35- Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV : зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] // ВВР. – 2003. - №№ 40-44. - Ст.356. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15/ed20140927.
2. Закон України від 15 грудня 1993 р. № 3687-XII «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі» зі змінами та доповненнями [Електронний ресурс] // Голос України – 03.02.1994. – Режим доступу до закону: http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3687-12 .
3. Коваль І.Ф. Захист прав у сфері промислової власності : проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування : монографія / НДІ ІВ НАПрН України. -К.НДІ ІВ НАПрН України, 2011. – 320 с.
4. Верховна Рада України. Офіційний веб-портал. URL: https://rada.gov.ua/news/zp
5. Верховна Рада призначила склад нового Кабінету Міністрів України: https://www.kmu.gov.ua/news/verhovna-rada-priznachila-sklad-novogo-kabinetu-ministriv
6. Про утворення Ради з питань інтелектуальної власності: постанова Кабінету Міністрів від 07 лютого 2018р. № 90. URL: https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-utvorennya-radi-z-pitan-intelektualnoyi-vlasnosti

РОЛЬ, ЗМІСТ І ЗАВДАННЯ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ АГРОІНЖЕНЕРІВ

Антонець А. В., к.пед.н., доцент;
Флегантов Л. О., к.ф.-м.н., доцент;
Овсієнко Ю. І., к.пед.н., доцент;
Рижкова Т. Ю., старший викладач

На даний час існує багато нагальних завдань, що стоять перед сучасним інженером аграрієм: своєчасний аналіз станів сільськогосподарського ринку; вміння використовувати методи оптимізації та моделювання технологічних процесів і систем; ефективно вирішувати інженерні задачі галузі; здатність швидко оволодівати сучасними технологіями й реалізовувати їх на практиці. Для цього, кваліфікований агроінженер повинен уміти бачити зв'язки між багатьма технологічними показниками і володіти всебічними інженерно-математичними знаннями і вміннями, що дозволять оптимально та професійно працювати. Саме використання математико-статистичних методів і моделей для аналізу динаміки інженерно-технологічних показників, а також інтелектуальні, аналітичні та проективні вміння агроінженерів [1] сприяють ефективності інженерних рішень пов'язаних з агропромисловим комплексом. Опанування вищезазначеними вміннями у процесі професійної підготовки агроінженерів започатковуються, і значною мірою формуються за рахунок вивчення фізико-математичних дисциплін. Рівень підготовки фахівця будь якого інженерного профілю безпосередньо залежить від рівня його базової фізико-математичної підготовки, визначається ним.

Предмет та об’єкт вивчення, цілі навчання, компетентності та відповідні знання, вміння та результати навчання, якими повинен володіти бакалавр зі спеціальності 208 Агроінженерія, зазначені в стандарті вищої освіти України [2]. Зміст та об’єм вивчення фізико-математичних дисциплін, а також необхідні знання та вміння визначаються у першій фаховій компетентності агроінженерів: здатність використовувати у фаховій діяльності знання будови і технічних характеристик сільськогосподарської техніки для моделювання технологічних процесів аграрного виробництва [2]. Згідно до пояснювальної записки стандарту 208 Агроінженерія до вищезазначеної компетентності належать наступні знання та вміння.

Знання: основні поняття і методи математичного аналізу, лінійної алгебри та аналітичної геометрії, дискретної математики, теорії диференціальних рівнянь, теорії ймовірності та теорії математичної статистики, статистичних методів обробки даних, елементів теорії функцій комплексної змінної; фундаментальні закони природи і основні фізичні закони механіки, термодинаміки, електрики та магнетизму, оптики і атомної фізики. Зазначимо, що всі перелічені знання є предметом вивчення окремих математичних дисциплін з відповідними назвами, що є взаємопов’язаними і утворюють цілісну систему, як окремі деталі утворюють працездатний механізм.

Вміння: виконувати розрахунки, використовувати математичний апарат для обробки технічної і економічної інформації та аналізу даних, пов'язаних з машиновикористанням і надійністю технічних систем в аграрному виробництві; застосовувати фізичні закони для вирішення завдань теоретичного, експериментального і прикладного характеру. Відповідні вміння формуються під час послідовного вивчення комплексу зазначених дисциплін, жодна з яких не може бути вилучена без шкоди для підготовки агроінженера.

Проведений аналіз дає змогу сформулювати наступні завдання вивчення фізико-математичних дисциплін під час підготовки майбутніх агроінженерів:

- методичне: ознайомлення студентів з основами фізико-математичного апарату; вироблення навичок дослідження прикладних інженерних задач; прищеплення студентам уміння самостійно вивчати навчальну літературу з математики, фізики та прикладних питань;
- пізнавальне: надбання знань про основні поняття і методи математичного аналізу, лінійної алгебри та аналітичної геометрії, дискретної математики, теорії диференціальних рівнянь; теорії ймовірності та математичної статистики, елементів теорії функцій комплексної змінної; фундаментальні закони природи і основні фізичні закони механіки, термодинаміки, електрики та магнетизму, оптики і атомної фізики;
- практичне: формування вмінь та навичок виконувати інженерні розрахунки, використовувати фізико-математичний апарат для обробки технічної інформації та аналізу даних, пов'язаних з машиновикористанням і надійністю технічних систем у аграрному виробництві.

Зміст фундаментальної підготовки агроінеженерів значною мірою визначається і залежить від переліку фізико-математичних дисциплін що вивчаються. Згідно до проведеного аналізу освітньо-професійних програм

спеціальності 208 «Агроінженерія» провідних аграрних ЗВО України, до них належать наступні дисципліни: вища математика, математична статистика, прикладна математика, дискретна математика, основи математичного моделювання, математичні методи оптимізації та моделювання та фізика.

Вагомість і значущість вивчення фізико-математичних дисциплін агроінженерами зумовлюється також недостатнім рівнем шкільної підготовки з фундаментальних дисциплін, викладачам ЗВО необхідні додаткові зусилля і час для надолуження прогалин у базових фізико-математичних знаннях студентів.

Список використаних джерел

1. Антонець А.В. Особливості формування професійних умінь агроінженерів в процесі вивчення математичних дисциплін. Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. 2018. № (3) 38. С. 46-52.

2. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 208 «Агроінженерія» галузі знань 20 «Аграрні науки та продовольство» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: наказ Міністерства освіти і науки України від 05.12.2018 р. № 1340. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni% 20standarty/12/208-agroinzheneriya-bakalavr.pdf.

СИЛАБУС: ВИКЛИК ЯК МОЖЛИВІСТЬ

Костенко О. М., д.т.н., професор

Сьогодні ми спостерігаємо значні зміни в нормативній базі системи освіти України, що вимагає вдосконалення змісту навчання, підвищення якості навчально-методичного забезпечення компонентів освітніх програм. За умов концепції студентоцентрованого освітнього процесу, пошук форм співробітництва викладача та студента стає нагальним в контексті впровадження новітніх технологій та засобів підвищення якості освітнього процесу за рахунок пояснення студенту суті навчальної дисципліни, оптимізації освітнього процесу, як засобу набуття компетентностей, що сприятиме якісному отриманню освіти.

Наразі змінилася сама суть освіти – це більше не колекціонування дат та назв, а в першу чергу формування поглядів і світогляду студента. Раніше опція «записати і вивчити» була вкрай важливою у навчанні, а екзамени перевіряли саме обсяг та рівень засвоєної студентом інформації. В сучасному світі необхідність запам'ятовувати величезні обсяги інформації відпала, а викладач вже не є ексклюзивним носієм знання. «Нині настала нова ера того, як люди навчаються, - говорить експертка з комунікацій, співзасновниця проекту «Вище» Анастасія Нуржинська. – Вінцем освітнього процесу тепер є не принцип запам'ятовування, а синтез, аналіз та креативність». Як наслідок змін функцій і формату освіти, змінюється також і роль викладача: він сьогодні не лише передає студентам знання, але і дає їм цілу систему soft skills, навичок дослідницької роботи, розвитку власної кар'єри тощо. Однією з таких новацій для закладів вищої освіти є силабус - навчальна програма з дисципліни для здобувача вищої освіти.

До даного часу основним документом навчально-методичного забезпечення дисципліни, передбаченого освітнім законодавством, є робоча програма навчальної дисципліни (РП), вимоги до змісту якої встановлені Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності:

Пункт 38 Навчально-методичне забезпечення передбачає наявність:

– усіх затверджених в установленому порядку освітніх (освітньо-професійних, освітньо-наукових) програм, навчальних планів, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;

– РП з усіх навчальних дисциплін навчальних планів, які включають: програму навчальної дисципліни, заплановані результати навчання, порядок оцінювання результатів навчання, рекомендовану літературу (основну, допоміжну), інформаційні ресурси в Інтернеті;

– програм з усіх видів практичної підготовки до кожної освітньої програми, робочих програм практик;

– методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів.

Також програма навчальної дисципліни, передбачена Законом України «Про вищу освіту» і є одним із складників робочої програми, МОН України (лист від 09.07.2018 № 1/9-434) розробило Рекомендації до структури та змісту робочої програми навчальної дисципліни, Довідник користувача ЄКТС та Стандарти і рекомендації забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти теж рекомендують вимоги до методичного забезпечення. Але заклади вищої освіти мають право самостійно вирішувати питання складу та змісту навчально-методичного забезпечення освітнього процесу з урахуванням вимог законодавства.

Відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977, рекомендованою формою представлення інформації про освітні компоненти є силабус.

Силабус курсу – це документ, що допомагає викладачеві ефективно організувати роботу протягом курсу, а студентам – точно знати, чого очікувати. Його готують в основному для студента, і в ньому роз’яснюється взаємна відповідальність викладача та студента. У ньому висвітлюються процедури (зокрема, щодо deadlines і принципів оцінювання), політики (включно з політикою академічної доброчесності) і зміст курсу, а також календар його виконання. Силабус це: контракт (пропозиція з умовами):

– відповідальності викладача і студента;
– процедури і політики курсу;
– зміст курсу + календар виконання;
– оцінювання;
– політика академічної доброчесності.

Михайло Винницький, керівник секретаріату НАЗЯВО, відповів на питання обов’язковості наявності силабусу з дисциплін у ЗВО. Він зазначив, що наразі потрібно відійти від НМКД (Навчально-методичного комплексу дисципліни), адже, за його словами, цей документ на кілька десятків сторінок, який писали не для студента, а «під незрозуміло які вимоги якогось акредитаційного інспектора чи ліцензування».

«Силабус і робоча програма – це насправді схожі елементи, тільки питання в тому, для кого написана РП курсу чи дисципліни. Якщо РП курсу чи дисципліни написана для того, щоб забезпечити якісь вимоги кафедри, то це погано. Якщо силабус чи інший документ (а там є вказано чітко «чи інший документ») – це документ, який надається студенту для того, щоб він розумів що ми будемо викладати, чого він навчиться, які правила гри (за що його будуть оцінювати, за що будуть "карати", за яку академічну доброчесність); якщо ці елементи представлені в тому документі, то назвіть його як хочете. Не обов'язково він має називатися "силабус" і не треба зараз займатися тим, що ми першу сторінку будемо замінювати на слово "силабус"», – пояснює Михайло Винницький.

За словами керівника секретаріату НАЗЯВО, вони будуть радити експертам під час зустрічі зі студентами запитувати, чи надано їм інформацію про дисципліну, яку вони вивчають, чи знають за що їх оцінюють та критерії оцінювання тощо. Якщо студентам зрозумілі «правила гри» і якщо вони передані студенту в той чи той спосіб – як документ називається неважливо.

На онлайн-ресурсі спільноти для навчання та викладання «Прагни вище!» зібрано список рекомендацій для викладачів щодо написання силабусу.

Представники Стенфордського університету радять у своєму дописі відповісти на питання, які має поставити собі кожний викладач під час створення силабусу. Згідно з їх політикою, матеріали курсу мають бути доступні усім студентам, незалежно від фінансового становища, а також потрібно максимально удоступнити матеріали та посібники для своїх слухачів.

Стаття від Університету Вашингтону містить опис обов'язкових елементів силабусу, а також пропонує подумати над такими питаннями: хто мої студенти, що вони мають знати і вміти після мого курсу, та як оцінити можливості студентів.

Стаття з блогу Cult of Pedagogy пропонує викладачам звернути увагу і на такі питання, як політика відвідуваності, комунікації з викладачем та користування електронними девайсами. Авторка статті рекомендує для того, аби впевнитись, що студенти прочитали силабус, дати п'ять хвилин на ознайомлення з документом під час заняття.

Також до запровадження силабусів долучилися і вітчизняні заклади вищої освіти, розробивши Положення …, методичні рекомендації, порядки тощо (https://vsau.org/assets/images/content/dokPDF/polozhennya-pro-sylabus.pdf; http://www.rshu.edu.ua/files/univer/pol_silabus_zamin.pdf; https://kymu.edu.ua/upload/pdf_files/metodychni_rekomendatsiyi_do_skladannya_sylabusu.pdf), є багато прикладів уже розроблених силабусів з дисциплін.

Отже, робоча програма ще є основною складовою навчально-методичного забезпечення компонентів освітньої програми, але ми повинні долучатися до нового формату взаємодії зі здобувачами вищої освіти, впроваджувати нові інструменти та підходи у навчально - методичному забезпеченні та підвищувати якість викладання. І на рівні кожного окремо взятого викладача силабус може слугувати тим викликом, який дасть можливість оновити, переосмислити та знайти інноваційні методи та форми для викладання своєї дисципліни.

ФАКУЛЬТЕТ ОБЛІКУ ТА ФІНАНСІВ

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Дорошенко А. П., к.е.н., доцент;
Єгорова О. В., к.е.н., доцент;
Кончаковський Є. О., к.е.н., доцент

На сучасному етапі розвитку вітчизняної освіти актуального значення починають набувати питання, що пов'язані з підвищенням рівня академічної доброчесності та, як наслідок, загального рівня якості освіти.

Академічна доброчесність являє собою досить широке поняття та характеризує відповідну діяльність як студентів, так і викладачів, що пов'язана з виконанням ними своїх повноважень на основі певних критеріїв та принципів.

Процес забезпечення академічної доброчесності студентами передбачає собою сукупність заходів, що дадуть йому змогу забезпечити самостійне виконання поставлених завдань та, як наслідок, об'єктивну оцінку рівня його знань. На нашу думку, цей процес носить комплексний характеризує та охоплює весь період навчання здобувачів вищої освіти, але на різних його етапах концентрується на окремих елементах. Необхідність дотримання принципів доброчесності повинна бути усвідомлена здобувачами ступеня вищої освіти починаючи з перших місяців їхнього навчання в закладах вищої освіти.

На нашу думку, можна виділити декілька видів діяльності здобувачів ступеня вищої освіти, де підвищений рівень контролю академічної доброчесності може забезпечити зростання загального рівня якості освіти та, як наслідок, кваліфікації майбутнього фахівця. Сюди слід віднести: виконання контрольних робіт по дисциплінах, написання курсових робіт, проходження навчальних та виробничих практик (з оформленням відповідних звітів) та виконання дипломних (кваліфікаційних) робіт. При цьому слід зауважити що вимоги щодо обсягів роботи повинні узгоджуватися з часом, що відводиться на їх виконання. Одночасно зменшення вимоги щодо обсягу повинно синхронно поєднуватися із зростанням вимог стосовно якості.

Кожен з видів роботи має свої особливості як щодо виконання, так і стосовно контролю викладачем:

- при виконанні контрольних робіт особлива увага повинна бути приділена самостійному пошуку відповідей, що можна досягти за рахунок формування завдань, для вирішення яких потрібно не лише знати теоретичний матеріал, а й вміти логічно міркувати;

- при виконанні курсових робіт значну увагу слід приділяти опрацюванню літературних джерел, та формулювання власних узагальнень та рекомендацій щодо означеної проблеми. Якість (дотримання принципів доброчесності) таких робіт перевіряється як викладачем (обґрунтованість пропозицій, якість роботи та висновків), так і спеціальними програмами щодо перевірки на наявність в тексті неправомірних запозичень та текстів без посилання, що не належать даному автору (плагіату);

- проходження практики повинно бути пов’язано з контролем перебування здобувача ступеня вищої освіти на відповідних підприємствах, установах, організаціях (робочих місцях), а звіт повинен не декларувати чи теоретично описувати певне явище, а давати йому чітку характеристику з позиції відповідної бази. За таких умов гарантом якості отриманих знань буде більш глибокий контроль процесу проходження практики та написання звітів, що матимуть для установи прикладний характер;

- написання дипломних (кваліфікаційних) робіт в контексті забезпечення академічної доброчесності повинно бути пов’язано з ефективною роботою наукового керівника щодо контролю за процесом виконання роботи та формування її результатів, перевірка роботи за допомогою спеціальних програм на наявність неправомірних запозичень (плагіату), наявність вільного доступу зовнішніх користувачів до результатів проведеного дослідження.

Одночасно слід відмітити що здобувачі ступенів вищої освіти одночасно повинні чітко розуміти наслідки порушення означених принципів та підходів. Таким чином, все вище зазначене, на нашу думку, в комплексному поєднанні повинно забезпечити не лише втілення в реальне життя принципів доброчесності, а й підвищення якості майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т.В.Фінікова, А.Є.Артюхова. Київ : Таксон, 2016. 234 с. URL: http://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09- 07/chesnist_osnova_ rozvitk_Univers.pdf (дата звернення 12.01.2020 р.).

2. Рекомендації щодо забезпечення принципів академічної доброчесності. Підкомісія 303 «Академічна доброчесність» Науково-методичної комісії 15 з організаційно-методичного забезпечення вищої освіти. Київ : Міністерство освіти і науки України, 2016. 24 с.

3. Стадний Є. Деякі рекомендації щодо впровадженя етичних кодексів в українських ВНЗ. Київ : Міністерство освіти і науки України. URL: https://ntb.pstu.edu/images/files/rekomendazij.pdf (дата звернення 16.01.2020 р.).

ВИКОРИСТАННЯ ПРИКЛАДНИХ МЕТОДІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ПОЛІТОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Приходько С. М., к.політ.н., доцент

Якість освіти – це насамперед її зміст. Одним із важливих якісних показників змісту освіти є вміння застосовувати отримані знання на практиці. У цьому контексті освіта оцінюється насамперед не кількістю набутих знань. Критерієм її ефективності має бути «якість і корисність навчання. Чи великий розрив між необхідними знаннями, одержаним вихованням, набутою кваліфікацією і можливістю їх застосування у різних творчих ситуаціях та у подальшому духовному розвитку? Чи великі розбіжності між устремлінням, як неминучим побічним результатом освіти, і досягненнями та їх реалізацією?» [1, с. 213]. Отже, важливо, щоб отримані у процесі навчання знання не стали

відстороненою інформацією, а сформувались як своєрідний інструментарій практичних компетентностей студентської молоді.

У здобувачів вищої освіти спеціальності «Політологія» важливими формами освітньої діяльності у зазначеному напрямі є робота з різною інформацією. Насамперед це друковані матеріали, офіційні і неофіційні документи, виступи політиків, інсайдерська інформація, аналітичні публікації. Докладний розгляд таких матеріалів на заняттях сприяє формуванню вмінь і навичок здійснювати науково обґрунтовані прогнози, розробляти рекомендації і технології щодо політичної діяльності, підготовки й ухвалення політичних рішень, готувати аналітичні і доповідні записки щодо вирішення практичних проблем.

Важливим аспектом у формуванні зазначених компетентностей у майбутніх політологів є використання прикладних методів дослідження у навчальному процесі. Найбільшу увагу серед них, на думку автора, заслуговують контент-аналіз та івент-аналіз. Вони найбільш ефективно дозволяють поєднати теоретичну підготовку з розвитком практичних умінь і навичок.

Контент-аналіз характеризується як методика, що «використовується при вивченні комунікативно значущих матеріалів і поведінки» [2, с. 530]. Цей метод побудований на «систематичній числовій обробці, оцінці та інтерпретації форми та змісту інформаційного джерела. Контент-аналіз надає нам серією методів, за допомогою яких ми можемо узагальнювати ті або інші матеріальні прояви поведінки і відносин різних типів політичних суб'єктів [2, с. 270]. Тобто, контент-аналіз дає можливість здійснити ґрунтовну характеристику різноманітних інформаційних матеріалів для виявлення закономірностей у політичних процесах. Під час його використання необхідно також враховувати тип джерел за їх функціональною спрямованістю. Вони поділяються таким чином. Джерела внутрішнього походження (складені досліджуваними суб'єктами, тобто, окремими політиками, політичними організаціями чи органами влади); джерела внутрішнього походження, але зовнішньо орієнтовані (такі публікації, в яких інформація подається таким чином, щоб сформувати у людей цілком певний імідж джерела та його авторів) і, нарешті, джерела зовнішнього походження, але внутрішньо орієнтовані (наприклад, передвиборна агітація) [2, с. 269]. Це потрібно, щоб розробити відповідні принципи аналізу різних типів джерел. Адже часто вони складається з конкретною метою.

Наступним кроком у застосуванні методу контент-аналізу є визначення одиниці виміру щодо аналізу інформації. Це просто окремий елемент або ознака того повідомлення, яке ми збираємося вивчати, обраховувати або оцінювати. Крім одиниці аналізу, потрібно сформувати обсяг інформаційних джерел та адекватну вибірку. Це потрібно для з'ясування достовірної інформації. Тобто, контент-аналіз включає всі принципи, на які спирається будь яке соціологічне дослідження.

Та головним аспектом його використання є такий момент. Інформація, отримана внаслідок застосування контент-аналізу не завжди дає об'єктивну

картину практичної ситуації. Вивчаючи зміст наявних джерел, треба з'ясувати контекст, в якому вони створювалися. «Необхідно враховувати, що повідомлення публікуються і відповідним чином складаються не просто так, а з якоюсь певною метою – з метою чи то інформування, чи то опису, чи то заклику або навіть з метою дезінформації. Тому при аналізі повідомлень ми повинні намагатися інтерпретувати їх зміст не інакше, як під кутом зору їх очевидних цілей» [2, с. 285]. Контент-аналіз має поєднуватися з іншими методами аналізу практичної інформації, зокрема, опитуванням, спостереженням тощо.

Наприклад, паралельно доцільно використовувати метод івент-аналізу. Він полягає «в зборі й обробці фактологічної інформації з метою створення картини того, що відбувається в чіткій часовій послідовності». Внутрішній зміст цього методу пов'язаний з виявленням «інформації, яка б показала, хто говорить або робить, що говорить або робить, стосовно кого і коли говорить або робить» [2, с. 291]. Для отримання достовірної картини дослідник має чітко окреслити об'єкт розгляду, а також найбільш значущі його властивості. Зрозуміло, це потребує попередньої теоретичної підготовки. Тут теж необхідно визначити одиницю виміру для вироблення однакових критеріїв аналізу. Невід'ємним елементом такої діяльності є застосування математичних і статистичних методів.

Отже, прикладні методи дослідження політичних процесів дають необхідний ефект за умов їх паралельного застосування. Одночасний аналіз інформаційних джерел та практичних подій створюють достатньо масштабні і цілісні уявлення про політичне життя у певній країні. Цим власне і пояснюється потреба їх використання на заняттях з політологічних дисциплін. Теоретична інформація лише точкою відліку для набуття професійних компетентностей майбутніми політологами. Вона обов'язково має поєднуватися зі здатністю фахово, неупереджено, обґрунтовано здійснювати аналіз політичних процесів різного рівня.

Список використаних джерел

1. Гаврилишин Б Дороговкази в майбутнє. Київ: Основи, 1993. 238 с.
2. Мангейм Дж. Б., Рич Р. К. Политология: Методы исследования. Москва: Издательство «Весь Мир», 1997. 544 с.

ВПЛИВ ФІЛОСОВСЬКО-РЕЛІГІЙНИХ ІДЕЙ НА ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ ФАХІВЦІВ

Дорогань-Писаренко Л. О., к.е.н., доцент;
Литвин О. Ю., к.е.н., доцент;
Чіп Л. О., к.е.н., доцент

Частина студентів, що навчаються у закладах вищої освіти, дотримуються основних релігійних канонів.

Українське суспільство – це, переважно, християнське суспільство. Основним джерелом економічних ідей християнства є Біблія [1]. Автори і упорядники Біблії виступали категорично проти відбирання власності у

ближнього, злочинів економічного характеру. Восьма заповідь Закону Божого – «не кради». Забороняється крадіжка, тобто привласнення в будь-який спосіб того, що належить іншим. При цьому види крадіжки можуть бути різними: крадіжка – як викрадення чужих речей; грабунок – насильне відбирання чужих речей, святотатство – присвоєння власності церкви; хабарництво – коли посадові особи беруть незаконно дари людей, чиї прохання зобов'язані виконувати безплатно за своєю посадою; дармоїдство, коли отримують платню за роботу, але нічого, по суті, не виконують; здирництво – коли беруть великі гроші, користуючись людською бідою, іноді забираючи останнє майно; обман – привласнення чужого майна хитрощами [2, с. 532-533].

Біблія також засуджувала накопичення великого багатства. «Глядіть, остерігайтесь користолюбства (тобто необхідно остерігатися любові до багатства, пристрасті до збагачення), бо життя людини не залежить від багатства її маєтку» - вчив Ісус Христос.

В Євангелії від Марка стверджується, що «легше верблюду пройти крізь вушко голки, ніж багатому увійти до царства Божого» [3, с. 294].

Економічні погляди християнства ґрунтуються на рівності усіх людей перед Богом, справедливості, соціальній оцінці праці. «Якою мірою міряєте, промовляє Христос у Євангелії від Матвія, - такою буде відміряно і вам» Щоб відповідати християнському ідеалу, радилося або продати все своє майно, або, роздати його нужденним [3, с. 294].

Дослідники зазначають, що Біблія засуджувала лихварство і боргове рабство. Християнство підтримувало і схвалювало сплату державних податків. Відому фразу «Віддавайте кесареві кесареве, а Боже – Богові» - відповідь Ісуса Христа на питання «Чи годиться платити кесареві?» слід розуміти так – потрібно сплачувати податок кесареві, бути покірним йому у всьому що не суперечить Божим заповідям. Сплата податку – законний обов'язок і необхідність.

Християнство закликало бути милостивими. Діла милості бувають духовними і тілесними. Діла милості матеріальні (тілесні) : голодного нагодувати, спраглого напоїти, голого одягти, хворого відвідати і посприяти його одужанню, мандрівника прийняти у дім і надати йому спочинок, ховати померлих бідняків. Ці положення, по суті, повинні були підтримувати соціально-економічну стабільність, мир і спокій тодішнього суспільства-зазначають дослідники.

Християнство засуджувало лінощі і недбальство, закликало віруючих посилено працювати шість днів на тиждень, а один день – відпочивати, присвятити Богу. Четверта заповідь Закону Божого – «Пам'ятай день суботній, щоб святити його: шість днів працюй і виконуй у них всю роботу свою, а день сьомий – субота для Господа твого». Християнство визнавало працю основою людського життя і проголошувало принцип всезагальності праці та рівної оплати за рівну працю. Відомі гасла «Якщо хтось не хоче працювати, хай і не їсть», «Кожен отримує винагороду за працею своєю» проголосив апостол Павло [3, с. 294].

Останнім часом збільшується і частина студентів, що сповідують інші релігії, й, передусім, іслам, головні ідеї якого викладені у священній книзі - Корані. Коран вимагає від правовірних безумовної покори існуючій владі, закликає їх до помірності у споживанні, скромності і гідності, засуджує скупість, марнотратство, розкішне життя, нагромадження грошового багатства. Кожен віруючий зобов'язаний витрачати частину свого майна на милостиню, яка, власне, виступає однією із форм податку.

Пророк Мухамед навчав, що Аллах із повагою ставиться до торгівлі, вважає торговельний прибуток нормальним явищем, тоді як лихварський процент називав «породженням Сатани». Іслам захищає приватну власність і строго карає зазіхання на неї [4, с. 31].

Таким чином, філософсько-релігійні ідеї, як християнства, так і ісламу, в умовах розбрату, зневіри і невпевненості є орієнтиром, який веде нас до пізнання істини. Зерна розумного й вічного, закладені у світових релігіях, повинні поступово змінювати ментальність українського суспільства. Вони можуть бути покладені в основу національної економічної стратегії.

Список використаної джерел

1. Библия Книги Священного Писания Ветхого и Нового Завета. Москва, Издание Московской Патриархии, 1988. 1371 с.

2. Серафім Слобідський Закон Божий: підручник для сім'ї та школи. Київ: Видавничий відділ Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2003. 654 с.

3. Ковальчук В. М. Історія економіки та економічної думки: навч. посіб. Київ : Знання, 2008. 647 с.

3. Ковальчук В. М., Сарай М. І. Економічна думка минулого і сьогодення: навч. посіб. Тернопіль : ТАНГ-Астон, 2000. 325 с.

ДІДЖИТАЛІЗАЦІЯ В ПОПУЛЯРИЗАЦІЇ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Єрмолаєва М. В., к.е.н., доцент;
Левченко З. М., к.е.н., доцент

Останнім часом в багатьох сферах життя застосовується термін «діджиталізація». Спробуємо з'ясувати його сутність та розглянути можливості застосування в навчальному процесі та популяризації професії бухгалтера. Так, згідно української Вікіпедії під діджиталізацією розуміють процес «переведення інформації в цифрову форму» [1]. Б. Тетерятник трактує діджиталізацю в сфері виробничої діяльності як «заснований на можливостях сучасної ІТ-індустрії процес застосування суб'єктами господарювання інформаційно-комунікаційних технологій для досягнення мети господарської діяльності, спрямований на зміну існуючих господарських відносин шляхом їх діджитизації; сукупність актів реалізації діджитизованих об'єктів для досягнення цілей господарської діяльності, що розглядаються в їх єдності та пов'язані з формуванням нової форми господарських відносин – цифрової» [2].

О. Грибіненко визначає діджиталізацію як «трансформацію, проникнення цифрових технологій щодо оптимізації та автоматизації бізнес-процесів, підвищення продуктивності та покращення комунікаційної взаємодії зі споживачами» [3, с. 35].

В освітню діяльність також невпинно просувається діджиталізація навчального процесу. На це існує багато причин. З одного боку освіта не може стояти осторонь сучасних технологій, які невпинно змінюються та вдосконалюються, а з іншого боку реалії сучасного життя вносять свої корективи в процес здобуття освіти і вимагають зміни традиційних методик викладання та навчання.

Сьогодні перед закладами вищої освіти стоїть дві глобальні задачі – підвищення якості освітніх послуг і створення сучасного освітнього простору та популяризація обліково-економічної інформації серед здобувачів вищої освіти та майбутніх абітурієнтів.

Для досягнення поставленої мети ЗВО мають провести низку заходів організаційного та технічного характеру. В першу чергу необхідна свідомості викладача і студента та розуміння мети навчання. З іншого боку необхідне вдосконалення технічного забезпечення навчального процесу за рахунок використання сучасної комп'ютерної техніки підвищеної потужності, наявність вільного доступу до Wi-Fi на всій території навчального закладу, створення онлайн-бібліотек та онлайн-курсів.

Слід зазначити, що сучасні реалії вимагають від здобувачів вищої освіти вже на початкових курсах шукати можливості для працевлаштування. Діджиталізація допомогла б таким студентам не втрачати зв'язок з навчальним закладом і не «випадати» з освітнього процесу. Наприклад, можливе створення особистого кабінету здобувача вищої освіти для комунікації його з адміністрацією факультету та доступу до навчальних матеріалів. Сьогодні таку функцію виконує система MOODL, але можливості її дещо обмежені.

Цікавим е приклад Національного університету біоресурсів і природокористування України щодо використання засобів конференц-зв'язку під час проведення лекцій на курсах підвищення кваліфікації викладачів, коли одночасно в режимі реального часу представники різних ЗВО мають можливість не тільки прослухати матеріал, а й особисто спілкуватися з лектором та представниками інших навчальних закладів.

Такий досвід можливо застосовувати і в навчальному процесі ЗВО при викладанні облікових дисциплін. При цьому можливе одночасне прослуховування лекції здобувачами вищої світи не тільки академії, а й коледжів, які входять до складу ПДАА. Таким чином студенти структурних одиниць ПДАА будуть мати можливість ще під час навчання у коледжі познайомитись із професорсько-викладацьким складом академії, прослухати лекції, які читаються на високому професійному рівні, поринути у наукове середовище, що в свою чергу сприятиме підвищенню привабливості навчання саме в академії.

На нашу думку, знання та розуміння основ бухгалтерського обліку необхідно будь-якій людині, яка здобуває освіту і в подальшому буде

працювати в галузях економіки. Для популяризації таких знань також можливе використання онлайн-технологій, наприклад для навчання студентів неекономічних спеціальностей та тих, хто навчається за індивідуальним графіком. При цьому бажано б було надати можливість викладачу приймати виконані здобувачами завдання, а також здійснювати підсумкове оцінювання вивчення ними навчальної дисципліни шляхом особистого спілкування он-лайн.

Розробка он-лайн курсів з облікових дисциплін та вільний доступ до них допоможе популяризувати облікові спеціальності і зможе залучити абітурієнтів.

Список використаних джерел

1. Оцифровування. Вікіпедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9E%D1%86%D0%B8%D1%84%D1%80%D0%BE%D0%B2%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F (дата звернення 17.01.2020)

2. Тетерятник Б. С. Діджитизація та діджиталізація в контексті віртуалізації господарської діяльності. URL: http://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2018/03/Teteriatnyk.pdf (дата звернення 17.01.2020)

3. Грибіненко О. М. Діджиталізація економіки в новій парадигмі цифрової трансформації. Міжнародні відносини. Серія «Економічні науки». 2018. № 16. С. 35-37. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/view/3523/3197 (дата звернення 17.01.2020)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ОСНОВНА СТРАТЕГІЯ ПІДГОТОВКИ КАДРІВ ДЛЯ РОЗВИТКУ АПВ

Томілін О. О., д.е.н., доцент;
Радочіна Ю. І., старший викладач

У розвинутому суспільстві вже тривалий час точаться дискусії щодо вирішення проблем в напрямі удосконалення якості освіти. Як зазначено в енциклопедичному словнику визначення поняття “якість вищої освіти”, трактується як “… комплексна характеристика, яка відображає діапазон рівень освітніх послуг, що надаються системою освіти відповідно до інтересів особи, суспільства і держави” [1, с. 1016]. Найперше і найголовніше – це забезпечення якості вищої освіти і її розвитку, яка ще ніколи не мала важливого соціального та економічного значення, як в теперішній час [2, с. 75]. В Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки наголошується, що функціонування аграрної освіти не повною мірою відповідає соціально-економічним потребам суспільства, рівню розвитку виробництва [5]. Для цього є наступні об’єктивні причини: значний кадровий дефіцит спеціалістів для агропромислового виробництва (АПВ); слабка зацікавленість в роботі молодих спеціалістів після закінчення навчання аграрних навчальних закладів, так як з боку підприємств необхідне фінансове стимулювання молодого спеціаліста [6, с. 201]. Окремі автори вважають, що пошук шляхів поліпшення якості підготовки майбутніх фахівців потребує ретельного вивчення цієї проблеми в комплексі сучасної інноваційно-орієнтованої університетської

освіти [4, с. 5]. Однією з магістральних завдань реформування вищої освіти в Україні є поетапне проведення інтеграційних кроків в сторону гармонізації структури й змісту системи підготовки майбутніх спеціалістів у відповідності до загальноєвропейських освітніх вимог [3, с. 159]. Отже, основною стратегією підготовки кадрів для формування агропромислового виробництва і розвитку аграрної науки є забезпечення якості вищої освіти. З метою покращення якості освіти необхідно: поетапно оптимізувати мережу закладів вищої освіти, що належать до сфери АПВ, шляхом формування потужних аграрних навчальних закладів IV рівня акредитації; удосконалити систему науково-дослідницької роботи із залученням наукових установ НААН України та інших профільних установ [7, с.125]. Таким чином, забезпечення якості вищої освіти є одним із стратегічних напрямів формування та розвитку системи освіти України. Для агропромислових підприємств запропоновано сучасні напрями управління персоналом: підвищення продуктивності праці та ефективності агропромислового виробництва; зупинити процес міграції молодих спеціалістів шляхом впровадження соціальних програм по створенню належних умов життя та праці за рахунок підприємства та ін. [6, с. 203]. Із сучасних напрямів управління персоналом, підвищення продуктивності праці та ефективності агропромислового виробництва можна виділити такі: впровадження програм зі створення професійного складу персоналу; впровадження цільового навчання випускників шкіл у закладах освіти з аграрним нахилом та ін. [8, с.757].

Вважаємо, що в кожному аграрному підприємстві необхідно сформувати таку систему управління кадровим персоналом, яка забезпечила б йому високу ефективність підвищення продуктивності праці, конкурентного становища на внутрішньому та зовнішньому ринках. Крім того, необхідним є розроблення та впровадження ефективної системи моніторингу трудових ресурсів і вдосконалення кадрового забезпечення.

Таким чином, головними завданнями, які має виконувати сучасна система освіти України є: підвищення ефективності освітнього процесу, який повинен відповідати єдиним стандартизованим загальноєвропейським вимогам; оновлення методичного забезпечення навчального процесу у закладах вищої освіти відповідно з вимогами міжнародних стандартів якості освіти; підвищувати мотивацію до навчання студентів і залучати їх до науково-дослідної роботи.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія освіти/ Академія пед. наук України: головн. ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

2. Томілін О. О. Болонський процес – це результат і передумова до інтеграції Європейської вищої освіти: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. “Болонський процес: модернізація змісту природничої педагогічної освіти”. Полтава, Полтавський державний педагогічний університет ім. В.Г. Короленка 2005. С. 74–76. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1693.

3. Томілін О. О. Професійна діяльність викладача як основа забезпечення якості вищої освіти: матеріали 46-ої наук.-методичної конф. викладачів і аспірантів ПДАА “Науковий та педагогічний професіоналізм викладачів ВНЗ

як основа надання студентам якісних освітніх послуг". – Полтава: РВВ ПДАА. – 2015. С. 158–159. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/4393.

4. Шебанін В.С. Інтеграція аграрної освіти, науки і виробництва як основа підготовки сучасних кадрів для АПК / В. С. Шебанін // Економіка АПК. – 2016. – № 11. – С. 5–14. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/E_apk_2016_11_3.

5. Про схвалення Концепції реформування і розвитку аграрної освіти та науки: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 6 квітня 2011 р. № 279-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/279-2011-р.

6. Томілін О. О. Напрями удосконалення системи підготовки кадрів для аграрного сектора економіки. Науковий вісник Ужгородського університету. Збірник наукових праць. Економіка. Вип. 2 (36). 2012. Ужгород: Ужгородський національний університет. 2012. С. 200–204. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1540.

7. Томілін О. О. Стан та проблеми кадрового забезпечення в аграрному секторі економіки: матеріали VI Міжнародної наук.-практ. конф. "Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин". 17–18 трав. 2012 р. Ч. 2. Умань: Видавець "Сочінський", 2012. С. 124–125. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/4094.

8. Томілін О. О., Маслак М. М. Сутність адаптації персоналу підприємств агропромислового виробництва в сучасних умовах. Економіка та суспільство. Електронний ресурс Мукачівського державного університету. 2018. № 14. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/1507.

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ

Помаз Ю. В., к.і.н., доцент;
Помаз О. М., к.е.н., доцент

Нова система освіти в Україні, процес становлення якої відбувається в наш час, зорієнтована, насамперед, на входження у світовий інформаційно-освітній простір. Проте, наразі оголилися виразні регресивні феномени у сучасній освіті, які пов'язані з її масовизацією та інформатизацією. Інтелектофобія та імітація навчання спричиняють зниження якості освіти й неосвіченості людей, що робить їх об'єктом маніпуляції. Рівень інтелекту знижується катастрофічним чином. Створюється жорстка ілюзія знань (за допомогою Internet) та «готовність людей до нерозуміння найпростіших речей» [4, с. 16].

Про зниження рівня інтелектуального розвитку у світі за останні 20 років свідчить група вчених із США, Англії, Швеції, Бельгії, Голландії. Зокрема, за останні два десятиліття рівень розуму британських школярів знизився на 25 %. Саме з переходом в інформаційне суспільство співпала поява функціональної неграмотності в розвинених країнах. Частка громадян США, навички письма і читання яких у 2003 р. були нижче мінімуму, склала 43 %. У Німеччині 14 % дорослого населення можуть бути названі малограмотними. Лише 36 % школярів у Росії у 2003 р. володіли достатніми навичками читання [4, с. 18-19].

У педагогічній теорії та практиці навчально-виховного процесу мають відбутися суттєві зміни, пов’язаних із коригуванням змісту технологій навчання. У закладах вищої освіти вони повинні не лише відповідати гармонійному входженню здобувачів вищої освіти в інформаційне суспільство, а й сучасним технологічним можливостям. Сучасна українська освіта покликана своєчасно реагувати на досягнення науки і культури, формуючи уявлення та навички користування новітніми технологіями на основі сучасних знань й включаючи здобувачів вищої освіти в активні суспільні та професійні відносини. Рівень освіти має відповідати вимогам науково-технічного і духовного прогресу.

У сучасному інформаційному суспільстві ключового значення набуває концепція освіти впродовж усього життя, яка є своєрідною відповіддю на виклик світу. З’являється необхідність поновлювати знання кожного разу, коли людина стикається із нововведеннями в особистому й у професійному житті [1, с. 232].

Прагнення до постійного професійного вдосконалення, підвищення компетентності в своїй галузі знань дає можливість справлятися із несподіваними ситуаціями. Поєднання навчання і практичної роботи дозволить перевірити свої здібності, знання та набути досвіду, приймаючи участь, паралельно навчанню, в різних видах професійної або соціальної діяльності.

Надання у закладах вищої освіти здобувачам вищої освіти певного багажу інформації, що буде використовуватися у подальшій професійній діяльності, не може являтися ключовим принципом та методом навчання. В умовах широкодоступності інформації, зміни її актуальності виникає першочергове завдання навчити людину опрацьовувати та кодифікувати її [1, с. 233].

Модернізація освіти в Україні у контексті світових глобалізаційних та інтеграційних тенденцій, зміни світоглядної парадигми вимагають висококваліфікованого педагога. У процесі підготовки майбутніх фахівців надзвичайно важлива роль належить особистості викладача-професіонала. Викладач третього тисячоліття повинен не просто адаптуватися до стрімких соціальних, економічних, ідеологічних змін, але й уміти аналізувати сучасні процеси, прогнозувати їх розвиток, накреслювати шляхи подальших перетворень. Авторитет та силу його виховного впливу формують наступні особисті якості викладача: високий рівень громадянської відповідальності, соціальна активність, духовна культура, інноваційний стиль науково-педагогічного мислення, готовність до створення нових цінностей і прийняття творчих рішень, потреба в постійній самоосвіті й готовність до професійного самовдосконалення [3, с. 188, 189].

Визначальною запорукою інноваційного розвитку української освіти XXI століття є інноваційна спрямованість діяльності викладача вищої школи. Нова стратегія навчально-виховного процесу передбачає зростання ролі викладача як безпосереднього носія інноваційних ідей. Суттєвій модернізації змісту вищої освіти сприятимуть: якісне оновлення форм і методів навчання і виховання, розробка інноваційних освітніх технологій, створення умов для розробки програми освіти протягом всього життя, участь в інтеграційних міжнародних

проектах, ґрунтовне оновлення взаємозв'язку освіти, науки і виробництва на принципах фундаментальності, інноваційності, інформатизації, комп'ютеризації, гуманізації та ін. [2, с. 164]. Вирішенню глобальних освітянських проблем сприятиме консолідація зусиль соціуму у багатьох напрямках одночасно, які спрямовані на забезпечення належного рівня освіти для розвитку суспільства й забезпечення цивілізаційного поступу людства.

Список використаних джерел

1. Арделян О. О. Освіта впродовж життя – вимога інформаційного суспільства. Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 26-28 жовтня 2017 р.) Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. С. 232-234.

2. Комісарик М. І., Балаєва К. С. Інноваційна спрямованість діяльності викладача вищої школи як необхідна умова підготовки конкурентоспроможного педагога. Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 26-28 жовтня 2017 р.) Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. С. 161-165.

3. Лісовий В. А. Професійні вимоги до особистості викладача вищої школи на сучасному етапі. Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 26-28 жовтня 2017 р.) Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. С. 187-190.

4. Пасніченко А. Е. Забезпечення якості освіти за умов масовизації знань в інформаційну епоху. Якісна освіта в Україні: тенденції, проблеми, перспективи : Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Чернівці, 26-28 жовтня 2017 р.) Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2017. С. 16-23.

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Тютюнник Ю. М., к.е.н., доцент;
Рудич А. І., к.е.н., доцент;
Песцова-Світалка О. С., к.е.н., доцент

Слово «інтерактивний» походить від англійського слова «інтерактив»: «inter» – це «взаємний», «act» – діяти. «Інтерактивний» – означає сприяти, взаємодіяти чи знаходитися у режимі бесіди, діалогу з будь-чим (комп'ютером), чи з будь-ким (людиною). Отже, інтерактивне навчання – це, перш за все, діалогове навчання, у ході якого здійснюється взаємодія викладача і слухача, при цьому основна увага приділяється саме взаємодії слухачів між собою.

Інтерактивне навчання – це діалогове навчання, яке заперечує домінування як одного виступаючого, так і однієї думки над іншою [1]. Інтерактивне навчання має на меті:

- створення умов для залучення всіх слухачів до процесу пізнання;

- надання можливості кожному слухачеві розуміти і рефлексувати з приводу того, що він знає і думає;
- вироблення життєвих цінностей;
- створення атмосфери співпраці, взаємодії;
- розвиток комунікативних якостей і здібностей;
- створення комфортних умов навчання, які б викликали у кожного слухача відчуття своєї успішності, інтелектуальної спроможності, захищеності, неповторності, значущості.

Методи інтерактивного навчання можна поділити на дві великі групи: групові та фронтальні. Перші передбачають взаємодію учасників малих груп (на практиці від 2 до 6-ти осіб), другі – спільну роботу та взаємонавчання всього колективу.

Інтерактивне навчання передбачає: моделювання життєвих ситуацій; вирішення творчих завдань; спільне розв'язання проблем тощо. У ході діалогового навчання слухачі вчаться критично мислити, розв'язувати складні проблеми на підставі аналізу обставин і відповідної інформації, приймати продумані рішення, спілкуватися з іншими людьми.

Використання інтерактивної стратегії змінює роль і функції викладача – він перестає бути центральною фігурою і лише регулює навчальний процес, займається його загальною організацією, визначає загальний напрям (готує до заняття необхідні завдання, формулює питання для обговорення у групах, контролює час і порядок виконання наміченого завдання, дає консультації).

Задачі, які можна розв'язати одночасно під час використання інтерактивних методів: розвиток комунікативних умінь і навичок; емоційний контакт між слухачами; вміння працювати в команді, прислухатися до думки свого колеги; зняття нервового навантаження слухачів, можливість змінювати форми їх діяльності, переключати увагу на вузлові питання теми.

Значення інтерактивних методів навчання визначається тим, що зазвичай люди запам'ятовують: 5 % – лекції, 10 % – того, що читають, 20 % – того, що бачать на власні очі, 50 % – того, що слухають та бачать одночасно, 70 % – того, що обговорюють і пишуть, 80 % – того, що роблять власноруч, 90 % – того, що роблять і обговорюють одночасно, 95 % – того, чому навчають інших.

Основними видами інтерактивних методів навчання є: круглий стіл, мозковий штурм, дискусія, ситуаційний аналіз [2].

«Круглий стіл» – метод проведення заняття із слухачами, які, як правило, мають досвід роботи, практичної діяльності з питання, що обговорюється. На «круглому столі» слухачі можуть і повинні спробувати обґрунтовано поставити питання за темою обговорення, серйозно аргументувати підходи до їхнього вирішення, а також повідомити про вдалий і невдалий досвід. «Круглий стіл» – це свого роду нарада з обміну досвідом і обговорення практичного досвіду, досягнень і помилок.

Метод мозкового штурму – це метод розв'язання невідкладних завдань за короткий період часу. Сутність методу полягає в тому, що необхідно висловити якомога більшу кількість ідей за невеликий проміжок часу, обговорити їх та класифікувати. Цей метод використовується для вирішення складних проблем.

Дискусія – активний метод проведення занять, покликаний мобілізувати практичні та теоретичні знання, погляди слухачів на проблему, що розглядається. Дискусія доречна під час розгляду спірних питань, але у навчальному процесі може не виникати ситуації спірності трактувань Основні передумови використання дискусії в активному навчанні такі: необхідно в складі теми, що досліджується, знайти питання, про які слухачі усвідомлено дотримуються істотно різних точок зору.

Ситуаційний аналіз – полягає в тому, що слухачі, ознайомившись з описом проблеми, самостійно аналізують ситуацію, діагностують проблему та надають свої ідеї і рішення в дискусії з іншими слухачами. Ситуаційний аналіз включає метод аналізу конкретних ситуацій, метод «інциденту», розбір ділової кореспонденції («баскет – метод»).

Таким чином, інтерактивне навчання є тим середовищем, яке найбільш вдало моделює зовнішнє соціальне оточення, вчить публічній комунікації, сприяє соціалізації та вмінню раціонально і корисно діяти в суспільстві. Під час інтерактивного навчання здобувач вищої освіти стає не об'єктом, а суб'єктом навчання, він відчуває себе активним учасником освітнього процесу. Це забезпечує внутрішню мотивацію навчання, що сприяє його ефективності. Водночас слід розуміти, що заняття не повинні бути перевантажені інтерактивною роботою. Доцільним, на нашу думку, є використання 1-2 методів упродовж одного заняття.

Список використаних джерел

1. Інновації у вищій освіті: проблеми, досвід, перспективи: монографія; за ред. П.Ю. Сауха. Житомир: Видавництво ЖДУ ім. І. Франка, 2011. 444 с.

2. Куклін О.В. Концептуальні засади інноваційного розвитку вищих навчальних закладів. Електронне фахове видання «Ефективна економіка». URL: http://www.economy.nayka.com.ua.

МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Красота О. Г., к.е.н., доцент

З тих пір, як будівельники Вавилонської вежі заговорили різними мовами, суспільство стало потребувати перекладачів. Товмачі цінувалися всюди. До останнього часу іноземні мови був швидше хобі, ніж жорстокою реальністю. Знати іноземну мову – означало бути естетом, належати до певного кола або (найбезпечніший варіант) - уславитися диваком. Але часи змінюються ...

Зараз нас все менше лякає величезна фортеця під назвою "Іноземна мова", на вершині якої гордо майорить прапор (найчастіше британський), і виникає питання який план обрати для оволодіння цією фортецею. І, в даному випадку, цим необхідним планом послужить знання сучасних методик вивчення [3].

Останнім часом, коли ринок освітніх технологій рясніє пропозиціями з найрізноманітніших прийомів вивчення англійської мови, питання "За якою методикою ви викладаєте?" стає все більш актуальним, що свідчить про підвищення культури споживання інтелектуальної продукції. Спантеличений абітурієнт, студент або бізнесмен (втім, теж студент) все частіше застигає перед

книжковими полицями з лінгвістичної літературою і медіа-посібниками або задумливо переглядає довгий список рекламних оголошень. Один із критеріїв вибору - ціна, а ось головний ... "Англійська за два тижні", "Комунікативна методика викладання англійської мови", "Ефективний експрес-метод", і в решті решт "Англійська на рівні підсвідомості". Так багато нового і невідомого! А це породжує сумніви в результатах. Чи можна довіряти сучасним технологіям? Або віддати перевагу добре відомим "брендам", які поступово переходить в розряд методичної класики – таким, як "Headway", наприклад? [3]

Який метод навчання мови найбільш ефективний для дорослих? Методики навчання в кожній окремо взятій школі мови можуть бути різними - викладачі роблять акцент як на одній схемі, так і на змішуванні різноманітних підходів, дозволяючи учням знайти для себе найефективніший шлях.

Комунікативний метод. Мета цього методу - навчити дорослого студента вільно спілкуватися англійською мовою, усно або в листуванні. Заняття проходять в обговоренні різних тем, а учневі надається можливість освоїти навички живого і емоційного розмови [1].

Грамматико-перекладний метод полягає у вивченні іноземної мови шляхом виконання різних письмових вправ і перекладу текстів. Досить ефективний спосіб отримати основні навички побудови речень, але відсутність мовної практики робить його неповноцінним з точки зору практичного використання.

Аудіолінгвальний метод з'явився в 70-і роки і заснований на багаторазовому повторенні певних виразів, які за необхідності вживаються в живому спілкуванні. Але відсутність зворотного зв'язку робить такий підхід малоефективним, так що в даний час він використовується лише як доповнення до інших методик навчання.

Метод занурення - досить цікавий і досить своєрідний спосіб вивчення англійської мови для дорослих. Його суть в повній відмові від рідної мови на заняттях. При цьому студентам на уроках часто пропонують грати певні «ролі» - вибрати собі нову професію, захоплення і життєву позицію. Таким чином знімаються психологічні бар'єри, а учень стає більш розслабленим [2].

Метод фізичного реагування спрямований на правильне сприйняття і розуміння англійської мови. Перші заняття проходять без розмовної практики – лише читання і прослуховування записів забезпечують студенту можливість отримати базовий словниковий запас і розуміння граматики. Через деякий час до вправ додають новий вид - викладач англійською мовою просить учнів виконувати різні дії, при цьому оцінка ефективності залежить від того, наскільки точно студенти зрозуміли слова вчителя [2].

Інтенсивний метод навчання підходить для дорослих студентів, які хотіли б освоїти навички спілкування та письма за максимально стислі терміни. Безліч діалогів, тренінги, запам'ятовування певних стійких виразів - програма курсу спрямована на швидкий результат і зазвичай залежить від особистих цілей вивчення англійської мови для кожного учня.

Дистанційний метод - хороший спосіб для тих, хто не має можливості отримати бажану освіту в своєму регіоні або не володіє запасом вільного часу

для відвідування курсів. Спілкування з викладачем за допомогою мережі Інтернет накладає деякі обмеження, наприклад, знижує рівень емоційної складової у використанні мови, але тим не менш є непоганим способом обійти проблеми в організації занять. Самостійне вивчення підходить для дорослих учнів з високим рівнем самодисципліни і неослабною мотивацією. Освоїти англійську мову власними силами можна за допомогою читання іноземної літератури, перегляду фільмів і передач з субтитрами, заучування груп слів. Одним з найбільш ефективних методів самонавчання є спілкування з носієм мови - в пошуку такої людини може допомогти Інтернет.

Список використаних джерел

1. Подходы и методы обучения грамматике английского языка https://www.uchportal.ru/publ/15-1-0-7511

2. Обучение грамматике английского языка https://ped-kopilka.ru/

3. Английский для взрослых https://www.kp.ru/guide/angliiskii-dlja-vzroslykh.html

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФІЛОСОФСЬКИХ ДИСЦИПЛІН В УМОВАХ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Шейко С. В., к.філ.н., доцент;
Колодій О. С., к.пед.н.

Забезпечення якості викладання філософських дисциплін в умовах сучасного інформаційного суспільства визначається методологічним принципом діалектичної єдності кількісних показників із якісно-змістовними компонентами навчальних дисциплін.

Феномен філософської культури, історичного та соціально-політичного пізнання пов’язане з необхідністю суттєвого дослідження проблеми інформаційного забезпечення. Людина свідомо чи несвідомо повсякчас виступає суб’єктом творення якісно-нової інформації. Наявність інформації є обов’язковою властивістю світової філософії та будь-якого історико-культурного середовища. Сучасний світ характеризується надзвичайно-високим рівнем наявності найрізноманітнішої інформації в філософській царині. Найвпливовішими факторами інформаційної культури виступають сучасні інформаційні технології та засоби масової комунікації. Інформаційний потік постійно розширюється, розвивається, а його інформаційний вплив на суспільство та людину може виявити своєрідну агресивність і при цьому перетворюватися на справжній інформаційний пресинг. За таких обставин освічена людина досить успішно знаходить потрібну інформацію, але й інформація, в той же час, доволі вдало «полює» на людину.

Таким чином, інформаційна насиченість сучасного різноманіття філософської культури постійно збільшується за кількісним обсягом. З одного боку, цей процес має незаперечне позитивне значення, він сприяє подальшому розвитку філософських традицій, поліфонії філософських напрямків та течій, розповсюдження необхідних знань, ствердженню життєво важливих ідеалів,

прагнень та переконань. Проте, з іншого боку, теперішній наявний потенціал людства з його історичною пам'яттю та величезним досвідом осмислення сьогодення змушують виявляти певну стриманість і навіть обережність із оцінкою феномену інформаційної філософської культури. Важливим залишається кількісний аспект розвитку сучасного інформаційного поля, а саме його постійне швидкоплинне розширення. Виникає глобальне питання: чи здатне людство й далі нести величезний багаж інформації, яка з необхідністю збільшується в геометричній прогресії? Чи не стане в недалекому майбутньому інформаційний багаж тим «тягарем», важкість якого виснажить і навіть у змозі розчавити самовпевненого дослідника?

Надмірно зростаюча швидкими темпами кількість інформації, навіть важливої й потрібної, попри класичну практику диференціації та інтеграції сфер філософського знання здатна викликати в людини крайнощі гносеологічного песимізму – непорозуміння, розгубленість, «трагізм особистості», або ж взагалі самоусунення від прагнення освоювати дійсність, суб'єктивного виправдання небажання вивчати реальність, а також критично мислити, об'єктивно пізнавати світ.

Тому, відповідною дилемою постає предмет дослідження якісного аспекту розвитку інформаційного потенціалу світоглядно-методологічних аспектів філософської культури, в контексті якої визначаємо поліваріантність підходів ставлення до сучасного інформаційного поля. Потрібна інформація, яку використовує особистість, повинна визначатися не стільки кількістю, а навпаки змістовною якістю, котра ґрунтується на визначених філософсько-методологічних засадах. Становлення особистості мусить виявляти розбірливість та формувати у собі критичність мислення. Формуванню цих вмінь повинні сприяти повноцінна філософсько-гуманітарна освіта та практичне втілення морально-етичних принципів: гідності, свободи волі людини, патріотизму та толерантності. Світогляд молодого науковця, педагогічного чи інженерно-технічного працівника, маючи вузькоспеціалізований, хоча й творчий характер, має доповнюватися багатоманітними зразками світової філософської культури, що забезпечують загальні основи духовно-теоретичного та духовно-практичного освоєння об'єктивної реальності.

Таким чином, при використанні сучасних інформаційних технологій у процесі викладання філософських дисциплін, потрібно дотримуватися перепровірених методологічних принципів філософії освіти, зокрема, єдності кількісних та якісних підходів щодо освоєння філософських знань, а також відомих принципів діалектики − інтеграції та диференціації наукового знання, тобто виділення окремих галузей у розвитку сучасної філософії, отримання ними самостійності та самодостатності, а також прагнення до цілісного системного їх вивчення.

Список використаних джерел

1. Іформаційне суспільство у соціально-філософській ретроспективі та перспективі / В.В. Лях, В.С. Пазенюк, Я.В. Любивий, К.Ю. Райда, В.К.

Федорченко, О.М. Йосипенко, О.П. Будя, Ю.О. Безукладніков. Київ : ТОВ «XXI століття: діалог культур», 2009, 404 с.

2. Кримський С.Б. Межа тисячоліть – зміна вимірів в історії. Про софійність, правду, смисли людського буття : збірник наук.-публіц. і філос. ст. Київ, 2010. С 273−289.

МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Ільченко А. М., к.пед.н., доцент

Проблема удосконалення і підвищення якості вищої освіти, що полягає в створенні комплексу елементів і характеристик освітнього процесу для підготовки висококваліфікованих фахівців, конкурентоспроможних на сучасному ринку праці, нині не втрачає своєї актуальності. Тому, важливими завданнями сучасного закладу вищої освіти залишаються: надання високого рівня професійних знань і умінь, формування загальних і фахових компетентностей, професійної свідомості, розвиток розумових і фізичних здібностей, виховання моральних якостей особистості, здатної до свідомого суспільного вибору, розв'язання професійних і життєвих завдань, самовдосконалення, самореалізації тощо.

Науковці і практики визначили основні шляхи реалізації поставлених завдань, а саме: створення інноваційного освітнього середовища, формування контингенту здобувачів вищої освіти, кадрове забезпечення освітнього процесу, підбір засобів, методів, методик, технологій викладання відповідно до цілей і задач навчання, удосконалення механізму оцінювання та діагностики навчальних досягнень, посилення практичної складової навчання, залучення роботодавців для формування освітньо-професійних програм спеціальностей, соціально-гуманітарна спрямованість навчально-виховного процесу. Та визначальним чинником якісної освіти є суб'єктивна позиція особистості, пов'язана з високою мотивацією до навчання.

Визначення ролі мотивації в пізнавальній діяльності особистості, дослідження особливостей позитивної мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти, створення слушних умов для її формування висвітлені в працях: С. Бобровицької, Н. Бордовської, Н. Волкова, О. Дусавицького, А. Ільченко, А. Маркової, А. Мечнікова, Г. Мухіної, В. Полянської, Л. Помиткіної, О. Попадич, В. Старости, інших.

В Українському педагогічному словнику С. Гончаренка термін «мотивація» визначається як «система мотивів або стимулів, яка спонукає людину до конкретних форм діяльності або поведінки» [2, с.217]. Формування мотивації, зазначає Л. Буданова, – це виховання в людини ідеалів, побудова системи цінностей, принципів, пріоритетів, визначених суспільством, які у поєднані з активністю, визначають взаємозв'язок між усвідомленими та реально діючими мотивами [1].

Слід зауважити, що одна й та ж сама діяльність може здійснюватися з різних мотивів. Так, науковець А. Маркова поділяє мотиви навчальної діяльності на:

1) пізнавальні: широкі пізнавальні, зорієнтовані на оволодівання новими знаннями; навчально-пізнавальні, зорієнтовані на засвоєння способів, прийомів самостійного оволодіння знаннями; мотиви самоосвіти, зорієнтовані на набуття додаткових знань для подальшого самовдосконалення;

2) соціальні: широкі соціальні (обов'язок і відповідальність перед суспільством), вузькі соціальні (самоствердження в суспільстві), мотиви соціальної співпраці, зорієнтовані на способи взаємодії з іншими людьми [5].

Інші науковці визначають такі групи мотивів: особистісні, соціальні, спонукальні, пізнавальні, професійно-ціннісні, меркантильні, естетичні, комунікативні, статусно-позиційні, традиційно-історичні, утилітарно-пізнавальні, усвідомлені, неусвідомлені, інші.

Для дослідження пріоритетних мотивів навчальної мотивації у здобувачів вищої освіти першого року навчання у 2019 р. в Полтавській державній аграрній академії було організовано та проведено психолого-педагогічне дослідження «Мотивація як невід'ємна складова формування професійних компетентностей». Для аналізу мотивів навчально-пізнавальної діяльності були використані методи: бесіда, анкетування. Вибірку для дослідження склали 82 здобувачі вищої освіти першого року навчання спеціальностей: 208 Агроінженерія, 201 Агрономія, 071 Облік і оподаткування, 035 Філологія, 052 Політологія. Проведене дослідження показало недостатній рівень позитивної мотивації до навчання, низьку сформованість професійного і пізнавального мотивів здобувачів вищої освіти першого курсу [3].

Формуючи навчальну мотивацію у здобувачів вищої освіти, В. Клочко радить звертати особливу увагу на формування позитивних мотивів, а саме: пізнавального (мотиву набуття знань), професійного, мотиву досягнення успіху [4]. За О. Дусавицьким, головним мотивом освітньої діяльності має виступати навчально-пізнавальний інтерес, який відображає діяльнісну природу, пізнавальну природу індивіда й сприяє самоствердженню у системі соціальних відносин.

Основними способами розвитку пізнавальних мотивів можуть бути методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, а саме:

1) методи формування пізнавальних інтересів (метод забезпечення успіху в навчанні, метод пізнавальної, ділової гри, метод створення цікавих ситуацій, метод створення ситуації інтересу до навчання, метод створення ситуації новизни навчального матеріалу, проблемний метод, метод використання життєвого досвіду тощо);

2) методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання (роз'яснення мети вивчення предмета; вису¬вання вимог; заохочення; оперативний контроль, вказування на недолі¬ки, зауваження).

Отже, висока мотивація до навчання є основним чинником успішної навчально-пізнавальної діяльності особистості. Позитивна навчальна мотивація дає можливість підвищити рівень зацікавленості здобувачів вищої освіти до

навчального процесу, їх науковий, творчий потенціал, що веде за собою підвищення загального рівня вищої освіти.

Важливим завданням викладачів вищої школи залишається не лише передавання знань і досвіду, а й мотивування студентів до систематичного якісного вивчення навчального матеріалу, ефективного вибору і засвоєння корисних знань, використовуючи позитивне мислення, ситуації успіху, надання свободи вибору, впроваджуючи інноваційні технології навчання, методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності [3].

Дослідження мотиваційної складової професійної підготовки здобувачів вищої освіти як основного чинника підвищення якості освіти потребує більш детального вивчення. Подальші дослідження передбачаються у напрямі вивчення та впровадження шляхів підвищення рівня позитивної мотивації до навчання здобувачів вищої освіти в умовах вищої школи.

Список використаних джерел

1. Буданова Л. Мотивація – ключ до пізнання : [методичний посібник]. Шевченкове, 2011. 23 с.

2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник. К.: Либідь, 1997. 374 с.

3. Ільченко А.М., Вовк М.О. Стан сформованості мотивації до навчання у здобувачів вищої освіти // Всеукраїнський науково-практичний журнал «Директор школи, ліцею, гімназії». Спеціальний тематичний випуск «Міжнародні челпанівські психолого-педагогічні читання». №2. Кн. 2. Том I (24). К. : Гнозис, 2019. С.219-226.

4. Клочко В.І., Коломієць А.А. Формування мотивації навчально-пізнавальної діяльності студентів технічних спеціальностей : [монографія]. Вінниця : ВНТУ, 2012. 188 с.

5. Маркова А. Формирование мотивации учения в школьном возрасте: [пособие для учителя]. М. : Просвещение, 1983. 96 с.

НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Глущенко Ю. А., к.е.н., доцент

Головним вектором розвитку сучасної кадрової політики має стати забезпечення діяльності держави висококваліфікованими кадрами, здатними до реалізації національних інтересів держави.

«Державна кадрова політика - це цілеспрямована стратегічна діяльність держави, пов'язана з плануванням та прогнозуванням формування, професійного розвитку та раціонального використання кадрів, усіх трудових ресурсів України, визначенням цілей і пріоритетів кадрової діяльності» [1].

Наразі відбувається реалізація третього її етапу (2017 – 2020 роки), ключовим завданням якого є: «... створення механізму залучення інвестицій у розвиток кадрового потенціалу».

Кадровий потенціал закладів освіти є джерелом інтелектуальних ресурсів, що забезпечує її конкурентоздатність на державному та світовому рівні і цим самим впливає на стан соціально-економічного розвитку суспільства.

Проте, існуючі в Україні проблеми фінансового характеру не сприяють

належному рівню інвестування закладів освіти, шо негативно позначається на стані формування та розвитку їх якісного кадрового потенціалу. Так, останнім часом спостерігається скорочення обсягів фінансування закладів вищої освіти, що призводить до зменшення її частки в загальній структурі видатків майже на 6 % за період 2016 – 2018 рр. (рис. 1).

На думку А. Соколовської: «... різним є ступінь готовності суспільства, наукової спільноти і органів державного управління у системах фінансування освіти й науки в Україні» [3, с. 50-51].

Поряд з тим, проблемним є питання зайнятості випускників закладів вищої освіти, що пов'язано з складністю працевлаштування без існуючого досвіду, відсутністю вакансій за фахом та мотивації, психологічною неготовністю, тощо.

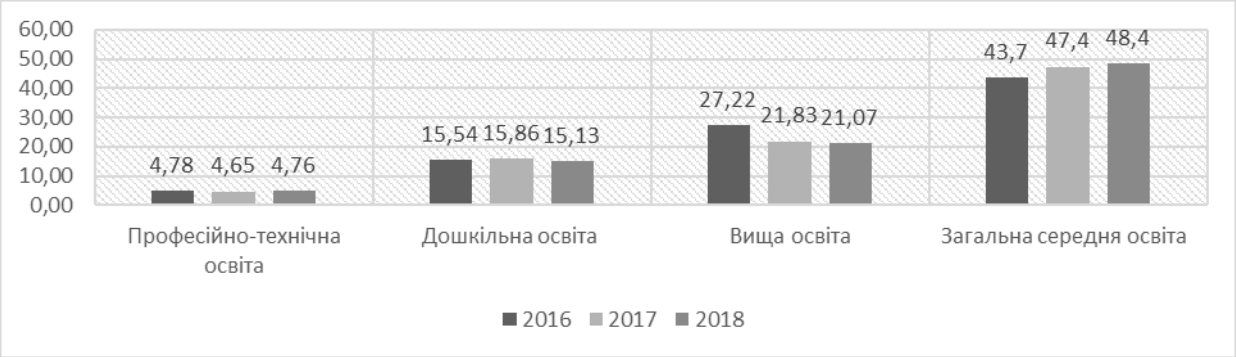

Рис. 1. Динаміка структури видатків на освіту у зведеному бюджеті України, %

Як свідчать дані служби зайнятості, найбільша частка зареєстрованих безробітних громадян з вищою освітою (рис. 2).

Рис. 2. Структура зареєстрованих безробітних за видами освіти станом на 1 січня 2020 року, % [4]

Значним є також рівень безробіття серед молоді (рис.3).

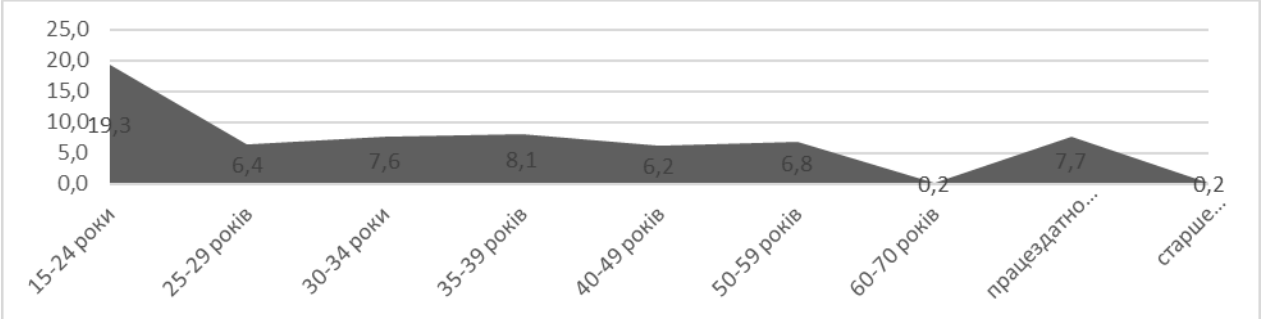

Рис. 3. Рівень безробіття населення за віковими групами у 2018 році [2]

Нажаль дані статистика не відображають стан працевлаштування випускників закладів вищої освіти, що в свою чергу негативно впливає на забезпечення впровадження якісної кадрової політики у сфері освіти.

Стратегічною її метою також має стати підвищення престижу, рейтингу науково-педагогічної діяльності, зокрема шляхом належної оплати праці, що займає найнижчі позиції поряд з іншими видами економічної діяльності (рис. 4).

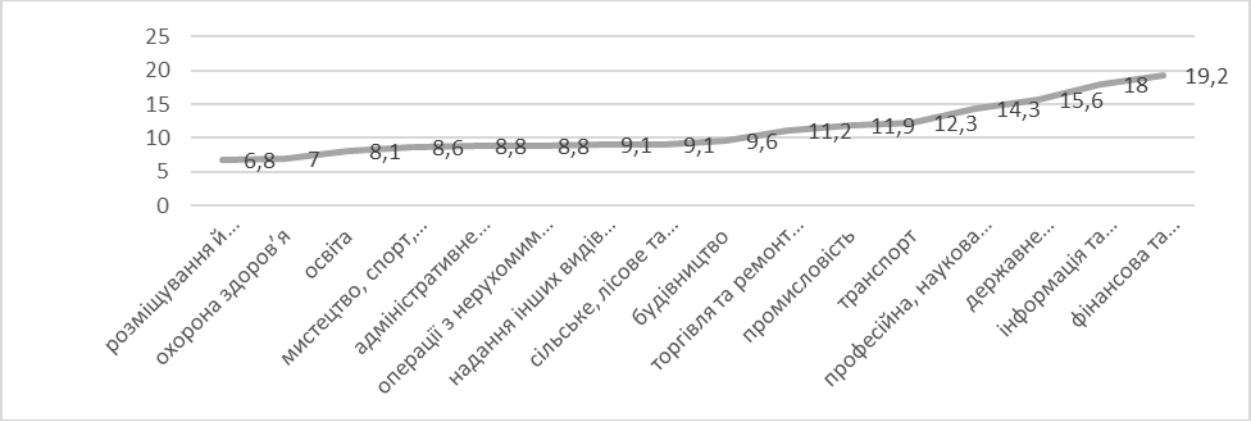

Рис.4. Заробітна плата штатних працівників України у листопаді за видами економічної діяльності, тис. грн. [4]

Таким чином, слід акцентувати, що розвиток державної кадрової політики в Україні в освіті має враховувати удосконалення нормативно-правової та організаційної бази, підвищення ефективності фінансування освіти, забезпечення працевлаштування випускників, соціального захисту педагогічних, науково-педагогічних та керівних кадрів.

Список використаних джерел

1. Державна кадрова політика в Україні: стан, проблеми та перспективи розвитку : наук. доп. / авт. кол. : Ю. В. Ковбасюк, К. О. Ващенко, Ю. П. Сурмін та ін. Київ : НАДУ. 2012. 72 с.

2. Публікація документів Державної служби статистики України. URL: https://ukrstat.org. (дата звернення 20.01.20 р.).

3. Соколовська А. М. Фінансування науки в Україні: напрями змін. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка*. 2018. № 5. С.50-57.

4. Ситуація на ринку праці та діяльність державної служби зайнятості у 2019 році. URL: https://www.dcz.gov.ua/analitics/67 (дата звернення 21.01.20 р.).

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Тютюнник С. В., к.е.н., доцент;
Романченко Ю. О., к.е.н., доцент;
Красота О. Г., к.е.н., доцент

На сучасному етапі пріоритетним завданням є забезпечення якості вищої освіти у закладах вищої освіти України. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про вищу освіту», «якість вищої освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом вищої освіти

та/або договором про надання освітніх послуг» [2].

У ст. 16 Закону України «Про вищу освіту» зазначено, що «система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів [2]:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;

2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;

3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою;

6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

Система забезпечення закладом вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) за його поданням оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти».

Якість освіти розглядають як комплекс характеристик освітнього процесу, а саме послідовне і практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості. При цьому виділяють три групи характеристик: якість потенціалу досягнення мети освіти, якість процесу формування професіоналізму та якість результатів освіти [1].

Якість потенціалу характеризується: якістю мети освіти (заклади вищої освіти при формулюванні постановки мети освіти враховують вимоги ринку праці); якістю освітнього стандарту (порівняння змістовного наповнення стандартів за спеціальностями свідчить про повну їх неузгодженість); якістю освітньої програми (тематичне наповнення освітніх програм за багатьма спеціальностями в цілому є уніфікованим, але змістовне наповнення окремих тем має суттєві відмінності); якістю матеріально-технічної бази освітнього процесу (упродовж останніх десятиріч спостерігається суттєве погіршення

стану лабораторної бази та комп'ютерного забезпечення навчального процесу, що здійснює негативний вплив на підготовку фахівців); якістю професорсько-викладацького складу (спостерігається зростання чисельності кандидатів та докторів наук, але дещо знижується темпи одержання звань доцента та професора); якістю абітурієнтів (заклади вищої освіти знаходяться не в рівних умовах з позиції якості абітурієнтів за результатами ЗНО, випускники з вищими балами ЗНО надають перевагу провідним закладам вищої освіти. Таким чином здобувачі вищої освіти першого курсу значно різняться своїм рівнем базового потенціалу у різних ЗВО, що впливає на якість освіти і як результат підготовку кваліфікованих фахівців і їх конкурентоспроможність на ринку праці); якістю інформаційно-методичної бази.

Якість процесу формування професіоналізму характеризується якістю технології освіти (технології навчального процесу є традиційно застарілими і передбачають проведення лекцій і практичних занять традиційними методами, без широкого використання інноваційних підходів, пов'язаних із застосуванням інтерактивних методів навчання); якістю контролю навчального процесу; якістю мотивації професорсько-викладацького складу на творчість і ефективність педагогічної діяльності; якістю відношення здобувачів вищої освіти до освіти; інтенсивністю освітнього процесу; управлінням освітою; методами презентації та ін.

Якість результатів освіти передбачає усвідомлення професіоналізму, розпізнавання та реалізація індивідуальних здібностей і особливостей, працевлаштування, кар'єра і заробітна плата, оволодіння методикою самоосвіти, знання та практичні навички.

Також суттєвою проблемою забезпечення якості вищої освіти в Україні є дотримання академічної доброчесності.

Список використаних джерел

1. Куруч А.В. Забезпечення якості вищої освіти в Україні: виклики сьогодення. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology. 2018. VI (70). С. 28-32. URL: http://www.seanewdim.com (дата звернення: 15.01.2020).

2. Про вищу освіту: Закон України від 01 липня 2014 р. № 1556-VII /Верховна Рада України. URL: http:// www.rada.gov.ua (дата звернення: 15.01.2020).

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАХОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ КУРСОВИХ РОБІТ

Пономаренко О. Г., к.е.н., доцент

Необхідність існування серед видів позааудиторної роботи здобувачів вищої освіти курсових робіт зумовлена тим, що виконуючи таке, персоналізоване за темою та об'єктом дослідження, вони удосконалюють: навики самостійної роботи над навчально-методичною і фаховою періодичною літературою; уміння збирати і узагальнювати фактичний матеріал за даними підприємств, установ, організацій; навики виявлення закономірностей розвитку

економічних явищ; уміння поглиблено аналізувати категорії, поняття, явища і процеси; навики практичного користування науковою термінологією та застосування нормативно-правових актів; уміння сформулювати шляхи оптимізації того чи іншого явища, давати рекомендації щодо подальшого його розвитку, а також окреслювати основні напрями підвищення ефективності економічного механізму розвитку підприємств [1].

Найбільш важливими загальними вимогами щодо виконання курсових робіт здобувачами вищої освіти облікового профілю є такі:

– тема курсової розкривається на основі широкого вивчення загальної навчальної та спеціальної наукової літератури з даної проблематики;

– у курсовій містяться елементи творчості, теоретичні висновки висвітлюються у взаємозв'язку з існуючою обліковою практикою, економічні явища і процеси розглядаються в динаміці та розвитку;

– курсова робота має чітко визначені вимоги щодо оформлення;

– текст викладається згідно з планом і виконується самостійно; не практикуються дослівні запозичення з літературних джерел, окрім використання цитат з обов'язковими посиланнями на джерело [2].

З метою дотримання вимог щодо оптимізації кількості заходів підсумкового контролю (іспит, залік, курсова робота) позитивним є досвід включення до навчальних планів міждисциплінарних курсових робіт. Так, міждисциплінарна курсова робота з дисциплін професійної підготовки здобувачів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» орієнтована на оцінку рівня систематизації та закріплення знань з дисциплін «Бухгалтерський облік», «Фінансовий облік», «Управлінський облік», «Звітність підприємств» та включає 2 компоненти: теоретичну і практичну.

При скороченні, згідно чинних нормативних вимог, об'єму у кредитах, відведеного на виконання курсових робіт, їх оптимальний обсяг не має перевищувати 20 сторінок. Такий обсяг для досягнення цілей виконання курсових робіт забезпечуватиметься зміщенням акцентів з теоретичного обґрунтування до практики. Мінімізація обсягу теоретичної складової роботи без цитування термінології, переосмислення пунктів нормативних актів дозволить також більш успішно дотримуватися вимог академічної доброчесності – проходити перевірки серверами на встановлення оригінальності робіт. Отже, скорочений за обсягом теоретичний розділ є виключно результатом інформування про стан розробки науковцями обраної теми з висловленням власної думки з приводу розробленості досліджуваного питання й окресленням напрямів удосконалення облікового забезпечення об'єкта.

Обсяг основного розділу міждисциплінарних курсових робіт облікового профілю не має перевищувати 10 сторінок та містити прямого цитування нормативних актів з описом порядку заповнення документів чи принципів формування кореспонденції рахунків. Основний розділ роботи – це стисла критична оцінка рівня процесів документування та синтетичного обліку і звітності щодо об'єкта на конкретному підприємстві з акцентуванням на можливі недоліки чи напрями удосконалення.

Для подолання проблеми обмеженості у цифровому матеріалі облікових даних підприємств через комерційну таємницю (особливо щодо інформації управлінського обліку) запроваджено розрахунковий розділ, варіанти наскрізної задачі якого персоналізовані за двома останніми цифрами залікових книжок.

Загальні висновки курсової роботи виконують роль закінчення, зумовленого логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині інформації й мають бути гармонізованими із завданнями зі вступу. Їх подають в гранично-стислому викладі.

Пункти висновків доцільно формулювати у вигляді окремих тез за структурою: «суть проблемного питання та процедура дослідження, що його виявила →результат дослідження».

Пропозиції за результатами зроблених узагальнень мають стосуватися удосконалення обліку (фінансового чи (і) управлінського, податкового) та звітності. Слід акцентувати на обґрунтованості пропозицій та ефекті від їх впровадження у практику облікової роботи досліджуваного підприємства. При здійсненні опису ефекту можна використовувати такі усталені словесні конструкції: « що дозволить», «що забезпечить...», «..що створює умови для покращення...», «які є підставою для удосконалення ...» і так далі.

Список використаних джерел

1. Курсові роботи: вимоги та рекомендації до виконання й захисту : навч. посіб. для студ. спеціальності 035 «Філологія» / КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 89 с.

2. Методичні вказівки з виконання міждисциплінарної курсової роботи з дисциплін професійної підготовки (для студентів освітньо-професійної програми «Облік і оподаткування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» СВО «Бакалавр» денної та заочної форм навчання) / Пономаренко О. Г. Канцедал Н. А., Лега О. В., Мокієнко Т. В. Полтава : ПДАА, 2019. 49 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕРЕРВНОГО ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ВИКЛАДАЧІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Нездойминога О. Є., к.е.н.;
Красота О. Г., к.е.н., доцент

Процес реформування в системі освіти в Україні продовжується. На сьогодні серед важливих пріоритетів розвитку виділяють не тільки модернізацію обладнання та освітнього середовища, але й спрямування фінансування на підвищення кваліфікації освітян та формування зв’язку між ринком праці та освітою.

Якість освіти – комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості. Це певний рівень знань і вмінь, розумового, фізичного й морального розвитку, якого досягли випускники освітнього закладу відповідно до запланованих цілей навчання і виховання [1].

Останнім часом вся увагу зосереджена на обговорюванні можливостей використання інтернаціоналізації, запровадженні англійської мови у вищій освіті, розбудові та розвитку системи зовнішнього та внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Проте, якість освітніх послуг залежить від організованої системи підготовки фахівців, що неможливо досягти без кваліфікованих кадрів професорсько-викладацького складу закладів вищої освіти.

Нагальним постає питання підтримки та розвитку викладачів закладів вищої освіти, що вбачається можливе завдяки підвищенню їх кваліфікації.

Основними завданнями підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти:

– забезпечення ефективного виконання нових завдань;

– підвищення гнучкості управління і придатності до освітніх інновацій;

– просування по посаді або в горизонтальному переміщенні;

– освоєння нових професійних вмінь та навичок;

– підвищення адаптації викладачів до нової техніки та технології.

Говорячи про безперервність процесу підвищення кваліфікації викладачів, слід враховувати багато різних факторів. Основними з них можна виділити:

– матеріальне забезпечення;

– час;

– особисті стимули (підвищення оплати праці, кар’єрний ріст, достатній соцпакет).

Підвищення кваліфікації в сучасному освітньому середовищі можна розглядати не тільки як процес удосконалення вже існуючих навичок, професії, спеціальності. В умовах постійної інформатизації та всебічного суспільного розвитку, простий викладач повинен орієнтуватися в багатьох сферах, що суміжні з тим предметом, який від викладає. Крім того, практика показує, що професійних навичок викладачу не вистачає, щоб зробити освітній процес достатньо цікавим для сучасного здобувача вищої освіти. Тут треба мати індивідуальних підхід і в той же час, орієнтованих на досягнення кінцевої мети та компетентності.

Тому безперервне підвищення кваліфікації може розглядатися як безперервний процес навчання викладача, що надає йому переваги перед іншими колегами. Розширюючи свої знання не тільки в основній професійній сфері, алей в інших сферах, викладач має змогу більш широко окреслити необхідність та практичну значимість тієї професії, яку здобуває студент, навчаючись у вищому закладі освіти.

Практика сучасних закладів вищої освіти світового значення – Массачусетський технологічний інститут, Стенфордський університет, Гарвардський університет та Каліфорнійський технологічний інститут, британські Оксфордський та Кембриджський університети [2] – свідчить про те, що викладачі зосереджують увагу студентів на практичному застосування знань, проте, якщо ти не володієш сучасними технологічними засобами, не орієнтуєшся в змінах у законодавстві стосовно конкретного питання, тобі

необхідно підвищувати свою кваліфікацію, щоб бути спроможним дійсно готувати тих спеціалістів, фахівців, які зможуть вирішувати практичні завдання в будь-якому професійному середовищі. В багатьох закордонних закладах вищої освіти організації процесу підвищення кваліфікації передбачає проведення міждисциплінарних курсів, що значно розширює кругозір викладачів та робить їх більш пристосованими до якісної подачі знань студентам [3].

Серед основних конпетентностей, що розвиваються під час професійного підвищення кваліфікації в Оксфордському міждисциплінарному центрі партнерського розвитку докторантури увагу зосереджено на таких:

– здатність до критичного мислення та вмінні підготовити, надати проекти та управляти ними;

– гнучкість в комунікації під час проведення досліджень;

– розвиток особистих навичок, необхідних для успішної роботи в найрізноманітніших професіях;

– розвиток навичок в сфері взаємодії з громадськістю та науковою комунікацією, підприємницьких та ділових якостей та викладання [4].

В цілому ж відповідальність за організацію безперервного підвищення кваліфікації викладачів закладів вищої освіти лежить перш за все на самих викладачах. Їх прагнення до вдосконалення і викладання на належному рівні є головними мотивами до саморозвитку та самообучаємості.

Список використаних джерел

1. Якість освіти. – URL: https://mon.gov.ua/ua/tag/yakist-osviti

2. Найкращі університети світу – 2019. URL: https://acc.cv.ua/news/world/

3. Advanced training courses. URL: https://en.unisi.it/teaching/

4. Career Development, Teaching and Professional Skills. URL: http://www.biodtp.ox.ac.uk/programme/

ОСОБЛВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ СИСТЕМ АВТОМАТИЗАЦІЇ БІЗНЕСУ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ З ОБЛІКУ І ОПОДАТКУВАННЯ

Черненко К. В., к.е.н.;
Романченко Ю. О., к.е.н., доцент

Необхідність у кваліфікованих фахівцях, які володіють навиками роботи з обчислювальною технікою, перетворюється в провідний фактор освітньої політики. Адже діяльність людей все більшою мірою залежить від їх інформованості і здатності ефективно використовувати інформацію. Для вільної орієнтації в інформаційних потоках сучасний фахівець будь-якого профілю повинен уміти одержувати, обробляти і використовувати інформацію за допомогою комп'ютерів, телекомунікацій і інших засобів. В останні роки особливої актуальності набуває важливість інформаційних технологій в навчанні при формуванні професійних якостей фахівців облікового профілю.

Застосування інформаційних технологій в навчальному процесі сприяє підвищенню мотивації навчання, економії навчального часу, а інтерактивність і наочність сприяє кращому поданню, розумінню і засвоєнню матеріалу.

Поява і розвиток пакетів прикладних програм створюють величезні можливості для їх використання в бухгалтерському обліку. Уміння ефективно використовувати нові інформаційні технології при підготовці кваліфікованих фахівців - одне з найважливіших завдань, яке ставиться до сучасних закладів вищої освіти [1].

Як зазначає Г.В. Ткаченко, для сучасного спеціаліста-обліковця вже недостатньо знань теорії і практики бухгалтерського обліку. Сьогоднішній день ставить якісно нові вимоги до освітнього рівня бухгалтера, серед яких варто виокремити [2]:

- знання законодавчої бази для прийняття правильних рішень;
- володіння автоматизованими обліковими системами для більш ефективної роботи;
- володіння елементами аналізу для оцінки фінансового стану організації.

Використання новітніх інформаційних технологій при підготовці фахівців обліковців забезпечить виконання одночасно декілька функцій: візуалізацію навчального матеріалу, економію навчального часу, забезпечення доступності і якості знань, сприяння виробленню умінь і навичок, які дозволяють швидко і своєчасно контролювати процес навчання, тим самим зростає конкурентоспроможність випускників на ринку праці. При цьому інформаційно-технічні засоби навчання виступають невід'ємною складовою частиною навчального процесу закладу вищої освіти і дозволяють чітко та оперативно вирішувати завдання підготовки висококваліфікованих фахівців.

Практика - це основний критерій істини. Тому цьому виду учбових занять надається особлива увага.

Сьогодні в практиці управління найбільшою популярністю користуються сучасна технологічна платформа – «1С:Підприємство 8.3.» і розроблені на її основі прикладні рішення. Архітектура системи забезпечує:

- високу функціональність, яка дозволяє використання всіх компонентів комплексу як автономно, так і спільно з іншими складовими. При цьому забезпечується доступ до даних однієї інформаційної бази з використанням можливостей всіх компонент. Це надає користувачеві можливість фактично працювати з системою, як з єдиним комплексом;
- модифіційність, яка дозволяє, використовуючи типову конфігурацію не тільки змінити типові елементи, а і розробляти індивідуальну конфігурацію «з нуля»;
- технологічність і розвинуті засоби адміністрування, які дозволяють використовувати сучасні візуальні засоби при роботі з базою даних, засоби адміністрування системи, використовуючи предметно-орієнтований внутрішній язик, керувати параметрами користувачів і одержувати історію їх роботи, а також проектувати індивідуальні інтерфейси;
- відкритість та доступність, які підтримують можливість імпорту/експорту даних між додатками MS Office (Excel, Access), а також з

сучасними засобами інтеграції додатків (OLE, DDE, OLE Automation). Зокрема цього система програм «1С–Підприємство» передбачає набір рішень по підключенню різного роду торгового та складського обладнання (контрольнокасових машин, POS - терміналів, сканерів та принтерів штрих кодів, електронних терезів, дисплеїв покупців, терміналів збору даних, принтери чеків та ін.).

Всі ці можливості платформи «1С:Підприємство 8.3.» використовуються в навчальному процесі при викладанні дисципліни «Інформаційні системи і технології в обліку», в рамках якої передбачено використання конфігурації «Бухгалтерський облік для України» [3].

Ця конфігурація призначена для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, включаючи підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності на підприємстві. Бухгалтерський і податковий облік ведеться відповідно до чинного законодавства і підтримує вирішення всіх завдань бухгалтерської служби підприємства.

Список використаних джерел

1. Макаревич В.К. Роль інформаційних технологій при підготовці фахівців обліковців. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми: зб. наук. пр. Випуск 12. Київ-Вінниця: ДОВ „Вінниця”, 2006. С. 83 – 94.

2. Ткаченко Г.В. Специфика преподавания бухгалтерского учета в заочном экономичном вузе. Наука и технологии: шаг в будущее. 2009. С. 26 – 32.

3. Гострик О.М. Використання сучасних програмних засобів автоматизації управління в практичній підготовці спеціалістів з обліку і аудиту. Матеріали науково-методичної конференції професорсько-викладацького складу "Проблеми та шляхи забезпечення якості економічної освіти в умовах євроінтеграції". Одеса: ОНЕУ, 2015. С. 66-68.

ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПОКОЛІННЯ Z

Лихопій В. І., завідувач аспірантури і докторантури

Покоління Z, «generation Z», «зети» або «цифрові люди» – це перше повністю цифрове покоління, яке пов’язане між собою за допомогою мережі Інтернет, каналу YouTube, мобільних телефонів, SMS і MP3-плеєрів, на соціальний і філософський світогляд якого вплинули поява мережевого сервісу Інтернету Веб 2.0, світова фінансово-економічна криза та стрімкий розвиток мобільних технологій.

Найчастіше культурологи та демографи називають роком народження «покоління Z» 1991; деякі інші науковці пропонують вважати точкою відліку існування цього покоління 2001 рік. Перша дата відповідає часу створення всесвітньої мережі Інтернет, друга – входженню Інтернету до повсякденного життя. В Японії роками народження «покоління Z» вважають 1985–1992, бо рівень технологічного прогресу в повсякденному житті жителів Японії був

вищим за інші країни постіндустріального типу розвитку. В Україні цей період настав пізніше – з 2004 року [1].

Характерною рисою покоління «зетів» є те, що з усіма сучасними технологіями вони на «ти», починаючи з раннього дитинства, тобто вони є дітьми Інтернету. Це покоління відрізняється абсолютною відсутністю чітко визначеної життєвої позиції. На відміну від усіх їхніх попередників (поколінь X та Y), «зетів» не мотивують ні фінансовий успіх, ні кар'єрне зростання, їм бракує самостійності у прийнятті рішень. Натомість, вони досить волелюбні, їх не можна примушувати до будь-чого, для них важливо, аби до їхньої думки дослухалися. Позитивним є те, що «зети» швидко засвоюють нові знання, великі обсяги інформації не становлять для них ніяких труднощів.

Переважну більшість знань здобувачі вищої освіти покоління Z отримують з Інтернет-ресурсів. Однак, тут виникає проблема для викладача. Кругозір «зетів» досить поверхневий, оскільки вони не вбачали сенсу навчання в школі, і, як наслідок, не отримали базових знань та навичок. Все, що вони дізнаються в режимі онлайн, несе виключно ситуативний характер. Попри це, «зети» відрізняються своєю креативністю та у разі їх зацікавленості обожнюють знаходити рішення до нестандартних ситуацій та розв'язувати найскладніші задачі.

Щоб завоювати увагу здобувачів вищої освіти покоління Z, їх потрібно мотивувати. Все, що вони роблять, потребує реакції, байдуже негативної чи позитивної. Всі завдання, які викладач ставить перед цим поколінням, потрібно формулювати чітко та детально, за кожне виконане – одразу давати винагороду. «Зети» не люблять працювати на майбутній результат, вони надають перевагу мотивації за кожне виконане завдання. Незважаючи на те, що «generation Z» індивідуалісти, вони обожнюють коворкінги, тому їх необхідно залучати до командної роботи, давати їм творчі завдання, максимально цікаві для них самих.

Сьогодні вони можуть бути так само розгубленими перед вибором спеціальності, як і молодь попереднього покоління, але використають усі можливості, щоб стати більш обізнаними та підготуватися до відповідального кроку. Вони цікавляться соціальними й політичними подіями, хоча самі себе часто називають аполітичними, і займають активну громадянську позицію. Покоління Z з легкістю адаптується до нових технологій і може навчатися майбутній професії онлайн [2].

Традиційна організація освітнього процесу з вимогами фундаментальних системних знань із предметів та методами суб'єкт-об'єктного репродуктивного навчання не є ефективною для здобувачів вищої освіти покоління Z. Тому професорсько-викладацькому складу закладу вищої освіти необхідно шукати нові підходи та технології її оптимізації.

Таким чином, викладачам, як представникам трьох попередніх поколінь, для уникнення конфліктів, правильної мотивації студентів та покращення якості вищої освіти, варто враховувати в організації освітнього процесу наступне:

– покоління Z не сприймає авторитарний стиль управління. Тому на заняттях важливо використовувати коучинговий підхід, коли стирається чітка ієрархія «керівник-підлеглий», а з'являється легша, демократична атмосфера, де викладач не вказує студенту, а запитує і пропонує;

– знати, розуміти та психологічно правильно реагувати на особливості поведінки покоління Z. Важливо вибудувати систему вищої освіти, де кожен студент може розвиватися у різних напрямках. Період концентрації уваги у покоління Z менше, ніж у попередніх поколінь у їх віці, їм притаманне «кліпове мислення» (можливість сприймати інформацію маленькими порціями). В середньому представники покоління Z можуть утримувати фокус уваги протягом восьми секунд, що істотно нижче значення того ж показника в 2000 році, що дорівнював 12 секундам. Це потрібно враховувати при подачі лекційного матеріалу;

– створити в закладі вищої освіти комфортні умови, які відповідають сучасним запитам покоління Z: забезпечити безперешкодний доступ до WI-FI, створити умови для підзарядки гаджетів, в аудиторіях встановити й використовувати мультимедійні дошки, обладнати зручні місця для відпочинку тощо;

– використовувати в освітньому процесі сучасні технології, онлайн платформи для спілкування, сучасні гаджети й постійно підвищувати власну інформаційну грамотність.

Список використаних джерел

1. Коростіль Л. А. Покоління Z: пошук способів педагогічної взаємодії. Народна освіта: електронне наукове фахове видання. 2018. Вип. 1(34). URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5229 (дата звернення: 20.01.2020).

2. Покоління Z: як ми стаємо свідками появи нової генерації інноваторів. URL: http://earlybirds.platfor.ma/z-generation/ (дата звернення: 24.01.2020).

3. Motivation de la génération Z par l'étude des pop-ups en FLE. URL: https://news.finance.ua/ua/news/-/406332/ (дата звернення: 24.01.2020).

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПЕРЕЛІКУ ТА ЗМІСТУ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН З МЕТОЮ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гринь В.І., методист ІІ категорії навчального відділу;
Москаленко Л.В., методист навчального відділу;
Пастрома Л.І., завідувач навчально-консультаційного центру (пункту)

Право на вільний вибір навчальних дисциплін, як вибіркових освітніх компонентів, є одним з найважливіших атрибутів вищої освіти.

Згідно пункту 15, статті 62 Закону України «Про вищу освіту» особи, які навчаються у закладах вищої освіти, мають право на вибір навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС для даного рівня вищої освіти. При цьому здобувачі

певного рівня вищої освіти мають право вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти, за погодженням з керівником відповідного факультету чи підрозділу [1].

Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти – це дисципліни, які вводяться закладом вищої освіти для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог особи для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо. Вибіркові навчальні дисципліни професійної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності здобувача вищої освіти та його особистим інтересам, дозволяють здійснювати впровадження у межах базової спеціальності з метою формування компетентності здобувача відповідно до вимог ринку праці.

Так звані вибіркові дисципліни (англ. electives) походять із концепції person-centered teaching (навчання, орієнтоване на особистість), яку в середині XX ст. систематизував американський психолог Карл Роджерс. У її основі лежить принцип, за яким здобувач вищої освіти бере активну участь у формуванні своєї освітньої траєкторії, обираючи, що вчити, як вчити та як оцінювати власні знання [2].

Це можуть бути додаткові спеціальності, так звані майнори (англ. minor), або окремі професійні чи загальні курси. Причому в рамках майнора може існувати свій поділ на обов'язкові дисципліни та дисципліни за вибором.

У вибіркових дисциплінах зацікавлені всі учасники освітнього процесу. Здобувачі вищої освіти отримують змогу доповнювати свою основну спеціальність додатковим фахом або брати окремі курси для широкої ерудиції. Можливість вибору дисциплін із різних факультетів та кафедр є ефективним інструментом міждисциплінарності. Також навчання у змішаних групах дозволяє здобувачам вищої освіти отримати неформальний досвід від інших спеціальностей. У свою чергу, викладачі на вибіркових дисциплінах працюють із більш умотивованими здобувачами вищої освіти.

Наприклад, майбутній економіст може отримати додаткові знання з програмування та роботою з базою даних, вибравши для вивчення майнор «Іформаційні технології. Бази даних», а майбутній інженер програмного забезпечення може отримати додатковий багаж знань, навичок і компетентностей з психології або менеджменту, вибравши для вивчення майнор «Психологія» або «Менеджмент». Якщо надати можливість вибору навчальних дисциплін із різних факультетів та кафедр, ми отримаємо інструмент підвищення якості та вмотивованості студента [3].

Для успішної організації сучасного освітнього процесу (здебільше це стосується варіативної частини) рекомендують запровадити обговорення та інформаційні кампанії для здобувачів та викладачів, присвячені орієнтованому підходу до дизайну освітньої програми; проводити регулярні анкетування здобувачів вищої освіти та викладачів щодо вибіркових дисциплін, організовувати зустрічі з випускниками та роботодавцями, що будуть здатні

оцінити, які саме компетентності здобувачам потрібно надолужити за допомогою вибіркових дисциплін.

Список використаних джерел

1. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 16.01.2020 URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 16.01.2020).

2. Стадний Є., Куделя М., Жерьобкіна Т., Безман А., Кавценюк М. Вибір без вибору: моніторинг вибіркових курсів у державних вишах. CEDOS аналітичний центр. 2015. URL: https://www.cedos.org.ua/uk/articles/vybir-bez-vyboru-monitorynh-vybirkovykh-kursiv-u-derzhavnykh-vyshakh.

3. Чепурна О. Особливості формування переліку та змісту вибіркових дисциплін з метою підвищення якості підготовки бакалаврів і магістрів з економіки (Матеріали наук.-мет. конференції «Модернізація змісту вищої економічної освіти: проблеми та перспективи». - 2016. - С. 47 – 48.)

QUALITY PROBLEMS OF TEACHING A FOREIGN LANGUAGE AT A UNIVERSITY IN THE CONTEXT OF MODERN TRANSFORMATIONS. ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ.

Сахарова Л. М., старший викладач

The global concept of education in the modern world is associated with an active search for new ways and methods to develop self-identity of the future professional, who is able to freely navigate in a multicultural world and is ready for active cross-cultural communication. Radical socio-economic and political changes, the intensification of international relations and the reinforcing of integration processes, all the above-mentioned has a huge impact on the system of higher professional education. In order to develop within the framework of an innovative economy based on knowledge and science-intensive technologies, it is necessary to form literate, mobile and highly skilled specialists for the global space. Meeting this objective is possible only if the education system is improving constantly and sustainably, the quality of education is ensured based on maintaining its fundamental nature and its correspondence to the needs of the individual, society and the state. This, in turn, requires raising the quality of education by improving the entire education system, enhancing its flexibility, its efficiency, centering on the development of students` individuality, activity, and creativity. The Ukrainian education system needs to shift from a survival mode to a development mode, and at the same time Ukrainian society needs to shift from the monetary maintenance of the education system to investing in it.

The modern educational community is in the permanent search of the new ways to improve both the system of vocational education in general, and professionally oriented education. It focuses on the preservation of its foundations and, as well as, on the enhancing its practical and action orientation. In this context, it is assumed that the goal-setting system, as a system of compulsory formation of knowledge, skills, and competencies, is replaced by a complex of professional

competences that become means to personal enrichment of a student. With the purpose of explaining the particularities of the modernized education content of teaching foreign- language in the field of professional communication, it is necessary to focus on the key concept of the presented publication “education content”. In general, the concept of “education content of teaching foreign languages”, which has been and continue to be under the scrutiny of professors of foreign languages, is a category that interprets pedagogically the goals of teaching foreign languages. If the instructional objective is a multidimensional education, then the content by which the goal is achieved should be multi-component.

Leading role is assigned to a human being both in the processes of structuring knowledge about the surrounding world and in the processes of using information that has been previously learned [1]. Consequently, a reliance on cognitive processes occurring in the mind of the learner is a mandatory condition for the effective learning. According to researchers, these processes are defined as a complex of psychological (mental, cognitive) processes of the world perception, “a simple observation of the surrounding world, a categorization of cogitation and speech, and they help to process received information” [1]. Such mental operations contribute to the formation of students` individual interests and cognitive abilities, to the development of abilities to rationally find a way out of intellectually difficult situations, to the capacity consciously organize a personal educational activity. This, in turn, implies abandoning the outdated system of monotonous exercises aimed at automation and revision of strictly fixed structures and switching to a conceptual level of mastering the material, taking into account the qualitative differences in various cultures.

In modern conditions of a multidisciplinary university, the study of foreign languages has become an important key for the sustainable social development of the future professional. As a result, in the educational program of a non-linguistic university, this academic course transforms from the general cultural component into a professionally significant one of the graduate's preparation, which determines the content and level of his professional competence [3].

In modern educational conditions, the teaching process of foreign language professional communication is seen from three aspects: pragmatic, cognitive and general educational. The pragmatic aspect is connected with students` forming foreign communicative competences at different levels, which allow them to use a foreign language for addressing the challenges occurring in interpersonal and intercultural interactions. This aspect is related to the formation of a set of competences, which includes knowledge, skills, abilities, capacity and readiness to engage in the intercultural interaction with members of a different culture. This set allows successfully hold a conversation in a foreign language. The complex of knowledge, skills and abilities should also include student`s ability to perform self-education and self-improvement with the help of a foreign language, and the ability to satisfy cognitive interests with the help of a new language code.

References

1. Selinker, L. (2000). Interlanguage. International Review of Applied Linguistics, 10, 209-231.

2. Schumann, J. (2016). The neurobiology of affect in language. Language Learning, 48, Supplement 1, 527-549.

3. Snow, M. A. (2018I). Content-based and immersion models for second and foreign language teaching. In M. Celce-Murcia (Ed.), Teaching English as a second or foreign language (3rd ed.) (pp. 303-318). Boston: Heinle & Heinle.

4. Swales, J. (2017). Genre analysis: English in academic and research settings. Cambridge, England: Cambridge University Press.

5. Wells, G. (2019). Dialogic inquiry in education: Building on the legacy of Vygotsky. In C. Lee & P. Smagorinsky (Eds.), Vygotskian perspectives on literary research (pp. 51-85). New York: Cambridge University Press.

6. White, E. (2017). Teaching and assessing writing. (2nd ed.) San Francisco: Jossey-Bass Publishers.

ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТА ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ВИПУСКНИКІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

Мац Т. П., к.е.н., доцент;
Дугар Т. Є., к.е.н., доцент;
Ходаківська Л. О., к.е.н., доцент

Інтеграційні процеси розвитку держави зумовлюють врахування світового досвіду в забезпеченні здобувачів вищої освіти конкурентоспроможності та мобільності на ринку праці. На сьогоднішній день першочерговим стратегічним пріоритетом України є забезпечення якості вищої освіти та професійної мобільності здобувачів вищої освіти, що має виступати основою розвитку економіки та суспільства.

Якість освіти в України розглядається здебільшого як: якість освітнього середовища; якість реалізації освітнього процесу.

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту», «якість вищої освіти – це рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти». Також в даному нормативному документі маємо визначення поняття «якість освітньої діяльності» – це рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань [2].

Однак за міжнародними освітніми програмами якість освіти має розглядатися як: ступінь відповідності реальних результатів освіти ринковій кон’юнктурі; показник матеріально-технічної і ресурсної забезпеченості освітнього процесу; комплексний показник чинників престижності й економічної ефективності освіти; показник досконалості змісту, технологій і системи оцінки досягнень; показник інвестиційної принадності освіти тощо [3].

У межах проекту UNESCO-CEPES «Стратегічні показники вищої освіти в XXI столітті» відображені такі основні підходи до визначення якості вищої освіти: 1) якість вищої освіти як зверхність (високий рівень складності програми, процедур тестування студентів, імідж закладу вищої освіти не тільки

на національному, але й на міжнародному рівнях); 2) якість як відповідність поставленим цілям (відповідність загальноприйнятим стандартам, визначеним акредитаційним органом, з акцентом на досягнуті результати освітнього процесу або навчальної програми); 3) якість як задоволення споживача (виправдання очікувань споживачів – студентів, батьків, суспільства в цілому та інших зацікавлених сторін); 4) якість як синонім покращення (процес, спрямований на постійне вдосконалення, розвиток відповідальності закладу вищої освіти за краще використання його інституційної автономії та свободи) [1, с. 83].

Науково-технічні та соціальні зміни призведи до стрімких перетворень в усіх сферах життя суспільства в тому числі різних галузей діяльності (виробництва) та знань. В таких перетвореннях не останню роль відіграє інформація у всіх її проявах (освіта, виробництво, бізнес тощо).

Від фахівців (в т. ч. з обліку і оподаткування) сьогодні вимагають високої інтелектуальної та професійної мобільності, умінь оперативно орієнтуватися в професійному середовищі, що динамічно трансформується, приймати кваліфіковані рішення, адекватні швидко змінній ситуації. Спеціалісти сьогодні повинні інтенсивніше оволодівати новими навичками та вміннями, краще адаптуватися до невизначеного середовища. Дані вимоги не тільки затребувані в сучасних умовах, але і стають важливим чинником успішної самореалізації фахівця.

Професійний успіх є важливою складовою життєвого успіху людини і відображується в ступені кінцевого результату діяльності, у досягненні поставленої мети, намагання досягти більших результатів за попередні – це є важливою умовою розвитку як особистості, а основою таких перетворень виступає – здатність людини протягом життя навчатися і змінювати вид діяльності.

Професійна мобільність базується на здатності особистості змінювати свою професію, місце і напрямок діяльності, але й умінням приймати самостійні і нестандартні рішення, спрямовані на підвищення рівня свого професіоналізму, а також здатністю швидко освоювати нове освітнє, професійне, соціальне і національне середовище.

Отже забезпечення якості вищої освіти повинно ґрунтуватися на національних стандартах вищої освіти та з врахуванням міжнародних освітніх програм та тенденцій. Переважати у якості освіти повинна практична спрямованість викладання та дотримання основних вимог ринку праці до фахівців таких як підготовленість до роботи в реальному бізнесі та розуміння того, як цей бізнес працює.

Яскравою демонстрацією професійною мобільністю випускників спеціальності облік і оподаткування має виступати активна та ефективна трудова діяльність. Така трудова активність забезпечується по-перше здатністю ь швидко й успішно оволодівати новою технікою і технологією, набувати знання та вміння, які забезпечують ефективність нової професійної діяльності та по-друге – спроможність особистості до нарощування власного ресурсу, до швидкого пересування та змін.

Список використаних джерел

1. Корнілова О. М. Теоретико-методологічні основи визначення якості освіти вищих навчальних закладів України / О. М. Корнілова, Ю. О. Огороднік // Економіка та держава. – 2016. – №12. – С. 82–85.

2. Про вищу освіту : Закон України станом на 1 верес. 2015 р. – Х. : Право, 2015. – 104 с.

3. Проблеми якості вищої освіти: Монографія: серія «Модернізація вищої освіти»: світоглядно педагогічні проблеми / К. В. Корсак, Г. О. Козлакова, А. К. Похресник та ін. – К.:Педагогічна думка, 2007. – 231 с.

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Мокієнко Т. В., к.е.н., доцент;
Прийдак Т. Б., к.е.н.

Самостійна робота здобувача вищої освіти - це вид розумової діяльності, за якої здобувач самостійно опрацьовує практичне питання, тему, вирішує задачу або виконує завдання на основі знань, отриманих з підручників, книг, на лекціях, практичних або лабораторних заняттях. Самостійна робота студентів відповідно до Закону України «Про вищу освіту» – одна із форм організації освітнього процесу [1].

Самостійна робота здобувачів вищої освіти, може розглядатися як: засіб закріплення навчального матеріалу, активізації пізнавальної активності; вид робіт; сукупність навчальних дій.

Під час організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти, викладач має організувати самостійну роботу дотримуючись певних правил. Зокрема:

1. Ознайомлення з подібного роду роботою, її правилами та вимогами.

2. Розвиток установки на самостійну роботу та мотивація навчальної діяльності студентів.

3.Систематичність, безперервність та послідовність в роботі з боку студента.

4. Керівництво та постійний контроль за виконанням з боку викладачів.

5. Диференціація та індивідуалізація самостійної роботи [5].

Результативність самостійної роботи здобувачів вищої освіти багато в чому визначається наявністю активних методів її контролю (рис. 1).

У контексті сучасної системи навчання самостійна робота домінує серед інших видів навчальної діяльності здобувачів ступеня вищої освіти після практичної підготовки (може становити від 15 до 55 % навчального програмового матеріалу) та дозволяє розглядати накопичувані знання як об’єкт власної діяльності здобувачів ступеня вищої освіти[7].

Основні проблеми пов’язані з самостійною роботою здобувачів вищої освіти:

- відсутністю відповідної мотивації для здобувачів вищої освіти щодо виконання подібної роботи;

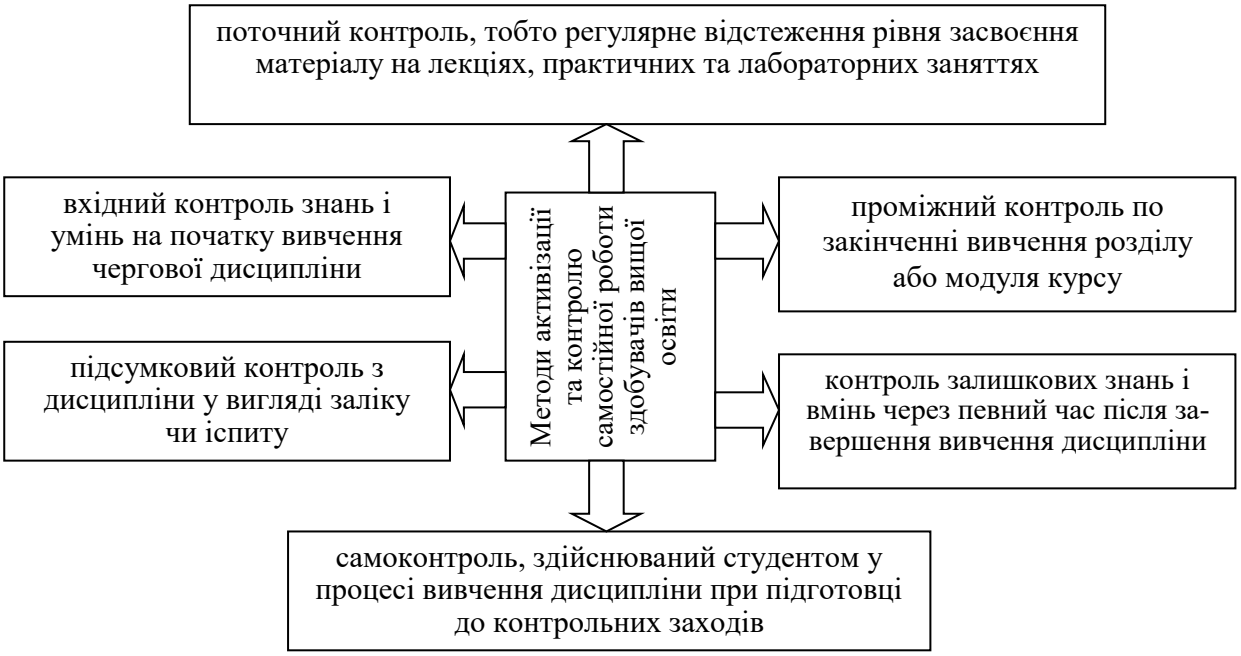

Рис. 1. Методи активізації та контролю самостійної роботи здобувачів вищої освіти

- ігнорування деякими закладами вищої освіти різного рівня готовності здобувачів до реалізації самостійної роботи;
- перезавантаженність здобувачів;
- відсутністю єдиної системи оцінювання такої роботи;
- потребою закладу вищої освіти у матеріально-технічному обладнанні, необхідному для виконання самостійної роботи;
- залежність можливості виконання здобувачів вищої освіти самостійної роботи від його матеріального стану [2].

На сьогоднішній день наша держава вдало долає незгоди щодо впровадження зарубіжного досвіду у систему освіти широкої системи самостійних робіт, але є актуальні такі як, проблеми матеріально-технічного та фінансового характеру для якомога кращої реалізації цих інновацій.

Список використаних джерел

1. Гурська О. Місце та роль самостійної роботи студентів у навчальному процесі. *Витоки педагогічної майстерності.* 2014. № 13. С.103 - 107.

2. Грішнова О. А. Людський капітал (формування в системі освіти і професійної підготовки). Київ : Знання, КОО, 2001. С. 112.

3. Мокієнко Т. В., Прийдак Т. Б. Сучасні методи викладання облікових дисциплін *Матеріали 50-ї наукової-методичної конференції викладачів і аспірантів «Сучасний підхід до викладання навчальних дисциплін в контексті підвищення якості вищої освіти» (26-27 лютого 2019 р., м. Полтава)*. 2019. С. 198 - 200.

4. Мокієнко Т. В., Прийдак Т. Б. Самостійна робота студентів: сутність та методи контролю. *VII міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки» присвячена головній місії Міжнародного електронного*

науково-практичного журналу «WayScience» – прокласти шлях розвитку сучасної науки від ідеї до результату. М. Дніпро. 2019. С. 1023 – 1026.

5. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII станом на 01.07.2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 12.01.2020).

6. Прийдак Т. Б., Яловега Л. В., Лега О. В., Мисник Т. Г., Зоря С. П. Розвиток цифрової компетентності як умова забезпечення конкурентоспроможності майбутніх економістів. Інформаційні технології і засоби навчання. 2019. Том 73. № 5. С. 28 – 47. URL: https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/3035.

7. Скуратівська С. П. Особливості організації самостійної роботи студентів. URL: http://osvita.ua/school/lessons_summary/education/36615 (дата звернення: 10.01.2020).

САМОСТІЙНА РОБОТА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК СПОСІБ АДАПТАЦІЇ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Лега О. В., к.е.н., доцент;
Яловега Л. В., к.е.н.

Фундаментальне завдання вищої освіти полягає у формуванні особистостей, здатних до саморозвитку, самоосвіти та науково-інноваційної діяльності. Водночас, викладачам вищої школи необхідно надати здобувачам вищої освіти (далі – ЗВО) знання, що допоможуть майбутнім випускникам адаптуватися до професійної діяльності.

Однією з форм організації освітнього процесу є самостійна робота, що виконується ЗВО під методичним керівництвом викладача, проте без його безпосередньої участі. Самостійна робота ЗВО як форма освітнього процесу, регулюється робочим навчальним планом, зокрема: не менше 1/3 та не більше 2/3 загального часу, відведеного на вивчення конкретної навчальної дисципліни.

Положення про самостійну роботу ЗВО Полтавської державної аграрної академії передбачає різні її види, з-поміж яких: реферати, есе, розрахунково-графічні роботи тощо. Формами контролю виконання самостійної роботи ЗВО є: тестування; оцінювання виконання ситуаційних та розрахунково-графічних завдань; оцінювання виконання практичних завдань; оцінювання повідомлень й доповідей; захист звітів про виконання лабораторних робіт; оцінювання якості конспекту, виконаного з теми, що вивчалася самостійно; оцінювання усної відповіді на питання, що винесені ЗВО на самостійне вивчення.

Із метою дослідження думки здобувачів щодо різних аспектів їхнього навчання в частині самостійної роботи у закладах вищої освіти проведено анкетування за темою: «Самостійна робота ЗВО». Респондентами стали 65 здобувачів вищої освіти спеціальності 071 Облік і оподаткування СВО бакалавр, опрацьовані результати даного дослідження представлено у табл. 1.

Таблиця 1

Результати анкетування за темою «Самостійна робота здобувачів вищої освіти» спеціальності 071 Облік і оподаткування

Мета – фіксація та відстеження ставлення студентів до самостійної роботи			
Об'єкт – здобувачі вищої освіти 1, 1стн, 2 курсу спеціальності 071			
Предмет – громадська думка здобувачів вищої освіти			
Метод збору інформації – опитування за допомогою анонімного анкетування			
Питання	1 курс	1 стн	2 курс
Скільки разів на тиждень Ви працюєте самостійно			
раз на тиждень	6,9	40	9,5
2 рази на тиждень	27,6	40	9,5
від 2 до 3 разів на тиждень	44,8	6,7	52,4
більше 3 разів на тиждень	20,7	13,3	28,6
Який вид самостійної роботи є для Вас найефективнішим			
репродуктивний	17,2	13,3	9,5
пізнавально-пошуковий	10,3	46,7	28,6
творчий	17,2	20,0	19,0
пізнавально-практичний	55,2	26,7	57,1
Які види завдань найкраще сприяють самостійному опрацюванню навчального матеріалу?			
конспектування матеріалу	65,5	86,7	47,6
реферат	20,7	13,3	14,3
лабораторно-практичні завдання	27,6	26,7	66,7
розрахунково-графічні роботи	3,4	6,7	19,0
освітній проект	6,9	0,0	0,0
веб-квест	24,1	0,0	14,3
ментальна карта	0,0	6,7	4,8
тези на конференцію	13,8	26,7	4,8
тести	31,0	53,3	47,6
Виділіть два основних чинники, які заважають здобувачу вищої освіти здійснювати самостійну навчальну роботу			
невміння планувати навчальну роботу	44,8	46,7	28,6
важко знайти необхідну інформацію	27,6	26,7	33,3
нестача часу	20,7	26,7	61,9
недостатність методичного керівництва від викладача	6,9	0,0	9,5
відсутність комп'ютера, Інтернету, інформаційних ресурсів	0,0	13,3	0,0
втомлюваність	34,5	46,7	28,6
невміння опрацьовувати та фіксувати інформацію	41,4	40,0	28,6
інші варіанти відповідей немає бажання	0,0	20,0	4,8

Проаналізувавши відповіді респондентів на запитання «Яка мета Вашої самостійної пізнавальної діяльності при підготовці до занять?», констатуємо, що 23,1 % анкет ЗВО залишилися без відповіді. На думку решти: «дізнатися більше про відповідну тему» – 29,2%; «отримати додаткові бали» – 13,9 %; «дослідження більш пізнавального, що не розказують на занятті» – 10,8 %; «підготовка з метою узагальнення вивченого» – 6,1 %; «покращення свого результату» – 3,1 %, «успішної здачі сесії», «отримання стипендії», «прагну дізнатися більше, для того щоб добре реалізуватися у житті» – 1,5 %; «саморозвиток» – 3,1 %.

Вочевидь судження респондентів щодо значення самостійної роботи ЗВО у навчальному закладі розділилися, зокрема: 1,5 % вважає, що це «важлива діяльність», «відповідальність», «ефективність», «зручність», «контроль», «незрозумілість», «обізнаність у професії», «перевірка знань», «підготовка до занять», «розвиток логіки», «самореалізація», «складність», «сконцентрованість», «старанність», «хороший бал»; 3,1 % – «вивчення», «виконання практичних, творчих робіт», «самодисципліна», «зібраність», «цікавість»; 4,6 % – «конспектування», «самоосвіта»; 6,2 % – «значна втрата часу», «саморозвиток»; 7,7 % – «праця»; 9,2 % – «засвоєння інформації»; 12,3 % – «самостійне опрацювання»; 15,4 % – «пізнання чогось нового та засвоєння матеріалу»; 23,1 % – «уміння вибирати та опрацьовувати інформацію».

Узагальнюючи вищевикладене зауважимо, що ЗВО спеціальності 071 Облік і оподаткування СВО бакалавр мають різну мету у ході виконання самостійної роботи та характеризують її по різному, проте наразі заслуговують на увагу саме такі категорії відповідей, як самоосвіта, саморозвиток, самодисципліна.

Отже, одне з важливих завдань викладачів вищої школи навчити ЗВО самостійно опановувати знання, для цього необхідно у ході розробки завдань для самостійної роботи здобувачів дотримуватися базових принципів:

1. Професійна результативність: складання завдань, що забезпечать виконання хоча б одного програмного результату навчання.

2. Продуктивність – виконання завдань передбачає отримання певного «продукту» (знань, умінь тощо).

3. Конструктивність – завдання має бути чітко структуровано.

4. Самостійність – переважна кількість дій здобувачів вищої освіти має бути самостійною.

СКЛАДОВІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ В РЕАЛІЯХ СУЧАСНОСТІ

Дроботя Я. А., к.е.н., доцент;
Собчишин В. М., к.е.н.

Освіта, беззаперечно, є досить вагомим кроком до власного майбутнього. Точкою відліку на шляху отримання вищої освіти варто визначити досить ґрунтовне вмотивоване обрання спеціальності. Вдало обраний фах (фах, що лежить до душі конкретній особі, є популярним та високооплачуваним на ринку праці), без сумніву це вже левова частка майбутньої професійної успішності. Однак, професійна успішність це не лише вдало обраний фах, це ті знання та їх якість, які отримуються на протязі всього навчального процесу. Варто сказати і про те, що якісна освіта – це запорука не лише власного добробуту, а й добробуту держави вцілому. Як же забезпечити якість освіти, від яких складових вона залежить? Якість освіти залежить від багатьох складових, котрі є внутрішніми та зовнішніми стосовно вищого навчального закладу. Слід зазначити, що погляди стосовно якості освіти відрізняються в різних країнах. Вважаємо, що дослідження основних складових якості освіти

дозволить не лише їх означити та контролювати, а й визначити сильні та слабкі сторони в якості освіти. Власне якісна освіта розпочинається із освітньої стратегії, котру формує держава. В реаліях сьогодення стратегія якісної освіти є базисом стосовно освітньої політики для багатьох держав. На шляху здійснення власних освітніх реформ Україна також дотримується позиції, що освіта повинна бути якісною [1, 2]. Однак, тут слід сказати про те, що бачення якісної освіти у кожної держави своє. Відповідно і складові забезпечення якості освіти у кожної держави власні. Заглиблюючись у питання якості освіти варто сказати, і про те, що загальна стратегія якості освіти сформована на рівні держави надалі втілюється в стратегії якості освіти яку формують окремі вищі навчальні заклади і власне тут також виникають «свої погляди» на якість освіти. Варто сказати і про те, що якість освіти не варто розглядати лише як категорію педагогіки і власне навчання. З нашого погляду, якість освіти та її складові різні за змістом для різних груп користувачів. Так, наприклад [2]:

- для здобувачів вищої освіти – якість освіти - це не лише кваліфіковані знання, котрі надає викладач, а й вміння подачі матеріалу конкретним викладачем, вміння зацікавити здобувачів вищої освіти власним предметом, мікроклімат в аудиторії, котрий формується під час лекції або ж практичного, лабораторного заняття;
- для викладачів, котрі працюють в системі вищої освіти – якість освіти – це наявність якісних навчальних планів, наявність робочих програм, забезпечення навчальними матеріалами здобувачів вищої освіти, власна зацікавленість предметом, який викладається;
- для батьків здобувачів вищої освіти – якість освіти – це пошук шляхів розвитку здібностей конкретного здобувача вищої освіти;
- для роботодавців – якість освіти – вміння, навички здобувачів вищої освіти по конкретній професії та вміння їх втілення на практиці.

З нашого погляду, якість освіти – це певна цілісна характеристика отриманих під час навчання знань та вмінь, котра повинна враховувати бачення освіти як з позиції здобувача вищої освіти, його батьків, так і з позиції викладача та роботодавця. Варто сказати і про те, що навчання та якість освіти також залежить від вчасного виявлення негативних аспектів у навчанні та їх усуненні таких як: перевтома; незацікавленість навчанням або ж втрата зацікавленості; відсутність мотивації до навчання. Дані негативні фактори в освіті були і будуть завжди, однак потрібно з ціллю отримання якісних знань вчасно їх виявляти та ліквідовувати. Шляхи ліквідації негативних аспектів навчання можуть бути різні: відпочинок, вдала і вчасна мотивація викладачем, мотивація ринку праці, зміна фаху. Визначимо основні зовнішні і внутрішні складові якості освіти. Так, до зовнішніх складових якості освіти, на нашу думку, слід віднести:

- ставлення власне держави до освіти та її якості;
- державна підтримка освіти та освітніх закладів;
- потреба у висококваліфікованих фахівцях на рівні держави;
- відповідність освіти потребам та вимогам конкретного суспільства;
- доступність вищої освіти для широких верств населення в державі;

- відповідність освіти сформованим в державі освітнім стандартам;
- вимоги роботодавців до кваліфікації працівників;
- рівень заробітної плати висококваліфікованих спеціалістів.

Внутрішніми складовими забезпечення якості освіти є [2]:

- середовище в якому здійснюється освітній процес – конкретний заклад вищої освіти з його управлінням освітнім процесом, з його науково-методичною роботою, з його кваліфікованими кадрами, технічним забезпеченням процесу навчання та забезпеченням навчальними матеріалами;
- втілення освітнього процесу завдяки педагогічній майстерності конкретного викладача, ефективності методик викладання, створення викладачем особливого мікроклімату на лекціях, практичних заняттях, семінарах, можливість отримання практичного досвіду під час навчання;
- результати отриманих знань – рівень знань та вміння їх інтерпретації, розвиток мислення здобувачів вищої освіти, здатність використовувати фундаментальні наукові знання у професійній діяльності, здатність використання отриманих теоретичних та практичних знань для діагностики та моделювання конкретної ситуації в межах обраної спеціальності, здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань;
- інструменти контролю рівня знань та вміння їх використовувати не завдаючи психологічної шкоди здобувачу вищої освіти. Саме дані інструменти та вдале їх використання нададуть підстави вчасного виявлення прогалин у якості навчання та пошуку шляхів до їх ліквідації.

Список використаних джерел

1. Аннєнкова І. П. Критерії і показники якості освіти у ВНЗ. 2011. № 8. URL: http://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/journals/2011/NiO_8_2011.

2. Романенко Ю.А. Якість освіти: сутність поняття та оцінювання. URL: http://ea.donntu.edu.ua/bitstream/123456789/17504/6/romanenko.pdf.

СУЧАСНА ВИЩА ОСВІТА: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Грибовська Ю. М., к.е.н., доцент;
Кононенко Ж. А., к.е.н., доцент

Відповідно до ст. 28 Закону України «Про вищу освіту» в Україні діють заклади вищої освіти трьох типів: 1) університет; 2) академія, інститут; 3) коледж [3].

Професійна (професійно-технічна) освіта є складовою системи освіти України і регулюється Законом України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [4]. Починаючи з 2020 р. в училищах студенти отримуватимуть не вищу, а фахову передвищу освіту.

Нинішня система вищої освіти включає значну кількість закладів вищої освіти. Станом на початок 2018-2019 навчального року в Україні налічувалося 652 заклади вищої освіти, з них коледжі, технікуми, училища – 370; університети, академії, інститути – 282. Загальна кількість здобувачів вищої освіти за даний період – 1522,2 тис. осіб, з них у коледжах, технікумах,

училищах – 199,9 тис. осіб; в університетах, академіях, інститутах – 1322,3 тис. осіб [5].

Відповідно, система освіти стала надто масштабною та неефективною, особливо якщо врахувати зменшення чисельності студентського контингенту, що обумовлено від'ємним показником природного приросту населення і посиленням міжнародної академічної мобільності.

Знання англійської мови є не лише проявом освіченості, а й суттєвим фактором економічного зростання країни. Проте актуальним залишається поліпшення якості викладання англійської мови як фахової дисципліни.

Міністерством освіти та науки України затверджено Концепцію розвитку англійської мови в університетах, оскільки зростає важливість знання англійської мови всіма фахівцями. З неангломовних країн Європи Україна перебуває на 28 місці із 32. Концепція передбачає, що до 2023 р. рівень володіння англійською мовою на рівні В1 буде обов'язковим під час вступу на бакалавра [2, с. 8].

Для стимулювання університетів і здобувачів вищої освіти до підтримання знань англійської мови на рівні В2 під час магістратури запропоновано ввести оцінювання англійської мови як компонента ЄДКІ в режимі «склав/не склав».

На основі зібраних даних про функціонування у 2018 р. закладів вищої освіти (III-IV рівнів акредитації) Міністерством фінансів України здійснено порівняльний аналіз їх діяльності. Дані були зібрані по закладах вищої освіти, що знаходились у сфері управління Міністерства освіти та науки, Міністерства охорони здоров'я, Міністерства культури й Державної податкової служби. Всього проаналізовано дані по 176 закладах вищої освіти, в яких навчалося 347 тис. студентів за державним замовленням. Сукупні видатки державного бюджету (загальний фонд) на оплату послуг з підготовки фахівців цими закладами у 2018 р. становили 16 млрд грн. Дані підтвердили, що найбільша за обсягами підготовка фахівців за кошти державного бюджету здійснювалася закладами вищої освіти, які сконцентровані в 5 регіонах: м. Києві й Харківській, Львівській, Дніпропетровській та Одеській областях. Ці заклади навчають понад 60 % відсотків студентів за держзамовленням, на підготовку яких припадає понад 67 % витрат державного бюджету [1].

Середні розрахункові витрати на підготовку одного студента за державним замовленням в 2018 р. становили 46 тис. грн, однак по окремих закладах, цей показник перевищує середнє по країні значення в 2-3 рази.

Попри те, що Україна витрачає порівняно високу частку державного бюджету на вищу освіту, чинна модель розподілу коштів у системі призводить до їхнього розпорошення між великою кількістю закладів вищої освіти, викладачами та студентами. При цьому викладачі отримують неконкурентну заробітну плату, а коштів на оновлення матеріальної бази не вистачає.

За чинної моделі фінансування держава гарантує мінімальні видатки – на заробітну плату, стипендії та частково на комунальні послуги. На інші видатки заклади вищої освіти вимушені самостійно шукати джерела фінансування, у першу чергу – за допомогою залучення коштів студентів контрактників.

Одним із шляхів вирішення проблеми фінансування є підвищення ефективності використання бюджетних коштів за рахунок:

1. Створення спільних програм, які сприятимуть об'єднанню та більш ефективному використанню ресурсів закладів вищої освіти.

2. Запровадження профілізації закладів вищої освіти та законодавчого закріплення вимоги у Законі України «Про вищу освіту», зокрема, диференціювання вимог щодо прав і обов'язків закладів різного типу, їх фінансування, вимог до них тощо.

3. Оптимізації мережі та штатної чисельності закладів вищої освіти з урахуванням критеріїв:

- ефективності (співвідношення результатів діяльності і витрат);
- позиції українських вишів у провідних світових рейтингах;
- конкурентоспроможності системи вищої освіти (сучасна матеріальна база, професорсько-викладацький склад, енергоефективність).

Список використаних джерел

1. Видатки на освіту. URL: https://mof.gov.ua/uk/the-reform-of-education (дата звернення 22.01.2020).

2. Короденко М. Англійська у вишах: крок за кроком. *Освіта України*. 2019. № 29. 22 липня. С. 8-9.

3. Про вищу освіту : Закон України від 1 липня 2014 р. № 1556-VII / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення 22.01.2020).

4. Про професійну (професійно-технічну) освіту : Закон України від 10 лютого 1998 р. № 103/98-ВР / Верховна Рада України. URL: https://zakon. rada.gov.ua/laws/show (дата звернення 22.01.2020).

5. Статистичні дані про заклади вищої освіти України. URL: http://www.ukrstat.gov.ua (дата звернення 22.01.2020).

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ: КЛЮЧОВІ ФАКТОРИ ТА МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Ліпський Р. В., к.е.н.

Лісабонська стратегія ЄС, визначила стійке та динамічне економічне зростання держави шляхом орієнтації економіки на знання, яке напряму залежить від збалансованої взаємодії між трьома компонентами «трикутника знань»: освіти-науки-інновацій. Наука в цьому трикутнику відіграє, безумовно, важливу роль: генерує знання, які впливають на успішність інших двох вершин трикутника – передаються в процесі навчання і призводять до виникнення нових комерційно привабливих інноваційних продуктів та послуг.

Стратегія соціально-економічного розвитку ЄС на період до 2020 року, окреслила пріоритетність інтелектуального зростання і необхідність покращувати умови та доступ до фінансування саме для науки та інновацій. Важливим пріоритетом зазначеної європейської інноваційної системи було формування Європейського дослідницького простору (European Research Area) – процес, який повинен був до 2020 року доповнити чотири свободи

(переміщення товарів, послуг, капіталу і людей), п'ятою свободою – переміщенням дослідників, знань і технологій.

Сьогодні можна остаточно стверджувати, що конкуренція між розвинутими країнами фактично перетворилася на конкуренцію у сфері освіти, науки і технологій. Сучасна економіка багатьох провідних країн характеризується як економіка навчання (learning economy) або економіка, заснована на знаннях (knowledge-based economy), в якій знання є провідним ресурсом розвитку [1].

Показовим прикладом країни, яка перетворила власну економіку на економіку знань за дуже короткі терміни є Фінляндія, унікальний досвід якої демонструє, як знання можуть стати основною силою економічного розвитку та реформ. В кінці 20-го століття країна стала економікою, найбільш спеціалізованою в інформаційних та комунікаційних технологіях (ІКТ), що остаточно закріпило процес переходу від ресурсно-орієнтованого до орієнтованого на знання та інновації типу її розвитку. На початку 21-го століття Фінляндія була названа номером один в рейтингу Світового Економічного Форуму (WEF) за індексом конкурентоспроможності (competitiveness index) та однією з найбільш розвинутих ІКТ-економік та отримала найбільший індекс економіки знань згідно з порівняльним аналізом Світового Банку. За перехідний період кількість працівників в науці збільшилось вдвічі – з 40000 до 80000, що складає 2% всього працюючого населення країни, найбільший коефіцієнт серед країн-учасниць Організації економічного співробітництва та розвитку.

За останні роки середнє зростання сумарного фінансового внеску в науку у Фінляндії трималось на рівні 5 відсотків щорічно. Витрати на дослідження та розробку (R&D) досягають 4 відсотків ВВП щорічно. Цікавий факт – дослідження у Фінляндії фінансуються з трьох джерел – приватним сектором, державним сектором та з міжнародних джерел. Країні вдалось досягти ситуації, коли найбільший внесок, близько двох третин загальної суми фінансування надходить саме з приватного сектору. Що цікаво, найбільша доля належить університетській науці, до якої надходить 29% загального фінансування. Там відбувається серйозна конкуренція за державне фінансування наукових досліджень, яке, як правило, розподіляється Академією та Фінським агентством з науки та інновацій (Tekes) [1].

Нова, сучасна система цінностей, заснована на впливі країни на світову науку, об'єктивні і зрозумілі процедури і критерії оцінки якості науки, довіра до владних органів через прозорість їхніх дій, використання сучасних інформаційних Web-технологій – ось ключові відповіді на виклики, які стають перед українською наукою сьогодні. Головною причиною невідрадної ситуації, в якій опинилась українська наука, є відсутність мотивації – жодна зі сторін, які мають відношення до розвитку науки (від конкретного науковця до суспільства в цілому), не зацікавлені у ефективності наукових досліджень і їх глобалізації для впливу на прогрес світової науки, що і призвело до виникнення спотвореної (порівняно з провідними світовими трендами) системи цінностей. Тому процес побудови повноцінної системи забезпечення якості наукових досліджень має

відбуватись у два етапи: визначення і усвідомлення суспільством поняття «якість наукових досліджень» і розробка способів досягнення сформульованих відповідно до наданого визначення цілей [1].

Першочерговою ціллю будь-якого типу досліджень є нові знання, вагомість яких оцінюється через їх науковий ефект (імпакт). Гроші є чимось похідним від науки, які, якщо і порівнювати, то тільки для досліджень одного типу, які мають прямий економічний ефект. Ідея доволі проста та очевидна: посилання або цитування роботи вказує на об'єктивний попит на неї, а значить, на її якість.

Насправді, достатньо одного основного показнику наукової діяльності як закладу, так і окремого науковця, щоб оцінити наукову впливовість. Таким показником є індекс цитувань, заснований на цитуванні наукових робіт, наприклад індекс Гірша (h-індекс науковця дорівнює N якщо він є автором щонайменше N статей, кожна з яких була процитована щонайменше N разів).

Практика peer review (незалежна оцінка з боку зовнішніх експертів та фахівців) виправдовує себе у визначенні наукової цінності видавничих проектів. Складовою частиною процесу прийняття рішення щодо видання монографії має бути отримання позитивних рецензій від анонімних експертів. Це підвищує довіру до університету з боку всіх стейкголдерів, зокрема, бізнесу. Як наслідок, університет стає більш незалежним і стійким до різних побічних впливів. Це дозволяє йому мати більший авторитет у суспільстві і більш ефективно реалізувати свою соціальну відповідальність.

Список використаних джерел

1. Забезпечення якості вищої освіти: Європейські кращі практики для України : посібник / Т. Дробко та ін. URL : http://education-ua.org/ua/analytics/305-zabezpechennya-yakosti-vishchoji-osviti-evropejski-krashchi-praktiki-dlya-ukrajini.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЯКОСТІ ОСВІТИ ВИЩОЇ ШКОЛИ

Пилипенко К. А., д.е.н., доцент;
Карпенко Н. Г., к.е.н., доцент

На думку Арістотеля, давньогрецького філософа (384–322 до Р.Х.), «Кожна людина має братися переважно за те, що для неї можливо і що для неї пристойно» [1].

Освіта і наука є важливим фундаментом формування людського потенціалу – наймогутнішого інноваційного ресурсу, що плекається саме у закладах вищої освіти.

Г. Сковорода говорив: «З усіх скарбів найкращий – знання. Їх не можна ні вкрасти, ні згубити, ні знищити» [2].

В усі часи освіта була великим благом. Громадяни України повинні знати законодавство про освіту в Україні. У незалежній Україні право на освіту закріплено конституційно, згідно ст. 53 Конституції України зазначено:

1.Обовязковість середньої освіти.

2. Право на безплатну дошкільну, середню, вищу освіту.

3. Держава забезпечує розвиток освіти.

4. Право на пільги та стипендії учням та студентам

5. Право на вивчення рідної мови громадянам національних меншин [3].

Заклади вищої освіти виконуючи місію формування лідерських позицій у глобалізованому світі, необхідно сконцентрували увагу на таких напрямах розвитку та роботи: доступність вищої освіти; якість вищої освіти та науки в умовах трансформації суспільства; фінансово-економічні проблеми вищої освіти та співпраця з бізнесом; модернізація змісту професійної підготовки у системі ступеневої освіти; глобальні і регіональні проблеми інформатизації в суспільстві, освіті та природокористуванні; новітні технології для сталого розвитку; реалізація загальнолюдських, фундаментальних цінностей демократії і миру.

Якість освіти визначають ряд показників: доступ населення до здобуття вищої освіти, перехід від формування державного замовлення до реалізації гарантованого конституційного права громадян на вищу освіту; охопленість вищою освітою в Україні; модернізація освітнього процесу, впровадження інформаційних технологій, оновлення змісту і підвищення якості освіти (сьогодення: використовуються застарілі методики викладання); наукова діяльність та підготовка науково-педагогічних кадрів (сьогодення: старіючий кадровий науковий склад); незадовільний соціальний статус наукових, педагогічних і науково-педагогічних працівників, а також студентів закладів вищої освіти (сьогодення: низькі заробітні плати науково-педагогічних працівників, незабезпеченість житлом); стан житлового фонду для студентів потребує нового будівництва, ремонту і вкладання коштів (сьогодення: місця для спільного користування у гуртожитках відремонтовані, кімнати потребують капіталовкладень); фінансування науки відбувається за залишковим принципом (низьке фінансування університетської науки або його відсутність у більшості закладів вищої освіти).

Беручи до уваги відповідальність перед майбутніми поколіннями та відзначаючи важливість з вирішення проблем забезпечення високої якості освіти, підвищення ролі університетів в отриманні нових знань і розробленні інноваційних технологій, формуванні екологічної культури та інтелектуального потенціалу нації, підвищенні ефективності впливу на соціально-економічні процеси країни, підвищення якості освіти, забезпечення її відповідності потребам суспільства. Особлива увага буде приділена цифровому та змішаному навчанню, дигіталізації освітнього процесу.

Сьогоднішній день пропонує нам великий темп та обсяг змін та інноваційних процесів у кожній сфері нашого життя. Інститут освіти, який залишається одним з найголовніших для функціонування суспільства, не є виключенням. Сучасні тенденції розвитку інституту освіти викликаюсь багато дискусій навколо себе. До новітніх тенденцій можна віднести зокрема безперервність освіти, дистанційність, массовізацію, комерціалізацію, багатопрофільність та дигіталізацію. Суспільство не стоїть на місці, тому інститут освіти розвивається згідно курсу загальних змін у соціумі, відповідаючи на сучасні проблеми, виклики та питання, які має сьогоденний

соціум.

Особлива роль вищої освіти у розвитку мислення людини [6].

Світовий досвід еволюції провідних університетів США, ЄС, Китаю, Японії та багатьох інших країн переконливо доводить, що рушійною силою інтенсивного інноваційного розвитку країн стає розбудова висококонкурентних дослідницьких університетів, проте всупереч статті 30 Закону України «Про вищу освіту» – урядом своєчасно не прийнято положення про дослідницький університет. Світовий досвід еволюції провідних університетів США, ЄС, Китаю, Японії та багатьох інших країн переконливо доводить, що рушійною силою інтенсивного інноваційного розвитку країн стає розбудова висококонкурентних дослідницьких університетів, проте всупереч статті 30 Закону України «Про вищу освіту» – урядом своєчасно не прийнято положення про дослідницький університет [6].

В останні роки державне фінансування вищої освіти дещо поліпшилося, проте є недостатнім.

Необхідно звернути увагу на те, що досі діючим є Перелік видів навчальної, методичної, наукової та організаційної роботи для науково-педагогічних працівників, затверджений наказом МОН України ще від 07.08.2002 року № 450, який не відповідає нинішнім потребам закладів вищої освіти. МОН, базуючись на пункті 3 статті 56 Закону України «Про вищу освіту» доцільно ініціювати зміни до цього Переліку, які усунуть ці невідповідності [4, 5].

Беручи до уваги стан справ у системі освіти України у цілому, вищої освіти зокрема, розуміючи важливість викликів у глобальному, геополітичному та національному вимірі необхідно переглянути обсяги фінансування; визнати одним із пріоритетних завдань підтримку викладача, вченого, аспіранта; пришвидшити імплементацію положень ст. 30 Закону України «Про вищу освіту» відносно статусу та діяльності університетів дослідницького типу; внести зміни до методології вступної кампанії, відмінивши складання ЗНО для вступу до магістратури тощо.

Список використаних джерел

1. Книга восьма. Аристотель. URL: https://izbornyk.org.ua/aristotle/arist09.htm

2. Григо́рій Са́вич Сковорода́ URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B0_%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80%D1%96%D0%B9_%D0%A1%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D1%87

3. Конституція України: Закон України № 254к/96-ВР від 28 черв. 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80.

4. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01 черв. 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18.

5. Про затвердження норм часу для планування і обліку навчальної роботи та переліків основних видів методичної, наукової й організаційної роботи педагогічних і науково-педагогічних працівників вищих навчальних

закладів: Наказ міністерства освіти і науки України за № 450 від 07 серп. 2002 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0698-02.

6. Якість вищої освіти: українська національна система та європейські практики URL: https://nubip.edu.ua/node/54220.

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Воловик Л. Б., к.філол.н., доцент

Невід'ємною складовою професійної підготовки спеціалістів є вивчення іноземної мови, яка є важливою запорукою їхньої майбутньої вдалої кар'єри. Вивчення іноземної мови – крок надто важливий, тобто, потребує значних зусиль. Для досягнення високого рівня іноземної мови викладачеві важливо знати новітні методи викладання, спеціальні навчальні техніки та прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод відповідно до рівня знань, потреб, інтересів студентів тощо. Останнім часом широкого застосування набули такі підходи у навчанні іноземних мов, як комунікативний, когнітивно-комунікативний, соціокультурний, лінгвокраїнознавчий, особистісний. Сучасні зміни в суспільстві спонукають педагогів шукати інновації та впроваджувати їх у навчальний процес. Перед освітою постало завдання формувати нове покоління не лише як носія знань, а як творчу особистість, здатну ефективно використовувати набутий досвід у життєвих ситуаціях. Саме тому сучасна педагогічна думка висуває на перший план особистісно-орієнтоване навчання. Ця технологія передбачає переведення студента в суб'єкт навчання та забезпечує його розвиток, яка вважає особистість основною цінністю суспільства. Інноваційні технології навчання можуть бути реалізовані через інтерактивне навчання. Інтерактивне навчання − це сукупність педагогічних технологій, котрі становлять педагогічну систему, що заснована на спільній діяльності, яка здійснюється засобами комунікації та має проблемно-пошукову природу. Якісне та результативне вивчення іноземної мови студентами забезпечується завдяки створенню невимушеної атмосфери в колективі та організації навчального процесу у такий спосіб, щоб кожен студент зміг проявити свою активність, творчість, самостійність, здатність до комунікації, що реалізується в тому числі через застосування інтерактивних технологій, які забезпечують активне залучення до ситуації іншомовного мовлення. Упровадження інтерактивних методів навчання на заняттях іноземної мови спонукають студентів активно залучатися до спілкування, завдяки чому вони намагатимуться вирішити реальні та уявні завдання у спільній діяльності засобом іноземної мови. Сутність комунікативно-орієнтованого навчання іноземної мови може бути реалізована в умовах інтегративного підходу до навчання. За такого підходу створюються позитивні умови для активного й

вільного розвитку особистості в діяльності. Суспільство й освіта знаходяться у пошуку нових інноваційних підходів необхідних для навчання студентів. До шляхів розв'язання цієї проблеми належить і створення інтегрованих занять. Тому у практиці використовують різні форми та методи інтерактивного навчання. Колективна форма навчальної діяльності студентів − це форма організації навчання у малих групах учнів, об'єднаних спільною навчальною метою. За такої форми навчання викладач керує роботою кожного студента опосередковано через завдання. Інтерактивні методи передбачають співпрацю, ґрунтуються на принципі багатосторонньої взаємодії. Викладач виступає лише в ролі більш досвідченого організатора спільної роботи. Інтерактивні форми роботи з формування іншомовної комунікативної компетентності передбачають також уведення зв'язків або часткової інтеграції навчального змісту іноземної мови з суміжними науками, що стає можливим завдяки проведенню інтегрованих занять.

Загальна стратегія навчання іноземним мовам визначається потребами сучасного суспільства та рівнем розвитку лінгвістичних, психолого-педагогічних і суміжних наук. Цією стратегією є комунікативний підхід, який зумовлює практичну мету навчання й вивчення іноземних мов, а саме: оволодіння іншомовним міжкультурним спілкуванням шляхом формування і розвитку міжкультурної комунікативної компетенції та її складових.

Список використаних джерел

1. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук.ред. укр. видання С. Ю. Ніколаєва. – К.: Ленвіт, 2016. – 273 с.

2. Кузьмінський А.І., Омеляненко В.Л. Педагогіка: Підручник. – К.: Знання-Прес, 2008. – 447 с.

3. Kuhn C. Fremdsprachen berufsorientiert lernen und lehren. Kommunikative Anforderungen der Arbeitswelt und Konzepte fur den Unterricht und die Lehrerausbildung am Beispiel des Deutschen als Fremdsprache: Dissertation zur Erlangung des akademischen Grades Doctor philosophie / Christiane Kuhn.– Jena, 2016.

ТЕСТУВАННЯ ЯКІСНИХ ОЗНАК ДОПОВІДІ МАГІСТРА ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Плаксієнко В. Я., д.е.н., професор;
Канцедал Н. А., к.е.н., доцент

Публічний захист – невід'ємна процедура державної атестації магістра, якщо відповідною освітньо-професійною програмою його підготовки передбачено виконання кваліфікаційної (дипломної) роботи. Публічний захист

передбачає проголошення доповіді, що супроводжується унаочненим роздатковим (ілюстративним) матеріалом в друкованому вигляді, а за наявності технічних засобів – забезпечується мультимедійним супроводом.

Оскільки етап підготовки до публічного захисту є завершальною стадією виконання дипломної роботи, слід зауважити, що на цій стадії досить часто спрацьовує ефект «творчого вигорання», що проявляється у недостатньо презентабельному розкритті змісту та результатів виконаної здобувачем роботи. Як правило, цей ефект підсилюється неминучістю задовільного результату захисту. Наприклад, за даними звітів екзаменаційних комісій факультету обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії за 2009-2019 рр. 100 % кваліфікаційних робіт одержали схвальну оцінку за результатами захисту. Така тенденція є характерною для закладів вищої освіти України і це дає підставу вважати, що питома вага відхилених робіт є нищівно малою, а значить «позитивність» очікуваного результату від захисту є завжди прогнозованою. Це створює своєрідні ризики не лише на заключній стадії виконання роботи, а й на всіх попередніх, послаблюючи мотивацію здобувачів до творчого пошуку, до інтеграції результатів власного дослідження з текстом дипломної роботи.

На завершальній стадії недостатність авторських досліджень здобувача є причиною «вживляння» в текст фрагментів чужих праць, застосування некоректних прийомів текстових запозичень, що суттєво знижує оригінальність виконаної дипломної роботи. За таких умов текст стає інструментом приховування відсутності результатів реальних досліджень, що проявляється у застосуванні методів академічного шахрайства [3].

На думку голови компанії Unichek Україна (онлайн-сервіс для перевірки текстів на плагіат) А. Сідляренка, ситуація щодо дотримання академічної доброчесності в наукових колах залишається незадовільною: низька мотивація здобувача та відсутність взаєморозуміння з викладачем проявляються у застосуванні низки «махінацій», що дають змогу обійти систему автоматичного сервісу пошуку плагіату. А. Сідляренко називає їх прийомами «чітингу», до яких відносить: додавання білого тексту; підміну символів; підміну тексту графічними зображеннями; підміну закінчення слів; махінації з форматом шрифту, розміром та пробілами, їх комбінаціями та модифікаціями; використання зайвих беззмістовних наборів слів, літер і символів [2].

На сьогодні більшість таких прийомів є індикатором «сигналу тривоги» у антиплагіатних програмах, що постійно вдосконалюються. Разом з тим, однією з найбільш серйозних загроз залишається використання прийому словесних трансформацій, продуктом якого є беззмістовний, перекручений текст, що в реаліях не відповідає науковому стилю мовлення та не містить жодних ознак авторської новизни. Вирішення даної проблеми повинно розглядатися у площині підсилення мотиваційних чинників здобувача у наукових дослідженнях, подоланні негативних факторів послаблення інтересу студентської молоді до науки на всіх освітніх рівнях [1, с. 148].

Проведення інформаційних кампаній щодо важливості написання оригінальних робіт повинно мати прикладний характер. З цією метою

пропонуємо використовувати прийом тестування якісних ознак наукової доповіді кваліфікаційної (дипломної) роботи. Результат тестування, що вказує на дотримання якісних ознак наукової доповіді представлено у табл. 1.

Вважаємо використання зазначеного прийому одним із дієвих способів підсилення відповідального ставлення здобувачів до виконання і висвітлення основних результатів кваліфікаційної (дипломної) роботи.

Таблиця 1

Тестування якісних ознак наукової доповіді кваліфікаційної роботи*

Питання	Відповідь	
	Так	Ні
1. Чи синхронізована доповідь із висновками до кваліфікаційної роботи?	✓	
2. Чи охоплює доповідь усі структурні елементи кваліфікаційної роботи?	✓	
3. Чи мають місце у доповіді універсальні фрази загального характеру без яких текст не втрачає цінності?		✓
4. Чи мають місце у доповіді анотативні фрази, що характеризують процес дослідження, а не конкретний результат? (в тому числі назва теми, мета, завдання, предмет дослідження, методи дослідження)		✓
5. Чи розкриваються у доповіді елементи наукової новизни, отримані здобувачем особисто, що підтверджується наявністю відповідних публікацій?	✓	
6. Чи усі елементи наукової новизни, що виносяться на захист мають відношення до теми кваліфікаційної роботи й освітньо-професійної програми магістра?	✓	
7. Роздатковий (ілюстративний) матеріал розроблено автором особисто?	✓	
8. Чи мають місце в роздатковому матеріалі запозичення (відтворені або відсканованні рисунки, таблиці, діаграми, що належать іншим авторам), що подаються як власне дослідження?		✓
9. Чи усі елементи роздаткового (ілюстративного) матеріалу синхронізовані із доповіддю?	✓	
10. Чи мають місце у доповіді авторські доведення позитивного ефекту від проведених досліджень?	✓	
11. Чи закінчується доповідь пропозиціями?	✓	
12. Чи відповідає доповідь регламенту відведеного часу?	✓	

**розроблено авторами*

Вважаємо за доцільне включати даний тест до методичних рекомендацій з виконання дипломних робіт з метою поширеного використання та ознайомлення з ним здобувачів не лише на завершальній, а й на початковій стадії виконання дипломної роботи, що сприятиме підсиленню їх академічної мотивації.

Список використаних джерел

1. Канцедал Н. А. Мотиваційні рушії студента у наукових дослідженнях з обліку. Матеріали 45-ї науково-методичної конференції «Сучасні педагогічні технології управління науково-дослідною діяльністю студентів». Полтава: РВВ ПДАА, 2014. С. 147-150. URL: http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle /123456789/456

2. Сідляренко А. Академічна доброчесність: практичний вимір. Освіта.UA. 26.03.2019 URL: https://osvita.ua/vnz/akadem-dobrochesnist/64191/

3. Федорченко Ю. Академічна недоброчесність у лещатах когнітивного дисонансу. Освіта.UA. 22.03.2018. URL: https://osvita.ua/vnz/high_school/60290/

ФОРМУВАННЯ ЖИТТЄВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК АСПЕКТУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Подлєсна Г. В., к.псих.н., доцент

В сучасних умовах формування системи професійної освіти України першочерговим є підготовка фахівця якість якого залежить від рівня сформованості життєвих компетенцій. Розвиток суспільства, а саме його професійна сфера, чекають на спеціалістів, що ефективно будуть розробляти та реалізовувати різноманітні проекти, технології, будуть готові до вирішення проблем, розроблення нових ідей, будуть мати особисту зацікавленість в підвищенні ефективності праці. Це породжує потребу в обґрунтуванні наукових аспектів формування сучасного типу культури молоді; з'ясування механізму оволодіння спеціальними компетентностями як прогнозованими результатами освіти, які забезпечать успішну діяльність здобувачів вищої освіти та їх ефективну соціальну взаємодію, готовність усвідомлено вибирати подальший особистий життєвий шлях [3].

Метою освіти є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства, розвиток її талантів, розумових і фізичних здібностей, виховання високих моральних якостей; формування громадян, здатних до свідомого суспільного вибору, збагачення на цій основі інтелектуального, творчого, культурного потенціалу народу, забезпечення народного господарства кваліфікованими фахівцями.

Н.М. Бібік визначає: «Компетентність людини – це загальна життєздатність, що базується на знаннях; досвіді, ціннісних орієнтаціях, здібностях тощо»[1]. Тому, життєву компетенцію можна розглядати як чинник та результат розвитку життєдіяльності особистості.

Проблема набула всебічної інтерпретації в енциклопедіях, монографіях, посібниках, матеріалах конференцій, публікаціях у фахових журналах І.Андрєєва, О.Катюка, О.Оверчука ,О.Слюсаренка, Ю.Швалба та інших [4]. Більшість дослідників презентують професійну компетентність інтегральною характеристикою особистості спеціаліста, яка відображає не тільки ступінь оволодіння знаннями, вміннями й навичками у певній галузі, а й особистісні риси, здатність жити й ефективно діяти у суспільстві.

Л. В. Сохань, Л. М. Несен і І. Г. Єрмаков розробили нову, повнішу дефініцію поняття «життєва компетентність», визначили його як «знання, вміння, життєвий досвід особистості, її життєтворчі здатності, необхідні для розв'язання життєвих завдань і продуктивного здійснення життя як індивідуального життєвого проекту; які передбачають свідоме і відповідальне ставлення до виконання особистістю її життєвих і соціальних ролей» [2]; «необхідну психологічну умову повноти самореалізації особистості і досягнення нею вершин свого самоздійснення» [2].

Проблема формування життєвих компетентностей випускників ЗВО, міжособистісних взаємин у студентському середовищі має вплив як на навчально-виховний процес вищого навчального закладу, так і на формування професійно-важливих якостей кваліфікованого фахівця.

Зрозуміло, що саме за умови достатньої сформованості різноманітних інтересів, знань, умінь, життєвого досвіду особистості, мотивів на успішність здобувач вищої освіти долучається до навчання, праці та моделює наслідки власної майбутньої життєтворчості. Отже, життєва компетентність особистості – основа її розвитку. А результат навчання повинен забезпечити кожен викладач зі свого предмета на кожному занятті, плануючи навчальний процес – не тільки як процес засвоєння знань, оволодіння вміннями й навичками, але й процес формування компетентностей кожного здобувача вищої освіти, виховання його особистості, розвитку його суспільно-соціальної й творчої активності. Вплив особистості педагога на формування життєвої компетентності здобувачів вищої освіти особливий. Тому викладач повинен ефективно працювати, професійно вдосконалюватися та творчо зростати, адже педагог не тільки той, хто все життя вчить, а й той, хто все життя навчається. Формування життєвих компетентностей – це цілісний, поступальний процес, який виражається у залученні особистості до соціального досвіду, засвоєнні нею вже існуючих у суспільстві форм і видів діяльності. Розвинена і сформована особистість – це активний творець власного життя.

Сучасна освіта повинна намагатися якомога більше готувати випускника до життя та професійної діяльності. Життєві компетентності повинні давати можливість фахівцю сміливо зустрітися з дійсністю, зайняти своє місце в житті, бути успішним.

Людина, яка хоче досягти успіху в сучасному світі, повинна мати певні здібності, зокрема [5]:

1). Швидко діяти в нестандартних ситуаціях (сучасна діяльність вимагає від людей діяти в умовах ліміту часу, в ситуаціях, коли бракує досвіду);

2). Вчитися все життя (сьогодні неможливо працювати за фахом усе життя, маючи лише одну освіту. Під час своєї діяльності необхідно самостійно набувати нових знань).

3). Працювати в сучасних інформаційних системах (інформаційні технології є джерелом та засобом спілкування. Без уміння працювати з інформаційними технологіями неможливо діяти й бути успішним), уміти здобувати, аналізувати інформацію отриману з різних джерел, застосовувати її для індивідуального розвитку і самовдосконалення.

4). Вступати в комунікацію (сьогодні неможливо сприймати себе як громадянина окремої держави. Це вимоги від громадян спілкуватись з громадянами різних країн. Треба вміти вислухати, зрозуміти, довести свою думку до співрозмовника), вміти працювати в команді.

5). Бути гнучким, мобільним, конкурентноздатним, уміти інтегруватись у динамічне суспільство, презентувати себе на ринку праці.

6). Критично мислити.

7). Використовувати знання як інструмент для розв’язання життєвих проблем.

8). Генерувати нові ідеї, приймати нестандартні рішення й нести за них відповідальність.

9). Вміти запобігати та виходити з будь-яких конфліктних ситуацій.

10). Цілеспрямовано використовувати свій потенціал як для самореалізації в професійному й особистісному плані, так і в інтересах суспільства, держави.

11). Бережливо ставитись до свого здоров'я та здоров'я інших як до найвищої цінності.

12). Бути здатним до вибору численних альтернатив, які пропонує сучасне життя.

Найефективніше такі компетентності формуються при включенні здобувача вищої освіти до колективних видів роботи, до діяльності академічної групи.

Оволодіння такими компетенціями дозволить ширшому опануванню соціального досвіду, здобуття навичок життя і практичної діяльності у середовищі сучасного соціуму.

Ключові освітні компетенції класифіковані за трьома категоріями:

Інструментальні компетенції – когнітивні, методологічні, технологічні, лінгвістичні – ідентифікуються з пізнавальними здатностями, здатностями розуміти й маніпулювати ідеями й думками, впливати на оточення , приймати рішення і розв'язувати проблеми, володіти навичками проектування, інформаційного менеджменту, працювати з комп'ютером, вміти здійснювати усну і письмову комунікацію, знати другу мову.

Міжособистісні компетенції – як індивідуальні здатності на соціальні інтеракції та кооперацію – ідентифікуються зі спроможністю особистості на самооцінку й критичну оцінку ситуації, готовністю до соціальної взаємодії та співробітництва, вмінням працювати у команді.

Системні компетенції – як здатність комбінувати з інструментальними й універсальними знаннями, розумінням, сприйняттям, обираючи пріоритетні – ідентифікуються з умінням оцінювати й осмислювати систему в цілому та її компоненти, планувати зміни, вдосконалювати існуючу і конструювати нові системи. Деталізовано системні компетенції вбачаються у здатності до навчання й застосування знань на практиці, дослідницьких навичках і адаптивності до нових умов; здатності генерувати нові ідеї, розробляти й керувати проектами, виявляючи лідерство, ініціативність, волю до успіху[6].

Формування компетентностей здобувачів вищої освіти зумовлене не тільки реалізацією відповідного оновленого змісту освіти, але й адекватних методів та технологій навчання. Перелік цих методів є досить широким. Нині вітчизняні вчені поряд із традиційними методами пропонують й інші форми організації навчального процесу: інтегрована лекція, лекційно-семінарські або лекційно-практичні заняття, інтерактивні заняття, інформаційні технології, проектне навчання, продуктивне навчання та інші.

Найкращий ефект з формування компетентностей має така форма навчання, за якої здобувач вищої освіти навчає інших того, чого хоче навчитися сам. На відміну від наукових знань, компетентності можна набути тільки через діяльність та ситуацію. Під діяльністю розуміють ділові та імітаційні ігри. Беручи участь у ділових та імітаційних іграх здобувачі вищої освіти не просто ознайомлюються з певним видом діяльності, а вивчають її зсередини.

Важливою частиною освітнього середовища є проекти. Можна стверджувати, що пройшовши через проектне навчання, здобувач вищої освіти набуває таких компетенцій:

- **Компетенцію розуміти**. Розуміти – тобто побачити логічні зв'язки навчального матеріалу через діяльність.
- **Компетенцію готовності.** Бути готовим організувати діяльність та взяти на себе відповідальність за інших.
- **Компетенцію опанувати нову діяльність.** Вміння опанувати нову діяльність, набути нових необхідних технік, умінь та навичок.
- **Компетенцію комунікативну.** Вміти організувати комунікацію, зрозуміти співрозмовника, довести свою точку зору, вміти спілкуватись, вміти навчити цього інших.

Також доцільно використовувати частково-пошукові та дослідницькі методи навчання, які передбачають самостійну активну діяльність здобувачів вищої освіти, задіяння та розвиток їх творчого потенціалу, уміння самостійного опрацювання додаткових джерел, комунікативні та організаційні вміння.

Формуванню життєвих компетентностей здобувачів вищої освіти сприяє цикл гуманітарних дисциплін. У процесі вивчення психології широко використовуються інтерактивні методи навчання, а саме: «Акваріум», «Коло ідей», «Навчаючись – вчуся», «Мозковий штурм», «Займи позицію», фронтальні опитування у формі «Психологічного хокею» та методу «Мікрофон». Вони дають можливість, реалізовуючи компетентнісний підхід через активну різноманітну діяльність здобувачів вищої освіти у проблемних ситуаціях, формувати активні соціально-психологічні вміння та навички. Здобувачі вищої освіти розуміти, що кожна точка зору має право на існування, а значить вчаться толерантно ставитися до інших, бути гуманними. Також вони навчаються грамотно та цивілізовано вести дискусію, відстоювати власну думку.

Незаперечна доцільність методики «Круглий стіл із гострими кутами», що передбачає обговорення гострих суспільних і політичних проблем та вироблення шляхів їх вирішення, та методики «Незакінчені речення», яка дозволить скоординувати дії деканату, студентської ради, куратора групи. Здобувачам вищої освіти пропонується завершити такі речення: «Щодня я збираюся університет, поспішаю і думаю, що…». «Коли, прийшовши додому, я згадую прожитий день, то…», «Шкода, що в нашій академії не можна…», «Що я би хотів змінити в академії……», «Що я можу зробити для поліпшення умов навчання та дозвілля….» і т.і. Залежно від майбутнього фаху Здобувачі вищої освіти можуть брати участь у різноманітних громадських акціях, вирішувати назрілі проблеми міста, займатися волонтерством тощо.

Отже, життєва компетентність – це багаторівнева категорія, яка формується протягом всієї діяльності особистості, починаючи з сім'ї, взаємовідносин з тими людьми, що знаходяться поруч, проходить етапи соціалізації, набуває життєвого досвіду, освоює ціннісні орієнтири, професійні навики, за допомогою навчання та виховання, а також професійної діяльності, постійно змінюючи рівень свого розвитку. Використання сучасних

інтерактивних методів навчання, сприяє формуванню життєвих компетентностей здобувачів вищої освіти, а саме: розширюють кругозір та широту бачення сучасного світу, виховують почуття власної гідності, формують патріотизм, усвідомлення цінності буття людини. Розвиток життєвих компетентностей Здобувачів вищої освіти виступає необхідною умовою їх успішної, гармонійної життєдіяльності.

Список використаних джерел

1 Бібік Н.М. Компетентність у навчанні // Енциклопедія освіти /Н.М. Бібік; АПН України; Гол. ред. В.Г. Кремень. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – С. 408.

2. Життєва компетентність особистості / За ред. Л.В. Сохань, І.Г. Сохань, Г.М. Несен. – К.: - Богдана, 2003. – 520 с.

3. Забезпечення якості освіти: теорія та практика: колективна монографія/під заг. ред. Н.В.Житник. - Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2011. – 300 с.

4. Матеріали Міжнародної наукової конференції «Імплементація західних освітніх стандартів у пострадянських країнах» (Київ, 21-22 квіт. 2008). – К., 2008; Реалізація європейського досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: Матеріали семінару в АПН України 18 березня 2009 р. //Педагогіка і психологія. – 2009. - №3. – С.13-71.

5. Нищета В. А. Життєва компетентність особистості : [до питання створення функціональної моделі] / В. А. Нищета // Педагогіка і психологія формування творчої особистості: проблеми і пошуки : [зб. наук. пр.] ; редкол. : Т. І. Сущенко (голов. ред.) та ін.. – Запоріжжя : [б. в.], 2008. – Вип. 51. – С. 257–264.

6. Катюк Я.Л. Болонський процес: інтеграція і демократизація вищої освіти / Я.Л.Катюк // Розвиток післядипломної педагогічної освіти України в умовах інтеграції: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (11- 12 квітня). – Донецьк: МОН України; АПН України; ЦІ ППО та інші, 2007. – 388с.

ФОРМУВАННЯ СТИЛІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ

Сизоненко Н. М., к.філол.н., доцент

Тотальні глобалізаційні процеси, зокрема зміцнення тісних міжкультурних і міжнаціональних відносин, пожвавлення міжнародних економічних, суспільно-політичних і наукових зв’язків зумовили нині потребу у кваліфікованих фахівцях із перекладу.

Мета нашої *розвідки* – виокремити й обґрунтувати доцільність застосування методів навчання, спрямованих на формування стилістичної компетентності майбутніх перекладачів на практичних заняттях з дисципліни «Стилістика сучасної української літературної мови»

Для лінгвіста-перекладача важливо не тільки розумітися на структурі кількох мов (мови оригіналу та перекладної мови), аналізувати й описувати

лінгвістичні одиниці різних рівнів, але й уміти добирати та доцільно використовувати у процесі перекладання виражальні функції мовних одиниць, конструювати типовий стиль в усній і писемній формах мовлення відповідно до поставленої мети, завдань, умов та ситуації спілкування. Цим і зумовлене викладання студентам спеціальності 035 Філологія спеціалізації 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська таких дисциплін, як «Стилістика англійської і німецької мов», «Стилістика сучасної української літературної мови».

Вивчення цих дисциплін спрямоване на формування у здобувачів вищої освіти стилістичної компетентності – володіння знаннями з основ стилістики та її основних категорій, розуміння чужих і продукування власних висловлювань відповідного жанру та стилю, використання мовних засобів для створення відповідного стилістичного ефекту. *Стилістична компетентність* є інтегральною стосовно таких її компонентів, як *лінгвістична, діяльнісно-практична, комунікативно-мовленнєва, науково-дослідницька,* які в освітньо-професійній програмі Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська [1] виокремлені як фахові компетентності: ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні; ФК 6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову(и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв’язання комунікативних завдань у різних сферах життя; ФК 9. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами; ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів. Названі фахові компетентності увідповіднені із програмними результатами навчання – переліком якісних характеристик, яким має відповідати випускник на завершальному етапі навчання.

Досягти відповідності між метою вивчення дисципліни «Стилістика сучасної української літературної мови», фаховими компетентностями та програмними результатами навчання філологів-перекладачів можна шляхом доцільно дібраних методів навчання. Нині в дидактиці методи навчання класифікують за однією або кількома ознаками чи підходами. Послуговуючись класифікацією методів навчання, запропонованою Р. Піоновою [2, с. 117–133], на практичних заняттях зі стилістики сучасної української літературної мови доречно застосовувати *практико-операційні* (вправи, алгоритм, «роби так, як я» тощо) та *пошуково-творчі* методи навчання (спостереження, експеримент, сократівська бесіда, «мозковий штурм», «думай, слухай, пропонуй» та ін.).

Широкі дидактичні можливості має передусім *метод вправ*, спрямований як на репродуктивну, так і продуктивну діяльність студентів у дослідженні стилістичних явищ. Зокрема, вправи на виявлення стилістично маркованих одиниць і визначення їхніх функцій, диференціацію різностильових і різножанрових текстів, редагування мовних одиниць, аналіз мовних засобів

щодо реалізації образно-естетичної функції художнього стилю, стилістичне конструювання та реконструювання різностильових текстів тощо.

За допомогою *методу спостереження* студенти навчаються розрізняти й виявляти стилістично забарвлені мовні одиниці різних мовних рівнів, а також аналізувати за диференційними ознаками різностильові та різножанрові тексти.

Доречним є застосування на практичних заняттях *методу стилістичного експерименту*, сутність якого полягає в тому, що здобувачі вищої освіти навчаються самостійно добирати доречні мовні одиниці різного рівня до текстів із «пропусками», виправляти стилістично невдалі варіанти, розгортати окремі фрагменти тексту в більші за обсягом, продовжувати текст і зіставляти з текстом-оригіналом тощо.

Метод алгоритму варто застосовувати на завершальному етапі опанування стилістичними уміннями й навичками, зокрема під час повного лінгвостилістичного аналізу тексту. Алгоритмізація процесу виконання навчального завдання розвиває як аналітико-синтетичні, так і мовленнєві навички студентів, сприяє структуруванню операційних дій, які забезпечують успішне здійснення лінгвостилістичного аналізу тексту – предмету самостійного наукового дослідження.

Отже, успішна робота викладача щодо формування стилістичної компетентності майбутніх перекладачів залежить від вибору та доцільного застосування ефективних методів навчання, за допомогою яких можна не тільки спонукати суб'єктів навчання до пізнавальної активності, але й сприяти результативному навчанню – оволодінню практичними уміннями та навичками, необхідними для здійснення професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Освітньо-професійна програма Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська. URL: https://www.pdaa.edu.ua/sites /default/files/node/4957/filologiyaopp2019.pdf (дата звернення: 03.01.2020).

2. Пионова Р. С. Педагогика высшей школы : учеб. пособ. Минск : Выш. шк., 2005. 302 с.

ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ ЦІННОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ

Сільчук О. В., к.пед.н.;
Воскобойник В. І., к.філол.н., доцент

Будь-яка професія передбачає володіння не лише відповідними знаннями, уміннями та навиками роботи, а й певними особистісними якостями. Численні психолого-педагогічні джерела свідчать, що такими професійно значущими рисами, які формуються та розвиваються у процесі активної діяльності сучасного фахівця, є високий рівень мотивації, творчий світогляд, професійно спрямоване мислення, висока загальна та професійна культура. До цього переліку ми можемо додати й професійні цінності фахівця.

Що таке цінність? Відомо, що цінність є складною міждисциплінарною категорією, яка не має єдиного трактування. Однак дослідники погоджуються з тим, що цінності є тим, чому людина надає особливого значення і що забезпечує свідомий вибір цілей і засобів їх досягнення [2].

Що таке професійні цінності? В дослідженнях з психології та педагогіки існують чимало поглядів науковців на сутність професійних цінностей. Нам імпонує сучасний узагальнюючий підхід до трактування професійних цінностей, який розглядає зазначений феномен як «найбільш значущі для особистості явища, які визначають смисл, регламентують та спрямовують професійну діяльність, а також стають основою для вибору та оволодіння професією, професійного зростання й отримання в результаті професійної діяльності соціально значущих результатів» [2].

Групи професійних цінностей. В контексті дослідження проблеми формування професійної свідомості студентів, С. Лєвшин виявив декілька груп цінностей, пов'язаних з професійною діяльністю та значущих для здобувачів вищої освіти (далі ЗВО) з погляду майбутньої реалізації у професії, а саме: цінності, пов'язані із самоствердженням у суспільстві, найближчому соціальному середовищі; цінності, пов'язані із задоволенням потреби у спілкуванні; цінності, пов'язані із самовдосконаленням; цінності, пов'язані із самовираженням; цінності, пов'язані з утилітарно-прагматичними запитами особистості [1].

Серед навчальних дисциплін у закладах вищої освіти потужний потенціал у формуванні професійних цінностей має іноземна мова за професійним спрямуванням. Проаналізувавши програми з навчальної дисципліни «Іноземна мова за професійним спрямуванням», впевнені, що під час вивчення кожної теми ми можемо приділяти увагу паралельному розвитку професійних цінностей у ЗВО. На нашу думку, на заняттях з іноземної мови за професійним спрямуванням доцільно впроваджувати *інтерактивні методи навчання* (групова/парна робота, ділові ігри, case-метод, метод мозкового штурму, міні-проекти, презентації тощо).

Наведемо приклади декількох методів.

Проект «Моя майбутня професія» (My future profession). Мета: формування навичок спілкування іноземною у професійній діяльності.

Вправа «Співбесіда при прийманні на роботу» (Job Interview). Мета: формування навичок вести розмову іноземною мовою в діловій сфері професійної діяльності; активізування професійної зацікавленості.

Презентація «Моя власна справа» (My business). Мета: формування навичок монологічного підготовленого говоріння іноземною мовою у професійній діяльності.

Велику роль в організації самостійної роботи ЗВО мають саме ті інформаційні технології, які відкривають доступ до нетрадиційних джерел інформації, дають можливості для набуття та закріплення навичок, дозволяють реалізувати нові методи навчання.

В процесі формування професійних цінностей у ЗВО важлива увага приділяється умінням і навичкам оволодінню спілкування іноземною мовою за професійним спілкуванням через *Інтернет.* Розглянемо сайти з вивчення

іноземної мови, які націлені на вдосконалення навичок говоріння. До цієї групи можна віднести:

1. Сайт Dvolver (http://www.dvolver.com) допомагає ЗВО створювати власні діалоги на різноманітні теми. Цей сайт пропонує обрати місце програвання діалогу, героїв діалогу тощо. Потім кожний заповнює спеціальне поле репліками свого героя. Коли всі репліки записані, сервіс пропонує переглянути щойно створений діалог. Таким чином Dvolver додає гнучкості та урізноманітнює процес створення діалогів.

2. Сервіс Showbeyond призначений для створення власних мультимедійних розповідей та запису звукового супроводу до слайдів. ЗВО вільні вибрати зображення для відеоряду за власним бажанням, записати до нього музичний супровід, робити власні голосові коментарі та підписи до слайдів. У процесі підготовки запису вони мають можливість записати аудіо стільки разів, скільки необхідно для того, щоб кінцевий результат їх задовольнив.

Таким чином, впровадження інтерактивних методів навчання під час проведення занять з іноземної мови за професійним спрямуванням і використання Інтернет-ресурсів в організації самостійної роботи ЗВО мають потужний потенціал для формування фаховий цінностей (етичні цінності, освіченість, ефективність спілкування, емпатія, моральні цінності, самоконтроль, професійна активність, саморозвиток) у майбутніх професіоналів.

Список використаних джерел

1. Левшин С. В. Формирование профессионального самосознания студентов как фактор успешной адаптации в профессии : дис. … канд. пед. наук : 13.00.08 / Сергей Валентинович Левшин. – Омск, 2011. – 215 с.

2. Потуй Ю. П. Професійні цінності: сутність і роль у формуванні особистості сучасного фахівця / Ю. П. Потуй // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній : зб. наук пр. – Запоріжжя : КПУ, 2013. – Випук33 (86).– С. 331-337.

ФАКУЛЬТЕТ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

БІОЕТИКА В НАУКОВИХ КОНТЕКСТАХ СУЧАСНОСТІ

Чижанська Н. В., к.біол.н., доцент

Реформування української освітньої системи призвело до появи актуальної проблеми створення вітчизняної системи оцінювання та забезпечення якості вищої освіти. По-перше, це обумовлено євроінтеграційним розвитком держави, що зумовлює врахування закордонного досвіду в забезпеченні конкурентоспроможності випускників вищої школи на ринку праці, по-друге, розвиток системи вищої освіти та підвищення якості вищої освіти є стратегічним національним пріоритетом кожної держави, оскільки це безпосередньо пов'язано з розвитком економіки та суспільства.

Європейська вища освіта крокує шляхом кардинальних змін. Уніфікуються національні системи підготовки фахівців, створюється загальноєвропейський науковий та освітній простір, здійснюються доволі радикальні інституційні перетворення. Першим обов'язковим для виконання міжнародно-правовим актом в сфері біоетики можна вважати загальноєвропейську Конвенцію про захист прав та гідності людини у зв'язку із застосуванням досягнень біології та медицини: Конвенція про права людини і біомедицину (Рада Європи, 1997 р.), що набула чинності 1999 р. та додаткові Протоколи до неї.

За даними авторів [1;2;5] біоетика глибше та суттєвіше торкається проблем життя будь-якого Живого, оскільки:

1) розробляє моральні норми і принципи, які регламентують практичні дії людей у дослідженні природи і людини;

2) формує моральні критерії соціальної діяльності в перетворенні навколишнього середовища;

3) оцінює роль і місце людини в межах біологічної реальності;

4) обґрунтовує теоретичні основи концепції коеволюції суспільства та природи, статусу категорій життя та смерті.

Біоетика – це міждисциплінарна галузь знання та людської практики, мета якої – збереження та розвиток життя за допомогою етичних механізмів і принципів. Автор наголошує, що в умовах експансії новітніх технологій, що радикально змінюють не лише довкілля, а власне і природу людини, протиставляють цінності наукової новизни й ефективності фундаментальним правам живих істот, біоетика захищає права всього живого на самозбереження та розвиток, обґрунтовуючи їх етичними імперативами благоговіння перед життям і моральною відповідальністю людства за все живе [3;4].

Використання тварин під час біомедичних досліджень, тестування нових лікарських та косметичних препаратів, а також в процесі вивчення біології і медицини в університетах порівняння піддослідних тварин з «одноразовим лабораторним обладнанням», все це є однією з біоетичних проблем сучасності [4].

Основними елементами управління біобезпекою у сільському

господарстві є:

- ізоляція;
- контроль доступу та переміщень;
- санітарія та гігієна.

Ізоляція виробничих підприємств включає їх розташування на віддалених ділянках.

Контроль доступу та переміщень – переміщення на підприємствах транспортних засобів, птиці / тварин, працівників, обладнання, тощо організовано таким чином, щоб мінімізувати шляхи перехресного забруднення.

Третій елемент управління в рамках забезпечення біобезпеки на підприємствах – це санітарія та гігієна. Даний етап включає:

- дезінфекцію приміщень, обладнання, території;
- контроль шкідників;
- управління відходами; дотримання правил гігієни персоналом, підрядними організаціями та відвідувачами.

На всіх підприємствах повинна діяти програма по контролю шкідників із обов'язковим спостереженням за їх активністю. Утилізація відходів повинна відбуватися за всіма вимогами законодавства. Окрім того, підприємства постійно удосконалюють виробничі процеси, зменшуючи утворення відходів.

Висновки:

1. Потрібно постійно стежити за інноваціями в області біобезпеки з метою реалізації найновіших та найбільш ефективних заходів удосконалення технлогічних процесів галузі тваринництва.
2. Заходи з біобезпеки повинні переглядатися і оновлюватися головним ветлікарем.

Список використаних джерел

1. Кундієв Ю. Кисельов М. Біоетика: витоки, стан, перспективи. Вісник НАН України. 1999. № 8. С. 6-8.
2. Кулініченко В. Філософсько-світоглядні засади біоетики. Практична філософія. 2001. № 3. С. 37-43.
3. Пустовіт С. Філософсько-методологічний аналіз передумов, засад та принципів біоетики: автореф. дис. …доктора філос. наук: 09.00.09. Київ 2009. 36с.
4. Терешкевич Г. Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти: навч. посібник. Львів: Світ, 2008. 344 с.
5. Чешко В. Генетика, біоетика, політика: коеволюція культурно-психологічних парадигм сучасної цивілізації. Практична філософія. 2001. № 3. С. 44.

ВИРІШЕННЯ НАЗРІВАЮЧИХ ПРОБЛЕМ ПО ЗАБЕЗПЕЧЕННЮ ТВАРИН КОРМОВИМИ ЗАСОБАМИ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ЗАГОТІВЛЯ ТА КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ КОРМІВ

Рак Т. М., к.с.-г.н.; **Ульянко С. О.,** к.с.-г.н., доцент

Вирішення проблем вивчення дисципліни вимагаються по статті 16 Закону України «Про вищу освіту». Відповідність до його вимог при підготовці фахівців напряму ТВППТ забезпечується наявністю навчальних ресурсів.

Парадигма отримання знань здобувачами вищої освіти направлена усвідомлене засвоєння інноваційних технологій кормо виробництва під час вивчення дисципліни. Розширення навчальної бази спрямовано на отримання знань по використанню сучасних прийомів заготівлі, зберігання і контролю якості кормів. Важливе завдання вивчення основних положень стандартизації кормових засобів та відпрацювання класичних і особливо сучасних технологій виробничої діяльності. На кафедрі годівлі та зоогігієни сільськогосподарських тварин створено і використовуються заходи, що спрямовані на проведення контролю знань у здобувачів вищої освіти. Наявне тестування по кожній темі. Розроблені завдання самостійного вивчення зі спрямуванням на використання сучасних допоміжних матеріалів. При виявленні обмеженого рівня знань акцентується увага на сучасних технологічних прийомах, що направлені на задоволення потреб тваринництва. В процесі вивчення дисципліни формується якість освітньої діяльності. Кафедра має необхідні ресурси для забезпечення процесу навчання, зокрема й для самостійної роботи здобувачів освіти.

Засоби навчання та обладнання для оцінки якості кормових засобів сприяють отриманню необхідних рівнів знань. З методик та прийомів оцінки якості кормових інгредієнтів з використанням сучасних приладів. Отримані навики роботи в лабораторії формують знання по оптимальності інноваційного розвитку галузі кормо виробництва. Створення умов для набуття додаткових знань, умінь, навичок сучасних технологій вирощування кормів, їх заготівлі, зберігання та використання сприяють інтенсифікації галузі виробництва продукції тваринництва. Застосування новітніх технологій підготовки кормів підвищує біологічну повноцінність азоту корму, сприяє його відкладанню в організмі тварин і птиці різних напрямів продуктивності. До сучасних, прогресивних методів заготівлі кормів належать, приготування білково-вітамінних концентратів. Заготівля листкової маси трав, яка містить білки вищої фізіологічної цінності. Приготування кормів штучного сушіння. Вказані методи впливають на поліпшення процесів виготовлення, зберігання і їх підвищення засвоювання кормових інгредієнтів. Приготування сухих концентратів з бобових трав направлено на отримання ефективної заміни в комбікормах деякої частини дефіцитних білків тваринного походження, що необхідно засвоїти майбутнім керівникам виробництва.

Залучення здобувачів до заготівлі, зелених і соковитих кормів та сіна. Засвоєння методів їх зберігання, підготовки до згодовування і способів використання формують у них достатній рівень знань зі вказаних способів. Окрім того проведення навчальної практик, безпосередньо при контакті з тваринами і птицею при годівлі та догляду сприяє кращому засвоєнню теоретичного матеріалу.

Зміни клімату і погодних умов, що спостерігаються останнім часом суттєво впливають на вирощування кормових рослин. Виникає необхідність прогнозування, проектування й здійснення інноваційної навчальної діяльності спрямованої на засвоєння знань по вирощуванню скоростиглих видів і сортів кормових рослин. Змінюються терміни висівання окремих культур, з’являються сорти і гібриди озимих, що традиційно були ярими. Це для використання

осінньої і ранньовесняної вологи при вегетації. Наявні сприятливі умови для розвитку здібностей та творчого потенціалу при вивченні дисципліни. Збудження людської думки про використання сучасних технологій сприяють покращенню умов забезпечення продуктивного поголів'я та молодняку тварин і птахів біологічно повноцінними кормовими засобами. Засвоєння здобувачами вищої освіти знань зі способів і сучасних прийомів консервування вегетативної частини рослин, максимальне збереження їх енергетичних, пластичних, мінеральних і біологічно активних складових, що сприяють покращенню їх якості та підвищенню показників їх продуктивної дії. Використання сучасних засобів консервування рослин з використанням органічних кислот, що на шкідливі для організму тварин. Їх можна застосовувати для консервування кукурудзи, при силосуванні, виготовленні сінажу зі свіжої трави люцерни, злакових рослин і бобово-злакових сумішей. При консервації рослин сучасними засобами поліпшується перетравлюваність вуглеводної частини кормів, сповільнюється утворення кислот, помітно зменшуються втрати сухої речовини, дезамінування амінокислот у кормі. Консерванти знижують перетравність протеїну в рубці жуйних. Після чого протеїн корму засвоюється в дистальному відділі травного каналу. Починаючи з власне шлунку і кишківнику. Зменшення амоніфікації і утворення аміаку в рубці сприяє поліпшенню засвоєння азоту тваринами.

Нагальним питанням становиться удосконалення технологій приготування сінажу з нетрадиційних видів сировини. Класично сінаж готують переважно з багато- і однорічних трав. Останнім часом стає економічно доцільним приготування його з кукурудзи, та зеленої маси сорго. Їх необхідно вирощувати в загущених звичайних рядкових посівах при достатньому агрофоні. Такий спосіб посіву забезпечує короткий вегетаційний період. Формується необхідна урожайність зеленої маси, підвищується вихід сухої речовини і перетравного протеїну з 1 га. Вирощування м'яса яловичини і баранини відбувається при використанні грубих кормів, особливо післяжнивних решток. Сучасні способи збирання передбачають їх внесення решток у грунт в якості органічних субстратів для формування гумусу. Використання їх для годівлі великої рогатої худоби і овець сприятиме збільшенню об'ємів виробництва м'яса.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. №1556-VII.

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК НОВА ФОРМА НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ

Будник Н. В., к.т.н., доцент;
Кайнаш А. П., к.т.н., доцент

Інновації у вищій освіті відіграють вирішальну роль у підтримці конкурентоспроможності випускників закладів вищої освіти на ринку праці України та за її межами. Враховуючи бажання європейських суспільств все

більше ставати суспільствами знань, вища освіта має бути складовою соціально-економічного і культурного розвитку. Водночас, зростання вимог до навичок та компетентностей вимагає від вищої освіти реагувати по-новому. Нові трансформації надають закладам вищої освіти можливість використовувати різнорідний індивідуальний досвід, запроваджувати фундаментальні зміни у наданні освіти; а це потребує більш студентоцентрованого підходу до навчання і викладання, включаючи гнучкі навчальні траєкторії та визнання компетентностей, набутих поза формальними освітніми програмами. Самі заклади вищої освіти повинні стати більш різноманітними за способами надання освіти та співпраці, включаючи зростання інтернаціоналізації та нові форми надання освітніх послуг.

Особливості сучасних критеріїв оцінювання якості освіти в тому, що вони припускають: свободу для закладів вищої освіти у формуванні учбових планів; необхідність постійного вдосконалення освітніх програм з метою підвищення їх якості; стимулювання інновацій в освітніх стандартах. Європейська система забезпечення якості освіти базується на стандартах і рекомендаціях які у свою чергу ґрунтуються на таких основних принципах: зацікавленість студентів і роботодавців, а також суспільства в цілому. У якості вищої освіти; ключовою є автономія закладів і установ, збалансоване усвідомленням того, що автономія несе із собою дуже серйозну відповідальність; система зовнішнього забезпечення якості повинна відповідати своїй меті і не ускладнювати роботу навчальних закладів більше, ніж це необхідно для виконання цією системою своїх завдань.

Таким чином, слід відзначити, що в Україні існує ряд не вирішених питань у системі забезпечення якості освіти. Необхідно вжити заходів для модернізації якості вищої освіти, адже існуючі стандарти не зовсім відповідають Європейській системі якості вищої освіти.

Однією з нових форм освіти є дуальна освіта. Основне завдання впровадження елементів дуальної форми навчання – усунути недоліки традиційних форм і методів навчання майбутніх кваліфікованих фахівців, подолати розрив між теорією і практикою, освітою й виробництвом, та підвищити якість підготовки кваліфікованих кадрів із урахуванням вимог роботодавців у рамках нових організаційно-відмінних форм навчання. Впровадження дуальної форми освіти вимагає і певних змін у графіку навчального процесу. Зміна співвідношення навчального часу: теоретичне навчання – 30%, виробниче навчання та виробнича практика – 70% навчальних годин; запровадження блочно-модульної побудови навчального процесу: опанування базового модуля на базі закладу освіти, а потім чергування: модуль теорії (1..2 тижні) на базі закладу / модуль практики (4..8 тижнів) на базі підприємств, установ, організацій; оцінювання результатів навчання – відповідно до реальних показників професійної підготовки, підтвердженої в умовах виробництва.

У країнах, де застосовується дуальна система професійного навчання, таких як Німеччина, Австрія, Швейцарія в середньому приблизно 40..50 %

молоді навчаються за дуальною системою. Кожне 5 підприємство Німеччини займається навчанням на виробництві, здобувачі вищої освіти проходять навчання на середніх і великих підприємствах [1]. Щорічно підприємства Німеччини укладають понад 0,5 млн. угод щодо професійної освіти та інвестують в цю сферу понад 30 млрд. євро. На сьогодні, тільки в Казахстані більше ста організацій технічної та професійної освіти, галузевих підприємств впроваджують елементи дуального навчання (в таких галузях, як сільське господарство, транспорт, металургія, машинобудування, нафтогазове й хімічне виробництво, харчова промисловість). Для дуального навчання країн ЄС характерно: укладання 3-стороннього договору про професійне навчання (підприємство – студент – ЗВО); 7…80% навчання проходить на виробництві – 3..4 дні на тиждень на підприємстві і 1..2 дня у навчальному закладі; основні витрати за професійне навчанню несе підприємство, також воно сплачує компенсацію інструкторам, які відволікаються від основної роботи і займаються наставництвом); ЗВО на підприємстві отримує винагороду (зарплату в середньому 80% від зарплати кваліфікованого співробітника); за навчання студентів існують різні державні субсидії для підприємств. Підсумковий контроль знань здійснюється незалежними комісіями. Підтримка дуальної системи забезпечується бізнесом, соціальними партнерами, державою, освітніми закладами [2].

Аналіз закордонного досвіду демонструє значні переваги дуальної освіти, особливо для студентів технічних спеціальностей, які мають унікальну можливість поєднувати щойно отримані теоретичні знання з практичним досвідом, але при її впровадженні існує значний ряд проблем. Нажаль в нашій державі не передбачено субсидій для підприємств готових прийняти участь в організації дуальної освіти. Більшість підприємств взагалі не бажають приймати у цьому участь, змусити їх це зробити законодавчо держава не має права, так як переважна кількість підприємств мають приватну форму власності. Таким чином, усі зусилля по впровадженню дуальної освіти автоматично покладаються на заклад вищої освіти чи взагалі на здобувача вищої освіти. Та нажаль у бурхливому вирі сьогодення досить складно зацікавити виробників вкладати інвестиції у навчання. На нашу думку держава повинна розробити певний контрольований механізм запровадження цієї форми навчання хоча б для тих спеціальностей, які потребують цього першочергово.

Список використаних джерел

1. Марчук Е.В. Современные тенденции развития начального профессионального образования в Германии . Вестник ТПГУ. 2007. Вып. 7 (70). С. 144-145.

2. Хундт Дитер. Образование «Made in Germany». Знак качества в конкурентной борьбе: веб-сайт: URL: http://ebn24.com/index.php?id=28069&L=6

ЗБАЛАНСУВАННЯ ВИКЛИКІВ ТА МОЖЛИВОСТЕЙ МОДЕРНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ АГРАРНОГО НАПРЯМУ

Усачова В. Є. к.с.-г.н.;
Березницький В. І., старший викладач; **Чухліб Є. В.,** к.с.-г.н.

Швидкість зростання інформаційних технологій призводить до подвоєння обсягу знань, що вимагає введення в навчальний процес передових освітніх концепцій, які дозволять прискорити темпи оновлення знань в освітній галузі [2]. У своїй роботі «Майбутнє вищої освіти в Європі» Гарбен С. наголошує, що освітні реформи в ЄС мають економічний напрямок [10]. Одним із найсильніших джерел змін і реформ в Європі вважається бачення майбутнього розвитку вищої освіти в контексті його внеску в підвищення рівня зайнятості [11].

На розвиток системи вищої освіти в Україні впливають глобальні фактори обумовлені сучасним станом розвитку людства: глобалізацією, інформатизацією, прискоренням темпу життя, дефіцитом державних ресурсів, необхідних для підтримки й розвитку системи вищої освіти [1]. Так витрати на вищу освіту в абсолютному виразі на 10 тис. осіб населення наглядно демонструє нам місце України в цьому рейтингу, і воно є останнє – 340 тис. дол. США – у розрізі країн, при цьому передостаннє у Словаччині – 3436 і найвище у США – 15139 тис. дол. США[8]. На думку Левченко О. М., Царенко І. О. (2018) формування інноваційного типу економіки вимагає розвитку сфери вищої освіти на інноваційних засадах, що можливе виключно за умов повноцінного фінансування закладів вищої освіти, як результат, створить передумови підвищення її конкурентних позицій у міжнародному вимірі

Але навіть при такому низькому рівні фінансування заклади вищої освіти перебувають у періоді глибокої трансформації і викладачами вищої освіти ведеться потужна робота, по удосконаленню існуючих освітніх програм та розробці нових, інноваційних навчальних програм з урахуванням впливу інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) [3].

Так, у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки вказано, що одним із ключових напрямів державної освітньої політики нашої держави має стати «інформатизація освіти, удосконалення бібліотечного та інформаційно-ресурсного забезпечення освіти і науки».

Останніми роками спостерігається підвищений інтерес зі сторони бізнесових та політичних структур до вищої освіти. Тому, як наслідок активно розглядається питання використання Інтернет технологій у навчальному процесі, що забезпечить удосконалення, власне, навчально-виховного процесу. У даному документі зазначається, що пріоритетом розвитку національної освіти має стати впровадження новітніх інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) [9], завдяки яким у викладачів розширюється творчий потенціал в напрямку методичної системи навчання, а у студентів з’являється нове бачення відомих фактів і явищ, набуваються вміння навчатися самому. Тому необхідно орієнтуватись на вхідний рівень інформаційно-технологічної підготовленості студентів та звернути увагу на можливість перепідготовки викладачів [5]. Використання цих ІКТ може відбуватися під час проведення практичних чи

лабораторних занять із значною кількістю розрахунків, при цьому оптимальніше використовується навчальний час, підвищується продуктивність засвоєння знань і вмінь.

На наш погляд, студенти мають опановувати ІКТ у контексті професійної компетентності застосовуючи проблемно-діяльнісні форми навчання, коли викладач вибудовує подачу навчального матеріалу із заданими умовами і невідомими даними, пошук яких потребує від студентів активної розумової діяльності: аналізу факторів, з'ясування причин походження об'єктів. Доречним при цьому стають активні, інтерактивні та дослідницькі методи навчання. Для ефективної інтеграції ІКТ в освітній процес дуже важливим є професійна компетентність, теоретична та практична готовність викладача, яка включає в себе не лише вміння користуватись комп'ютером, але й створювати електронні підручники. На думку Н. А. Гунько (2014) викладач повинен отримувати належне інформаційне забезпечення, що буде запорукою його правильної науково-методичної діяльності. Одночасно, комп'ютер підвищує мотивацію до навчання сучасної молоді, розширює кількість джерел для отримання інформації, її переробки, поширення [4]. Досвід застосування ІКТ при підготовці студентів має певні недоліки пов'язані із відсутністю наступності в їх застосуванні. Тому необхідно об'єднати в єдине ціле доступні комп'ютерні системи, котрі мають відповідати спільним цілям і завданням освітнього процесу – підвищенню його якості й ефективності. При цьому електронні освітні ресурси мають охоплювати всі основні теми дисциплін, що вивчаються, і розроблятися на основі єдиного науково-методичного підходу. Прикладом комп'ютеризації навчального процесу може стати виникнення таких нових форм, як «метод проектів», що ґрунтується на між предметних зв'язках, заохочує студентів працювати в колективі [6].

Таким чином, ефективна організація навчального процесу відбудеться, якщо рівень інформаційної компетентності всіх учасників навчального процесу відповідає сучасним вимогам. Для ефективного використання ІКТ у навчально-виховному процесі необхідно удосконалити систему підвищення кваліфікації викладачів, що не володіють у необхідній мірі навичками роботи у сучасному інформаційно-освітньому середовищі. На думку авторів метою підвищення кваліфікації має стати підготовка викладачів і студентів до розробки і використання педагогічних програмних засобів. Центральне місце у запропонованій моделі займає студент, іншими основних елементами є навчальні матеріали, методи і форми навчання, система управління, контроль результатів навчання, викладача [7].

Список використаних джерел

1. Андрущенко В.П. Педагогічна освіта України: Болонські виклики і напрями модернізації. Практична філософія. 2004. №1(11). С. 124-128.

2. Бідюк Н.М. Підготовка майбутніх інженерів в університетах Великої Британії: монографія; за ред. Н.Г. Ничкало. Хмельницький: ХДУ, 2004. 306 с., С.128

3. Білецька В.В., Поляничко О.М., Комоцька О.С. Тенденції розвитку вищої освіти в країнах європейського союзу. «Молодий вчений» № 4.3 (56.3),

квітень, 2018 р. С. 10-14

4. Гунько Н. А. Компоненти педагогічної майстерності майбутніх викладачів. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Педагогіка. Психологія. Філософія» / Київ: Видавничий центр, 2014. Вип. 199. Ч. 2. 348 с.

5. Єрмаченко В.Є., Дериховська В.І. Особливості трансформації світової системи вищої освіти у XXI столітті. Економіка і суспільство. Демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. Вип. №10 2017, С.518-522

6. Кириленко Н.М. Застосування комп'ютерних технологій у процесі розвитку особистості майбутніх педагогів. // Матеріали Міжнародної конференції «Актуальні проблеми формування успішної особистості в сучасному освітньому просторі» / Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу / Вінниця, 2017. Вип. 4(24). 200 с.; С. 129-132.

7. Коношевський Л.Л., Коношевський О.Л. Інформаційне освітнє середовище педагогічного ВНЗ у контексті інформаційно-комунікаційних технологій. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання у підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. 2013. Вип. 35. С. 307-314.

8. Левченко, О. М., Царенко І. О. Інноваційні трансформації вищої освіти в контексті формування сучасних територіальних екосистем. // Сучасні проблеми економіки : матеріали VIII Міжнар. наук-практ. конф., 16 жовт. 2018 р. Київ, 2018. С. 86-89

9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. Режим доступу: URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/ show/344/2013#n10

10. Garben S. The Future of Higher Education in Europe: The Case for a Stronger Base in EU Law [Електронний ресурс]. LEQS Paper. 2012. № 50. 50 p. Режим доступу: http://www.lse.ac.uk/europeanInstitute/ pdfs /LEQSPaper50., c. 24

11. G. Haug and Ch. Tauch. Trends in Learning Structures in Higher Education (II) Follow-up Report prepared for the Salamanca and Prague Conferences of March/May 2001, Helsinki: National Board of Education, 2001. P. 17-19.

ОРГАНІЗАЦІЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «МОДЕЛЮВАННЯ СЕЛЕКЦІЙНИХ І ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ У ТВАРИННИЦТВІ»

Желізняк І. М., старший викладач;
Карунна Т. І., к.с-г.н.;
Шаферівський Б. С., к.с-г.н.

Соціально-економічні перетворення, що відбуваються в Україні, висувають нові вимоги до підготовки фахівців. Входження освіти України в Болонський процес привело до зміни цілей, задач та умов здійснення навчання у закладах вищої освіти (ЗВО). Відповідно до цього розробляються, вдосконалюються та впроваджуються нові педагогічні технології навчання [1].

Отже, актуальність даної теми пов'язана з тим, що нині здійснюється модернізація української системи освіти, котра висуває нові вимоги до результатів навчання, а також до підготовки висококваліфікованих працівників у всіх галузях освіти, в тому числі до педагога, його професійної мобільності.

Сучасні світові стандарти в галузі освіти передбачають підготовку висококваліфікованих спеціалістів, здатних інтегрувати теоретичні знання і практичні уміння в цілісну систему, володіти новими технологіями тощо. Трансформація освіти вимагає в першу чергу вирішення таких нагальних питань, як орієнтація на людину, фундаментальні цінності, рішуча демократизація освіти. На допомогу класичним технологічним аспектам приходять нові, зокрема, інтерактивні технології навчання.

Звернемося до сутності поняття "інтерактив" (у перекладі з англ. "inter" – взаємний і "act" – діяти, "interact" – взаємодіяти), що визначене О.І. Пометун як спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачену мету – створити комфортні умови для навчання, за яких той, хто навчається, відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність [2]. Суть його полягає в активній взаємодії всіх учасників процесу. Науковою основою інтерактивної технології, на нашу думку, є концептуальні положення особистісно орієнтованого навчання [3].

Інтерактивні технології навчання у вищій школі повинні ґрунтуватися на таких аспектах:

1) опис цілей, засобів, результатів;

2) співвідношення особистісних та логікопроцесуальних компонентів педагогічної діяльності, можливості включення індивідуальних психологічних характеристик викладачів у структуру педагогічної технології, тобто надання їй авторського особистісно орієнтованого характеру;

3) готовність змісту освіти (її логічне оформлення, поділ навчального матеріалу на окремі блоки) до технологічної форми її викладання.

Ефективність інтерактивної технології залежить від того, якою мірою в ній враховані особистісні характеристики кожного суб'єкта навчального процесу, перспективи їх розвитку чи затухання. Звідси – пріоритет суб'єктно-змістового навчання у порівнянні з інформаційним навчанням, орієнтація на формування у студентів суб'єктивних картин світу, на відмінність від програмованих уявлень, діагностика особистісного розвитку, ситуаційне проектування, сенсопошуковий діалог, включення навчальних задач у контекст життєвих потреб.

Використання в роботі технології інтерактивного навчання сприяє:

− розвитку особистої рефлексії;
− усвідомленню включеності в загальну роботу;
− становленню активної суб'єктивної позиції в навчальній діяльності;
− розвитку навичок спілкування;
− підвищенню пізнавальної активності;
− формуванню навчальної групи як групової спільноти;
− підвищенню пізнавального інтересу;
− розвитку навичок аналізу і самоаналізу в процесі групової рефлексії;

− нестандартному відношенню до організації освітнього процесу;

− формуванню мотиваційної готовності до міжособистісної взаємодії не лише в навчальних, а й у інших ситуаціях.

Одним із методів інтерактивного навчання яка з успіхом застосовується при викладанні дисципліни «моделювання селекційних і технологічних процесів у тваринництві» є кооперативна (групова) навчальна діяльність – це форма (модель) організації навчання студентів у малих групах об'єднаних спільною навчальною метою. За такої організації навчання викладач керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, якими він спрямовує діяльність групи.

Кооперативне навчання відкриває для студентів можливості співпраці зі своїми ровесниками, дає змогу реалізувати природне прагнення кожної людини до спілкування, сприяє досягненню особистостями вищих результатів засвоєння знань і формування вмінь. Така модель легко й ефективно поєднується із традиційними формами та методами навчання і може застосовуватися на різних етапах навчання.

Список використаних джерел

1. Дідківська О.Г. Напрями вдосконалення механізмів регулювання професійної освіти в Україні *Вісник Запорізького національного університету. Педагогічні науки*. 2015. № 3 (21). С. 118–124.

2. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посіб. Київ: А.С.К., 2004. 192 с.

3. Пєхота О.М. Особистісно орієнтована освіта і технології. Наукові праці: збірник. Миколаїв: МФ НаУКМА, 2000. Т. 7: Педагогіка. 112 с.

ОСВІТА В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Усенко С. О., к.біол.н., старший науковий співробітник;

Шостя А. М., д.с.-г.н., старший науковий співробітник

Питання освіти у всі епохи існування людства було одним із головних і несло в собі транслювання досвіду та знань попередників наступним поколінням для оптимізування їх життєвих умов з перспективою продовжування існування суспільства. Поява технічних пристроїв змінює пріоритети існування людини, оскільки їх активно долучають до життєвого простору. Цифрові технології дають доступ до необмеженої кількості інформації та можливість її швидко опрацьовувати. У зв’язку з цим ІТ-технології надають нову якість суспільному життю, але й породжують нові виклики [3]. Вища освіта, як і освіта в цілому, не є виключенням.

В умовах швидкого розвитку високих технологій, закладам вищої освіти необхідно вносити корективи у аспекти своєї діяльності, зокрема, переглянути зміст освіти та методи навчання.

Зміст освіти напряму залежить від потреб ринку праці, який, останнім часом, є надто динамічним. За прогнозом вчених з Оксфордського університету, найближчі 10-20 років половина робочих місць у Сполучених Штатах буде замінена комп’ютерами [2]. Останнім часом з’явилось і

з’являється багато нових, невідомих раніше, професій. За даними експертів, до 2030 року з’являться ще 186 нових професій, а натомість зникне 53 [1]. Насамперед ризикують залишитись без роботи вузькоспеціалізовані працівники. Вже сьогодні більшу перевагу на ринку праці мають фахівці, які володіють знаннями відразу в декількох галузях, тобто є крос-функціональними, а крім того ще й здатними до професійної мобільності [3].

Отже, щоб випускати фахівців цікавих роботодавцям, головним завданням закладу вищої освіти є навчити здобувачів вищої освіти вчитися, бути готовими до змін, до роботи з складними проектами, швидкого оволодіння прогресивними практиками, здатними до самоосвіти та освоєння суміжних професій, відстежуючи тенденції ринку праці. Зміст освіти закладів вищої освіти повинен бути побудований так, щоб перевищувати існуючу номенклатуру компетенцій для спрямування навчального процесу на випередження ситуації [4].

Освіта має давати впевненість і готовність до змін, робити випускників менш залежним від фактів і знань, здатними швидко розвиватися разом з новітніми технологіями. Це означає, що система освіти у вищому навчальному закладі повинна будуватись так, щоб здобувач вищої освіти мав навички: оперативно вирішувати завдання, знаходити необхідні інформацію та знання, вміти працювати в команді, бачити перспективу і готуватися до неї, вміти приймати рішення, розробляти і реалізовувати проекти, відповідати на запити, будувати комунікації і партнерство.

Всі ці зміни накладають неабияку відповідальність на викладача, адже в цьому випадку лише академічних знань може бути недостатньо. Якщо раніше єдиним джерелом знань для студента був викладач і наукова література, то сьогодні активно використовуються різноманітні інноваційні технології, які дозволяють розширити діапазон та можливості отримання знань студентом, дозволяють їм самостійно створювати новий рівень знань [5]. Лектори повинні передавати студентам унікальний досвід, який їм неможливо отримати іншим способом, наприклад, в мережі Internet. Формат класичної лекції має набути форми консультації, діалогу, дискусії. Також доцільно долучати до співпраці фахівців з виробництва, які можуть бути майбутніми роботодавцями. Наявність сучасних ІТ технологій дозволяє проводити такі заняття он-лайн. Надзвичайно важливо, щоб викладач добре орієнтувався у актуальних для виробництва компетенціях. Виникає необхідність тісної співпраці викладачів і підприємств. Це питання можна вирішити шляхом проведення практичних занять безпосередньо на підприємствах, регулярним стажуванням викладачів або проведення спільних круглих столів.

Цифрова трансформація освіти відкриває широкі перспективи зробити процес навчання більш ефективним, поглибити професійність викладача, сформувати нову систему взаємодії «викладач-підприємство-студент». Використання інформаційно-комунікаційних технологій дозволить здобувачам вищої освіти закласти фундамент щодо здійснення успішної професійної діяльності та кар’єри.

Список використаних джерел

1. Атлас професій. Режим доступу: http://profatlas.com.ua/

2. Жирова Т., Котенко Н. Організація навчального процесу у вищій школі в умовах цифрової трансформації освіти. *Smart-освіта: ресурси та перспективи :* матеріали ІІІ Міжнар. наук.-метод. конф., 7 грудня 2018 р. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. С.27-29.

3. Змінюйся або помри. До 2030 року зникне півсотні професій. Режим доступу:https://glavcom.ua/publications/zminyuysya-abo-pomri-do-2030-roku-znikne-pivsotni-profesiy-natomist-zyavlyatsya-186-novih-520807.html

4. Левин М. Как технологии изменят образование: пять главных трендов [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://www.forbes.ru/tehno/budushchee/82871-kak-tehnologii-izmenyat-obrazovanie-pyat-glavnyh-trendov/

5. Хрустальова В. Роль викладача в процесі реалізації SMART-освіти. *Smart-освіта: ресурси та перспективи :* матеріали ІІІ Міжнар. наук.-метод. конф., 7 грудня 2018 р. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. С. 58-60.

ПРОБЛЕМИ І ШЛЯХИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА І ЯЛОВИЧИНИ» У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Мороз О. Г., к.с.-г.н., доцент;
Чухліб Є. В., к.с.-г.н.;
Березницький В. І., старший викладач

Нині про потребу у реформуванні освіти, у тому числі вищої, не говорять лише неуки та ледачі. Але говорять здебільшого безпредметно, по інерції. Уже якось забулося, що недавно у державі функціонувала одна із кращих освітніх систем у світі (нині її називають «радянською»), де навчалися спеціалісти з Європи, Азії, Африки, Латинської Америки, де одержали освіту і багато впливових представників нинішніх «азіатських тигрів». Очевидно, щось би вартувало взяти звідти, а не починати усе з «чистого листка».

При великій різноманітності характеристик (аспектів) якості освіти заслуговують уваги її два аспекти: внутрішній («технічне» забезпечення якості освіти у період навчання) і зовнішній (результат освітнього процесу).

Зокрема, до внутрішніх характеристик якості освіти відносять:

- якість освітнього середовища (кадровий потенціал, ресурсне забезпечення навчального процесу, науково-методична робота, управління освітнім процесом;
- якість реалізації освітнього процесу (якість підготовки і подання матеріалу, його науковість і доступність, педагогічна майстерність);
- результати освітнього процесу (навчальні досягнення, розвиток мислення, комунікативності, культури тощо).

Зовнішні характеристики:

- доступність вищої освіти;
- відповідність освітнім стандартам;
- безперервність і наступність освіти;
- перспективи професійного зростання.

Механізм забезпечення якісної освіти на усіх названих етапах є постійний

моніторинг освітнього процесу.

Специфіка аграрної освіти, особливо технологічних спеціальностей, - у її прикладному, практичному, технологічному спрямуванні. І ця специфіка відображається в освітньому процесі, враховуватися при його організації та розробці критеріїв оцінки якості освіти.

Так, уже нині при підготовці здобувачів вищої освіти з дисципліни «Технологія виробництва молока і яловичини» ≥ 60 % навчального навантаження відводиться на їх практичну підготовку. Відповідно і критерії якості навчання переносяться переважно у практичну площину. Тут виникають труднощі в оцінці виконання певних практичних операцій (викликані «розмитістю» нечіткістю меж між ними і т. ін. Тому потрібна розробка відповідних тест-систем, контрольного обладнання для об'єктивної оцінки практичної підготовки.

Деякі пропозиції щодо удосконалення якості навчального процесу:

1. Поки що відсутній всякий, а тим більше дієвий моніторинг рівня підготовки викладачів (як теоретичного, так і, особливо, практичного). Він, як правило, закінчується на кандидатських іспитах, які, також, як правило, приймає науковий керівник здобувача, а члени комісії засвідчують.

Тому, вважаємо доцільним обов'язкове уведення, хоча би при заключенні (чи перезаключенні) контрактів з викладачами, сертифікату чи іншого документа, який засвідчував би результати своєрідного ЗНО викладача – встановлення його професійного та світоглядного рівня (а може, і патріотичного) шляхом тестування згідно європейських стандартів.

2. Проведення наукових досліджень викладачами могло б суттєво посприяти підвищенню рівня їх кваліфікації, але при нинішньому навчальному навантаженні серйозно розглядати цю проблему нереально.

3. Гостро стоїть і проблема практичної підготовки викладачів, які не знають сучасного виробництва, бо переважна більшість нинішньої викладацької молоді не працювала на с.-г. виробництві жодного дня. Особливо це актуально для технологічних спеціальностей, де постійно відбуваються корінні зміни, постійно переглядаються усталені теоретичні обґрунтування та практичні технологічні рішення.

4. У цьому відношенні можна лише підтримати виконання випускних робіт (але поки лише студентами!) під час стажування за кордоном, в умовах сучасного виробництва, що забезпечує високий рівень і теоретичної, практичної та менеджерської підготовки.

Настав час виконувати дипломні роботи комплексного характеру, які б виконувалися групою студентів, в умовах одного господарства, що охоплювало детально певну технологію виробництва з різних сторін (племінна справа, годівля, гігієна, система машин і механізмів і т.д.). Відповідно і захист цих робіт повинен проводитися в умовах цього ж господарства у присутності керівництва і спеціалістів.

Для цього потрібно визначитися (не лише на папері) з відповідними за рівнем базами практик. Ці бази практик повинні бути зацікавленими матеріально, фінансово чи фіскально у такому ж співробітництві, що, очевидно, треба вирішувати на державному чи регіональному рівні.

5. Практичного спрямування випускних робіт потрібно уникати чисто

описових, акцентуючи увагу переважно на розрахунково-графічні аспекти, більше виконувати робіт проектно-діагностичного характеру з циклограмами і т.д.

6. Слід більше приділяти уваги контролю за походженням виробничих практик, а для цього виділяють кошти викладачам для відряджень.

Список використаних джерел

1. Вікторов В. Основні критерії та показники якості освіти//Вища освіта України. -2006.-№1.-с.54-59.

2. Енциклопедія освіти/Головний ред. В.Г.Кремень. -К. : Юрінком Інтер, 2008.-1040 с.

3. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті. _К.: Шкільний світ, 2002.-7с.

4. Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні: Указ Президента України №244/2008 від 20.03.2088 р.

5. Сподін Л. А. Проблеми і шляхи забезпечення якості вищої освіти в Україні / Л. А. Сподін // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія : Гуманітарні студії. - 2014. - Вип. 203(1). - С. 143-150. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnubgc_2014_203(1)__21.

6. Інтернет ресурс: Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http:// zakon2.rada.gov.ua|/laws/show/1556–18.

РОБОЧИЙ ЗОШИТ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК МОТИВУЮЧИЙ КОМПОНЕНТ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ПРОЦЕСУ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Васильєва О. О., к.с.-г.н., доцент

Завдяки дослідженням сучасних вчених-педагогів доведено, що застосування робочих зошитів у навчальному процесі покращує якість навчання, підвищує його ефективність, сприяє реалізації найефективніших методів навчання [1].

Використання у навчальному процесі спеціально розроблених робочих зошитів є одним з сучасних засобів навчання і вважається ефективним елементом сприйняття та реалізації цілісної системи викладання дисципліни; як наочний набір тем та завдань для самостійної роботи, складений чітко відповідно до чинних робочих програм. У робочому зошиті вказано мету заняття, розміщені завдання для кожного лабораторного заняття, визначено хід вивчення предмета [2].

Від підручників робочі зошити відрізняються: відсутністю великого текстового матеріалу; наявністю системи орієнтирів, що дають змогу сконцентрувати увагу студентів на сутності навчального матеріалу [3,4].

До основних дидактичних функцій робочого зошита можна віднести: наявність завдань для засвоєння всіх понять та методів; комплектування завдань та ретельний опис способів їх вирішення, зв'язаність усіх інформаційних блоків робочого зошита; чітко означена певна кількість завдань для розгляду, закріплення методів виконання, завдань для самостійної роботи,

поточного та підсумкового контролю. Виділяють такі види робочих зошитів: інформаційний (містить виклад відомостей про зміст навчального матеріалу); контролюючий (використовується після вивчення теми з метою контролю за опануванням навчальним матеріалом); змішаний (включає інформаційні та контролюючі блоки) [5].

Використання робочих зошитів, розроблених безпосередньо для занять у вищій школі, має ряд переваг: наявність теоретичних відомостей у стислому вигляді допомагає систематизувати матеріал, запропоновані завдання до виконання забезпечують практичне засвоєння теоретичного матеріалу, друкований матеріал робочого зошита надає можливість підвищити продуктивність заняття і виконати більшу кількість завдань за один і той саме час, адже здобувач вищої освіти не витрачає час на переписування завдань та контрольних питань, запропоновані до виконання завдання різного характеру змушує студентів активно долучатися до процесу, виконувати достатній об'єм самостійної діяльності.

До структурних елементів робочих зошитів належать: завдання з вивчення понять та виконання завдань; питання для самоперевірки для контролю та закріплення набутих знань; узагальнюючі опорні конспекти; поетапний опис виконання завдань лабораторної чи практичної роботи; перелік завдань та форми контролю для самостійні роботи тощо.

Формування робочих зошитів з друкованою основою базується на врахуванні характеру складності завдань, а тому актуальність використання робочого зошита полягає в оптимальному поєднанні змісту інформаційної підготовки здобувачів вищої освіти з можливістю виявити напрям руху формування їхньої розумової діяльності.

Як приклад, обов'язковим елементом вивчення біологічних дисциплін**,** таких як Прикладна зоологія, Генетика, Відтворення сільськогосподарських тварин, є виконання рисунків будови та схем, що пов'язані з різними видами клітин і тварин, вивчення яких входить у зміст навчальної програми з предмету. Для здобувачів вищої освіти це один з найважливіших методичних прийом детального і глибокого вивчення будови певної клітини або тварини. У робочому зошиті до виконання лабораторних робіт студенти зарисовують біологічні об'єкти та ретельно описують їхню будову. Робочий зошит та практикум з дисципліни розраховані не тільки на проведення занять під керівництвом викладача, але можуть слугувати посібником до самостійної роботи студентів при освоєнні окремих тем та виконанні рисунків.

Приступаючи до вивчення того чи іншого об'єкта здобувачі вищої освіти вже орієнтуються у тематиці лабораторної або практичної роботи, завдяки тому, що знайомляться із зазначеним матеріалом зі свого робочого зошита перед заняттям. Така методика вивчення дисципліни забезпечує максимальне засвоєння матеріалу та надає студентам ґрунтовні знання будови та розвитку тварин, може стати основою для наступних наукових досліджень в біологічній та сільськогосподарській науках.

Таким чином, робочі зошити з друкованою основою зможуть стати перспективним та максимально ефективним засобом навчання і, у свою чергу,

підвищити рівень засвоєння інформації, забезпечить повторення, узагальнення, систематизацію та перевірку знань.

Список використаних джерел

1. Лікарчук А.М. Навчальні завдання у зошитах із друкованою основою / А.М. Лікарчук // Педагогіка і психологія професійної освіти. – 2001.– № 4. – С.111-118.

2. Лікарчук А.М. Технологія створення і використання зошитів з друкованою основою (на матеріалі хімії): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.02 «Теорія і методика навчання» / А.М. Лікарчук. – К., 2003. – 20 с.

3. Майорова І.Г. Визначення та класифікація робочих зошитів / І. Г. Майорова // Вісник післядипломної освіти. – 2011. – № 4 (17). – С. 78–85.

4. Нечволод Л.І. Педагогічні умови впровадження робочих зошитів з друкованою основою в процес індивідуалізації навчання школярів: дис.кандидата пед. наук: 13.00.09 / Л.І. Нечволод. – Х., 2002. – 180 с.

5. Мусієнко В.М. Педагогічні аспекти викладання дисциплін у виші із залученням інтерактивних технологій / В. М. Мусієнко. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vsna_vet_2014_1_61.

СУЧАСНІ ВИМОГИ ДО ВИПУСКНИКІВ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА І ПЕРЕРОБКИ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА»

Кузьменко Л. М., к.с-г.н.

Сучасному навчально-виховному процесу, як свідчать світові тенденції у галузі вищої освіти, характерні спеціалізація, гнучкість, адаптивність, модульність та мобільність, самостійність, наукове-дослідницьке спрямування, широке використання інноваційних інформаційних та комунікаційних технологій, орієнтація на потреби споживача, суспільства та країни загалом [1].

За різними джерелами інформації в освітній галузі [1-3], система вищої освіти України у XXI столітті буде розвиватися під впливом таких світових тенденцій, як масовість й динамізм розвитку вищої школи, орієнтація якості навчання на кінцевий результат, провадження безперервної освіти, дистанційне навчання, диверсифікація та інтернаціоналізація вищої освіти, індивідуалізація вищої освіти, спрямованість на науково-дослідницьку діяльність, трансформація змісту вищої освіти.

Спостерігаємо уже зараз, після надання чинності стандартів вищої освіти за різними спеціальностями та рівнями, переорієнтацію якості навчання на кінцевий результат. Сучасна вища освіта відходить від навчання, що спрямовано на кількісний (бальний) вимір, акцент ставиться на те, що конкретно вміє роботи випускник закладу вищої освіти, які практичні навички та компетентності отримав здобувач протягом всього терміну навчання.

Компетентнісний підхід до підготовки фахівців вимагає від вишів створення спільно з представниками потенційних роботодавців науково-практичних центрів, дослідних лабораторій, що дають змогу застосовувати

необхідний інструментарій для вирішення наявних практичних задач у різних сферах майбутньої діяльності випускника. Сучасні роботодавці на ринку праці приймають участь у підготовці кваліфікованих спеціалістів, оскільки їх хвилюють технічні навички працівників. З цією метою проводяться тренінг-курси, семінари, круглі столи, екскурсії на виробництво, залучення активних студентів до участі у стартапних проектах та ін.

Випускники освітньо-професійної програми «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» можуть працювати на посадах фахівців на підприємствах з виробництва продукції тваринництва (свинокомплекси, молочні ферми, ставкові господарства, птахофабрики, пасіки, вівце- і козині ферми, комбікормові заводи, тощо), на молоко- і м'ясопереробних підприємствах та в інших галузях харчової та переробної промисловості.

Враховуючи сучасні вимоги потенційних роботодавців до випускників за освітньо-професійною програмою та вимоги стандарту освіти спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва [4], за період навчання у здобувачів вищої освіти повинна бути сформована інтегральна компетентність, яка полягає у здатності розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зоотехнічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Випускник за освітньо-професійною програмою «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» [5] володіє фаховими компетентностями:

- здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва;
- здатність використовувати сучасні знання про способи відтворення, закономірності індивідуального розвитку та розведення тварин для ефективного ведення галузі тваринництва;
- здатність використовувати знання з основних технологій заготівлі, виробництва та зберігання кормів для формування кормової бази підприємства;
- здатність до складання раціонів для різних видів і статевовікових груп тварин та організації їх нормованої годівлі з урахуванням річної потреби підприємства в кормах;
- здатність застосовувати різні системи та способи утримання сільськогосподарських тварин та контролювати і оптимізувати мікроклімат технологічних приміщень;
- здатність застосовувати базові знання економіки, організації та менеджменту у виробництві та переробці продукції тваринництва;
- здатність застосовувати знання з біології великої рогатої худоби під час догляду та експлуатації в сучасних технологіях виробництва молока та яловичини;
- здатність застосовувати знання з біології та господарськокорисних ознак свиней під час їх вирощування за сучасних технологій виробництва свинини;
- здатність застосовувати знання з біології та господарськокорисних ознак

різних видів, порід і кросів птиці за сучасних технологій виробництва продукції птахівництва;

- здатність застосовувати знання морфології, фізіології, біохімії та мікробіології різних видів тварин для реалізації ефективних технологій виробництва і переробки їх продукції;

- здатність застосовувати знання організації й управління технологічним процесом переробки продукції тваринництва, оцінювати її якість та безпеку, встановлювати відповідність нормативно-технічній документації;

- здатність аналізувати господарську діяльність підприємства, вести первинний облік матеріальних цінностей, основних засобів, праці та її оплати;

- здатність використовувати спеціальні знання для проведення санітарно-гігієнічних і профілактичних заходів на фермах та інших об’єктах із виробництва і переробки продукції тваринництва.

Отже, професійна підготовка здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва» передбачає формування технологів, здатних розв’язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва, що передбачає застосування теорій та методів зоотехнічної науки.

Список використаних джерел

1. Єрмаченко В. Є., Дериховська В. І. Особливості трансформації світової системи вищої освіти у XXI столітті. Економіка і суспільство. 2017. № 10. С. 518–522. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/10_ukr/89.pdf (дата звернення 24.01.2020).

2. Глузман А. Особенности современного высшего образования за рубежом (Англия, Бельгия, Франция, США, Израиль) URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/32811/01-Gluzman.pdf (дата звернення 24.01.2020).

3. Дубасенюк О. Розвиток вищої освіти: тенденції та перспективи Людиноцентризм як основа гуманітарної політики України. Освіта, політика, економіка, культура : матер. Всеукр. конф. Київ. 2011. С. 135–142.

4. Стандарт вищої освіти України. Спеціальність 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва. Перший (бакалаврський) рівень. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/204-tekhnologiya-virobnitstva-i-pererobki-produktsii-tvarinnitstva-bakalavr.pdf (дата звернення 24.01.2020).

5. Освітньо-професійна програма «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва». Перший (бакалаврський) рівень. Полтава : Полтавська державна аграрна академія, 2019. URL: https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4960/2019-204-bakalavr.pdf (дата звернення 24.01.2020)

Наукове видання

МАТЕРІАЛИ
51-ї науково-методичної конференції викладачів і аспірантів «Вища освіта: проблеми і шляхи забезпечення якості у контексті сучасних трансформацій»

Підп. до друку 17.02.2020. Формат 60x90 1/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 14. Обл.-вид. арк. 0,7. Тираж 100 пр. Зам. 1.
Гарнітура Times New Roman Cyr.

Видання та друк – Редакційно-видавничий відділ Полтавської державної аграрної академії
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2174 від 26.04.2005 р.
Адреса: 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3.